

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA PROSTOR

Univerza
v Ljubljani

Biotehniška fakulteta
Oddelek za krajinsko arhitekturo

SPRS2030 – Analiza izvajanja v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije predvidenih programov in ukrepov

Sklepno poročilo

Naročnik: Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, Direktorat za prostor

Izvajalec: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo

Podizvajalec: ACER, d.o.o. Novo mesto

Marec, 2014

Naročnik:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR
DIREKTORAT ZA PROSTOR

Tomaž Miklavčič
Blanka Bartol

Projektna skupina:

Prof. dr. Mojca Golobič (vodja projektne skupine)
Dr. Naja Marot
Alenka Cof
Maša Bantan

Mag. Jelka Hudoklin
Mag. Irena Hočevnar

Kazalo

POVZETEK

1 UVOD	1
1.1 Izhodišča raziskave	1
1.2 Namen in cilji raziskave	1
1.3 Pregled nacionalnih strategij prostorskega razvoja v izbranih EU državah	2
2 METODA VREDNOTENJA	3
2.1 Predmet analize	3
2.2 Referenčni okvir z merili	6
2.3 Evalvacijska vprašanja	6
2.4 Metode pridobivanja informacij	9
2.4.1 Osnovni opis uporabljenih metod in tehnik pridobivanja informacij	9
2.4.2 Analiza dokumentov	9
2.4.3 Anketni vprašalnik za občine	13
2.4.4 Intervju z nosilci urejanja prostora	20
2.4.5 Metoda za analizo ukrepa U4 Spremljanje izvajanja prostorske strategije	26
2.4.6 Posvet Deset le Strategije prostorskega razvoja Slovenije	26
3 SPLOŠNO O STRATEGIJI	27
3.1 Poznavanje SPRS	27
3.2 Uporaba in ocena koristnosti dokumenta	27
4 ANALIZA IZVAJANJA U1 PROGRAMI, POMEMBNI ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE	31
4.1 Pregled obstoječih programov, navedenih v strategiji	31
4.2 Komentar izvajanja programov in podpora aktivnostim za izvajanje prostorske strategije	43
4.2.1 Analiza pojavnosti »prostorskih izrazov« v programskih dokumentih	44
4.2.2 Ujemanje ciljev razvojnih dokumentov s cilji SPRS	51
4.2.3 Mednarodne pogodbe, h katerim program prispeva	55
4.2.4 Evropska sredstva, katerih uporabo program spodbuja	58
4.3 Prispevek nosilcev urejanja prostora, k izpolnitvi prioritet in usmeritev za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije	62
5 ANALIZA IZVAJANJA U2 NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE	79
5.1 Pregled izvajanja nalog NUP-ov	79
5.1.1 Spreminjanje nalog NUP-ov po zakonodaji od leta 2004 dalje	79
5.1.2 Izvajanje nalog NUP-ov	87
5.2 Pregled izvajanja nalog Ministrstva za infrastrukturo in prostor	100
5.3 Pregled izvajanja nalog lokalnih skupnosti	104
5.4 Obstoje finančnih mehanizmov	108
5.5 Izvajanje nalog izobraževalnih in raziskovalnih inštitucij	109

6 ANALIZA IZVAJANJA U3 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S SPRS	112
6.1 Upoštevanje usmeritev za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev	112
6.2 Načini ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS	114
6.3 Pregled ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov	122
7 ANALIZA IZVAJANJA U4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROSTORSKE STRATEGIJE	125
7.1 Ocena dosedanjega izvajanja spremljanja stanja na področju urejanja prostora	125
8 POGLED NAPREJ	127
8.1 Vloga SPRS kot državnega strateškega dokumenta	127
8.2 Vloga posameznih nosilcev urejanja prostora	128
8.3 Koordinacija med nosilci urejanja prostora in deležniki na področju urejanja prostora oz. vloga ministrstva za infrastrukturo in prostor	129
8.4 Predlogi vsebine SPRS	130
8.5 Predlogi ciljev prostorskega razvoja	131
8.6 Uresničevanje SPRS	135
9 SINTEZA IN KOMENTAR REZULTATOV	137
10 PRIPOROČILA ZA PRENOVO STRATEGIJE	143
11 LITERATURA IN VIRI	145
PRILOGE	147

Seznam pogosto rabljenih kratic

ARSO	Agencija Republike Slovenije za okolje
DLN	Državni lokacijski načrt
DPN	Državni prostorski načrt
DzP	Direktorat za prostor
MzIP	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
NUP	Nosilci urejanja prostora
OP	Operativni program
OPN	Občinski prostorski načrt
PRO	Prostorski red Slovenije
SPRO	Strategija prostorskega razvoja občine
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije

POVZETEK

Analiza izvajanja Strategija prostorskega razvoja Slovenije, krajše SPRS, sodi v okvir aktivnosti Ministrstva za infrastrukturo in prostor za prenovu strateških prostorskih usmeritev države. SPRS je bila sprejeta 2004, po sprejetju pa ni potekalo sprotno in sistematično spremljanje izvajanja in njenih učinkov v prostoru. Predmet analize izvajanja SPRS so torej ukrepi za njeno izvajanje, kakor so opredeljeni v 4. Poglavju dokumenta. Te smo razdelili v 4 skupine: (1) Programi, pomembni za izvajanje SPRS, (2) Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje SPRS, (3) Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s SPRS ter (4) Spremljanje izvajanja SPRS. Naloga se ukvarja predvsem s postopkovnim vidikom, torej kako in v kolikšni meri potekajo ukrepi za izvajanje, ne pa z učinkom teh ukrepov na stanje v prostoru. Rezultati naloge bodo pripravljavcem SPRS2030 v pomoč pri pripravi ciljev prostorske politike, pri oblikovanju ukrepov za njeno izvajanje ter pri načrtovanju aktivnosti za spremljanje izvajanja ukrepov SPRS2030. Analiza temelji na kvalitativnih metodah pridobivanja informacij, s katerimi smo odgovarjali na zastavljena evalvacijska vprašanja, povezana z izvajanjem ukrepov. Uporabili smo analizo besedil razvojnih programov in drugih dokumentov, analizo vzorca prostorskih aktov (DPN in OPN), anketo med občinami ter vprašalnik za raziskovalne in izobraževalne ustanove in intervjuje s predstavniki nosilcev urejanja prostora. Odgovor na vsako vprašanje smo poiskali vsaj z dvema od naštetih metod.

Ugotovitve kažejo, da se ukrepi z redkimi izjemami izvajajo srednje dobro ali slabo. Dokaj ugodno je stanje na področju programov, ki podpirajo izvajanje strategije, saj večina takih programov obstaja, razvidna pa je tudi določena usklajenost s SPRS. Vendar pa glede na druge ugotovitve lahko trdimo, da je ta usklajenost bolj posledica naključja, oziroma vpetosti vseh dokumentov v isti širši okvir, kot pa načrtnega in učinkovitega usklajevanja teh dokumentov s prostorsko strategijo. Očitno je predvsem pomanjkanje programov na področju urbane preнове in zemljiške politike, kar je bilo tudi v drugih delih analize izpostavljeno kot ena od ključnih težav izvajanja prostorske strategije. Ugotovili smo, da nosilci urejanja prostora svoje naloge (kot so navedene v SPRS) opravljajo delno ali v celoti. Manj uspešne so pri opravljanju svojih nalog lokalne skupnosti, ki zamujajo s sprejemanjem prostorskih aktov, ti pa niso v celoti skladni z usmeritvami na strateški ravni. Kot neuspešno pri izvajanju svojih nalog je bilo ocenjeno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, ki je delno uspešno le na področjih informiranja, promocije prostorskega načrtovanja in sodelovanja javnosti, neuspešno pa pri spremljanju stanja na področju urejanja prostora. Te naloge ne opravlja niti država, niti občine. Vendar pa je zavedanje o manjku na tem področju visoko in se obetajo prve spremembe. MzIP je neuspešno tudi pri svoji osnovni nalogi, to je koordinaciji aktivnosti urejanja prostora, kjer je zaradi sprememb zakonodaje, zlasti EU direktiv in načina dela, ki temelji na pisnih stališčih, usklajevanje med posameznimi vsebinami in nosilci urejanja prostora postalo praktično nemogoče. V postopku usklajevanja so kot enako neuspešni ocenjeni tudi druga Ministrstva in Vlada. Odsotnost usklajevanja in pomanjkljiva priprava ustreznih strokovnih podlag so tudi razlog pomanjkljive usklajenosti prostorskih aktov na državni in občinski ravni z usmeritvami v SPRS: Stanje na področju DPN lahko ocenimo kot boljše, tudi zaradi dosledne uporabe študije variant. Pri OPN je usklajenost na načelni ravni še zadovoljiva, na izvedbeni pa se pokažejo neusklajenosti zlasti v hierarhiji naselij ter posegih zunaj poselitvenih območij.

Nova Strategija bo morala torej predvsem doseči izboljšavo na treh kritičnih področjih: usklajevanje med interesi v prostoru, zemljiška politika in urbana prenova ter spremljanje izvajanja in stanja v prostoru. V tem smislu predlagamo, da nova strategija bolj jasno določi cilje in ukrepe za njihovo izvajanje, da se loči strateški, dolgoročni del od srednjeročnega, izvedbenega, ki mora biti bolj tesno povezan z razvojnim dokumentom države. Tako koordinacijo kot izvajanje na lokalni ravni bi lahko izboljšali z vsebinami, ki bi bile določene tudi na regionalni ravni. Predvsem pa je pomembno, da se dokument in sam proces njegove priprave ustrezno umesti v sistem načrtovanja, ter mu s tem pridobi ustrezno veljavo in prepoznavnost med različnimi deležniki v prostoru.

I UVOD

1.1 Izhodišča raziskave

Strategija prostorskega razvoja Slovenije, krajše SPRS, ki je bila sprejeta leta 2004, predstavlja ključni državni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja. Poleg izhodišč, zasnove in razvoja prostorskih sistemov vključuje tudi četrto poglavje, v katerem so opredeljeni ukrepi za njeno izvajanje. Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (v nadaljevanju MzIP) je v letu 2013 začelo z aktivnostmi prenove prostorske politike in pripravo nove prostorsko razvojne strategije do leta 2030 (v nadaljevanju SPRS 2030). SPRS 2030 bo temeljni dolgoročni prostorsko razvojni dokument Republike Slovenije s cilji, prioriteta in zasnovo prostorskega razvoja do leta 2030, ki bo vključevala izzive prihodnjega razvoja družbe, ter s srednjeročnim, akcijskim delom za obdobje 2014-2020, ki bo vključeval podrobnejše kvantificirane cilje v navezavi na izvajanje kohezijske politike v novem programskem obdobju.

Rezultati naloge bodo pripravljavcem SPRS2030 v pomoč pri pripravi ciljev prostorske politike za prihodnje obdobje, predvsem pa pri oblikovanju ukrepov za doseganje ciljev SPRS2030 v smislu načrtovanja medsebojnega povezovanja in dopolnjevanja ukrepov različnih politik (iskanje sinergij) ter za načrtovanje aktivnosti za spremljanje izvajanja ukrepov SPRS2030. Spremljanje izvajanja SPRS namreč ni bilo zastavljeno in izvedeno tako, da bi se sprotno in sistematično ugotavljalo, kateri izmed navedenih ukrepov so bili izvedeni in kakšen je bil morebitni učinek teh ukrepov.

1.2 Namen in cilji raziskave

Pripravljavci SPRS2030 za kakovostno pripravo dokumenta, potrebujejo celovit pregled o izvedenih in neizvedenih ukrepih za izvajanje strategije, kot so določeni v IV. poglavju SPRS. Nobena izmed do sedaj izvedenih analiz stanja prostora ni analizirala izvajanja ukrepov iz četrtega poglavja SPRS ter njihove uspešnosti pri doseganju ciljev dokumenta .

Za kakovostno pripravo nove SPRS 2030 je treba:

- a) na ravni sektorskih državnih politik
 - ugotoviti kako in v kakšnem obsegu so cilji SPRS vključeni v sektorske razvojne dokumente, politike in zakonodajo;
 - ugotoviti, katere ukrepe / aktivnosti so izvedli nosilci urejanja prostora in v kakšnem obsegu;
 - kateri so razlogi za slabo izvajanje ali neizvajanje ukrepov (zakonodaja, sredstva, kadri ...);
 - kateri izmed izvedenih ukrepov so se izkazali za uspešne in kateri za neuspešne z navedbo razlogov;
 - oceniti prispevek nosilcev urejanja prostora k doseganju ciljev prostorske politike;
 - ugotoviti sistemske ovire pri uresničevanju ukrepov in podate predloge za presežanje teh;
 - pridobiti morebitne predloge nosilcev urejanja prostora (možnosti sodelovanja / ukrepanja, predloge za spremembe sistema dela in njihovega vključevanja...).
- b) na ravni doseganja ciljev SPRS skozi izvajanje nalog Direktorata za prostor (v okviru MOP, MzIP) in sicer na področju lokalnega prostorskega načrtovanja, načrtovanja na državni ravni, stanovanjska politika in graditev, z namenom ugotoviti:
 - kako je bila zagotovljena usklajenost razvojnih dokumentov s prostorsko strategijo;
 - kako je bilo zagotovljeno uresničevanje ciljev, prioriteta in usmeritev strategije pri pripravi državnih prostorskih načrtov;
 - kako je potekalo usklajevanje razvojnih potreb z varstvenimi zahtevami v sklopu priprave državnih prostorskih načrtov ter opredeliti in pojasniti ovire, ki so pri tem nastajale;
 - kako in na kakšen način je bil zagotovljen prenos ciljev na področju policentričnega urbanega razvoja in poselitve v lokalnih prostorskih aktih;

- navesti , kaj so bile morebitne ovire za prenos usmeritev na navedenih področjih (zakonodaja, sredstva, kadri ...);
 - podati predloge za izboljšanje sistemskega okvira v navezavi na prenovu SPRS za gornja štiri področja;
- c) na ravni lokalnih prostorskih dokumentov (politik oz. ukrepov)
- kako je bilo zagotavljanje izvajanje usmeritev in ukrepov SPRS v lokalnem prostorskih aktov, kaj so bile ovire za izvajanje in kakšni so predlogi za izboljšanje sistema;

Analiza izvajanja ukrepov za doseganje ciljev prostorske politike sloni na uveljavljenih metodoloških pristopih analize politik. Naloga je zasnovana kot procesna analiza, torej ocena postopkov, ki so povezani z izvajanjem strategije, ne pa tudi kot ocena učinkov teh ukrepov .

1.3 Pregled nacionalnih strategij prostorskega razvoja v izbranih EU državah

Pregledali smo nekatere primere nacionalnih politik prostorskega razvoja, npr. nemškega (Pahl-Weber & Henckel, 2008), poljskega (Izdebski in sod., 2007) in švicarskega (Federal Office for Housing, 2006), pri čemer so te politike na nacionalni ravni le načelne in prostorsko prikazane na nekaj osnovnih zemljevidih, npr. za Nemčijo (BBR, 2006) na treh zemljevidih (rast in inovacije, zagotavljanje storitev javnega interesa, varovanje virov in oblikovanje kulturne krajine), za Švico so pripravili štiri scenarije. V Veliki Britaniji ni krovnega dokumenta, ki bi veljal za celotno državo, ampak so sprejete le osnovne smernice (Cullingworth & Nadin, 2005). V nemškem dokumentu je tudi jasno navedeno, da koncept niti ne opredeljuje natančneje ciljev in načel prostorskega načrtovanja (ta so navedena v zveznem zakonu o regionalnem načrtovanju) niti ne pogojuje natančnejših opredelitev rabe zemljišč, ki je opredeljena v deželnih razvojnih načrtih in regionalnih načrtih. Zasnova je tako v osnovi namenjena odločevalcem na zvezni in deželni ravni, ki vključujejo deležnike na regionalni, lokalni ravni in lokalne zveze ter prav tako zasebnim investitorjem za lažje sprejemanje odločitev.

Na Poljskem je za pripravo nacionalne politike zadolženo ministrstvo za regionalni razvoj, ki določi naloge, usmeritve in cilje trajnostnega razvoja na državni ravni kot tudi aktivnosti za doseg te ciljev. Politika, ki je v osnovi informativni dokument, vsebuje osnovne določitve poselitvene mreže, razporeditev naselij s poudarkom na metropolitanskih regijah; zagotovi osnovo za oblikovanje programov, ki podpirajo izvedbo projektov v javnem interesu (državna prioriteta), kar je zavezujoče za javno upravo (Izdebski in sod., 2007).

Švica je prostorski koncept sprejela leta 2012 (Schweizerische Bundesrat in sod., 2012). Sestavljen je iz petih ciljev (kakovost naselij in regionalna raznolikost, varstvo naravnih virov, usmeritve za mobilnost, povečanje konkurenčnosti, zagotavljanje solidarnosti), treh strategij (1. zagotavljanje območij za gospodarske dejavnosti in krepitev policentrične mreže naselji in skupnosti, 2. povečanje vrednosti naselij in krajine, 3. usklajevanje transporta, oskrbe z energijo in prostorskega razvoja) in prostorskih usmeritev po treh posameznih območjih: metropolitanska območja, območja majhnih in srednje velikih mest in alpska območja.

Preglednica 1: Vsebina izbranih nacionalnih politik prostorskega razvoja.

Država	Vsebina
Slovenija	Izhodišča in cilji prostorskega razvoja, zasnova prostorskega razvoja s prioriteta in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije; razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni; ukrepi za izvajanje prostorske strategije
Nemčija	Tri zasnove in strategije prostorskega razvoja na zvezni ravni (obrazložitev, dejavniki, cilji): rast in inovacije, zagotavljanje storitev javnega interesa, varovanje virov in oblikovanje kulturne krajine
Poljska	Usmeritve in cilji za trajnostni razvoj, akcijski načrt za doseg teh ciljev, osnova za izvajanje programov, ki so namenjeni državnim projektom v javnem interesu
Švica	Načela, izhodišča, cilji, strategije (tri področja); opredelitve glede na tri tipe regij: območje velikih mest – metropolitanska območja, območja manjših in srednje velikih mest, alpska območja

2 METODA VREDNOTENJA

2.1 Predmet analize

Predmet analize so ukrepi za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije, kakor so zapisani v poglavju štiri istega dokumenta. To opredeljuje naslednje štiri ukrepe za izvajanje strategije, ki so naprej tudi podrobneje razčlenjeni (glej sliko 1):

U1 koordinacijo programov, ki so pomembni za izvajanje prostorske strategije,

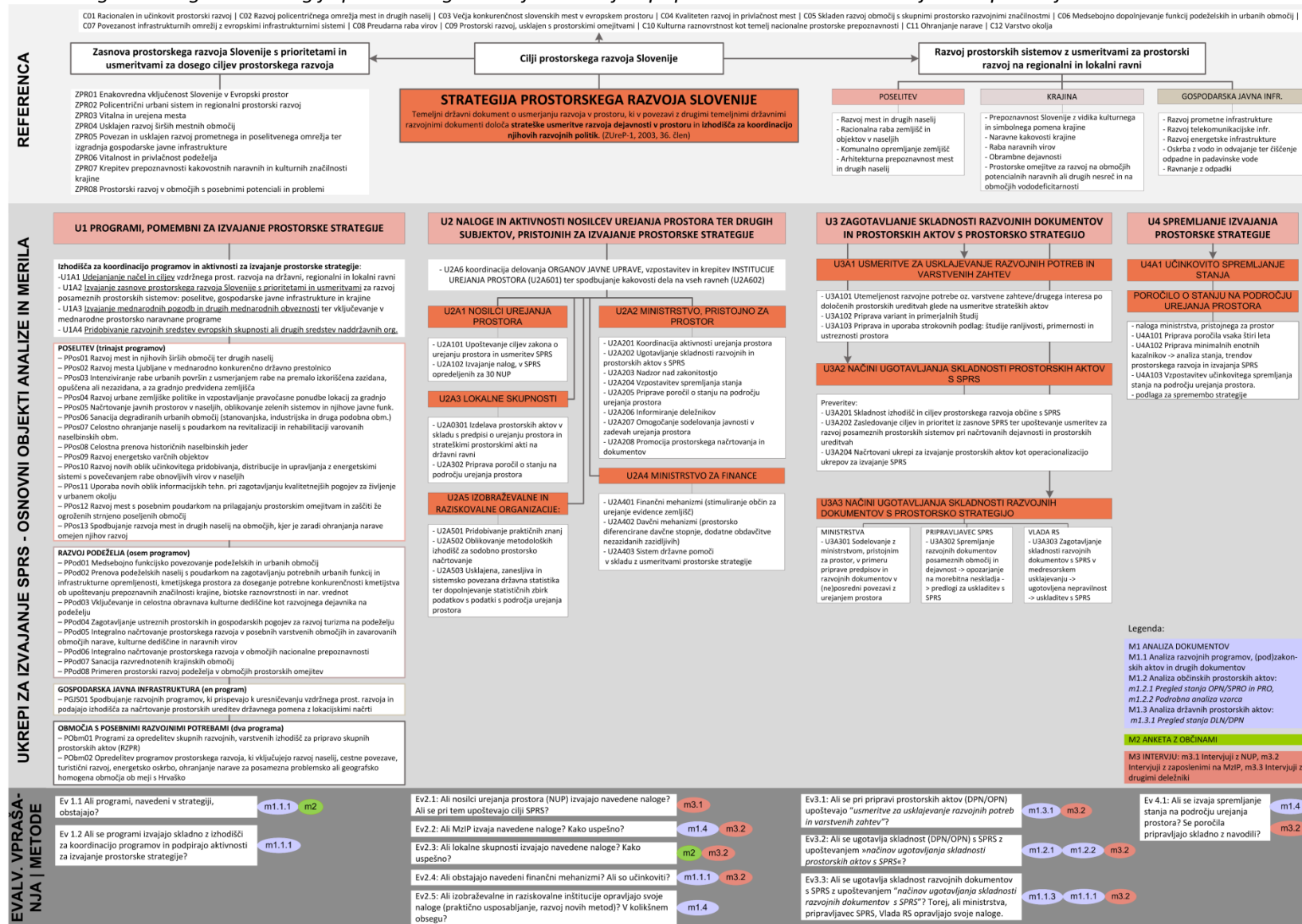
U2 naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za uresničevanje prostorske strategije,

U3 aktivnosti za zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko - strategijo,

U4 spremljanje uspešnosti izvajanja prostorske strategije.

Enota analize je torej posamezen ukrep oziroma njegov sestavni del, ki smo ga poimenovali aktivnost. Z analizo ocenjujemo njegovo (ne)izvajanje glede na merila in načine, kakor so opredeljeni v istem poglavju SPRS. Ne ugotavljamo in ocenjujemo pa učinkov izvajanja teh ukrepov na prostor ali na okoljske, družbene in gospodarske vidike. Gre torej predvsem za procesno analizo oziroma oceno procesov, ki potekajo/bi morali potekati za izvajanje strategije.

Slika 1: Logična veriga za Strategijo prostorskega razvoja Slovenije s pripisano metodo in evalvacijskimi vprašanji.

2.2 Referenčni okvir z merili

Skladno s pristopom k vrednotenju je referenčni okvir vrednotenja postavljen znotraj dokumenta samega. To so izhodišča in dvanajst ciljev prostorskega razvoja (prvo poglavje), zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja (drugo poglavje) in razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni, opredeljen po področjih: razvoj poselitve, razvoj gospodarske javne infrastrukture in razvoj krajine (tretje poglavje). Na ta okvir se sklicuje že poglavje 4, poleg tega so v tem poglavju postavljena še dodatna merila, ki smo jih prav tako upoštevali pri vrednotenju; in so navedena pri vsakem od ocenjenih ukrepov.

Splošna izhodišča:

- 1) Dejavniki prostorskega razvoja Slovenije so: spremenjene družbenoekonomske in pravne razmere ter z njimi povezane razvojne opredelitve države, pospešen razvoj gospodarstva, spremenjen geopolitični položaj Slovenije in na novo vzpostavljeni mednarodni procesi globalizacije in vključevanja v EU¹ ter prehod v informacijsko družbo.
- 2) Zahteve po zagotavljanju in varstvu kakovosti okolja.
- 3) Integracija v širši evropski prostor.
- 4) Upoštevanje določil mednarodnih dokumentov, kot so Agenda Habitat (1996), Evropska prostorsko-razvojna perspektiva (1999), Vodilna načela za trajnostni prostorski razvoj evropske celine (2000), Agenda 21 (1992) in Ljubljanska deklaracija o prostorski dimenziji vzdržnega razvoja (2003).
- 5) Vzdržen prostorski razvoj kot temeljno načelo prostorske strategije: *»Zagotavljanje takšne rabe prostora in prostorskih ureditev, ki ob varovanju okolja, ohranjanju narave in trajnostni rabi naravnih dobrin, ohranjanju kulturne dediščine in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja omogoča zadovoljitev potreb sedanje generacije brez ogrožanja prihodnjih generacij.«* (SPRS, 2004, str. 14)
- 6) Temeljno vodilo: *»prostor je omejena dobrina, ki terja skrbno usklajevanje javnih koristi in zasebnih interesov ter dolgoročno naravnano prostorsko načrtovanje.«* (SPRS, 2004, str. 14)

Cilji, zasnova in razvoj prostorskih sistemov so prikazani na sliki 1.

Ocenjevanje poteka z odgovarjanjem na evalvacijska vprašanja (navedena v poglavju 3), pri čemer se ta v glavnem nanašajo na to ali se predvideni ukrepi in aktivnosti izvajajo ali ne; oziroma konkretnije, ali se izvajajo na način kakor je predvideno v IV. poglavju SPRS. Kadar je to potrebno so k ocenam dodani vsebinski komentarji. Referenčno obdobje vrednotenja je bilo od leta 2004 do leta 2013, torej od sprejetja strategije pa do lanskega leta.

2.3 Evalvacijska vprašanja

Oblikovali smo 11 evalvacijskih vprašanj, ki sledijo ukrepom.

U1 Koordinacija programov, pomembnih za izvajanje prostorske strategije:

Ev1.1: Ali programi, navedeni v strategiji, obstajajo?

- Programi na področju poselitve.
- Programi na področju prostorskega razvoja podeželja.
- Programi na področju gospodarske javne infrastrukture.
- Programi za območja s posebnimi potenciali in problemi.

¹ Najbolj pogoste kratice, uporabljene v dokumentu: EU – Evropska unija, DLN – državni lokacijski načrt, DPN – državni prostorski načrt, MzIP – Ministrstvo za infrastrukturo in prostor, NUP – nosilci urejanja prostora, OPN – občinski prostorski načrt, OPPN – občinski podrobni prostorski načrt, OLN – občinski lokacijski načrt, SPRS – Strategija prostorskega razvoja Slovenije.

Ev1.2: Ali se programi izvajajo skladno z izhodišči za koordinacijo programov in podpirajo aktivnosti za izvajanje prostorske strategije (A1-A4)?

- U1A1 Udejanjanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni.
- U1A2 Izvajanje Zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine.
- U1A3 Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe.
- U1A4 Pridobivanje razvojnih sredstev evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.

U2 Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za uresničevanje prostorske strategije:

Ev2.1: Ali nosilci urejanja prostora (NUP) izvajajo navedene naloge (A1)? Ali pri tem upoštevajo cilje SPRS?

Primer nalog nosilcev (za ostale glej preglednico 2): za področje aktivna zemljiška politika in stanovanjska gradnja

- Oblikovanje programa ukrepov zemljiške politike za spodbujanje delovanja trga zemljišč in s tem razširjanja dostopnosti do zemljišč, namenjenih za gradnjo
- Spodbujanje uveljavljanja različnih ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih ⇔ večja ponudba opremljenih zemljišč
- Oblikovanje kriterijev za uveljavljanje prostorskih ukrepov: zakonita predkupna pravica občine, preoblikovanje obstoječih ureditev plačil komunalnega prispevka, začasnih ukrepov za zavarovanje prostora na območju predvidene prostorske ureditve, razlastitve in omejitve lastninske pravice ter komasacije stavbnih zemljišč
- Predlog razvoja finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje in drugih javnih interesov
- Skrb za zadostno ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo ⇔ zagotavljanje zadostnega fonda neprofitnih in najemniških stanovanj ter spodbuda večji izkoriščenosti obstoječega stanovanjskega sklada

Ev2.2: Ali MzIP izvaja navedene naloge (A2)? Kako uspešno?

- U2A201 Koordinacija aktivnosti na področju urejanja prostora.
- U2A202 Ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s prostorsko strategijo.
- U2A203 Nadzor nad zakonitostjo.
- U2A204 Vzpostavitev spremljanja stanja.
- U2A205 Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora.
- U2A206 Informiranje deležnikov.
- U2A207 Omogočanje participacije javnosti v zadevah urejanja prostora.
- U2A208 Promocija prostorskega načrtovanja in prostorskih dokumentov.

Ev2.3: Ali lokalne skupnosti izvajajo navedene naloge (A3)? Kako uspešno?

- U2A301 Izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti na državni ravni.
- U2A302 Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora.

Ev2.4: Ali obstajajo navedeni finančni mehanizmi (A4, nosilec Ministrstvo za finance)? Ali so učinkoviti?²

- U2A401 finančni mehanizmi: stimulacija občin, da urejajo evidenco zemljišč
- U2A402 davčni mehanizmi: prostorsko diferencirane davčne stopnje, dodatne obdavčitve nezazidanih stavbnih zemljišč
- U2A403 sistem državne pomoči

Ev2.5: Ali izobraževalne in raziskovalne inštitucije opravljajo svoje naloge (A5)? V kolikšnem obsegu?

- U2A501 pridobivanje praktičnih znanj
- U2A502 oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje
- U2A503 zagotavljanje usklajene, ažurne, zanesljive in sistemsko povezane državne statistike in dopolnjevanje statističnih zbirk podatkov s podatki s področja urejanja prostora

U3 Aktivnosti za zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko - strategijo:³

Ev3.1: Ali se pri pripravi prostorskih aktov (DPN/OPN) upoštevajo "usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev"?

U3A101: Utemeljenost razvojne potrebe oziroma varstvene zahteve/drugega interesa po določenih prostorskih ureditvah glede na usmeritve strateških aktov.

U3A102: Priprava variant in primerjalnih študij.

U3A103: Priprava in uporaba strokovnih podlag: študije ranljivosti, primernosti in ustreznosti prostora.

Ev3.2: Ali se ugotavlja skladnost (DPN/OPN) s SPRS z upoštevanjem »načinov ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS«?⁴

- U3A0201: Skladnost prostorskega razvoja občine z izhodišči in cilji prostorskega razvoja Slovenije
- U3A202 Zasledovanje ciljev in prioritet iz zasnove SPRS ter upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov pri načrtovanih dejavnosti in prostorskih ureditvah
- U3A0203: Načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacija ukrepov za izvajanje te prostorske strategije

Ev3.3: Ali se ugotavlja skladnost razvojnih dokumentov s SPRS z upoštevanjem "načinov ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS"? Torej, ali ministrstva, pripravljavec SPRS, Vlada RS opravljajo svoje naloge.

- U3A301: Sodelovanje z ministrstvom, pristojnimi za prostor, v primeru priprave predpisov in razvojnih dokumentov (Ministrstva),
- U3A302: Spremljanje razvojnih dokumentov posameznih območij in dejavnosti (MzIP)
- U3A303: Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS v medresorskem usklajevanju ter popravo ugotovljenih nepravilnosti (Vlada RS).

² Pod finančnimi ukrepi je bila uvrščen tudi element struktura javnofinančnih prihodkov, ki smo jo zaradi časovne omejenosti naloge v raziskavi izpustili.

³ V točki 3.1 so opredeljene usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev, katerim naj bi sledili zlasti deležniki v prostoru, kot so investitorji, lokalne skupnosti in načrtovalci državnih ureditev.

⁴ Ker raziskava ni bila usmerjena v merjenje prostorskih učinkov, vrednotenje elementa *Upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov iz SPRS*, ki se prav tako nanaša na evalvacijsko vprašanje 3.2, ni bilo opravljeno.

U4 Spremljanje uspešnosti izvajanja prostorske strategije:

Ev4.1: Ali se izvaja spremljanje stanja na področju urejanja prostora? Se poročila pripravljajo skladno z navodili?

- U4A1: Priprava poročila o stanju na področju urejanja prostora: pripravilo naj bi ga ministrstvo, pristojno za prostor, in lahko predstavlja podlago za spremembo prostorske strategije.
- U4A2: Priprava obveznih minimalnih enotnih kazalnikov kot podlaga za analizo stanja in trendov prostorskega razvoja ter za analizo izvajanja SPRS.
- U4A3: Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora.

2.4 Metode pridobivanja informacij

2.4.1 Osnovni opis uporabljenih metod in tehnik pridobivanja informacij

Pri izbiri metode smo se oprli na sodobne pristope k analizi politik in institucionalni analizi (Patton, Sawicki in Clark, 2012; Bardach, 2011; Nagel, 2002; Radej in sod., 2010, 2011). Upoštevali smo omejeno dostopnost kvantitativnih podatkov ter prisotnost institucionalnih, organizacijskih in subjektivnih dejavnikov, povezanih z deležniki v sistemu, ki pogojujejo uspešnost izvajanja dokumenta (Hull in ostali, 2011). Zato smo poleg

- M1 ANALIZE DOKUMENTOV (Roblek, 2009; Creswell, 2003; Miles in Huberman, 1994)

vkjučili participativne tehnike pridobivanja informacij, in sicer:

- M2 ANKETNI VPRAŠALNIK,
- M3 INTERVJUJE Z NOSILCI UREJANJA PROSTORA in sklepni posvet.

Posamezne faze v postopku vrednotenja smo podprli z obrazci, ki jih bo mogoče uporabiti tudi pri naslednjih analizah državnih prostorskih politik. Zaradi kompleksnosti četrtega poglavja in uporabe iste tehnike - vira informacij pri več ukrepih je pri posameznih metodi zapisano, za vrednotenje katerih ukrepov in aktivnosti je bila uporabljena. Tako načini pridobivanja informacij kot ukrepi so za lažjo nadaljnjo rabo šifrirani.

2.4.2 Analiza dokumentov [M1]

Analizo dokumentov (glej Priloga 2 do 4) smo izvedli s pomočjo pregleda besedil, iskanjem ključnih besed, na primer prostor-, trajnost- in drugih ter ugotavljanjem konteksta pojavitev. Glede na tip analiziranega dokumenta je tehnika razdeljena na štiri glavne sklope:

- M1.1 Analiza razvojnih programov, (pod)zakonskih aktov in drugih dokumentov (splošni, sektorski, finančni),
- M1.2 Analiza občinskih prostorskih načrtov,
- M1.3 Analiza državnih prostorskih načrtov/državnih lokacijskih načrtov in
- M1.4 Analiza sekundarnih virov, na primer spletnih strani nosilcev urejanja prostora, spletnih, znanstvenih in strokovnih člankov ter študij.

M1.1 Analiza razvojnih programov, (pod)zakonskih aktov in drugih dokumentov (splošni, sektorski, finančni)

V M1.1.1 Pregledu stanja razvojnih programov, (pod)zakonskih aktov, mednarodnih pogodb in drugih dokumento [M1.1.1] smo najprej ugotovili, ali programi, navedeni pod U1, sploh obstajajo, kar nas je zanimalo tako za nacionalno kot za lokalno raven (navedba primerov). SPRS navaja pripravo 23 programov, ki so razdeljeni na štiri področja:

- poselitev: 13 programov,
- prostorski razvoj podeželja: 8 programov,

- gospodarska javna infrastruktura: en program,
- območja s posebnimi razvojnimi potrebami: dva programa.

V okviru preveritve smo obravnavali tudi regionalne razvojne programe, v kolikor ti vsebujejo program za določeno temo. Pri tem smo uporabili lastno poznavanje, spletne strani nosilcev urejanja prostora in informacije, pridobljene v intervjujih.

Po izhodiščih za koordinacijo programov in aktivnosti za izvajanje prostorske strategije v poglavju štiri je v programih potrebno preveriti:

- U1A1 udejanjanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni,
- U1A2 izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine,
- U1A3 izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe,
- U1A4 pridobivanje razvojnih sredstev Evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.

U1A1 Udejanjanje načel in ciljev vzdržnega razvoja smo preverili v izbranih obstoječih programih in sicer s *primerjavo ciljev teh programov s cilji, zapisanimi v SPRS [M1.1.1]*. Pri tem smo predpostavili, da so cilji vzdržnega razvoja ustrezno vključeni v cilje SPRS. S to analizo smo zadostili tudi zahtevi na koncu drugega podpoglavja, kjer piše »Programi iz prejšnjih odstavkov se pripravljajo tako, da se z njimi uresničujejo cilji prostorskega razvoja Slovenije«. Pregledali smo **20 razvojnih dokumentov⁵ prostorsko relevantnih sektorjev**: kmetijstvo, oskrba z energijo, gospodarstvo, regionalni razvoj, promet in drugi. Za vsako področje smo poskušali analizirati vsaj dva dokumenta, pri čemer so bili izbrani tako dokumenti, ki so v veljavi že dlje časa (ali so celo že pretekli) in so bili sprejeti po sprejemu SPRS, kot tudi nekateri, ki so še v nastajanju. Seznam dokumentov je v prilogi 2. Vključenost načel in prostorske dimenzije smo preverili tudi s tekstovno analizo, v kateri smo ugotavljali pojavnost besed: prostor-, teritori-, trajnost-, vzdrž-, razvoj, kohezija, regional-, lokal-, policentriem, dostop-, družben- storit- (storitev, storitve), družben- funkcij-, poselit- (poselitev), infrastruktur-, krajin-. Poleg pojavnosti teh besed nas je zanimalo tudi, v kakšnem kontekstu so besede uporabljene in ali se nanašajo na upoštevanje določil SPRS.

U1A2 Izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine nismo izvedli na vzorčnem primeru programa, kot je bilo prvotno mišljeno, ampak preveritve, kako posamezni deležniki prispevajo k doseganju prioritet SPRS. Tako občine, nosilce, kot tudi izobraževalne/raziskovalne inštitucije in izvajalce smo prosili, da navedejo, na kakšen način oni prispevajo k doseganju prioritet SPRS. To so naredili s pomočjo navedbe EU projektov [U1A4], opisa svojih dejavnosti ali izpostavitve posameznih prostorskih ureditev. V poročilu so bili pod prioritetami zapisani skupaj zapisani »prispevke« glede na »prostorskost« sodelovanja, in sicer pod EU skladi, v kolikor ni bila podana natančnejša navedba, sicer pa ločeno kot transnacionalni in čezmejni projekti.

U1A3 Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe smo prav tako ugotovili z besedilno analizo [M1.1.1], s katero smo pregledali, katere mednarodne pogodbe se pojavljajo v dokumentih in če so med njimi tudi tiste s prostorsko dimenzijo. Informacije o teh smo pridobili s spletne strani Ministrstva za infrastrukturo in prostor.

⁵ Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 je bila na seznam programov dodana povsem na koncu in je vključena le v skupno preglednico programov, ne pa v njihovo podrobnejšo analizo.

Uspešnost U1A4 Pridobivanje razvojnih sredstev Evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij smo preverili na dva načina, in sicer s pregledom programov [M1.1.1] in tem, kako bodo programi prispevali k črpanju evropskih sredstev za izvajanje SPRS, pri čemer so pomembni predvsem operativni programi, in s spletnim vprašalnikom za občine [M2], v katerem so občine poročale o sodelovanju v EU projektih in jih hkrati tudi pripisale posameznim prioritetam in usmeritvam za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije. V drugem faznem poročilu je prikazana tudi »prostorskost« posameznih EU programov in na kak način ti lahko prispevajo k doseganju ciljev SPRS in kakšna je povezava s SPRS. Gre za naslednje programe:

- 1) Evropski skladi za regionalni razvoj,
 - a. Cilj 1: konvergenca (OP ROPI),
 - b. Cilj 2: regionalna konkurenčnost in zaposlovanje (OP krepite regionalnih razvojnih potencialov),
 - c. Cilj 3: programi teritorialnega sodelovanja (transnacionalno, čezmejno, transregionalno – Interreg IVC),
 - d. ESPON
- 2) Kohezijski sklad
- 3) Evropski socialni sklad
- 4) Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja
- 5) Evropski sklad za ribištvo
- 6) Program Life+

Kot dodatno aktivnost U2A5 lahko smatramo tudi zapis v odstavku (6), kjer je omenjeno *medsektorsko sodelovanje in dogovarjanje*, ki naj služi kot podlaga za pridobitev razvojnih sredstev Evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij. Slednje smo ugotavljali v intervjujih s predstavniki nosilcev urejanja prostora [M3.1] in zaposlenimi na Direktoratu za prostor [M3.2].

Merila za analizo razvojnih programov so bila tako naslednja:

1. prispevek k doseganju ciljev SPRS,
2. podpora izvajanju zasnove SPRS (merjena posredno),
3. podpora izvajanju mednarodnih pogodb, drugih mednarodnih obveznosti in
4. prispevek k črpanju EU sredstev (Primeri EU projektov (EU transnacionalni programi)).

M1.2 Analiza občinskih prostorskih načrtov

Analiza občinskih prostorskih načrtov je bila sestavljena iz dveh delov, in sicer iz *M1.2.1 Pregled OPN/SPRO in PRO* in iz *M1.2.2 Podrobne analize vzorca OPN/SPRO in PRO*. Analizo občinskih prostorskih aktov smo opravili z namenom pridobitve informacij za aktivnost U3A2, ki opisuje načine ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS, in sicer preveritev:

U3A0201: Skladnost prostorskega razvoja občine z izhodišči in cilji prostorskega razvoja Slovenije [M1.2: M1.2.1, M1.2.2]

U3A0202: Zasledovanje ciljev in prioritet in zasnove prostorskega razvoja Slovenije v primeru načrtovanih dejavnosti in prostorskih ureditev [M1.2.2, M1.3]

U3A0203: Upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov iz SPRS [M1.2.2]

U3A0204: Načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacija ukrepov za izvajanje te prostorske strategije [M3.2].

Za ugotavljanje skladnosti prostorskih aktov s prostorsko strategijo v postopku priprave aktov so zadolženi pripravljavci prostorskih aktov, predstavniki NUP in ministrstva, pristojnega za prostor, v raziskavi pa smo ugotavljali skladnost sprejetih dokumentov. S pomočjo pregleda OPN-jev smo ugotavljali tudi upoštevanje U3A1 usmeritev za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev.

Po kratkem pregledu vseh sprejetih prostorskih aktov občin (s kratkim opisom problematike njihovega sprejemanja) smo na vzorcu 10 dokumentov (januarja 2014 je bilo sprejetih 80 aktov)

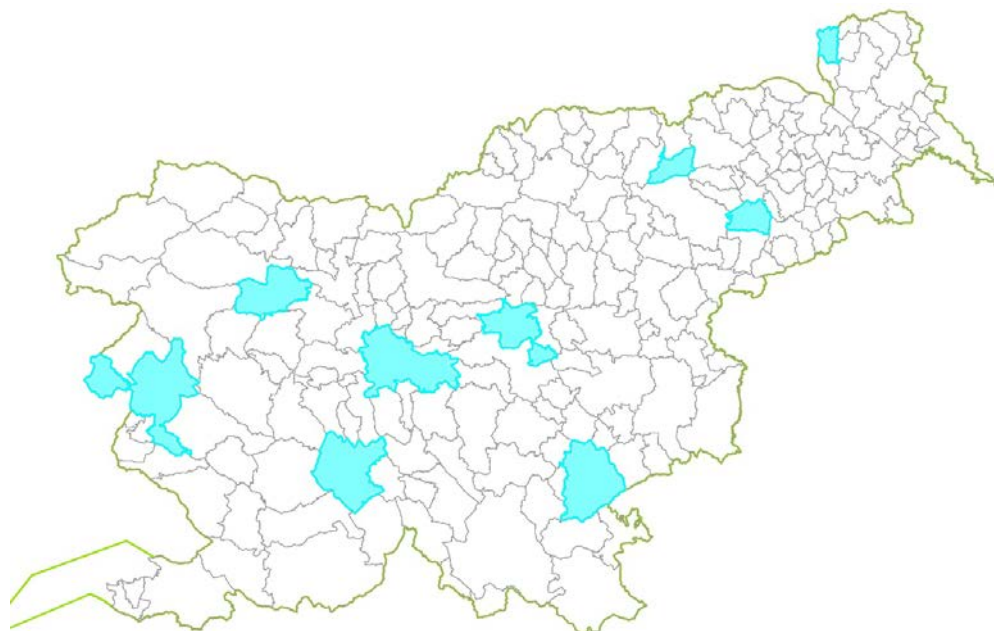
opravili primerjavo ciljev teh aktov s cilji, opredeljenimi v OPN-jih oziroma SPRO-jih. Pri tem smo uporabili obrazec za pregled (glej Prilogo 4). Kriteriji za izbor OPN-jev so bili:

- velikost;
- tip občine;
- raznolikost izdelovalcev;
- regionalna prostorska razpršenost;
- zastopanost tako OPN kot PRO in SPRO.

Preglednica 2: Seznam pregledanih občinskih prostorskih aktov.

Ime občine	Tip občine	Število preb. (2013)	Velikost (km ²)	Število naselij	Izdelovalec	Regija
Cerknica	Nemestna	11.316	241,0	65	RRD Domžale	Notranjsko-kraška
Kidričevo	Nemestna	6.619	71,5	18	Geodetski zavod Celje	Podravska
Ljubljana	Mestna	282.741	275,0	38	LUZ	LUR
Nova Gorica	Mestna	31.797	297,5	44	Locus Domžale	Goriška
Novo mesto	Mestna	36.320	235,7	98	Acer Novo mesto	Jugovzhodna Slovenija
Rogašovci	Nemestna	3.177	40,1	11	ZEU Murska Sobota	Pomurska
Brda	Nemestna	5.751	72,0	45	Urbi	Goriška
Ruše	Nemestna	7.207	60,8	7	Urbis	Podravska
Zagorje	Nemestna	16.880	147,1	78	Savaprojekt	Zasavska
Železniki	Nemestna	6.817	163,7	29	Domplan	Gorenjska

Slika 2: Prostorska razporeditev izbranih deset analiziranih OPN.

Za vzorec desetih OPN-jev smo opisali stanje na področju sprejemanja OPN ter ugotovili ujemanja načel in ciljev sprejetih OPN-jev (vzorec desetih: Brda, Cerknica, Kidričevo, MO Ljubljana – strateški del, MO Nova Gorica, MO Novo mesto, Rogoševci, Ruše, Zagorje ob Savi in Železniki) s cilji SPRS. Za isti vzorec OPN-jev smo preverili še, ali so bile pri usklajevanju razvojnih potreb in varstvenih zahtev upoštevane usmeritve SPRS (opredelitev javne koristi v OPN-jih, izdelava študij privlačnosti, ranljivosti in ustreznosti prostora, načrtovanje v variantah). Popisani so bili tudi izdelovalci OPN-jev (priloga 4).

V podrobnejši analizi treh OPN-jev za Mestno občino Novo mesto, Občino Zagorje ob Savi in Občino Brda smo dodatno preverili ujemanje lokalnih prostorskih ureditev z zasnovo prostorskega razvoja Slovenije in z usmeritvami za razvoj prostorskih sistemov SPRS (U3A0203: Upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov iz SPRS). Pregledali smo mnenja, ki jih je izdal NUP za poselitev v procesu sprejemanja akta. Na ta način smo ocenili stopnjo upoštevanja SPRS pri pripravi OPN-jev in vsebine, pri katerih pride do pomanjkljivega upoštevanja (priloga 4). Dodatno nas je zanimal odgovor na izvajanje aktivnosti U3A0204: Načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacija ukrepov za izvajanje te prostorske strategije, za katero smo informacije pridobili še v intervjujih.

M1.3 Analiza državnih prostorskih načrtov/državnih lokacijskih načrtov

Podobno kot pregled OPN-jev smo izvedli tudi *M1.3.1 Pregled stanja DLN /DPN*. Namena sta bila dva, in sicer pridobitev informacij za izvajanje/upoštevanje aktivnosti U3A1 Usmeritve za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev, ki vključuje utemeljenost razvojnih potreb in varstvenih zahtev (U3A101), pripravo variant in primerjalnih študij (U3A102) ter pripravo in uporabo strokovnih podlag (U3A103), ter ugotovitev skladnosti prostorskih aktov s SPRS in tega, h katerim prioritetam prispeva posamezni akt. Uporabili smo nabor državnih prostorskih aktov od sprejema strategije leta 2004 pa do danes (preglednica 2, Priloga 5).

Preglednica 3: Sprejeti državni prostorski akti, razporejeni po področjih.

Področje		Sprejeti DPN		Sprejeti prost. akti skupnega pomena	DPN v pripravi
		Pred 2004	Po 2004		
Promet	ceste	33 +12	39	8	20
	železnica		2		8
	letališče		1		2
	pristanišče		2		
	mejni prehodi	3	6		
Energetika	daljnovodi		11	1	8
	plin, nafta	1	15		13
	elektrarne	3	6	4	4
vodna infrastruktura		8			1
zavarovana območja, šport, rekreacija		1	2		
sanacija plazov		1	4		
odlagališča, reciklažni centri, CČN, bioplinske naprave			2	1	
obramba			1		1
gospodarstvo			1		
ostalo				1 (OPN Pivka)	1 (Celjska koča)

Pregledali smo stanje na področju sprejemanja državnih prostorskih načrtov – DPN (s tem pojmom označujemo tudi LN in DLN, ki so se izdelovali po prejšnji zakonodaji). V prilogi 11 je seznam vseh sprejetih DPN, razporejenih po vsebinskih področjih, kot so navedena v SPRS (prometna,

telekomunikacijska, energetska infrastruktura, ravnanje z odpadki ipd.). Med temi so z modro barvo označeni tisti, ki so bili sprejeti pred letom 2004, torej pred sprejemom SPRS.

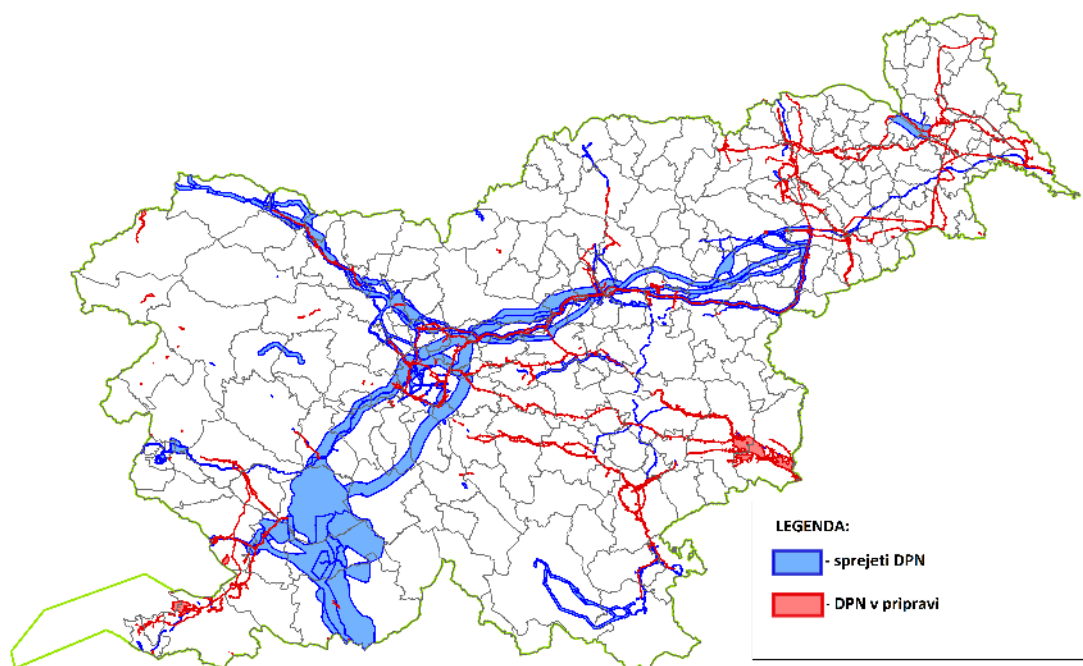
Po podatkih MzIP, Direktorata za prostor je bilo v decembru 2013 v pripravi 57 DPN in sicer:

- 8 za železniške ureditve,
- 7 za ureditve iz nacionalnega programa gradnje avtocest,
- 13 za ureditve drugih državnih cest,
- 2 za letališča,
- 13 za plinovode,
- 8 za daljnovode,
- 4 za elektrarne,
- 1 za ureditve za potrebe obrambe,
- 1 za vodnogospodarske ureditve,

V pripravi pa je še pobuda za DPN za letališče Maribor.

Na spodnji sliki je prikaz vseh DPN, sprejetih v času izdelave te naloge (januar 2014). Ker postopki priprave in sprejemanja DPN trajajo več let, je pomembna tudi informacija o DPN, ki so v pripravi, zato so prikazani tudi ti.

Slika 3: Sprejeti DPN (v rdeči barvi) in DPN v pripravi (v modri barvi) (vir: spletna stran MzIP, januar 2014; podatki iz oktobra 2013).

Opisali smo stanje na področju sprejemanja DLN/DPN, torej za katera področja (prometna, telekomunikacijska, energetska infrastruktura, ravnanje z odpadki) so bili sprejeti DPN-ji in kako so ti prostorsko razporejeni. Prav tako smo pregledali načela, cilje in namen desetih DPN-jev in jih povezali s cilji SPRS, h katerim bodo prispevali. Zanimalo nas je, na kakšen način so bili pri pripravi usklajeni varstveni in razvojni vidiki v okviru priprave in primerjave variant (priloga 5).

Kot je navedeno v Poročilu o problematiki in dinamiki priprave državnih prostorskih načrtov s predlogi ukrepov za pospešitev postopkov njihove priprave z dne 20. 12. 2013 je MzIP, Direktorat za prostor,

ki je koordinator priprave DPN, v septembru 2013 ponovno preveril aktualnost priprave vseh DPN pri njihovih pobudnikih in investitorjih. Na podlagi njihovih stališč je pripravilo nov predlog razvrstitve posameznih DPN po pomembnosti, ki je povezana z bolj ali manj aktivno dinamiko priprave DPN, pri čemer so bila vodila pri oblikovanju prioritet:

- strateški pomen načrtovane prostorske ureditve za Slovenijo (Strategija prostorskega razvoja Slovenije, prometni in energetski strateški razvojni dokumenti),
- doseganje ciljev Koalicijske pogodbe o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandat 2012 – 2015,
- sklenjeni meddržavni sporazumi in pogodbe, pomen in vključenost v mednarodne projekte,
- finančna zmožnosti investitorja za naročilo strokovnih podlag in drugih gradiv v postopku priprave DPN in
- evidentiran interes investitorjev za investiranje za realizacijo infrastrukturnih projektov.

V poročilu ni podatka o tem, na kakšen način naj bi se ugotavljal strateški pomen načrtovane prostorske ureditve za Slovenijo oz. zagotavljalo upoštevanje SPRS, ki pa je sicer navedeno in obrazloženo v vseh DPN (obvezna priloga – Izvleček iz strateškega prostorskega akta).

Na podlagi s strani MzIP izdelane analize izvajanja postopkov priprave DPN za obdobje oktober 2012 - oktober 2013 je v istem poročilu ugotovljeno, da dinamika priprave DPN v večini primerov zaostaja za časovnicami in navaja tudi vzroke, med katerimi so predvsem:

- investitorji ne poskrbijo za ustrezno ali pravočasno pripravljene strokovne podlage za DPN,
- nosilci urejanja prostora ne spoštujejo zakonsko predpisanih rokov za izdajo smernic in mnenj,
- dolgotrajno usklajevanja predlaganih rešitev predvsem z varstvenimi nosilci urejanja prostora,
- pobudniki ne sprejemajo potrebnih odločitev za nadaljevanje posameznih postopkov priprave DPN pravočasno,
- dolgotrajna priprava stališč do pripomb po končanih javnih razgrnitvah kot posledica dolgotrajnih projektov ali drugih preveritev na podlagi podanih pripomb javnosti,
- izdelovalci imajo težave pri dostopu do vseh relevantnih podatkov o stanju prostora,
- slabo izdelana gradiva in različen napor projektantov in prostorskih načrtovalcev,
- zavračanje predlaganih rešitev v lokalnih skupnostih ali pri skupinah prebivalcev (NIMBY),
- dolgotrajni postopki javnega naročanja,
- še vedno nepripravljene in neuveljavljene potrebne spremembe predpisov, navodil, priporočil.

V spodnji preglednici je prikazano število sprejetih DPN, prostorskih aktov skupnega pomena ter DPN v sprejemanju po posameznih področjih.

Preglednica 4: Prikaz števila sprejetih DPN, prostorskih aktov skupnega pomena ter DPN v sprejemanju po posameznih področjih.

Področje		Sprejeti DPN		Sprejeti prostorski akt skupnega pomena	DPN v pripravi
		Pred 2004	Po 2004		
Prometna infrastruktura	ceste	33 +12	39	8	20
	železnica		2		8
	letališče		1		2
	pristanišče		2		

	mejni prehodi	3	6		
Telekomunikacijska infrastruktura			/	/	/
Energetska infrastruktura	daljnovodi		11	1	8
	plinovodi	1	15		13
	elektrarne	3	6	4	4
Oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode	bioplinska naprava		1		
Ravnanje z odpadki			1	1	
Obramba in civilna zaščita	vodnogospodarske ureditve, zagotavljanje poplavne varnosti		8		1
	sanacija plazov	1	4		
	območja za obrambo		1		1
Ostalo	zavarovana območja	1			
	šport in rekreacija		2		
	gospodarstvo		1		
	ostalo			1 (OPN Pivka)	1 (Celjska koča)

Daleč največ DPN je sprejetih na področju prometne infrastrukture (predvsem za ceste), tako pred sprejemom SPRS kot kasneje. Sledi področje energetske infrastrukture (daljnovodi, plinovodi in elektrarne), ki so se izdelovali večinoma po sprejetju SPRS. Nekaj več je še DPN s področja civilne zaščite oz. v povezavi z reševanjem posledic naravnih nesreč (varstvo pred poplavami in sanacija plazov), za preostala področja pa so bili sprejeti le redki DPN (šport in rekreacija, gospodarstvo, ravnanje z odpadki ipd.). Na področju telekomunikacijske infrastrukture ni sprejet noben DPN.

Za potrebe te naloge je bila izdelana analiza desetih izbranih DPN, z namenom, da bi ugotovili:

- kako ti akti izpolnjujejo cilje SPRS in kako sledijo prioritetam, navedenim v SPRS,
- katera vsebinska področja pokrivajo,
- ali so bile zanje pripravljene variantne rešitve,
- na katerih območjih (regijah) Slovenije ležijo načrtovane prostorske ureditve,
- kateri izdelovalci so pripravili te akte in kdaj so bili sprejeti.

Analiziranih je bilo deset DPN, ki pokrivajo različna vsebinska področja, so na različnih lokacijah v državi in so jih izdelali različni izdelovalci:

1. DPN za državno cesto od avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline,
2. DPN za obvoznico Tolmin,
3. DPN za elektrifikacijo in rekonstrukcijo železniške proge Pragersko–Hodoš,
4. DPN za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru,
5. DPN za del rekonstrukcije daljnovoda 2 × 110 kV Brestanica–Hudo,
6. DPN za območje hidroelektrarne Brežice,
7. DPN za vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega,
8. DPN za gradnjo daljnovoda 2×400 kV Cirkovce–Pince,
9. DPN za prenosni plinovod R25A/1 Trojane–Hrastnik,
10. DPN za gospodarsko središče Feniks v Posavju.

Izbranih deset DPN je izdelalo šest različnih **izdelovalcev**:

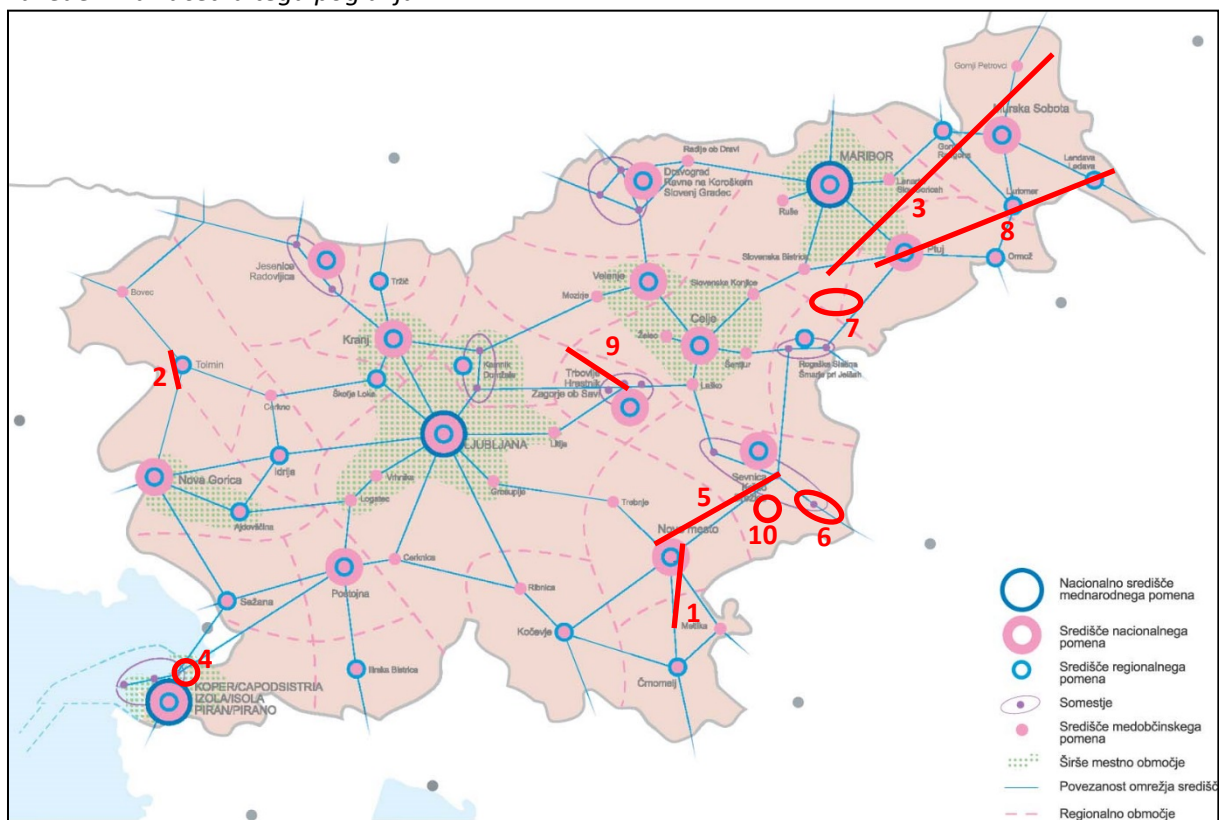
- Acer Novo mesto d.o.o,
- LUZ d.d., Ljubljana.,
- PS Prostor d.o.o., Koper,
- Savaprojekt d.d., Krško,
- Urbis d.o.o., Maribor,
- ZEU d.o.o., Murska Sobota.

Preglednica 5: Prikaz analiziranih DPN po vsebinskih področjih.

Področje		Analizirani DPN
Prometna infrastruktura	ceste	- DPN za državno cesto od avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline - DPN za obvoznico Tolmin
	železnica	DPN za elektrifikacijo in rekonstrukcijo železniške proge Pragersko–Hodoš
	letališče	
	pristanišče	DPN za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru
	mejni prehodi	
Telekomunikacijska infrastruktura		
Energetska infrastruktura	daljnovodi	- DPN za del rekonstrukcije daljnovoda 2 × 110 kV Brestanica–Hudo - DPN za gradnjo daljnovoda 2×400 kV Cirkovce–Pince
	plinovodi	DPN za prenosni plinovod R25A/1 Trojane–Hrastnik
	elektrarne	DPN za območje hidroelektrarne Brežice
Oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode	bioplinska naprava	
Ravnanje z odpadki		
Obramba in civilna zaščita	vodnogospodarske ureditve, zagotavljanje poplavne varnosti	DPN za vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega
	sanacija plazov	
	območja za obrambo	
Ostalo	zavarovana območja	
	šport in rekreacija	
	gospodarstvo	DPN za gospodarsko središče Feniks v Posavju
	ostalo	

Območja, za katera so pripravljene izbrani DPN-ji, so prikazana na spodnji sliki.

Slika 4: Okvirni prikaz 10 analiziranih DPN, številke so zaporedne številke analiziranih DPN, kot so navedeni na začetku tega poglavja.

M1.4 Analiza sekundarnih virov, na primer spletnih strani nosilcev urejanja prostora, spletnih, znanstvenih in strokovnih člankov ter študij

Poleg uradnih dokumentov smo pregledali še sekundarne vire, kot so spletne strani nosilcev urejanja prostora, spletne in znanstvene strokovne članke ter različne študije, iz katerih smo povzeli informacije za posamezne aktivnosti, na primer poročilo o posvetovanju z javnostjo v postopku priprave zakonodaje, poročila in ugotovitve Mreže za prostor in iniciative Odgovorno do prostora. Pomagali smo si tudi z diplomskimi, magistrskimi in doktorskimi nalogami povezanimi z urejanjem prostora.

2.4.3 Anketni vprašalnik za občine (M2, priloga 1)

Anketni vprašalnik je bil izbran kot tehnika pridobivanja informacij za celotno populacijo slovenskih občin. Izdelani sta bili spletna in papirna različica vprašalnika, ki smo jo poslali osebam, ki so na občinah zadolžene za prostorsko načrtovanje. Krajši anketni vprašalnik je vseboval vprašanja, razporejena v tri sklope, in sicer:

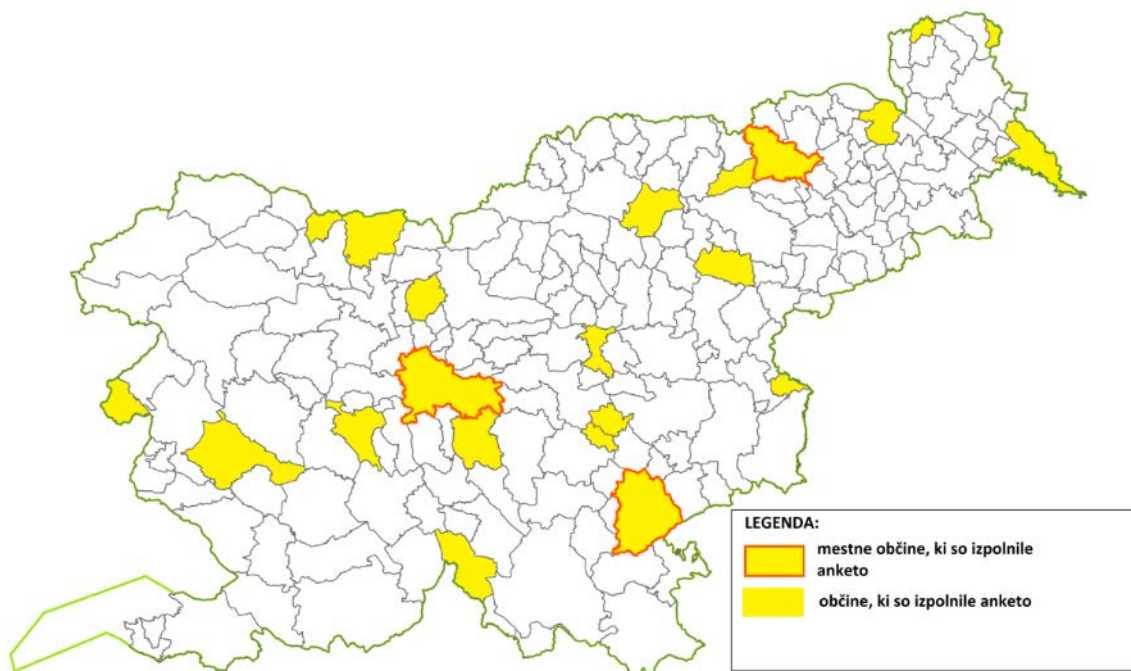
- o urejanju prostora v občini (šest vprašanj),
- o Strategiji prostorskega razvoja Sloveni (štiri vprašanja) in
- osnovni podatki (šest vprašanj).

Z vprašalnikom smo želeli pridobiti informacije o stopnji poznavanja SPRS kot strateškega dokumenta, vključevanju in uporabi njenih določil pri prostorskem načrtovanju na lokalni ravni, o oceni prispevka posamezne lokalne skupnosti k izvajanju SPRS ter predloge za prenovo SPRS. V začetku januarja smo na primeru treh občin (ene mestne, ene srednje velike in ene majhne občine) izvedli tudi pilotno anketo. Spletna anketa je bila za izpolnjevanje na voljo od 15. januarja do 21. februarja 2014.

Na anketo se je odzvalo 22 občin, ki so enakomerno razporejene po celotni Sloveniji. Gre za naslednje občine: Bistrica ob Sotli, Grosuplje, Ruše, Mislinja, Loški Potok, Mestna občina Maribor, Lendava, Tržič, Kuzma, Trbovlje, Vrhnika, Slovenske Konjice, Šentrupert, Hodoš, Brda, Mestna občina Novo mesto, Mestna občina Ljubljana, Gornja Radgona, Ajdovščina, Mirna, Cerklje na Gorenjskem in Žirovnica.

Na spodnji grafiki so z rumeno barvo prikazane občine, ki so odgovorile na anketo, pri čemer so mestne občine obrobljene oranžno.

Slika 5: Prostorska razporeditev občin, ki so izpolnile anketo.

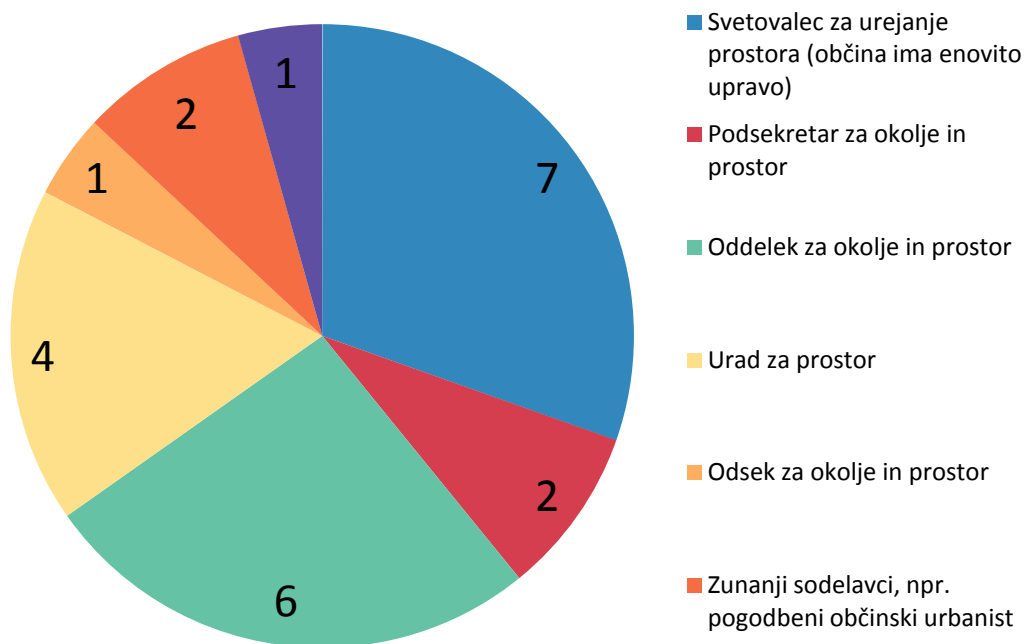
Osebe, ki so odgovarjale na anketo, zasedajo različna delovna mesta, največ med njimi je višjih svetovalcev (7), ki so zadolženi za urejanje prostora. Ti imajo različne nazive, za varstvo okolja, urbanizem in gospodarske javne službe, v oddelku za okolje in prostor, na Uradu za urejanje prostora, za urejanje prostora in javna naročila in največkrat poleg urejanja prostora pokrivajo še druga področja. Sodelovale so tudi štiri vodje odseka/oddelka ali sektorja za okolje in prostor oziroma samo prostor. Od ostalih so v anketnem vprašalniku sodelovali še:

- direktor občinske uprave (3),
- podsekretar za okolje in prostor / za prostorsko načrtovanje (2),
- svetovalec za investicije / prostor (2),
- tajnica župana in
- občinski urbanist.

V povprečju imajo udeleženci v anketi 14 let izkušenj na področju urejanja prostora.

V sodelujočih občinah za urejanje prostora največkrat skrbi svetovalec za urejanje prostora (občina ima enovito upravo; 7), če je občina večja pa ima svoj oddelek za okolje in prostor (6). Nekaj občin ima urad za prostor, v preostalih občinah pa za urejanja prostora skrbi bodisi odsek za okolje in prostor bodisi zunanji sodelavci bodisi podsekretar za okolje in prostor.

Slika 6: Tip urejanja prostora v sodelujočih občinah.

Z anketnim vprašalnikom smo pridobili informacije o izvajanju naslednjih aktivnosti:

- U2A3 izvajanje nalog nosilca urejanja prostora na lokalni ravni in aktivnosti U3A1 in U3A2 ukrepa
- U3 zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko strategijo.

2.4.4 Intervjuji z nosilci urejanja prostora (M3, Priloge 6, 7 in 8)

Intervjuje smo uporabili za pridobivanje podrobnejših informacij o izvajanju ukrepa U2 Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje prostorske strategije opredeljuje naloge in aktivnosti, ki jih morajo izvajati tako nosilci urejanja prostora kot tudi drugi deležniki, ki sodelujejo pri načrtovanju prostorskega razvoja, na primer izobraževalne institucije. SPRS za 30 nosilcev s področij, kot so rudarstvo, kmetijstvo, kultura in drugi, natančno opredeljuje njihove aktivnosti (glej preglednico 5) in kot aktivnost U2A1 zapoveduje, da:

»za doseganje vzdržnega prostorskega razvoja in njegovih sinergijskih učinkov nosilci urejanja prostora pri pripravi svojih razvojnih politik, strategij in programov skladno s področnimi zakoni, upoštevajo cilje Zakona o urejanju prostora in usmeritve te prostorske strategije, (U2A101)«.

Za ostale deležnike pa opredeljene naslednje dejavnosti in smernice ravnanja:

- U2A2, dejavnosti ministrstva, pristojnega za prostor [M1.1.3, M1.4, M3.1, M3.2, M3.3]:
 - U2A201 koordinacija aktivnosti na področju urejanja prostora,
 - U2A202 ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s prostorsko strategijo,
 - U2A203 nadzor nad zakonitostjo,
 - U2A204 vzpostavitev spremljanja stanja,
 - U2A205 priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora,
 - U2A206 informiranje deležnikov,
 - U2A207 omogočanje participacije javnosti v zadevah urejanja prostora,
 - U2A208 promocija prostorskega načrtovanja in prostorskih dokumentov.
- U2A3, dejavnosti lokalnih skupnosti [M1.2, M2]:
 - U2A301 izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti na državni ravni;
 - U2A302 priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora;
- U2A4, finančno ministrstvo, lokalne skupnosti [M1.4, M2, M3.2, M3.3]:
 - U2A401 finančni mehanizmi: stimulacija občin, da urejajo evidenco zemljišč.

U2A402 davčni mehanizmi: prostorsko diferencirane davčne stopnje, dodatne obdavčitve nezazidanih stavbnih zemljišč;

U2A403 struktura javnofinančnih prihodkov,

U2A404 sistem državne pomoči;

vsi ti finančni instrumenti naj bi sledili usmeritvam prostorske strategije.

-U2A5, izobraževalne in raziskovalne institucije [M1.4, M3.3]:

U2A501 pridobivanje praktičnih znanj,

U2A502 oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje,

U2A503 zagotavljanje usklajene, ažurne, zanesljive in sistemsko povezane državne statistike in dopolnjevanje statističnih zbirk podatkov s podatki s področja urejanja prostora.

-U2A6, koordinacija delovanja javne uprave [M1.1.3, M1.4, M2, M3.1, M3.2]:

U2A601 vzpostavljanje in krepitev institucij urejanja prostora,

U2A602 spodbujanje kakovosti njihovega dela na vseh ravneh.

Intervjuji so bili sestavljeni iz 11 do 13 vprašanj, lahko tudi več, odvisno od funkcije govornika in naloge, ki jo opravlja. V večini gre za predstavnike NUP-ov [M3.1], poleg njih pa smo vključili tudi druge zaposlene na MzIP [M3.2], npr. s področja strateškega prostorskega načrtovanja in druge deležnike [M3.3] kot sta predstavnici Statističnega urada RS. Pokritje celotnega seznama zaradi časovne omejitve raziskave ni bilo izvedljivo, zato smo se odločili za vzorec 10 do 15 nosilcev, s katerimi smo opravili pogovore o tem, kako izvajajo naloge, zanje opredeljene v SPRS in o njihovem pogledu na izvajanje strategije in predlogih za njeno prenovu. Primarno so nam posredovali informacije o izvajanju ukrepov U2 in U3, torej izvajanja nalog nosilcev urejanja prostora in zagotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s strategijo, nekateri pa tudi o U1, torej pripravi in izvajanju programov, in U4, spremljanju izvajana prostorske strategije.

Na MzIP-u so bili intervjuji opravljeni z zaposlenimi na direktoratu za prostor, saj ti najbolj poznajo tako postopek sprejema SPRS kot tudi naloge, ki jih je ministrstvo dolžno izvajati v procesu urejanja prostora. Intervjuje smo opravili s predstavniki sektorja za lokalno načrtovanje (štiri osebe), sektorja za državno načrtovanje (štiri osebe) in osebami, pristojnimi za evropsko teritorialno sodelovanje in regionalno načrtovanje (ena oseba).

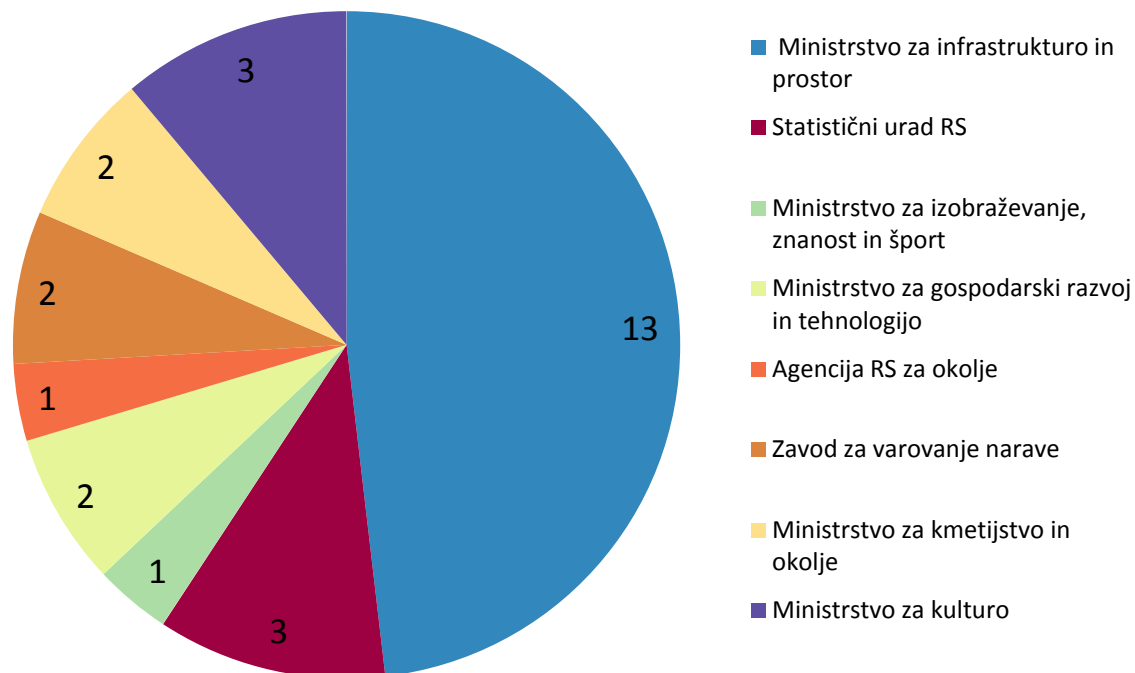
Skupno je bilo opravljenih 18 intervjujev, v katerih je sodelovalo 24 udeležencev, od tega 19 žensk in 5 moških. Po področjih gre za naslednje osebe (glej prilogo 8):

- razvoj poselitve/urejanje prostora na lokalni: Melita Jurca, Simona Peršak Cvar, Boštjan Jerebic in Luka Ivanič, MzIP, Direktorat za prostor,
- aktivna zemljiška politika: Matija Kralj, MzIP, Direktorat za prostor,
- varstvo kulturne dediščine: Barbara Mlakar, Helena Štih in Maja Jeglič, Ministrstvo za kulturo,
- varstvo okolja: Vesna Kolar Planinšič in Tomaž Grilj, Ministrstvo za kmetijstvo in okolje,
- ohranjanje narave: Vesna Juran in Tina Klemenčič, Zavod za varovanje narave,
- upravljanje z vodami: Janez Kastelic, ARSO,
- promet, področje trajnostne mobilnosti: Polona Demšar Mitrovič, MzIP, Direktorat za promet,
- energetika: Cveto Kosec in Mateja Klinar, MzIP, Direktorat za energijo,
- strukturna politika in skladni regionalni razvoj: Igor Strmšnik in Duška Radovan, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,
- šport: Mojca Plestenjak, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Direktorat za šport.

Kot je razvidno iz seznama, je raziskava zajela enajst od tridesetih nosilcev, ki so v preglednici 5 tudi obarvani.

Informacije o pripravi in skladnosti državnih prostorskih aktov so posredovale uslužbenke Direktorata za prostor, to so: Barbara Radovan, Tjaša Gregorič, Ana Vidmar in Lenča Humerca Šolar.

Slika 7: Zaposlenost intervjuvanih nosilcev urejanja prostora.

Preglednica 6: Naloge nosilcev urejanja prostora (SPRS, 2004, str. 70-74).

Področje in ime nosilca/cev	Naloge
Razvoj poselitve	Razvoj poselitve v skladu s cilji SPRS, npr. povečevanje konkurenčnosti slovenskih mest v prostoru Razvoj poselitve, ki krepi funkcijsko in infrastrukturnost povezanost mest in drugih naselij Poselitev v urbana naselja s prostorskimi in drugimi potenciali za gospodarski, družbeni in kulturni razvoj Racionalna raba tal Svetovanje občinam, v katerih živijo Romi Ukrepi za izboljšanje nepremičninskih evidenc Določitev območij funkcijskih regij
Aktivna zemljiška politika in stanovanjska gradnja	Oblikovanje programa ukrepov zemljiške politike za spodbujanje delovanja trga zemljišč Spodbujanje uveljavljanja različnih ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih ⇔ večja ponudba opremljenih zemljišč Oblikovanje kriterijev za uveljavljanje prostorskih ukrepov Predlog razvoja finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje in drugih javnih interesov Skrb za zadostno ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo
Oskrba odvajanja in čiščenja vode	Zanesljiva oskrba z vodo in spodbujanje varčne rabe vode Razvoj integralnega vodovodnega (prednostno v urbanih naseljih) in kanalizacijskega omrežja (prednostno na občutljivih območjih) v vseh območjih v državi
Varstvo kulturne dediščine	Dejavnost varstva kulturne dediščine ter druge dejavnosti kulture v skladu s SPRS, da se krepi kulturna raznovrstnost Strokovno in pravno varstvo kulturne dediščine Evidentiranje kulturne dediščine, vodenje in vzdrževanje registra, valorizacija dediščine Evidentiranje arhitekture 20. stoletja Ustrezni konzervatorski programi in (so)financiranje obnove kulturnih spomenikov

Področje in ime nosilca/cev	Naloge
	<p>Strokovne zasnove za varstvo spomeniških lastnosti dediščine in za uveljavljanje kulturne funkcije varovanega območja</p> <p>Sodelovanje pri pripravi skupnih programov preнове, revitalizacije, turizma in drugih programih</p> <p>Usmerjanje razvoja različnih tematskih kulturnih poti</p> <p>Strokovne podlage za zavarovana območja z večjim številom zavarovanih območij</p>
Kultura	Razvoj dejavnosti kulture skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Varstvo okolja	<p>Določitev stopnje občutljivosti okolja, okoljskih izhodišč in skrb za celovito presojo vplivov planov in programov na okolje</p> <p>Priprava načrtov upravljanja z naravnimi viri</p>
Ohranjanje narave	<p>Strokovne podlage za določitev ekološko pomembnih območij, naravnih vrednot in posebnih varstvenih območij</p> <p>Strokovne podlage za ustanovitev zavarovanih območij in upravljavske načrte</p> <p>Izvajanje presoje sprejemljivosti planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in posegov v naravo</p> <p>Strokovne podlage za pripravo prostorskih aktov za zavarovana območja</p> <p>Naravovarstvene smernice za prostorske akte ter morebitne druge strokovne podlage v skladu s sprejetimi programi priprave za prostorske akte</p> <p>Predpisi za presojo vplivov na naravo</p>
Upravljanje z vodami	<p>Merila za rabo in varstvo voda ter podeljevanje koncesij za rabo voda</p> <p>Načrti upravljanja z vodami vodnega območja Donave in vodnega območja Jadranskih rek z vodami povodij, porečij ali njihovih delov</p> <p>Vodovarstvena območja površinskih in podzemnih voda</p> <p>Območja kopalnih voda</p> <p>Območja, ogrožena zaradi delovanja vode in režimi na teh območjih (ocene in karte ogroženosti)</p> <p>Programi in projekti zmanjševanja ogroženosti pred vodami (poplave in erozija, plazovi), skladno z načrtovanim razvojem poselitve</p> <p>Območja vodnih in priobalnih zemljišč ter javna dostopnost do vode in obale</p> <p>Ukrepi aktivne zaščite voda, skladno s stopnjo občutljivosti vodnih virov; določitev degradiranih območij in programov za sanacijo</p>
Zaščita in reševanje ter varstvo pred drugimi nesrečami	<p>Strategija in program zaščite pred nesrečami, ki predstavljajo nevarnost, skladno z načrtovanim razvojem poselitve</p> <p>Načrti zaščite in reševanja</p>
Ravnanje z odpadki	<p>Spodbuda racionalne prostorske organizacije objektov in naprav za ravnanje s komunalnimi in drugimi odpadki ter celovita pokritost državnega ozemlja z njimi</p> <p>Določitev tehnoloških in varnostnih kriterijev za lociranje objektov in naprav za ravnanje z odpadki; spodbuda sanacije in zapiranja neustreznih odlagališč</p>
Ravnanje z radioaktivnimi odpadki	<p>Pravočasna določitev lokacije odlagališča za nizko in srednje radioaktivne odpadke</p> <p>Opredeletitev tehničnih pogojev za izvedbo odlagališča NSRAO, tudi delovanje, saniranje in zapiranje lokacij že obstoječih skladišč</p>
Promet	<p>Dopolnjevanje prometnega sistema in integracija državnega regionalnega in lokalnega prometa ↔ racionalna povezava urbanih naselij in evropskih prometnih koridorjev</p> <p>Kategorizacija javnih prometnih povezav glede na potrebe po povezanosti posameznih območij</p> <p>Prednostni razvoj integriranega medmestnega in mestnega javnega prometa v širših mestnih območjih -> čim boljša dostopnost do javnih storitev in delovnih mest</p> <p>Zagotovitev standardov načrtovanja in gradnje javnih cest in prostorov za mirujoči promet, večjo varnost pešcev in druge oblike nemotoriziranega prometa, za umirjanje prometa in za skrb za razvoj kolesarskih poti</p> <p>Finančna podpora države zahtevnejšim oblikam javnega prevoza</p> <p>Spodbujanje javnega pomorskega prometa in skrb za razvoj in posodabljanje pristanišč</p> <p>Spodbujanje zračnega prometa ter razvoj, gradnja ali posodabljanje javnih letališč/heliportov v skladu z usmeritvami prostorske strategije</p> <p>Zagotovitev radarskih sistemov in druge opreme navigacijskih služb zračnega in</p>

Področje in ime nosilca/cev	Naloge
	pomorskega prometa v skladu z usmeritvami prostorske strategije Program sanacije in obnove obstoječih objektov in naprav prometne infrastrukture
Energetika	Zanesljiva, ekonomična, kvalitetna in zadostna oskrba z energijo v skladu s cilji vzdržnega razvoja Spodbuda izvajanju programov izdelave energetskega zasnove mest in drugih naselij Spodbuda programov varčne rabe energije, izkoriščanja različnih vrst virov energije Spodbuda povečanju deleža izkoriščanja OVE skladno z usmeritvami prostorske strategije
Rudarstvo	Določitev potencialnih nahajališč mineralnih surovin, določitev perspektivnih kopov oziroma kop s predvidenim zaključkom aktivnosti in območja prednostnih sanacij Spremljanje tržnih potreb po mineralnih surovinah ter izdelovanje regionalne bilance potreb in porabe mineralnih surovin Vodenje evidence vseh kopov (tudi nelegalnih), valorizacija potreb v državi in v posamezni regiji in skrb za izdelavo programov sanacije Upoštevanje prostorskih pogojev pri dodeljevanju rudarskih pravic in pri izdajanju dovoljenj za izvajanje rudarskih del
Gospodarstvo – 90-dnevne rezerve naftnih derivatov	Zagotovitev lokacije za skladiščenje in transport nafte ter naftnih derivatov
Gospodarstvo – gospodarska dejavnost, industrija, malo gospodarstvo, gospodarske cone	Učinkovit, prostorsko varčen in raznolik razvoj gospodarskih dejavnosti v prostoru, skladno z načrtovanim razvojem poselitve in cilji vzdržnega prostorskega razvoja
Gospodarstvo - turizem	Raznovrstna turistična dejavnosti -> optimalna izraba primerjalnih prednosti za turizem na celotnem območju države Kakovostno prestrukturiranje turističnih programov in turistične ponudbe v območjih koncentracije turističnih dejavnosti Priprava turističnih programov, ki omogočajo razvoj na podeželju in vključujejo kulturno dediščino in biotsko raznovrstno; programi za razvoj kopališkega potenciala naših rek, jezer in morja Oblikovanje kriterijev za razvoj turizma ter turistične in rekreacijske infrastrukture Oblikovanje prepoznavne turistične ponudbe za različna območja skladno s prostorsko strategijo -> krepitev prepoznavnosti Slovenije
Strukturna politika in skladni regionalni razvoj	Priprava razvojnih programov za skladen razvoj v prostoru s posebnim poudarkom na skladnem razvoju regionalnih območij in širših mestnih območij... Ukrepi za povezovanje partnerjev na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni pri regionalnih projektih za zmanjševanje razlik v slovenskem prostoru in zmanjševanje razlik SI regij do najrazvitejših EU regij Zagotovitev usklajenosti RRP-jev s strateškimi razvojnimi dokumenti in s SPRS Ukrepi za preprečevanje nastajanja območij z večjimi razvojnimi problemi Razvoj na obmejnih območjih za doseganje konkurenčnosti obmejnih slovenskih regij v odnosu do obmejnih regij sosednjih držav
Telekomunikacije in informacijski razvoj	Razvoj telekomunikacijskega omrežja skladno z načrtovanim razvojem poselitve Pokritost celotnega območja države s telekomunikacijskim omrežjem in navezanost na mednarodna omrežja Povezovanje in združevanje ter prednostna uporaba obstoječih omrežij, dostopna vsem operaterjem pod enakimi pogoji Priprava posebnih ukrepov za zaščito prebivalstva pred škodljivimi učinki elektromagnetnih sevanj
Kmetijstvo	Ohranjanje pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, ekološko naravnano kmetijstvo, diverzificirane oblike kmetijske proizvodnje in razvoj dopolnilnih dejavnosti Kategorizacija kmetijskih zemljišč na osnovi pridelovalnega potenciala tal kot podlaga za njihovo razvrstitev Skrb za pripravo programov kmetijstva in prenove vasi, prioritarno za območja izjemnih krajin (obmejna, obalna, hribovita in zavarovana)
Gozdarstvo in lesarstvo	Ohranjanje sklenjenosti gozdov Spodbujanje intenzivnejše, vendar sonaravnega izkoriščanja gozdov Določitev varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov

Področje in ime nosilca/cev	Naloge
	Določitev gozdov s posebnim namenom, skladno z usmeritvami prostorske strategije, zagotovitev lesne proizvodnje v njih skladno z njihovim namenom Skrb za populacijo prosto živečih živali
Obramba	Opredelitev območij za potrebe obrambe Zagotovitev prostorske razporeditve vojaške infrastrukture v skladu z usmeritvami prostorske strategije Zagotovitev pogojev za prilagajanje obstoječe vojaške infrastrukture
Delo, družina in socialne zadeve, socialnih razvoj in varstvo	Razvoj omrežja javnih služb za potrebe socialnega razvoja in varstva, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Zdravstveno varstvo	Razvoj omrežja ustanov zdravstvene dejavnosti, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Šolstvo	Razvoj omrežja šol, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Šport	Razvoj omrežja športnih objektov in naprav, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Pravosodje	Razmestitev funkcij in objektov pravosodnih organov, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Urejanje notranjih zadev, varnostnih dejavnosti in lokalnih skupnosti	Razmestitev funkcij in objektov državnih upravnih organov, skladno z načrtovanim razvojem poselitve
Ostala področja	Uskladitev dejavnosti s SPRS
Urejanje prostora na lokalni ravni ⁶	Priprava SPRO skladno s to prostorsko strategijo in s predpisi s področja urejanja prostora ter pri tem zagotavlja in pridobiva strokovne podlage, v katerih opredeli zlasti omrežje naselij s funkcijami in vlogo posameznih naselij, poselitvena območja, gospodarsko javno infrastrukturo lokalnega pomena, komunalno infrastrukturo, arhitekturne in krajinske regije, usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti, rabo naravnih virov, prepoznavnost krajin, naravnih kakovosti ter prostorske omejitve Priprava PRO skladno s SPRO in s predpisi s področja urejanja prostora Priprava LN ob upoštevanju veljavnih državnih in lokalnih prostorskih aktov, zlasti za načrtovanje lokalnega infrastrukturnega omrežja, območij sanacij, preнове in širitve naselij v skladu z urbanistično zasnovo, krajinskih območij v skladu s krajinsko zasnovo in območij, kjer so predvideni prostorski ukrepi za zavarovanje urejanja prostora Sodelovanje z drugimi občinami pri razreševanju skupnih prostorskih vprašanj, pri pripravi Izvajanje davčnih mehanizmov kot podpora načrtovanemu prostorskemu razvoju Priprava energetskega zasnova v skladu z načeli varčne rabe energije Zagotavljanje izvajanje vseh nalog s področja delovanja lokalnih skupnosti, ki se nanašajo na urejanje prostora in s katerimi se zagotavlja vzdržni prostorski razvoj

Intervjuji so služili kot metoda pridobivanja informacij primarno za ukrep U2, hkrati pa tudi za U3⁷ in U4:

⁶ Nosilec urejanja prostora na lokalni ravni je bil v analizo vključen preko ankete.

⁷ Za U3A301 so zadolžena ministrstva, tako ministrstvo, pristojno za prostor, kot tudi sektorska ministrstva s prostorsko dimenzijo. Tudi za U3A302 je zadolženo ministrstvo, pristojno za prostor, ki je hkrati tudi pripravljavec strategije, in naj bi ves čas spremljalo razvojne dokumente posameznih območij in dejavnosti ter opozarjalo na njihova morebitna neskladja in s prostorsko strategijo ter skrbelo za uskladitev. V kolikšni meri se to izvaja, smo ugotavljali z intervjuji s predstavniki ministrstva M3.2. Za izvajanje U3A303 je zadolžena Vlada RS, zato sta v tem primeru prišli v poštev prišla v poštev M3.2 in M3.3, torej intervjuji z drugimi deležniki (predstavniki Vlade RS).

- U4A101: Priprava poročila o stanju na področju urejanja prostora: pripravilo naj bi ga ministrstvo, pristojno za prostor, in lahko predstavlja podlago za spremembo prostorske strategije.
- U4A102: Priprava obveznih minimalnih enotnih kazalnikov kot podlaga za analizo stanja in trendov prostorskega razvoja ter za analizo izvajanja SPRS.
- U4A103: Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora. in v manjši meri za U1, torej izvajanje programov.

2.4.5 Kratek vprašalnik za izobraževalne/raziskovalne inštitucije in izvajalcev

Izobraževalne in raziskovalne inštitucije smo povabili k sodelovanju preko kratkega vprašalnika, ki smo jim ga poslali po elektronski pošti. Vprašalnik je bil namenjen ugotovitvi tega, v kolikšni meri izvajajo izobraževalne in raziskovalne inštitucije svoje naloge, opredeljene pod U2A5:

- pridobivanje praktičnih znanj (vseh, ki se izobražujejo za poklic na področju prostorskega načrtovanja),
- oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje.

Vprašalnik je bil sestavljen iz dveh delov: prvi je bil namenjen popisu izobraževalnih programov, temu, kako so se spreminjali od leta 2004 dalje in ugotovitvi tem, o katerih izobražujejo programi s področja urejanja prostora. Dodatno so predstavniki inštitucij navedli še, na kak način inštitucije prispevajo k izpolnjevanju prioritet in kakšne spremembe SPRS-ja predlagajo.

Vprašalnik smo poslali na devet inštitucij, od katerih jih sedem izvaja dodiplomske/podiplomske programe s področja urejanja prostora, dve inštituciji pa predstavljata raziskovalni ustanovi. Od izobraževalnih ustanov so vprašalnik vrnil vse (6) razen Univerze v Mariboru in Fakultete za arhitekturo v Ljubljani, od raziskovalnih pa manjka odgovor Urbanističnega inštituta RS. Sodelovalo je šest oseb, ki zasedajo različne funkcije: visokošolski sodelavec, visokošolski učitelj, docent (3), raziskovalec in dekan. Izobraževalne inštitucije, kot so Fakulteta za družbene vede, Ekonomska fakulteta ali Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani, ki v programih sodelujejo le kot izvajalke posameznih predmetov, na primer prostorska sociologija, urbana ekonomika ali okoljsko pravo, k sodelovanju niso bile pozvane. Glavni namen vprašalnika je bilo ugotoviti, katera znanja, tudi praktična, s področja urejanja prostora pridobijo diplomanti in kako so se v letih od 2004 dalje spreminjali programi. Odgovori se tako nanašajo na dve aktivnosti, zapisani v strategiji, in sicer:

U2A501 Pridobivanje praktičnih znanj in

U2A502 Oblikovanje metodoloških izhodišč za sodobno prostorsko načrtovanje.

Na pobudo enega od izvajalcev smo tudi njim poslali vprašalnik, ki je bil mešanica med vprašalnikom za občine in tem za izobraževalne inštitucije. Predvsem smo želeli pridobiti več informacij o procesih priprave prostorskih aktov, vendar je na vprašalnik odgovorila le ena inštitucija. Njene odgovore smo tako priključili odgovorom izobraževalnih in raziskovalnih inštitucij, v kolikor je bilo to vsebinsko mogoče.

2.4.6 Posvet Deset let Strategije prostorskega razvoja Slovenije

11. marca 2014 je bil organiziran posvet, na katerem so bili predstavljeni rezultati analize, hkrati pa je bil namenjen razpravi o pogledu naprej in vsebini za prenovno strategije. Udeležilo se ga je 53 udeležencev, od tega največ z Ministrstva za infrastrukturo in prostor (9), prav tako devet s področja raziskav, 8 z izobraževanja in predstavnikov NUP-ov, po pet pa iz občin in predstavnikov izvajalcev.

3 SPLOŠNO O STRATEGIJI

3.1 Poznavanje SPRS

Pet ljudi na vprašanje ni odgovorilo, 11 ljudi pa ni vedelo, koliko ciljev ima strategija. Pravilen odgovor je bil naveden dvakrat, v tretjem primeru je bila oseba blizu, saj je navedla 11 do 12 ciljev. Hkrati je ta oseba tudi poimenovala posamezne ciljev, kot navaja citat:

»12 je varstvo okolja. Prvi vem, da je vzdržen in racionalen razvoj, ali nekaj takega... policentrični urbani razvoj mest, potem ta povezava funkcijska med podeželjem in mestom, potem ohranjanje narave, varstvo okolja, potem tale tudi se malo spomnim tega,...kulturne dediščine, potem pa ti sistemi, ta regionalni nivo, da je treba tudi vzpostaviti, to se spomnim... Tega povezovanja mest z evropskim prostorom, pa krepitev mest, pa teh prometnih infrastrukturnih koridorjev.«

Med ostalimi odgovori je bil najpogostejši razpon od 8 do 10 oziroma od 10 do 15, druge osebe pa poimensko ciljev niso omenjale. Eden je odgovoril, da ima strategija tri glavne cilje in več podciljev, drugi pa je odgovoril, da ima strategija šest ključnih ciljev.

3.2 Uporaba in ocena koristnosti dokumenta

Odgovori občin

V okviru izvajanje nalog lokalnih skupnosti kot enih izmed nosilcev urejanja prostora nas je zanimalo, v katerih primerih občine uporabijo Strategijo prostorskega razvoja Slovenije. Na vprašanje je odgovorilo 16 občin. Večina občin SPRS uporablja kot obvezna izhodišča pri pripravi prostorskih aktov (skupaj 11 navedb), tudi na primer *»pri opredeljevanju do pobud ob pripravi sprememb in dopolnitev OPN«*. Nekatere od teh občin so natančneje navedle vrsto prostorskih aktov (OPN, OPPN, strateški del OPN). Tri občine SPRS uporabljajo pri pripravi vseh strateških dokumentov občine (ne le prostorskih), na primer *»pri pripravi programov dokumentov, izhodišč za odločitve preverjam skladnost z izhodišči opredeljenimi v SPRS za posamezna področja«*. Za vsebino strateških dokumentov se jim zdi SPRS pomemben, ker v enem dokumentu prikazuje celovit prostorski in okoljski razvoj Slovenije. Ena občina pa je izpostavila uporabo *»pri sodelovanju nastajanja in izdelave RRP za JV SLO pri hierarhiji ciljev in kazalnikov pri programskih in izvedbenih dokumentov razvoja občine pri pripravi operativnih programov«*.

Štiri občine so navedle nekatere konkretne projekte oz. področja, pri katerih uporabljajo SPRS: pri oblikovanju izhodišč v posameznih konkretnih primerih načrtovanja (npr. obvoznica Škofljica);

- pri načrtovanju skupnih medobčinskih projektov na ravni LUR;
- zelo redko; kadar se pri svojem delu navezujemo na prometni sistem;
- zasnova prostorskega razvoja občine - usklajevanje razvoja prometnega in poselitvenega omrežja - izgradnja GJI.

Ena občina je obrazložila, da sicer pri vsakdanjem delu SPRS večinoma ne uporabljajo.

Numerično so občine ocenile dokument kot koristen (povprečna ocena 3,69), največ občin je odgovorilo, da je SPRS srednje uporaben (3. stopnja od petih), le tri občine pa so bile mnenja, da je nekoristen oziroma zanje neuporaben.

Zanimalo nas je še, ali občine uporabljajo SPRS tudi v drugih strokovnih službah. Dobili smo 12 odgovorov, od tega je osem občin to zanikalo. Štiri občine so potrdile uporabo, in sicer v oddelku za okolje in komunalo ter v oddelku za družbene dejavnosti na področju infrastrukture, cest in okolja ter za družbene dejavnosti in kmetijstvo. V enem od teh štirih primerov uporablja SPRS, vendar redko, direktor občinske uprave.

Prav tako smo preverili, kako pomembno je pri občinah SPRS v primerjavi z drugimi razvojnimi dokumenti. Občine smo tako na začetku vprašalnika prosili, da našteje vse, dokumente, ki so bili v obdobju od 2004 do 2013 pomembni za njihov razvoj. Med temi dokumenti je bila največkrat omenjena prav SPRS, in sicer v desetih primerih. Ostali dokumenti, ki so bili prepoznani kot pomembni za razvoj občine, so še prostorska zakonodaja (ZPNačrt, 2007) in predvsem sektorski državni dokumenti. Med temi so občine navedle:

- strategije, npr. Strategija razvoja turizma, Strategija gospodarskega razvoja Slovenije,
- resolucije, npr. Resolucija o nacionalnem energetskega programu,
- področno zakonodajo, npr. Zakon o ohranjanju narave, in
- operativne programe za različna področja (varstvo okolja, promet, človeške vire ipd.).

Programi na regionalni ravni so izpostavljeni bolj redko, in sicer dva regionalna razvojna programa, en območni regionalni program in načrt za izboljšanje kakovosti zraka, ki je posledica učinkovanja politike EU. Na občinski ravni je trikrat navedena SPRO, dvakrat PRO, trikrat program razvoja podeželja ter po enkrat PUP in občinski razvojni program. Med EU dokumente bi lahko pogojno umestili navedbo kohezijske politike. Nobena občina ni navedla kakšnega evropskega programa ali dokumenta.

Preglednica 7: Dokumenti, ki so bili v obdobju 2004-2013 pomembni za prostorski razvoj občine.

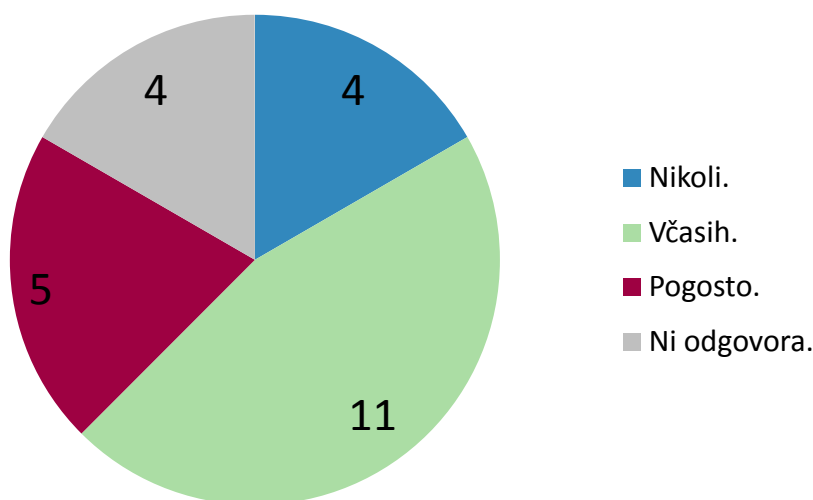
Tip dokumenta	Ime	Število pojavitev
EU dokumenti	/	/
Državni dokumenti, vezani na EU politiko, npr. OP-ji	Operativni programi (za različna področja) Kohezijska politika	7 1
SPRS	Strategija prostorskega razvoja Slovenije	10
Drugi državni prostorski dokumenti	Zakon o prostorskem načrtovanju	4
	- Prostorski red Slovenije - Politika urejanja prostora RS - Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor - Zakon o urejanju prostora - vsi DPN na območju občine	po 1
Sektorski državni dokumenti	Natura 2000	3
	- Strategija razvoja Slovenije - Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - Strategija razvoja turizma - Strategija razvoja kmetijstva in podeželja - Regionalna politika - Nacionalni strateški referenčni okvir - Nacionalni energetskega program - Resolucija o gospodarskih središčih - Projekti in programi za promocijo trajnostne mobilnosti - Priporočila razvojne skupine za kreativne industrije za povečanje konkurenčnosti Slovenije - Zakon o varstvu okolja - Zakon o ohranjanju narave - Zakon o graditvi objektov - Zakon o kmetijskih zemljiščih - Uredba o vodovarstvenem območju	po 1
Dokumenti na regionalni ravni	- Regionalni razvojni program	2
	- Območni razvojni program za območje Prlekije	po 1
	- Načrt za izboljšanje kakovosti zraka na območju zasavskih občin	

Občinski dokumenti	SPRO	3
	PRO	2
	Program razvoja podeželja	3
	- PUP za območje Goriškega v občini Murska Sobota za območje občine Hodoš-Šalovci - Razvojni program za območje Občine Gornja Radgona	po 1

Odgovori nosilcev urejanja prostora

Večina sodelujočih (odgovorilo je 20 od 24 vprašanih) v intervjujih SPRS uporablja včasih, pet nosilcev urejanja prostora pa pogosto. Tisti, ki jo uporabljajo pogosto, so predstavniki sektorja za energijo in zlasti za lokalno in državo prostorsko načrtovanje, katerih dnevne naloge so povezane s strategijo.

Slika 8: Pogostost uporabe SPRS pri delu.

Sodelujoči strategijo uporabljajo v različnih primerih, vezanih na njihove vsakdanje zadolžitve. Posplošen odgovor treh nosilcev je bil, da jo posredno uporabljajo pri vseh nalogah. Najpogostejši primeri so:

- umeščanje objektov nacionalnega pomena oziroma pobude za DPN (5),
- določitev omrežja naselij, dejavnosti in razvoja krajine, funkcij in vlog naselij v policentričnih sistemih (3),
- urejanje podeželja, preprečevanje razpršene gradnje (2) in
- priprava smernic in mnenj (DPN) (1), (OPN) (2).

Po enkrat so se pojavile:

- uporaba vsebine s področja poselitve,
- določanje območij nacionalne prepoznavnosti,
- priprava državnega programa,
- presoja regionalnih razvojnih programov,
- postavitve okvirja na področju razvoja prometne in energetske infrastrukture,
- trajnostni razvoj mest, delitev funkcij mest in podeželja in
- lokalno planiranje, zemljiška politika, struktura poselitve.

Med razlogi za neuporabo najpogosteje navajajo, da ni dovolj podrobna oziroma kot je zapisano v posameznih omembah:

- Strategija ni bila nadgrajena z akcijskim načrtom/zakonodajo, ki bi mu potem lahko sledili in ki bi bila usmerjena v udejanjanje določil. (2)
- Prostorske cilje si je težko zapomniti.
- Ni oprijemljive vsebine s področja varstva narave ali glede prepoznavnih značilnosti prostora.
- Cilji sektorskih politik so veliko bolj podrobni kot cilji SPRS.

4 ANALIZA IZVAJANJA U1 PROGRAMI, POMEMBNI ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

4.1 Pregled obstoječih programov, navedenih v strategiji

Analiza dokumentov

Z analizo dokumentov kot tudi z lastnim poznavanjem smo ugotavljali, na kak način državna in lokalna raven prispevata k doseganju cilja priprave 24 programov, ki bi jih bilo potrebno pripraviti za ustrezno izvajanje strategije. Pri popisu programov na nacionalni ravni smo bili precej strogi in smo označili, da program obstaja le v primeru, če je bil ta program res sprejet ali pa če je bil namesto programa sprejet drug ustrezen predpis, npr. zakon. Kljub temu bi za določene programe, npr. za PPos03 Intenziviranje rabe urbanih površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zazidana, opuščena ali nezazidana, a za gradnjo predvidena zemljišča lahko rekli, da ga nadomeščajo ukrepi davčne politike, kot je davek na nepremičnine, vendar vseeno ne gre za povsem enak ukrep. Na lokalni ravni nismo popisali obstoječih programov vseh slovenskih občin, ampak le tistih 22, ki so sodelovale v anketi oziroma za druge po poznavanju. Poleg programov navajamo še posredno izvajanje določila preko drugih instrumentov, na primer OPN-ja ali EU projektov. Za OPN-je so, v kolikor je mogoče, navedeni primeri zapisanih usmeritev, načrtovanih prostorskih ureditev. Posredne navedbe so označene z znakom ☒. Na lokalni ravni je tako potrebno upoštevati, da gre za ilustrativni prikaz obstoječih programov, ne pa za vseobsegajoči nabor izvedenih prostorskih ureditev.

Skupne ugotovitve: Na državni ravni se izvaja 15 od 24 programov, od tega 8 od 13 na področju poselitve, pet od osmih na področju podeželja, edini, ki se nanaša na gospodarsko javno infrastrukturo in eden z obeh z območji s posebnimi razvojnimi programi.

- Na državni ravni smo pregledali obstoječe programe in seznam dopolnili še z ustreznimi predpisi, kot so zakoni in uredbe, ki se nanašajo na ustrezno temo.
- Na lokalni ravni so poleg programov, npr. program varstva okolja, lokalni energetske koncept, naštetih še drugi projekti, prostorske ureditve po OPN-jih ali druga prizadevanja občin, ki prispevajo k udeležanju programa. Lokalni programi imajo zaradi prostorske ravni konkretnije ukrepe, določila kot nacionalni programi.
- Glede na ugotovitve ni na državni ravni na voljo programov za:
 - Na področju POSELITVE:
 - PPos01 Razvoj mest in njihovih širših območij ter drugih naselij s poudarkom na urejanju prometa, stanovanjskih območij, gospodarskih con in podobno
 - PPos03 Intenziviranje rabe urbanih površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zazidana, opuščena ali nezazidana, a za gradnjo predvidena zemljišča
 - PPos04 Razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo
 - PPos12 Razvoj mest s posebnim poudarkom na prilagajanju prostorskim omejitvam in zaščiti že ogroženih strnjeno poseljenih območij
 - PPos13 Spodbujanje razvoja mest in drugih naselij na območjih, kjer je zaradi ohranjanja narave omejen njihov razvoj
 - Na področju PODEŽELJA:
 - PPod01 Medsebojno funkcijsko povezovanje podeželskih in urbanih območij
 - PPod06 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v območjih nacionalne prepoznavnosti
 - PPod07 Sanacija razvrednotenih krajinskih območij
 - Na področju OBMOČJI s POSEBNIMI POTENCIALI:
 - POBm02 Opredelitev programov prostorskega razvoja, ki vključujejo razvoj naselij, cestne povezave, turistični razvoj, energetske oskrbe, ohranjanje narave za posamezna problemsko ali geogr. homogena območja ob meji s Hrvaško

V pretežni meri manjkajo programi, ki se nanašajo na urbana območja in potrebne ukrepe zanje glede upravljanja zemljišč ter odnosa urbanih območij do zunanjih območij, kar nakazuje na odsotnost državne politike za urbana območja.

Preglednica 8: Pregled obstoječih programov, pomembnih za izvajanje strategije.

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni ((potencialni) nosilci)	Obstoječi programi na lokalni ravni
Področje POSELITVE		
PPos01 ⁸ Razvoj mest in njihovih širših območij ter drugih naselij s poudarkom na urejanju prometa, stanovanjskih območij, gospodarskih con in podobno	✘	☒ Regionalni razvojni programi regij v točki, v kateri urejajo gospodarske cone (RRA-ji, MGRT) ☒ OPN-ji občin z mesti: <ul style="list-style-type: none"> • zasnove obvoznic, novih sosek • načrti za nove cone • preprečevanje neustreznih prostorskih ureditev, npr. načrtovanja novih con na neustreznih lokacijah (v postopku pregleda pri pripravi OPN-ja)
PPos02 Razvoj mesta Ljubljane v mednarodno konkurenčno državno prestolnico, izhajajoče iz ureditve medsebojnih odnosov med državo in glavnim mestom	- Zakon o glavnem mestu Republike Slovenije (ZGMRS), Ur.l. RS, št. 22/2004, spremembe Ur.l. RS, št. 110/2009, 104/2012-ZIPRS1314) določa, da državni organi in organi mestne občine sodelujejo in usklajujejo zagotavljanje nalog na področju: <ul style="list-style-type: none"> • varstva okolja, • urejanja in rabe prostora, • javne varnosti, • prometne varnosti in mestnega prometa, • pri zagotavljanju gospodarskih in negospodarskih javnih služb in na drugih področjih, na katerih obstaja javni interes. 	- Program varstva okolja MOL - Vizija trajnostnega razvoja Ljubljane do 2025 - Prometna politika MOL - Strategija razvoja športa v MOL - Strategija razvoja socialnega varstva v MOL - Strategija razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL ☒ Regionalni razvojni program Ljubljanske urbane regije (RRA LUR) ☒ OPN za Mestno občino Ljubljana, strateški del, določila o namenski rabi zemljišč
PPos03 Intenziviranje rabe urbanih površin z usmerjanjem rabe na premalo izkoriščena zazidana, opuščena ali nezazidana, a za gradnjo predvidena zemljišča	✘	☒ Načrtovanje nove rabe degradiranih površin po rudarjenju: Strokovne podlage za ureditev širšega območja Ojstro, RTH d.o.o., Arhitekt 314 s.p., 2012, Projekt Barbara, RTH d.o.o., IGEA d.o.o., 2008, Urbani vrt, p biro, 2012
PPos04 Razvoj urbane zemljiške politike in vzpostavljanje pravočasne ponudbe lokacij za gradnjo	✘	✘

⁸ Uporabljeni so bili naslednji šifranti: PPos – program na področju poselitve, PPod – program na področju podeželja, PGJS – program na področju gospodarske javne infrastrukture in PObm – program za območje s posebnimi potenciali.

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
PPos05 Načrtovanje javnih prostorov v naseljih ter oblikovanje zelenih sistemov in njihove javne funkcije	<p>- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO) (UL RS, št. 2/2006):</p> <ul style="list-style-type: none"> • poudarjen pomen politike trajnostnega razvoja urbanih območij, ki zahteva celovit pristop in mora vključevati, poleg okoljskih, tudi gospodarske, socialne in kulturne vidike razvoja urbanih območij. • obvezna priprava programov varstva okolja in operativnih programov za širša območja za vse mestne občine (zakonu o varstvu okolja) • zagotavljanje kakovosti življenja skozi vsebine, kot so vode in nacionalni program upravljanja z vodami, zrak, kemikalije, hrup, elektromagnetna sevanja in okolje v urbanih območjih, v ospredju trajnostna gradnja in trajnostna mobilnost. 	<p>- rogram varstva okolja Občine Idrija, Program varstva okolja MOL; od 22 občin jih je sedem poročalo, da imajo pripravljene programe varstva okolja.</p> <p>- Program razvoja podeželja »po vinskih cestah Prlekije«</p> <p>☒ ureditev kolesarskih poti</p> <p>☒ OPN-ji v določilih o ohranjanju in krepitevi zelenih površin v naseljih, tudi ustanavljanje krajinskih parkov, npr. KP Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib</p>
PPos06 Sanacija degradiranih urbanih območij, kot so stanovanjska, industrijska in druga podobna območja	<p>- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (ReNPVO) (Ur.l. RS, št. 2/2006): med načeli in smernicami omenjena tudi sanacije degradiranih območij:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kakovost bivalnega okolja treba izboljšati v širših, geografsko zaokroženih geografskih območjih in ožjih območjih največje in večplastne degradacije (Zasavje, urbano območje Celja, Šaleška dolina, območje Idrije, Anhovega, Rudnika urana Žirovski vrh in na drugih manjših okoljsko problematičnih območjih). <p>- Strategija razvoja Slovenije kot eno osnovnih usmeritev za obdobje do leta 2013:</p> <ul style="list-style-type: none"> • navedba potrebe po sanaciji okolja v geografsko zaokroženih območjih oziroma nadaljevanje sanacij, kjer te že potekajo Skladno • priprava programov za zmanjšanje kritične in dolgotrajne onesnaženosti sestavin okolja, odpravo okoljskih bremen ter okoljsko-razvojno prenavo. <p>- področna zakonodaja za rudarstvo, regionalni zakoni, npr. Zakon o postopnem zapiranju Rudnika Trbovlje–Hrastnik in razvojnem prestrukturiranju regije /ZPZRTH/ (Ur.l. RS, št. 61/2000); Zakon o zagotavljanju sredstev za zaprtje rudnikov rjavega premoga Zagorje,</p>	<p>- Odlok o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Ur.l. RS, št. 119/2007):</p> <ul style="list-style-type: none"> • izvajanje ukrepov za zmanjšanje izpostavljenosti in vnosa potencialno toksičnih elementov v telo. Na podlagi Odloka Vlada Republike Slovenije • sprejem letnih programov ukrepov; pripravi Ministrstvo za kmetijstvo in okolje v sodelovanju z občinama Mežica in Črna na Koroškem ter Zavodom za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem. <p>- Odlok o načrtu za kakovost zraka na območju Zasavja, Stran 12518 (Ur. l. št. 108/2013)</p> <p>☒ Načrtovanje nove rabe degradiranih površin po rudarjenju: Strokovne podlage za ureditev širšega območja Ojstro, RTH d.o.o., Arhitekt 314 s.p., 2012, Projekt Barbara, RTH d.o.o., IGEA d.o.o., 2008, Urbani vrt, p biro, 2012</p> <p>☒ Sodelovanje v EU projektih, kot so ReSource (uporaba potencialov nekdanjih rudarskih regij v Srednji Evropi), Second chance (ponovna raba industrijskih objektov v</p>

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci)	Obstoječi programi na lokalni ravni
	Senovo in Kanižarica /ZZRZSK (Ur.l. RS, št. 1/1995): <ul style="list-style-type: none"> • zahteva po vrnitvi degradiranih površin v prvotno naravno stanje • priprava načrtov za prenovo tudi stanovanjskih in industrijskih objektov (največkrat izvedbe ni zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in neurejenih lastniških vprašanj) ☒ Priprava popisa degradiranih območij (raziskovalna naloga, brez stanovanjskih območij) kot eno izmed gradiv za pripravo PIS	mestih, npr. tovarna Rog v Ljubljani)
PPos07 Celostno ohranjanje naselij s poudarkom na revitalizaciji in rehabilitaciji varovanih naselbinskih območij	- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 /ReNPK14–17/ Ur.l. RS, št. 99/2013 : - Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 (ReNPK14-17) z ukrepi: <ul style="list-style-type: none"> • uvedba dopolnilnih finančnih instrumentov za pospešitev vlaganj v kulturno dediščino in razvijanje dejavnosti za njeno dolgoročneje upravljanje, • vzpostavitev programa spodbujanja vzdrževanja nepremične kulturne dediščine s strokovno podporo njenim lastnikom skupaj z ZVKDS, • načrtovanje in spodbujanje celovite prenove, trajnostnega upravljanja in oživljanja kulturne dediščine s prepoznanim mednarodnim statusom (dediščina živega srebra Idrija, kulturna dediščina na območju parkov Ljubljansko barje in Škocjanske jame ipd.), • spodbujanje celovite prenove, trajnostnega upravljanja in oživljanja naselbinske, stavbne dediščine in kulturne krajine na območju Kobilarne Lipica, • razvijanje kulturnega turizma in s tem prepoznavnih turističnih destinacij, proizvodov in storitev, z namenom izrabe razvojnih potencialov kulturne dediščine in njenega aktivnega vključevanja v lokalni in trajnostni razvoj. ☒ Dejavnosti ministrstva za kulturo: - sprotno vzdrževanje stavbne dediščine, strokovno svetovanje in	- Programi varstva kulturne dediščine - Konservatorskih načrti za prenovo, primer za naselje Retje v Trbovljah in za obnovo gradu Lendava - Strokovne podlage za prenovo središč naselij, npr. za Veselo Goro, jedro Šentruperta, Kozolce. ☒ Projekti prenove mestnih trgov, jedra, npr. Lendava, Tržič, Šentrupert.

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
	<p>nadzor za lastnike po modelu Monumentenwacht v Belgiji in na Nizozemskem (omejitve zaradi lastništva, zato nepovratne finančne spodbude prek finančnega mehanizma EGP⁹, NFM¹⁰ ter skladov EU, tudi</p> <ul style="list-style-type: none"> - prizadevanja za celovito presojo, da se že ob obnovi zagotovi ustrezne vsebine in upravljavce, - prizadevanja za uvedbo finančnih instrumentov, primerljivih z državami EU, - vodenje seznama najbolj nujnih razvojnih investicij, tudi zagotavljanje nacionalnih in evropskih sredstev. <p>☒ Dejavnost v sodelovanju z MGRT:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocija kulturnega turizma: povezovanje, razvoj in nadgradnja turistične ponudbe z dediščinskimi vsebinami. 	
PPos08 Celostna prenova historičnih naselbinskih jeder	<p>- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014–2017 /ReNPK14–17/ Ur.l. RS, št. 99/2013::</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vzpostavitev učinkovitega sistema upravljanja spomenikov v državni lasti, skupaj s spremembami ter dopolnitvijo področne zakonodaje, ki bo določila način in olajšala postopke oddaje oziroma prodaje kulturnih spomenikov; • Uvedba dopolnilnih finančnih instrumentov za pospešitev vlaganj v kulturno dediščino in razvijanje dejavnosti za njeno dolgoročneje upravljanje; • Vzpostavitev programa spodbujanja vzdrževanja nepremične kulturne dediščine s strokovno podporo njenim lastnikom skupaj z ZVKDS, • Razvijanje kulturnega turizma in s tem prepoznavnih turističnih destinacij, proizvodov in storitev, z namenom izrabe razvojnih potencialov kulturne dediščine in njenega aktivnega vključevanja v lokalni in trajnostni razvoj. <p>☒ Dejavnosti Zavoda za varstvo kulturne dediščine – Program dela</p>	<p>- Programi varstva kulturne dediščine, ki jih ima sprejetih nekaj slovenskih občin, na primer Mestna občina Slovenj Gradec (Lokalni program za kulturo 2014-2017 Mestne občine Slovenj Gradec), ki med drugim vsebuje naslednje ukrepe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oživljanje starega mestnega jedra s kulturnimi programi (proste infrastrukturne kapacitete v mestnem jedru nameniti kulturnim programom, adaptacija Ubožne hiše, povezovanje programov v kulturno turistične produkte, sofinanciranje programov in projektov v mestnem jedru); • Skrb za ohranjanje kulturne dediščine (nadaljevanje prenove mestnega jedra, ohranjanje in predstavitev etnološke, arheološke in arhitekturne dediščine »in situ«, novelacija odloka o nepremičnih kulturnih spomenikih, revitalizacija parka skulptur na Štibuhu); • Povečanje dostopnosti kulture za depriviligirane

⁹ EGP – Evropski gospodarski prostor

¹⁰ NFM – Norveški finančni mehanizem

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
	zavoda za leto 2013, podpoglavje Varstvo kulturne dediščine v prostoru: <ul style="list-style-type: none"> • sprejemanje načrtov izvedbe predhodnih raziskav območij prostorskih aktov; • analiziranje in vrednotenje prostora za prikaz vrednotenja dediščine v prostoru; • priprava gradiva za smernice in mnenja v postopkih priprave prostorskih aktov 	skupine (zagotovitev javnofinančnega sistema, ukrepi in prilagoditve za izboljšanje fizične dostopnosti kulture (npr. odstranjevanje arhitekturnih ovir), razvijanje prilagojenih vsebin, spodbujanje digitalizacije kulturnih vsebin). <ul style="list-style-type: none"> • Javni razpis za sofinanciranje projektov ohranjanja kulturne dediščine v Mestni občini Slovenj Gradec (sofinanciranje vzdrževanja, obnove, javne predstavitve in odkupov (ne)premičnih kulturnih spomenikov na območju občine). - Konservatorskih načrti za prenavo, primer za naselje Retje v Trbovljah in za obnovo gradu Lendava - Strokovne podlage za prenavo središč naselij, npr. za Veselo Goro, jedro Šentruperta, Kozolce. ☒ Projekti prenave mestnih trgov, jedra, npr. Lendava, Tržič, Šentrupert.
PPos09 Razvoj energetske varčnih objektov	- Nacionalni energetski program (ReNEP, 2004): ukrepi za povečanje učinkovitosti rabe energije: <ul style="list-style-type: none"> • subvencioniranje investicij v inovativne energetske tehnologije; • krediti z nižano obrestno mero za mala in srednja podjetja za investicije v energetske učinkovitost; • demonstracijski projekti in promocija energetskih tehnologij in postopkov; • povečanje informiranosti, ozaveščenosti in usposobljenosti porabnikov energije in drugih ciljnih skupin; priprava predpisov o minimalnih zahtevah glede energetskih lastnosti stavb in o energetski izkaznici stavb; • priprava predpisov o rednih pregledih kotlov in klimatskih naprav; • priprava predpisov o minimalnih zahtevah glede energetske učinkovitosti naprav in opreme ter o energijskem 	- lokalni energetski koncepti (sprejete jih imajo vse slovenske občine) ☒ Ekosklad: <ul style="list-style-type: none"> • subvencije za prenavo starejših objektov (fasade), • subvencioniranje investicij v URE in druge ukrepe za zmanjševanje CO₂ za obstoječe stavbe in nadstandardne nove stavbe, ki imajo manjšo porabo energije, kot je določeno s predpisi; • krediti z nižano obrestno mero za investiranje v URE; • subvencioniranje energetskih pregledov in študij izvedljivosti za rekonstrukcije stavb; • spodbujanje gradnje nizkoenergijskih in pasivnih stavb se spodbuja z nepovratnimi sredstvi in krediti.

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
	<p>označevanju gospodinjskih in drugih aparatov;</p> <ul style="list-style-type: none"> • energetska svetovalna mreža za občane informiranje, dvigovanje ozaveščenosti, usposabljanje in izobraževanje; <p>- Energetski zakon (EZ) (Ur.l. RS, št. 79/1999, št. 8/2000, št. 52/2002, št. 50/2003, št. 51/2004, št. 26/2005, št. 27/2007, št. 22/2010)</p> <p>- Pravilnik o dodeljevanju sredstev za spodbujanje učinkovite rabe energije (Ur.l. RS, 49/2003, št. 38/2005, 89/2008)</p> <p>- Pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah (Ur.l. RS, št. 93/2008, spremembe Ur.l. RS, št. 47/2009, 52/2010):</p> <ul style="list-style-type: none"> • obvezni delež OVE znaša 25% celotne rabe končne energije za ogrevanje in hlajenje stavbe ter pripravo tople vode. <p>- Nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2008-2016; AN URE; za obdobje 2011-2016 – AN-URE2 komentar</p> <p>- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (OP ROPI): določila o energetska sanaciji stavb in njihovi trajnostni gradnji: izboljševanja karakteristik stavb in njihovih integriranih sistemov z namenom zmanjšanja rabe energije ter povečevanja uporabe OVE v stavbah v javnem sektorju. Vključuje: energetska sanacija stavb (toplotna izolacija fasad, toplotna izolacija podstrešja, zamenjava oken), novogradnja nizkoenergijskih stavb, gradnja pasivnih stavb, sanacija sistemov za ogrevanje, vgradnja solarnih sistemov za ogrevanje in druge ukrepe.</p> <p>☒ Strategija skoraj nič-energijskih stavb: Ministrstvo, pristojno za graditev objektov, v svojih predpisih zagotovi, da so skoraj nič-energijske stavbe od 31. decembra skoraj vse nove stavbe in od 31. decembra 2018, skoraj nič-energijske vse nove stavbe v lasti ali vse stavbe v uporabi organizacij javnega sektorja; dva konkretna ukrepa: finančne spodbude za energetska učinkovite ogrevalne sisteme in finančne spodbude za energetska učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb v javnem sektorju.</p>	
PPos10 Razvoj novih oblik učinkovitega pridobivanja, distribucije in upravljanja z energetskimi sistemi s	<p>- Nacionalni energetski program (ReNEP, 2004);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podvojitve deleža električne energije iz soprodukcije z 800 GWh v letu 2000 na 1.600 GWh v letu 2010; opis vseh ukrepov, potrebnih za spodbujanje soprodukcije, npr. 	- lokalni energetski koncepti (sprejete jih imajo vse slovenske občine)

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
povečevanjem rabe obnovljivih virov v naseljih	<p>ureditev sistemskih storitev; standardizirane načine priklopa mikro in malih kvalificiranih elektrarn na omrežja glede na moč elektrarne; preveritev možnosti sproizvodnje ob vsaki novi inštalaciji ali ob zamenjavi kotla, ki ima toplotno moč večjo od 500 kW, subvencionirati študije izvedljivosti sproizvodnje, subvencionirati investicije v sproizvodnjo na osnovi olajšav pri plačilu CO₂ takse in razvijati finančne mehanizme za investicije v sproizvodnjo, sprejem predpisa:</p> <p>→ Uredba o določanju količine električne energije, ki je proizvedena v sproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom ter določanju izkoristka pretvorbe energije biomase (Ur.l. RS, št. 37/2009)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povečanje deleža pri oskrbi s toploto z 22% v 2002 na 25% do 2010; navedeni številni ukrepi, med drugim: uvedba sistema certificiranja izvora energije (določen mora biti primarni vir energije), promoviranje izvedbe energetske pregledov in študij izvedljivosti investicij v OVE, povečanje informiranosti, ozaveščenosti in usposobljenosti potencialnih investitorjev, projektantov in drugih ciljnih skupin in drugih. <p>- Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni iz obnovljivih virov energije (Ur.l. RS, št. 37/2009, 53/2009, 68/2009, 76/2009, 17/2010, 43/2011, 105/2011, 43/2012, 90/2012):</p> <p>- Uredba o podporah električni energiji, proizvedeni v sproizvodnji toplote in električne energije z visokim izkoristkom (Ur.l. RS, št. 37/2009, 53/2009, 68/2009, 76/2009, 17/2010, 81/2010)</p> <p>- Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010-2020 (AN OVE);</p> <p>- Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007-2013);</p> <p>- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (OP ROPI):</p> <ul style="list-style-type: none"> • inovativni ukrepi za lokalno energetske oskrbo in izvajanje demonstracijskih projektov, informiranje in svetovanje, npr. razvoj naslednjih tehnoloških področij: daljinski, skupinski in 	

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
	<p>mikro daljinski sistemi za ogrevanje na lesno biomaso, vključno s sistemi soproizvodnje toplote in električne energije z uporabo lesne biomase idr.</p> <ul style="list-style-type: none"> izvajanje demonstracijskih projektov, informiranje in svetovanje: programi ozaveščanja, informiranja in usposabljanja, energetska svetovalna mreža za občane idr. 	
PPos11 Poraba novih oblik informacijskih tehnologij pri zagotavljanju kvalitetnejših pogojev za življenje v urbanem okolju	<p>- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (2007)</p> <p>- Strategija pametne specializacije 2014-2020</p>	☒ OPN-ji, npr. razvoj telekomunikacijskih omrežij, občinskega širokopasovnega internetnega omrežja
PPos12 Razvoj mest s posebnim poudarkom na prilagajanju prostorskim omejitvam in zaščiti že ogroženih strnjeno poseljenih območij	x	x
PPos13 Spodbujanje razvoja mest in drugih naselij na območjih, kjer je zaradi ohranjanja narave omejen njihov razvoj	x	x
Področje PODEŽELJA		
PPod01 Medsebojno funkcijsko povezovanje podeželskih in urbanih območij	x	x
PPod02 Prenova podeželskih naselij s poudarkom na zagotavljanju potrebnih urbanih funkcij in infrastrukturne opremljenosti, kmetijskega prostora za doseganje potrebne konkurenčnosti kmetijstva ob upoštevanju prepoznavnih	<p>- Program razvoja podeželja RS v obdobju 2007-2013 (2012), 2014-2020 (osnutek, 2013)</p> <p>- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (2007)</p>	☒ LAS – leta 2012 ¹¹ 33 lokalnih akcijskih skupin, od tega se ena imenuje Gorenjska košarica in vključuje 42 ustanovnih članov iz občin zgornje Gorenjske, zavzema se za dvig kakovosti življenja na podeželju, dvig konkurenčnosti kmetij in možnosti zaposlitve, podpira inovativne rešitve, npr. študija priložnosti vzpostavitve klavnice za drobnico in mreža podeželskih tržnic in info točk, tudi projekti tematskih poti s promocijo, projekt

¹¹ Potokar, K. 2012. Razvojni problemi podeželja na primeru Krajevne skupnosti Dovj-Mojstrana. Diplomsko delo. Koper, Fakulteta za humanistične študije.

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
značilnosti krajine, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot		tradicije domačega lesa v sodobni izgradnji, projekt Od eko zrna do kruha, različne iniciative tudi glede promocije naravne dediščine za turistične namene
PPod03 Vključevanje in celostno obravnavo kulturne dediščine kot razvojnega dejavnika na podeželju	- Program razvoja podeželja RS v obdobju 2007-2013 (2012), 2014-2020 (osnutek, 2013)	☒ Posamezni projekti občin, npr. Center za ohranjanje kulturne dediščine , dežela kozolcev, LPC Šentrupert; celovita ureditev Vipavskega Križa z označitvijo pomembnih kulturnih spomenikov (Občina Ajdovščina)
PPod04 Zagotavljanje ustreznih prostorskih in gospodarskih pogojev za razvoj turizma na podeželju	- Program razvoja podeželja RS v obdobju 2007-2013 (2012), 2014-2020 (osnutek, 2013)	☒ Izgradnja kulturno-turističnega centra v občini Loški potok, umeščanje turistične infrastrukture v OPN (območje Kop, Rogle in Kozjaka)
PPod05 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v posebnih varstvenih območjih in zavarovanih območjih narave, kulturne dediščine in naravnih virov	- Zakon o regijskem parku Škocjanske jame (Ur.l. RS, št. 57/96) - ustanovitev geoparkov (Karavanke, Kras, Idrija) – integralno načrtovanje in turistična promocijo geološke dediščine na zaključenem območju z istimi geološkimi značilnostmi	✘
PPod06 Integralno načrtovanje prostorskega razvoja v območjih nacionalne prepoznavnosti	✘	✘
PPod07 Sanacija razvrednotenih krajinskih območij	✘	✘
PPod08 Primeren prostorski razvoj podeželja v območjih s prostorskimi omejitvami	- Program razvoja podeželja RS v obdobju 2007-2013 (2012), 2014-2020 (osnutek, 2013) V SPRS so med ta območja naštet: območje Istre, Kolpe, Kočevskega, Gorjancev, Kozjanskega, Haloz, območje med Dravo in Muro ipd.	☒ OPN-ji: projekti izgradnje komunalne infrastrukture (čiščenje odpadnih voda, ravnanje z odpadki), izgradnja prometne infrastrukture, npr. povezav z Madžarsko, tematskih poti, nove prostorske možnosti v vrtcih, šolah, ureditev obrežij, npr. Krke na Loki in Portovalu, Mure, revitalizacija Negovskega jezera...
Področje GJS		
PGJS01 Spodbujanje razvojnih programov, ki prispevajo k uresničevanju vzdržnega prostorskega razvoja in podajajo izhodišča za načrtovanje	- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (2007) - Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (OP ROPI, 2007)	☒ OPN-ji: projekti izgradnje komunalne infrastrukture (čiščenje odpadnih voda, ravnanje z odpadki, vodooskrba), izgradnja prometne infrastrukture

Programi za:	Obstoječi programi na nacionalni ravni (<i>potencialni</i>) nosilci	Obstoječi programi na lokalni ravni
prostorskih ureditev državnega pomena z lokacijskimi načrti		
Območja s posebnimi potenciali		
PObm01 Programi, s katerimi se opredeli skupna razvojna in varstvena izhodišča za pripravo skupnih prostorskih aktov (RZPR)	<ul style="list-style-type: none"> - Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (2007) - regionalni razvojni programi - pripravljene osnutki RZPR-jev 	<ul style="list-style-type: none"> - regionalni razvojni programi - pripravljene osnutki RZPR-jev, npr. za Koroško regijo ali Jugovzhodno Slovenijo
PObm02 Opredelitev programov prostorskega razvoja, ki vključujejo razvoj naselij, cestne povezave, turistični razvoj, energetska oskrbo, ohranjanje narave za posamezna problemska ali geogr. homogena območja ob meji s Hrvaško	x	<ul style="list-style-type: none"> - Območni razvojni program Spodnje Podravje - ORP Obsotelja in Prlekije

Odgovori občin

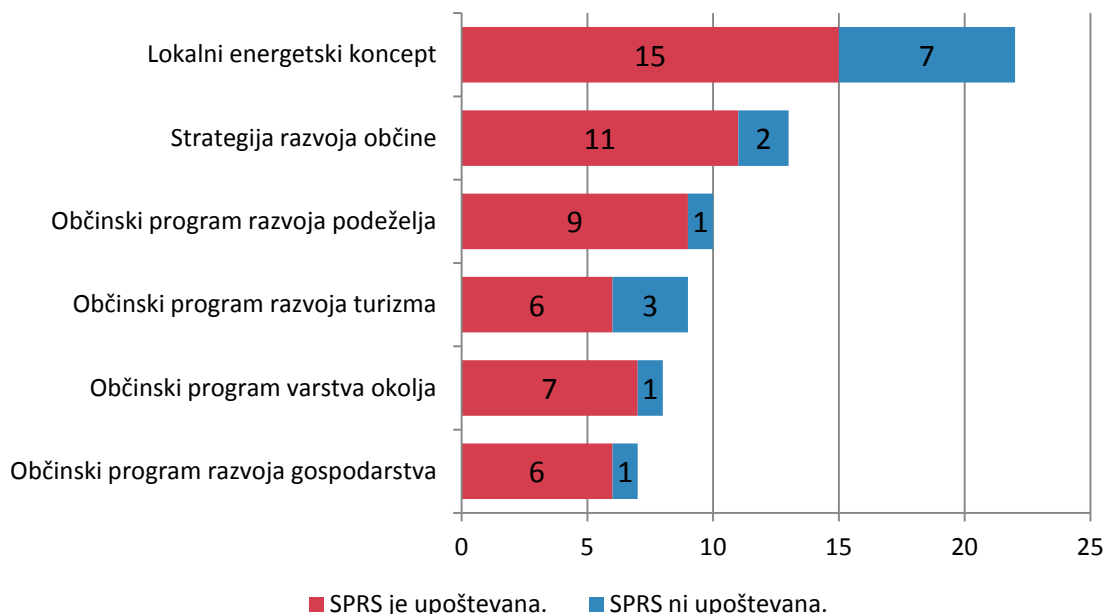
V enem izmed vprašanj smo našli (razvojne) programe in druge dokumente, sprejete v občinah in njihovo upoštevanje SPRS in občine povprašali, ali imajo sprejete in ali so v postopku priprave upoštevali SPRS. Vse občine imajo sprejete edino lokalni energetske koncept, ki je obvezen po področnem zakonu, ena ga tudi že prenavlja. Malo več kot polovica občin ima pripravljeno strategijo razvoj občine, malo manj občinski program razvoj podeželja. Predstavnica občine Gornja Radgona je navedla, da so strategija razvoja občina, program varstva okolja, razvoja podeželja in turizma vključene v Razvojni program za območje Občine Gornja Radgona, za obdobje 2009–2013. Program varstva okolja je sprejet v osmih občinah, v eni je v pripravi, v eni pa ni bil potrjen na občinskem svetu. tudi

Upoštevanje SPRS je različno, ena izmed občin je pri vseh programih navedla:

»Pri vseh programih, strategijah, konceptih... je (delno) upoštevana SPRS, povsod kjer se določbe SPRS lahko prenesejo na lokalno okolje. V splošnem pa v vseh dokumentih sledimo SPRS.«

Ena občina je nato poročala še upoštevanje izhodišč SPRS v strategiji razvoja občine v največji možni meri, medtem ko je druga občina odgovorila, da njeni strategiji primanjkuje prostorskih vsebin. Ostale občine niso podale podrobnejših vsebin o upoštevanju strategije v svojih razvojnih aktih.

Slika 9: Število občin, ki imajo sprejete posamezne dokumente, in upoštevanje SPRS v teh dokumentih.

Poleg tistih na seznamu so občine navedle še druge razvojnih programov z različnih področij:

- Konzervatorski načrt (2 navedbi - za naselje Retje v Trbovljah in za obnovo gradu Lendava),
- Program varstva kulturne dediščine (2 navedbi),
- Strokovne podlage za Veselo Goro, jedro Šentruperta, Kozolce,
- Strategije na področju kulture, razvoja družbenih dejavnosti, reševanja romske tematike,
- Prometna politika MOL,
- Strategija razvoja športa v MOL,
- Strategija razvoja socialnega varstva v MOL,
- Strategija razvoja vzgoje in izobraževanja v MOL,
- Strategija razvoja kulture v MOL,
- Regionalni razvojni program za regijo Pomurje za obdobje 2007 – 2013,
- Območni razvojni program za območje Prlekije za obdobje 2007 – 2013,
- Razvojni program za območje Občine Gornja Radgona za obdobje 2009 – 2013,
- Program razvoj podeželja "PO VINSKIH CESTAH PRLEKIJA",

- Strategija razvoja vodovodne oskrbe,
- Program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode.

4.2 Komentar izvajanja programov in podpora aktivnostim za izvajanje prostorske strategije

19 programov, navedenih pod U1 kot državne smo tudi podrobneje analizirali glede njihovega prispevka k izpolnjevanju izhodišč za koordinacijo programov in aktivnosti za izvajanje prostorske strategije, kot so navedeni po U1. Med njimi so tudi:

- U1A1 Udejanjanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni.
- U1A2 Izvajanje Zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine.
- U1A3 Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe.
- U1A4 Pridobivanje razvojnih sredstev evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.

Njihovo »prostorskost« smo preverjali tudi s pojavnostjo prostorskih izrazov v besedilih dokumentov.

Pregledani dokumenti so bili sprejeti v večini za različna obdobja med letoma 2005 in 2022, le Državni razvojni program 2001–2006 sega tudi v obdobje pred SPRS-jem. Največkrat so dokumenti sprejeti za obdobja finančne perspektive, torej 2001–2006 oziroma 2007–2013. Manjši velja pri dokumentih s področja energetike, ki so veljavni za daljša obdobja, na primer 2010–2020, 2008–2016, kar je posledica njihove navezanosti na evropsko energetske politiko. Pripravljalci dokumentov so praviloma jasno navedeni, najpogosteje so to ministrstva ali posamezne službe ministrstva (npr. nekdanja Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno politiko, tedaj Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano itd.). V primeru dokumentov tipa resolucije iz besedila dokumenta ni jasno, kdo vse je pri pripravi takšne resolucije sodeloval, sklepamo pa lahko na matično ministrstvo, odgovorno za področje, ki ga resolucija pokriva. Na primer, za Resolucijo o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020- »Zagotovimo si hrano za jutri« (ReSURSKŽ) je bilo to Ministrstvo za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo, dokument pa vedno sprejme Državni zbor Republike Slovenije.

Dokumenti so pogojeno s tematiko in pristopom k njeni obravnavi različno obsežni, v povprečju obsegajo 115 strani, najkrajši je Osnutek krovne strateškega dokumenta Strategija razvoja Slovenije 2014–2020, zapisan je na 22 straneh, medtem ko najdaljši dokument, to je Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 obsega kar 356 strani. Vsebine so obravnavane bolj ali manj pregledno, najpogosteje dokument obsega naslednja poglavja: uvod, opis stanja, analizo problema, cilje, strategijo in ukrepe ter finančni načrt. Cilji v obravnavanih dokumentih so obravnavani zelo različno, od zelo splošnih navedb: npr. »... *razvojni cilj Slovenije v mednarodnem okolju je, da bo s svojim razvojnim vzorcem, kulturno identiteto in angažiranim delovanjem v mednarodni skupnosti postala v svetu prepoznavna in ugledna država*« (Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013) do zelo natančnih in konkretno razdelanih ciljev: npr. splošni cilj iz dokumenta se glasi »*poudariti podnebne spremembe kot pomembni izziv v naslednjih letih in zmanjšati emisije toplogrednih plinov ter tako prispevati k dolgoročnemu cilju stabiliziranja koncentracij toplogrednih plinov v ozračju, kakor tudi zmanjšati emisije snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča*« in se nadalje konkretizira s podcilji.

Eden od takšnih podciljev je: »*Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8 % v obdobju 2008–2012 glede na leto 1986, med drugim z dosego naslednjih področnih ciljev:*

- 12 % delež obnovljivih virov energije v celotni energetski oskrbi države do leta 2010;
- zmanjšanje energetske intenzivnosti (za 30 % do leta 2015 v primerjavi z letom 2000);
- 2 % delež biogoriv v prometu do leta 2005 in 5,75 % do leta 2010;
- 16 % delež SPTE do leta 2012 v proizvodnji električne energije;
- 30 % nižja poraba energije v novih stavbah in možnost znižanja porabe energije v javnem sektorju za 15 %;
- do 31.12.2005 predvideno prenehanje uvoza CFC in izdelkov zaradi potreb bistvenega pomena ter uporaba ustreznih MDI (inhalatorji z določenim odmerkom zdravila) brez CFC;
- do 31.12.2012 predviden dokončen zajem CFC iz hladilno zamrzovalnih in klimatskih naprav;
- strokovno usposabljanje vzdrževalcev opreme po pravilniku o ravnanju z odpadnimi ozonu škodljivimi snovmi,
- vpis vzdrževalcev opreme v evidenco zbiralcev ozonu škodljivih snovi;
- ravnanje z opremo, ki vsebuje več kot 3 kg CFC;
- ravnanje z opremo, ki vsebuje manj kot 3 kg CFC;
- zagotavljanje ukrepov za okolju varno odstranjevanje CFC;
- delna opustitev CFC za raziskovalne in analize namene in
- prepoved ponovnega polnjenja naprav z obnovljenimi CFC.« (Resolucija o Nacionalnem energetskem programu.

Splošni cilji so pogostejši v celovitih državnih dokumentih, zelo natančno pa so cilji razdelani v dokumentih na področju kmetijstva (v Programu razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013, v Nacionalnem strateškem načrtu razvoja podeželja 2007–2013) ter v programih s področja energetike, okolja, prometa in infrastrukture.

4.2.1 Analiza pojavnosti »prostorskih izrazov« v programskih dokumentih¹²

Najprej smo preverili, v koliko dokumentih se sploh pojavi omemba Strategije prostorskega razvoja Slovenije, pri čemer smo preverili tako kazalo kot besedilo programov. Ugotovili smo, da strategijo omenja le 6 od 19 pregledanih programov, in sicer trije dokumenti enkrat, trije pa dvakrat. Strategija prostorskega razvoja Slovenije je v dokumentih najpogosteje omenjena v poglavjih kot so »strategija in razvoj«, »strateški okvir« ali v uvodnem delu dokumenta v poglavju »načela in strateške usmeritve«. V dveh dokumentih je SPRS navedena v opombah, v enem na seznamu oznak in okrajšav ter v enem v preglednici na t.i. *Seznamu dokumentov dolgoročnega načrtovanja*. V Nacionalnem stanovanjskem programu 2013–2022 je SPRS navedena v kontekstu priprave in obstoječega zakonodajnega okvira:

»Za možnost boljše implementacije NSP je treba dopolniti zakonodajni okvir, ki ureja prostorsko načrtovanje. Tako je treba poseben status določiti tudi razvojnim programom, kot jih opredeljuje prostorska zakonodaja, in jih na primeren način umestiti na lokalno raven prostorskega načrtovanja. Glede na to je ključno, da je izvajanje NSP usklajeno s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije (SPRS) in drugimi razvojnimi dokumenti. Osnovni namen povezave s SPRS je, da se zagotavlja stanovanja na območjih, kjer je izkazana potreba po stanovanjih največja in v skladu s sistemom policentričnega razvoja poselitve. Vzpostavi se enotno metodologijo za definiranje prioriternih razvojnih območij za namen stanovanjske oskrbe oziroma stanovanjska razvojna območja za izvajanje državne stanovanjske politike, na ravni lokalnih skupnosti. Gre za območja, na katerih je glede na izražene potrebe, mogoče z najmanjšimi možnimi stroški, ob upoštevanju okoljevarstvenih zahtev, ustrezne prometne dostopnosti, komunalne opremljenosti, zagotavljati stanovanja.« (Nacionalni stanovanjski program 2013–2022, str. 23).

¹² Poskušali smo ugotoviti, kakšne so razlike med pojavitvami, v katerih politikah prevladuje raba posameznih izrazov, kateri izrazi se pojavljajo redko in kje (kontekst uporabe).

Resolucija o Nacionalnem energetskega programu SPRS omenja na 75 strani dokumenta in sicer v naslednjem kontekstu:

»Energetska infrastruktura potrebuje za svoj razvoj prostor. Republika Slovenija je gosto poseljena, ima razmeroma dobro negovano kulturno krajino, raznolike in relativno številne habitate ter nekatera še neokrnjena naravna območja. Umeščanje kateregakoli večjega objekta, posebno pa še infrastrukture takih razsežnosti in vplivov, kot je energetska, je trd proces, ki ga je treba izvajati premišljeno, strpno in s čim manjšimi okoljskimi in prostorskimi posledicami. Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v zaključni fazi priprave) je trajnostno naravnana strategija, ki vključuje tudi razvojne cilje, ki jih na področju energije postavlja NEP. «

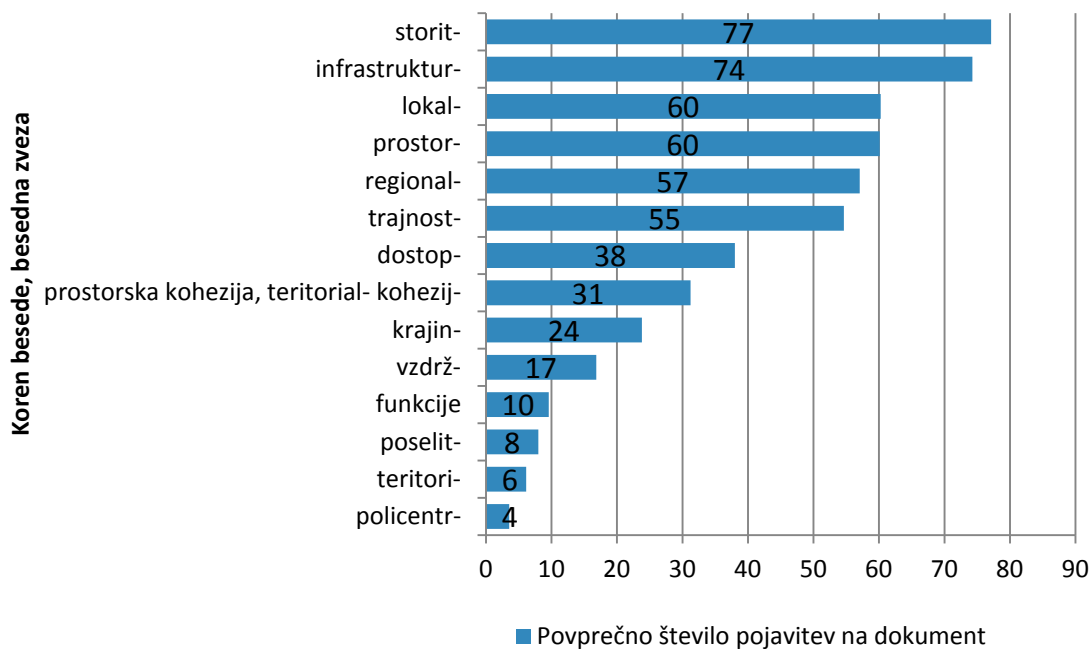
Preglednica 9: Število pojavitev SPRS v dokumentu.

Program	Število pojavitev SPRS v dokumentu
Državni razvojni program 2001–2006	0
Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023	0
Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013	0
Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013	2
Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013	0
Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 (osnutek)	0
Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007–2013) na podlagi Resolucije o nacionalnem energetskega programu ReNEP, Ur. l. RS št. 57/04	1
Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013	0
Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ)	0
Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 (6. sprememba)	0
Osnutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020	0
Resolucija o nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l.RS, št. 57/2004, 2004)	1
Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006)	0
Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016	0
Drugi nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011–2016	2
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO)	1
Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013	0
Nacionalni stanovanjski program 2013–2022 (osnutek)	2
Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013	0

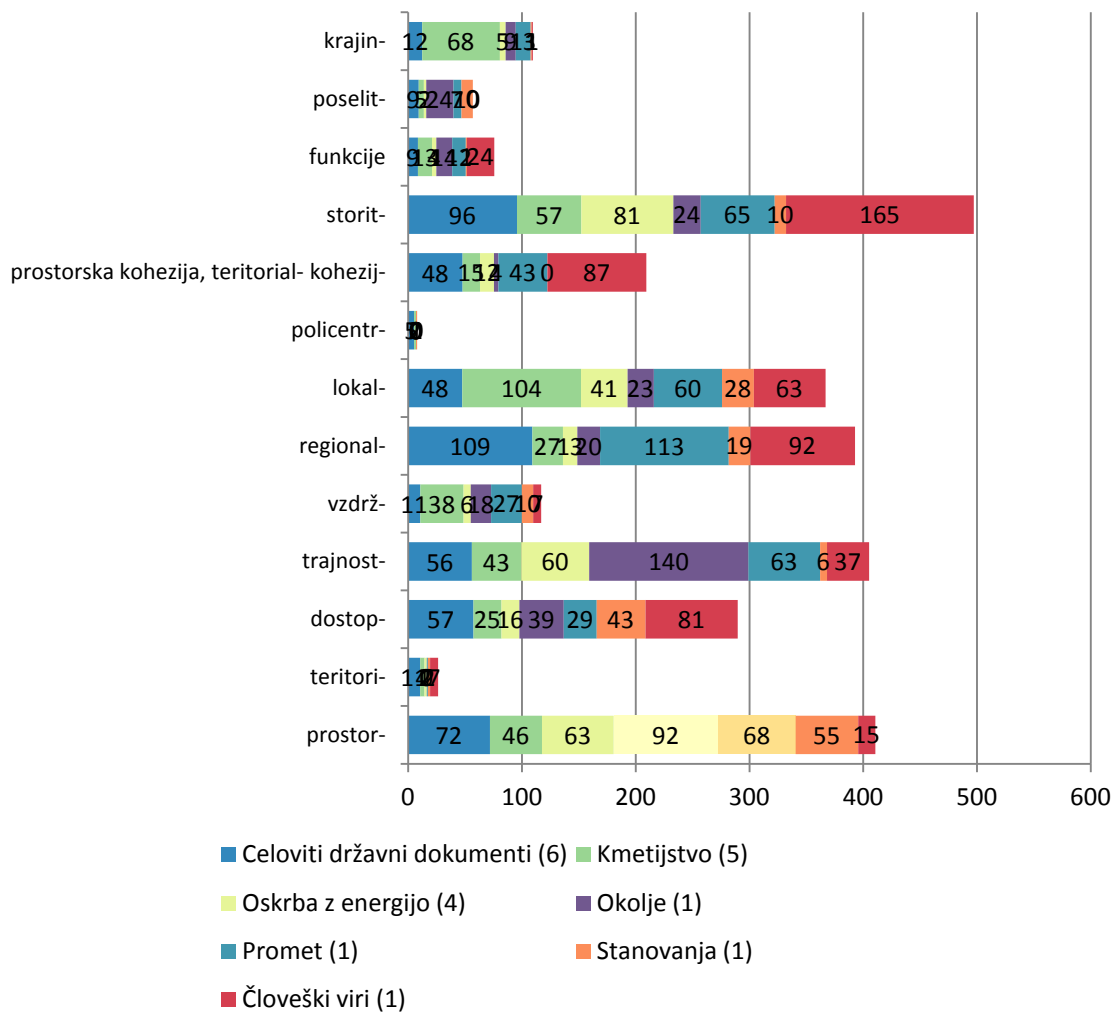
SPRS je omenjena le v 6 od 19 dokumentov, kar je izjemno malo, glede na to, da je prostor vezni člen in eden ključnih dejavnikov načrtovanja razvoja in delovanja v prihodnosti. SPRS omenjajo le dokumenti s področja energetike, okolja in stanovanj, med celovitimi državnimi dokumenti pa je SPRS omenjena le v Operativnem programu krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013 in še v teh dokumentih je omenjena le enkrat ali dvakrat.

Iz opisanega lahko sklepamo, da je glede na pojavnost izrazov upoštevanje »prostorskega« v sektorskih dokument prisotno v manjšem obsegu, saj se v njih pojavljalo le bolj splošni izrazi, kot so razvoj, prostor in infrastruktura. Bolj specifične, ki nakazujejo tudi cilje oziroma koncepte prostorskega razvoja, kot je policentrizem, pa zasledimo le redko. Enako velja za termin prostorska kohezija, ki se je kot politični koncept v EU začela bolj uveljavljati s tretjim kohezijskim poročilom leta 2004 (CEC, 2004).

Slika 10: Povprečno število pojavitev posamezne besede na dokument.

Slika 11: Število povprečnih pojavitev izrazov po področjih.

Preglednica 10: Frekvenca pojavitev posameznih izrazov v izbranih politikah (po področjih).

Beseda	Celoviti državni dokumenti						Kmetijstvo					Oskrba z energijo				Okolje	Promet	Stan.	Člov.v.
	a1	a2	a3	a4	a5	a6	b1	b2	b3	b4	b5	c1	c2	c3	c4	č1	d1	e1	f1
prostor- (prostorski, prostorski razvoj)	123	42	61	116	72	17	29	14	7	133	46	62	95	45	50	92	68	55	15
teritori- dostop-	16	1	17	6	16	7	0	4	1	9	1	3	1	0	0	0	1	2	7
trajnost- (trajnostni razvoj)	80	53	55	99	36	21	5	7	4	38	69	20	23	9	11	39	29	43	81
vzdrž- (vzdržni razvoj)	35	43	105	52	78	23	17	39	29	56	76	20	78	81	60	140	63	6	37
regional- (regionalni razvoj)	30	7	7	10	5	5	3	0	12	99	38	10	6	1	8	18	27	10	7
lokal- policentr- (policentrizem)	197	47	150	173	79	9	27	20	6	62	19	11	24	10	6	20	113	19	92
razvoj	85	15	60	87	26	12	49	53	12	181	227	52	28	15	69	23	60	28	63
prostorska kohezija, teritorial- kohezij- (teritorialna kohezija)	8	2	4	9	3	0	0	1	0	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0
storit- (prostorski kontekst)	971	550	856	861	573	134	144	254	127	626	693	139	240	106	131	188	361	43	712
funkcije	31	7	122	97	26	4	4	22	0	21	14	2	9	8	30	4	43	0	87
poselit- (poselitev)	88	108	126	149	72	31	31	18	0	73	104	45	92	52	135	24	65	10	165
infrastruktur- krajin-	14	2	8	20	2	5	2	6	0	31	11	2	8	1	0	14	12	1	24
	17	2	10	10	7	0	1	4	2	9	7	0	2	0	0	24	7	10	0
	200	106	144	220	84	22	11	27	7	88	43	21	50	22	19	27	282	9	29
	30	2	11	16	11	4	0	31	8	189	45	1	9	0	0	9	13	1	1

Med najpogostejšimi izrazi v dokumentih je na prvem mestu splošna beseda **razvoj** (natančneje, tudi regionalni razvoj):

- *Regionalno in prostorsko uravnotežen razvoj: Mehanizmi regionalnega razvoja obsegajo splet številnih politik, med njimi prostorskega načrtovanja, zemljiške politike, politike razvoja podeželja, politike varstva kulturne dediščine, sodobnega kulturnega ustvarjanja, kulturnih žarišč manjšin in podobno, ki v povezavi s povečano samostojnostjo regij pri spodbujanju lastnega razvoja zmanjšujejo regionalne razlike v razvitosti. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 9)*
- *V takšnih primerih je bila največkrat preverjana skladnost morebitnih vsebin OP RR in regionalnih razvojnih programov ter morebitna vključenost lokalnih razvojnih potreb v tem okviru. Skupna ugotovitev omenjenih srečanj je bila, da je za tovrstne razvojne potrebne oblikovana posebna razvojna prioriteta v OP RR (razvoj regij), ki najbolje odraža regionalne in lokalne razvojne potrebe. (Operativni program krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 8)*
- *Slovenija bo usmerila razpoložljiva sredstva Kohezijskega sklada (v nadaljevanju KS) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (v nadaljevanju ESRR), drugih finančnih virov in sredstva ustreznega lastnega sofinanciranja v gospodarsko konvergenco države, kjer gre prvenstveno za izboljšanje pogojev rasti in zaposlovanja z vlaganjem v fizične in človeške vire, inovacije v družbi znanja, zmožnost prilagajanja gospodarskim in socialnim spremembam, varovanje okolja ter učinkovitosti upravljanja. (Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007–2013, str. 6)*

sledita še **prostor**, kot je primer v Državnem razvojnem programu:

Na področju regionalne in prostorske politike bo vzpostavljena učinkovita organiziranost za usklajevanje in spodbujanje razvojnih prizadevanj na regionalni ravni, ki bo omogočila učinkovitejše izkoriščanje razvojnih potencialov ob upravnih in politični decentralizaciji. Za aktivno usmerjanje prostorskega razvoja bomo oblikovali učinkovit, medsektorsko ter na vseh ravneh povezan sistem ukrepov, ki bodo zagotavljali izvajanje sprejete prostorske politike. Posebno pozornost bomo posvetili finančnim in ekonomskim ukrepom za pospeševanje pozitivnih oziroma za zaviranje negativnih procesov v prostoru, izobraževalnem in informacijskem sistemu, promociji dejavnosti urejanja prostora ter participaciji vseh prizadetih in zainteresiranih pri urejanju prostora. Pogoji za obvladovanje vedno novih izzivov in nalog v prostoru pa je reforma sistema urejanja prostora, ki jo bo omogočila in predpisala nova zakonodaja o urejanju prostora. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 20)

V novejšem Državnem razvojnem programu RS 2007–2013:

- *izboljšanje gospodarjenja s prostorom in nepremičninami z ustreznim prostorsko-informacijskim sistemom v povezavi s pripravo prostorskih aktov na vseh ravneh (npr. prostorski informacijski sistem za potrebe urejanja prostora in graditve objektov, prostorski plani kot podlaga za izvajanje investicij, izdelav prostorskih aktov na državni ravni, sofinanciranje izdelave medobčinskih in občinskih prostorskih aktov, zagotavljanje dostopnosti in uporabe podatkov o tleh kot informacijske podpore postopkom priprave in sprejemanja prostorskih aktov za racionalen in trajnostno naravnani prostorski razvoj), z gradnjo nepremičninske in prostorske podatkovne infrastrukture, ki obsega vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje osnovnih nepremičninskih in prostorskih evidenc ... ter z vzpostavitvijo integriranih storitev, ki bodo temeljile na interoperabilnih nepremičninskih in prostorskih podatkih različnih resorjev, organiziranih v porazdeljenem omrežju podatkovnih baz, z razvojem funkcionalnih urbanih območij (npr. skupen razvoj komplementarnih dejavnosti v funkcionalnih urbanih območjih, načrtovanje javnega potniškega prometa v funkcionalnih urbanih območjih, urejanje prometa v naseljih v povezavi z urbanističnim načrtovanjem), s pripravo celovitih programov prenove urbanih območij, z razvojem podeželja v smislu ohranjanja in razvoja arhitekturne identitete in krajinske prepoznavnosti ter z izobraževanjem in promocijo o prostorski dimenziji trajnostnega razvoja; (Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007–2013, str. 44)*

In v Resoluciji o nacionalnem energetskega programu:

EU se je odločila za uvajanje konkurenčnega trga z električno energijo in zemeljskim plinom zaradi gospodarskih razlogov, saj je obstoj zaprtih nacionalnih energetskih gospodarstev nezdržljiv s konceptom enotnega in konkurenčnega gospodarskega prostora. (Resolucija o nacionalnem energetskega programu, str. 32)

in **infrastruktura**:

- *Informacijska družba, infrastruktura in kakovost bivanja ter prestrukturiranje kmetijstva in razvoj podeželja. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 11)*
- *Pri tem pa slaba povezanost z modernimi avtocestami in predvsem dotrajanost železniške infrastrukture predstavlja velik problem pri oblikovanju države kot infrastrukturno vzorno opremljene in mednarodno povezane evropske regije. Da bi izkoristila to konkurenčno prednost, bo Slovenija še naprej razvijala transportno infrastrukturo tako sama kot tudi v sodelovanju z EU. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 24)*
- *na področju gospodarsko-razvojnega infrastrukture, (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 27)*
- *Gospodarske razmere ter opremljenost z ekonomsko infrastrukturo (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 43)*
- *Človeški kapital ter opremljenost z izobraževalno infrastrukturo: (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 44)*
- *Stanje okolja in okoljske infrastrukture: (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 44)*
- *Prometna infrastruktura (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 44)*
- *Javna infrastruktura v območjih s posebnimi naravovarstvenimi režimi: (Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, str. 45)*

Med pojmi, ki se v obravnavanih dokumentih pojavljajo redkeje, so **policentrizem**, **poselitev** in **krajina**. Policentrizem se redko pojavlja v celovitih državnih dokumentih, pojavlja se v naslednjih kontekstih:

- *Ena od pomembnih značilnosti in hkrati posebna prednost družbeno-ekonomskega razvoja Slovenije je njen policentrični regionalni razvoj. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 96)*
- *Ekonomski potencial vseh regij v EU bo lahko uporabljen le, če bomo sledili policentričnemu poselitvenemu vzorcu. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 105)*
- *Razpršenost kulturne infrastrukture in institucij po načelu policentrizma lahko pripomore k razvoju ustvarjalnosti, boljše izobraženosti, podjetništva, kulturna industrija pa ustvarja tudi nova delovna mesta. (Državni razvojni program 2001–2006, str. 163).*

V ostalih dokumentih se termin **policentrizem** pojavlja le izjemoma. Presenetljivo redko se pojavlja tudi izraz **poselitev**, večinoma je prisoten v državnih dokumentih, dokumentih na področju kmetijstva, okolja in prometa. Pojavlja se predvsem v naslednjih kontekstih:

... razpršena poselitev prebivalstva in posledično draga infrastruktura, ki lahko zadovolji te potrebe, (Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, str. 26)

Iz analize območij poselitve glede na njihovo gostoto poseljenosti sledi, da mora biti skladno s predpisi, ki urejajo odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, na javno kanalizacijo priključeno... (Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, str. 34)

... omogočeno bo izkoriščanje potencialov prostora za poselitev, infrastrukturo, proizvodne in oskrbne dejavnosti, rekreacijo in turizem ter funkcionalno zaokrožanje naselij in območij drugih dejavnosti. (Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013, str. 74)

Izraz **krajina** se pogosteje pojavlja v dokumentih s področja kmetijstva in v državnih dokumentih, sicer pa redkeje. Tudi izraz **vzdržni razvoj** se pojavlja zelo redko. Pojem **prostorska ali teritorialna kohezija** je prav tako razmeroma redka kombinacija izrazov:

Posebna pozornost je namenjena tudi teritorialni koheziji, katere cilj je pomagati pri doseganju bolj uravnoteženega razvoja, vzpostavljanju trajnostnih skupnosti v urbanih in podeželskih območjih in zagotavljanje večje usklajenosti z drugimi sektorskimi politikami, ki imajo prostorske vplive.

(Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 69).

Termin **kohezija** se sicer pojavlja razmeroma pogosto, vendar v kontekstu kohezijska politika, kohezijski skladi, ekonomska kohezija, socialna kohezija, manj pogosto pa v kontekstu prostorskega razvoja, torej prostorske kohezije. Tudi socialna kohezija kot termin ni uporabljena velikokrat. Primer:

- *Doseganje cilja socialne in ekonomske kohezije z razvitimi evropskimi državami v sedanjih razmerah sicer zahteva prednostno zniževanje razvojnega zaostanka na področju gospodarstva, vendar pa doseženo tako, da se ne bodo poslabšali dosežki na področju socialnega in okoljskega razvoja.* (Državni razvojni program 2001–2006, str. 5)
- *Kot odgovor na stališče EU in v povezavi z domačo strokovno in politično razpravo o tem vprašanju ob pripravi DRP je v zadnjem času nastal predlog razdelitve na tri kohezijske regije.* (Državni razvojni program 2001–2006, str. 9)

Razmeroma pogosto se v dokumentih pojavlja termin **trajnostni**, tudi v kontekstu **trajnostnega razvoja**. Največkrat se termin pojavlja v Nacionalnem strateškem referenčnem okviru 2007–2013 in v Resoluciji o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012:

Zaradi takšne postavitve ciljev je SRS po svoji vsebini tudi strategija trajnostnega razvoja Slovenije, hkrati pa pomeni prenos ciljev Lizbonske strategije v nacionalno okolje. (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 4)

– *za izboljšanje trajnostnega okoljskega/sonaravnega razvoja so velikega pomena vladne in nevladne, civilnodružbene institucije, ki generirajo metode, spodbude in inovacije, pri tem pa je potrebno javno upravo prav tako usposobiti za zagotavljanje odprtih procesov odločanja oziroma za moderiranje družbenega dialoga.* (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 9)

– *morebitno umeščanje vsebine energetike v navezavi na vsebine trajnostne energije;* (str. 9)

– *prednostno obravnavanje trajnostno obarvane prometne politike.* (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 10)

Termin **dostop, dostopnost** se pojavlja predvsem v kontekstu dostopa do posameznih storitev, npr.

- *Vse to kaže na sorazmerno dobro dostopnost prebivalstva do zdravstvenih storitev, ki je v marsikaterem pogledu na ravni držav, ki so gospodarsko razvitejše.* (Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, str. 57)
- *V okviru analize stanja je bilo ugotovljeno, da ima Slovenija sorazmerno nizko stopnjo revščine in tudi relativno dobro dostopnost do izobraževanja, kar se odraža v zmanjševanju splošne socialne izključenosti, da pa je hkrati opaziti večje stopnje tveganja socialne izključenosti in revščine za težje zaposljive na trgu dela, za ljudi z zelo nizkimi dohodki, invalide in ostale funkcionalno ovirane osebe, starejše in mlade s posebnimi potrebami, Rome, begunce, migrante.* (Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, str. 76)

Razmeroma redko se v dokumentih pojavlja termin **funkcije**, pojavlja pa se v zelo različnih kontekstih:

- *Velika pozornost pri gospodarjenju z gozdovi je namenjena trajnemu izpolnjevanju vseh funkcij gozdov in njihovem čimbolj objektivnemu ovrednotenju.* (Državni razvojni program 2001–2006, str. 158)
- *V prvi vrsti je spodbujena osnova, to je proizvodna funkcija kmetijstva v prostoru, preko dopolnilnih ciljev pa tudi njegova prostorska, socialna, ekološka in kulturna funkcija.* (Državni razvojni program 2001–2006, str. 19)

- Ker spremembe prostorskih aktov ne kažejo v koliki meri se s plani dejansko dosegajo opredeljeni poselitveni in drugi strateški cilji prostorskega razvoja, dogajanja v prostoru osvetljujejo izdana gradbena dovoljenja, ki kažejo, da se je razvojna funkcija prostora okrepila, saj se povečuje površina stavb, za katere je zaproseno gradbeno dovoljenje. (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 34)
- Zaradi prostorskega razraščanja mest, dopolnjevanja funkcij v omrežju naselij v širšem zaledju velikega mesta, obsežnih vsakodnevnih delovnih migracij, nastajajo urbane aglomeracije okoli Ljubljane (predvsem v smeri proti Domžalam in Kamniku, Vrhniki, Škofji Loki in Kranju ter proti Grosupljem), ob obali (Koper, Izola, Piran, Lucija), okoli Maribora, na Koroškem Ravne na Koroškem in Prevalje, v Savinjski dolini okoli Celja in Velenja in na Primorskem okoli Nove Gorice. Urbane aglomeracije pa nastajajo tudi na Dravskem in Krško brežiškem polju. (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 44)

Pogosto uporabljena termina sta tudi **regionalen** in **lokalen**; regionalen se pogosteje pojavlja v celovitih državnih dokumentih, lokalni pa v dokumentih s področja kmetijstva.

- *Primeri srečanj s posameznimi telesi regionalne in lokalne ravni so potekali ponavadi na obojestransko pobudo in je vključeval predstavitev in razpravo na temo priprave NSRO, s posebnim poudarkom vključevanju regionalnih razvojnih programov, kot morebitne podlage za izvajanje evropske kohezijske politike v Sloveniji v obdobju 2007-2013* (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 6)
- *Uravnotežen regionalni razvoj: Cilji uravnoteženega regionalnega razvoja se bodo uresničevali s prostorsko (regionalno) usmerjenim pristopom, ki naj zagotovi, da bosta rast BDP in zaposlenosti povečala blaginjo tudi v manj razvitih, pretežno obrobni regijah.* (Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013, str. 50)
- *Podukrep je namenjen dejavnostim sodelovanja med območji in lokalnimi skupinami, ki izvajajo lokalni razvoj.* (Osnutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, str. 196)
- *Organ upravljanja bo zagotavljal potencialnim upravičencem in javnosti jasne informacije o upravnih postopkih, ki jih je treba upoštevati, sistemu za vodenje vlog, informacije o merilih, uporabljenih pri izbirnih postopkih in mehanizmih za vrednotenje, ter imena oseb ali kontaktnih točk na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, ki lahko pojasnijo delovanje celotnih programov pomoči in merila za pridobitev pomoči preko spletnih strani, objav in izjavah v medijih, delavnicah in podobno.* (Osnutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, str. 215)

4.2.2 Ujemanje ciljev razvojnih dokumentov s cilji SPRS

V povprečju programi prispevajo k izpolnitvi 7 od 12 ciljev. Od tega k največ ciljem prispevata programa:

- Osnutek programa razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2014–2020 (kateri prispeva k izpolnjevanju 11 ciljev) in
- Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 (prispeva k izpolnjevanju 10 ciljev)

Devet ciljev, opredeljenih v SPRS, izpolnjujejo naslednji programi:

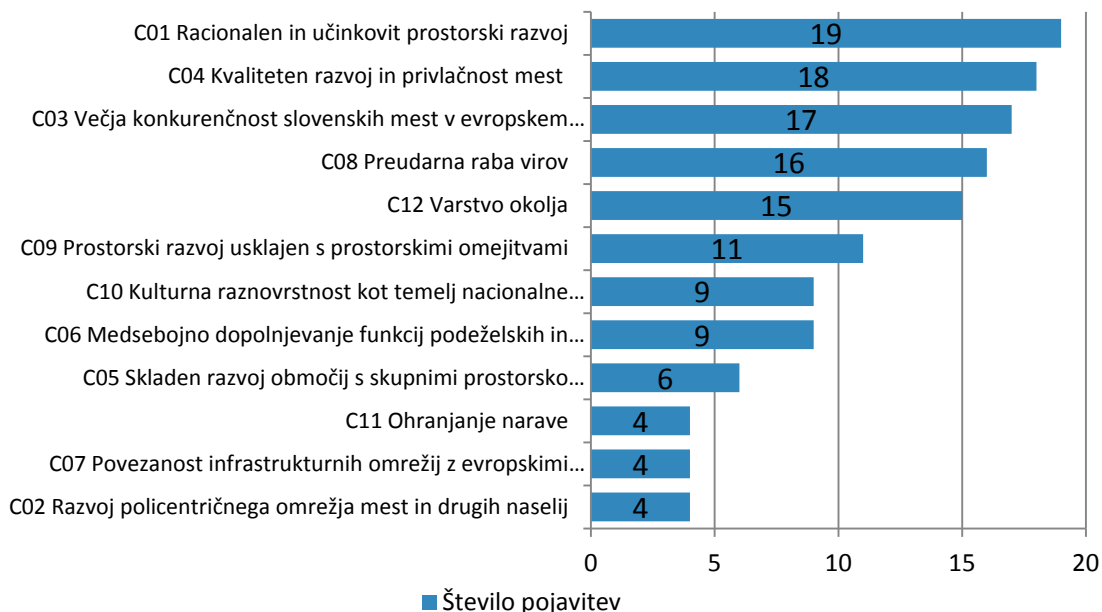
- Osnutek krovnega strateškega dokumenta Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 (september 2013),
- *Nacionalnih strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013 (junij 2007),*
- Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020–»Zagotovimo si hrano za jutri« (ReSURSKŽ) (Ur. l. RS, št. [25/11](#); 2011) in
- Operativni program razvoja okoljske in prometne *infrastrukture* 2007–2013;

k najmanj ciljem pa:

- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013
- Nacionalni stanovanjski program 2013–2022

Najslabše zastopani cilj je C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi, saj gre za zelo specifičen cilj, ki se tudi prostorsko navezuje na nadnacionalno – evropsko raven.

Slika 12: Zastopanost ciljev SPRS v analiziranih razvojnih dokumentih.

Najpogosteje zastopani cilji SPRS v pregledanih programih so naslednji (glej preglednica 14):

- **C01** racionalen in učinkovit prostorski razvoj (19 od 19 programov),
- **C03** večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru (17 od 19 programov),
- **C04** kvaliteten razvoj in privlačnost mest (18 od 19 programov),
- **C08** preudarna raba virov (16 od 19 programov) in
- **C12** varstvo okolja (15 od 19 programov).

Zelo malo ciljev iz pregledanih politik zasleduje cilj SPRS, ki se nanaša na razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij, torej na poselitev in razporeditev funkcij. Presenetljivo malo ciljev iz obravnavanih dokumentov se nanaša tudi na cilj ohranjanje narave, kljub razmeroma močnemu naravovarstvenemu sektorju v Sloveniji. Omenjen je le v Operativnem programu krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013, Osnutku krovnega strateškega dokumenta Strategija razvoja Slovenije 2014–2020, Programu razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 in Osnutku programa razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2014–2020.

Preglednica 11: Primer preveritve navedbe ciljev SPRS za Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006).

C08 Preudarna raba virov	<p>Soproizvodnja in daljinsko ogrevanje Proizvodnja iz OVE Povečanje energetske učinkovitosti Spodbujanje SPTE Povečanje rabe OVE (zlasti lesne biomase) Zamenjava goriv Nadomeščanje fosilnih goriv z biogorivi Spodbujanje javnega potniškega prometa z navzkrižnim financiranjem Izvajanje ukrepov Resolucije o prometni politiki za prehod tranzita iz cest na železnice Energetska sanacija stavb Povečanje rabe OVE in zamenjava goriv za ogrevanje in pripravo sanitarne tople vode Kvalificirana proizvodnja električne energije Učinkovita raba električne energije Ozaveščanje in promocija</p>
C12 Varstvo okolja	<p>Zaprtje elektrolize B Zmanjšanje puščanja hladiv (stacionarne naprave) Zmanjšanje emisij iz klimatskih naprav v vozilih Zajem hladiv iz odsluženih avtomobilov in naprav Sanacija obstoječih in gradnja novih odlagališč v skladu z EU standardi Zmanjševanje odloženih količin biološko razgradljivih odpadkov zaradi kompostiranja ali predelave v biogorivo Anaerobni digestorji Pašna reja goved Racionalno gnojenje kmet. rastlin Ohranjanje ponorov CO₂</p>

Preglednica 12: Povezava med cilji izbranih politik in cilji, zapisanimi v Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (2004).

Program	Cilji prostorskega razvoja Slovenije												Skupaj
	C01	C02	C03	C04	C05	C06	C07	C08	C09	C10	C11	C12	
Skupno število pojavitev	19	4	17	18	7	9	4	16	11	9	4	15	
Državni razvojni program 2001–2006	x			x	x		x	x		x		x	7
Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023	x		x	x			x	x					5
Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013	x		x	x	x			x	x	x		x	8
Operativni program krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013)	x		x	x	x	x			x	x	x		8
Državni razvojni program republike Slovenije za obdobje 2007–2013	x		x	x			x	x	x	x		x	8
Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 (osnutek)	x		x	x		x		x	x	x	x	x	9
Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007–2013)	x		x	x		x		x				x	6
Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013	x		x	x	x	x		x	x	x		x	9
Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ)	x		x	x	x	x		x	x	x		x	9
Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013	x	x		x	x	x		x	x	x	x	x	10
Osnutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	11
Resolucija o nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l.RS, št. 57/2004, 2004)	x		x	x				x	x			x	6
Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006)	x		x	x		x		x				x	6
Nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost za obd. 2008–2016	x		x					x	x			x	5
Drugi nacionalni akcijski načrt za energetska učinkovitost za obdobje 2011–2016	x		x	x				x				x	5
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO)	x		x	x				x				x	5
Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013	x	x	x	x		x	x	x	x			x	9
Nacionalni stanovanjski program 2013–2022 (osnutek)	x	x	x	x									4
Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013	x		x	x									3

4.2.3 Mednarodne pogodbe, h katerim program prispeva

Kot je naveden seznam aktivnosti pod ukrepom ena za izvajanje strategije, nas je zanimali k izpolnitvi katerih mednarodnih pogodb bodo prispevali programi. Mednarodne pogodbe oziroma širše mednarodni dokumenti, pomembni za prostorsko načrtovanje, so navedeni na spletni ministrstva, in sicer so to:

- Vodilna načela za trajnostni prostorski razvoj evropske celine (CEMAT)
- Evropske prostorsko razvojne perspektive (1999)
- Ljubljanska deklaracija o prostorski razsežnosti vzdržnega razvoja
- Moskovska deklaracija »Bodoči izzivi:Trajnostni prostorski razvoj evropske celine«–15. konferenca CEMAT, Moskva 2010
- Resolucija št. 1: »Vloga osnovnih funkcij pri zagotavljanju trajnostnega razvoja evropske celine«–15. konferenca CEMAT, Moskva 2010
- Resolucija št. 2: »Pan evropska listina o dediščini podeželja za trajnostni razvoj«–15. konferenca CEMAT, Moskva 2010
- Zaključki neformalnega srečanja ministrov v Rotterdamu, 29.11.2004 (EU Informal Ministerial Meeting on Territorial Cohesion)
- Zaključki neformalnega srečanja ministrov v Luksemburgu, 20-21.05.2005 (EU Informal Ministerial Meeting on Territorial Cohesion)
- Zaključki neformalnega srečanja ministrov v Bristolu, 06-07.12.2005 (Conclusions of Bristol Ministerial Informal Meeting on Sustainable Communities in Europe)
- Leipzinška listina o trajnostnih EU mestih
- Teritorialna agenda EU
- Zaključki neformalnega ministrskega sestanka o teritorialni koheziji in regionalni politiki, Ponta Delgada, Azori, 23. in 24. november 2007
- Prvi akcijski program za izvajanje Teritorialne agende Evropske unije, Ponta Delgada, Azori, 23. november 2007
- Prispevek ministrov, ki so odgovorni za prostorsko načrtovanje in razvoj k potekajoči javni razpravi o Zeleni knjigi "Prilagajanje podnebnim spremembam v Evropi – možnosti za delovanje EU", Ponta Delgada, Azori, 23. november 2007
- Evropski forum za arhitekturne politike (EFAP) Ljubljanska deklaracija o urbani prenovi in podnebnih spremembah, Ljubljana, 17. junij 2008

V analizi smo ugotavljali, katere od pogodb, pomembnih za prostorski razvoj, se pojavljajo v obravnavanih programih. Kot kaže spodnje preglednica, se pogodbe, pomembne s prostorskega področja, kot so Teritorialna agenda 2020, Alpska konvencija, pojavljajo zelo redko oziroma sploh ne. En tak primer je na primer osnutek Strategije razvoja Slovenije 2014–2020, ki omenja Teritorialno agendo EU 2020, kar je v skladu s sedanjo večjo promocijo prostorske kohezije s strani EU.

Najpogosteje navedeni mednarodni pogodbi sta sicer Lizbonska strategija in Kjotski sporazum, ki se pojavita v kar 15 dokumentih, od tega prva v 10 in druga v 7 od 19 programov. Dokumenti ju pogosto omenjajo pri opredeljevanju ciljev, saj naj bi izbrani cilji sledili smernicam navedenih pogodb, oziroma bi izbrani ukrepi pripeljali do izpolnjevanja zavez zapisanih v omenjenih pogodbah. Tudi sicer so omenjeni mednarodni dokumenti, ki se pojavljajo, vezani na varstvo okolja, npr.

- *Konvencija Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo,*
- *Konvencija o sodelovanju pri varstvu in trajnostni uporabi reke Donave, Konvencija o varstvu Alp – Alpsko konvencija ali Tematska strategija o trajnostni rabi naravnih virov.*

Preglednica 13: Mednarodne pogodbe, h katerim prispevajo programi.

Program	Mednarodne pogodbe
Državni razvojni program 2001–2006	<i>Kjotski protokol</i>
Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023	Lizbonska strategija
Nacionalni strateški referenčni okvir 2007–2013	Lizbonska strategija
Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013)	Lizbonska strategija (prenovljena) Strategija i2010 – Evropska informacijska družba za rast in zaposlovanje Program za konkurenčnost in inovativnost (2007–2013) (CIP) Industrijska politika EU
Državni razvojni program republike Slovenije za obdobje 2007–2013	Lizbonska strategija Barcelonska konvencija
Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 (osnutek)	Teritorialna agenda EU
Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007–2013) na podlagi Resolucije o nacionalnem energetskega programu ReNEP, UR. I. RS št. 57/04	<i>Akcijski načrt za biomaso, COM (2005) 628</i> <i>Evropska strategija za trajnostno, konkurenčno in varno energijo (Zelena knjiga)</i> Lizbonska strategija
Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007–2013	Lizbonska strategija
Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ)	<i>Sporočila Komisije – EVROPA 2020 – Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast</i>
Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 (6. sprememba)	Lizbonska strategija (prenovljena), Sklepi sveta iz Göteborga
Osnutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020	Lizbonska strategija, Goteborški protokol
Resolucija o nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l.RS, št. 57/2004, 2004)	<i>Kjotski protokol</i> <i>Protokol o nadaljnjem zmanjševanju emisij žvepla h Konvenciji o prekomejnem onesnaževanju zraka na velike razdalje iz leta 1979</i> <i>Konvencija o presoji prekomejnih vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 46/98)</i> <i>Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembah podnebja (Uradni list RS, št. 59/95)</i> <i>Konvencija o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja in o dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah</i>
Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006)	<i>Konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja (Rio de Janeiro, 1992)</i> <i>Kjotski protokol / Smernice Bele knjige (2001) / Zelena knjiga, Evropska strategija za trajnostno, konkurenčno in varno energijo (2006)</i>

Program	Mednarodne pogodbe
Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008–2016	<i>Kjotski protokol</i> <i>Zelena knjiga, Evropska strategija za trajnostno, konkurenčno in varno energijo</i> <i>Sporočilo Komisije Evropskemu svetu in Evropskemu parlamentu – Energetska politika za Evropo</i> <i>Omejevanje globalnih podnebnih sprememb na 2 stopinji Celzija, pot do leta 2020 in naprej</i>
Drugi nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011–2016	<i>Kjotski protokol</i>
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO)	Načrt implementacije (sprejet na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju, Johannesburg, 2002) / Lizbonska strategija / <i>Kjotski protokol</i> <i>Okvirna konvencija ZN o spremembi podnebja (UNFCCC)</i> <i>Konvencija o zaščiti ozonskega plašča</i> <i>Montrealški protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč</i> <i>Konvencija o biološki raznovrstnosti / Amsterdamska pogodba</i> <i>Kartagenski protokol o biološki varnosti / Barcelonska konvencija</i> <i>Evropska strategija varstva morij / Stockholmska konvencija</i> <i>Protokol o obstojnih organskih onesnaževalih (POP protokol) h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje (CLRTAP) / Aalborške Listine</i> <i>Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi rastlinskimi in živalskimi vrstami</i> <i>Konvencija Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo</i> <i>Konvencija o sodelovanju pri varstvu in trajnostni uporabi reke Donave</i> <i>Konvencija o varstvu Alp – Alpsko konvencija</i>
Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007–2013	Lizbonska strategija / <i>Kyotski protokol</i> <i>Tematska strategija o preprečevanju nastajanja in recikliranju odpadkov</i> <i>Tematska strategija o trajnostni rabi naravnih virov</i>
Nacionalni stanovanjski program 2013–2022 (osnutek)	Habitat Agenda s Carigrasko deklaracijo / Evropska socialna listina Listina EU o temeljnih pravicah Univerzalna deklaracija človekovih pravic (UDHR) Strategija Evropa 2020 / United Nations Housing Programme
Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013	Lizbonska strategija

4.2.4 Evropska sredstva, katerih uporabo program spodbuja

V analizi programov z vidika tega, ali predstavljajo ogrožje za črpanje EU sredstev, je bil rezultat pričakovan. Izpostavimo lahko operative programe, ki so pravzaprav namenjeni črpanju EU sredstev, torej morajo predvideti obseg sredstev, ki jih bodo deležniki koristili. Preglednica 6 prikazuje obseg teh sredstev in prioritete, za katere bodo sredstva namenjena. Med drugim gre za prioritete kot so Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost, Gospodarsko-razvojna infrastruktura, Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje, Informacijska družba, infrastruktura in kakovost bivanja, Prestrukturiranje kmetijstva in razvoj podeželja, Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, Razvoj regij, Krepitev skladnega regionalnega razvoja ipd. Največji obseg sredstev bo namenjen s strani Državnega razvojnega programa republike Slovenije za obdobje 2007-2013, najmanjši s strani Državnega razvojnega programa 2001-2006.

Preglednica 14: Obseg EU sredstev, katerih rabo, naj bi spodbudil/zagotovil program.

Program	Obseg sredstev	Prioritete (opiši na kratko)
Državni razvojni program 2001-2006	547.868,60	Spodbujanje podjetniškega sektorja in konkurenčnosti, Znanje, razvoj človeških virov in zaposlovanje, Informacijska družba, infrastruktura in kakovost bivanja, Prestrukturiranje kmetijstva in razvoj podeželja, Krepitev skladnega regionalnega razvoja, Tehnična pomoč
Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023	1.799.000.000	Izgradnja gospodarskega središča Jugovzhodne Evrope, Izgradnja gospodarskega središča PHOENIX v Posavju, Izgradnja gospodarskega središča Gorenjske z mrežnimi podpornimi institucijami, Izgradnja gospodarskega središča PERSPEKTIVA na Notranjskem, Izgradnja gospodarskega središča OKO v Pomurju, Razvoj gospodarskega razvojnega projekta IN-PRIME na Goriškem, Izgradnja gospodarskega središča OREH v Podravju, Izgradnja gospodarskega središča NORDUNG na Koroškem, Izgradnja gospodarskega središča TEHNOPOLIS v Savinjski regiji, Nacionalna širokopasovna mreža, Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov krasa, Zabavišni park Megalaxia, športno poslovni park Leona Štuklja, Nordijski center Planica, Goriški turistični center, Narodna in univerzitetna knjižnica Jožeta Plečnika, Politehnika Ljubljana, Univerzitetni klinični center Maribor, Modernizacija sistema zdravstva e-zdravje, Modernizacija pravosodnega sistema e-pravosodje, Mreža centrov za urgentno medicino, Sklad za razvoj kadrov in štipendijska shema, Trajnostna mobilnost, Modernizacija železniškega omrežja, Modernizacija državnega cestnega omrežja na prioritetnih razvojnih oseh, Trajnostna energija in ekonomija vodika
Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013 NSRO 2007-2013 vsebuje naslednje OP: OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture, OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, OP razvoja človeških virov,	4.205.304.956	Železniška infrastruktura, cestna in pomorska infrastruktura, prometna infrastruktura, ravnanje s komunalnimi odpadki, varstvo okolja – področje voda, trajnostna raba energije, Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost, gospodarsko-razvojna infrastruktura, povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, razvoj regij, Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih, razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, institucionalna in administrativna usposobljenost

Program	Obseg sredstev	Prioritete (opiši na kratko)
Čezmejne in mednarodne operativne programe in Transnacionalne operativne programe		
Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007–2013	1.681.745.788	Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost, Gospodarsko-razvojna infrastruktura, Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov, Razvoj regij
Državni razvojni program republike Slovenije za obdobje 2007-2013 DRP RS 2007-2013 vključuje tudi naslednje OP: OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov, OP razvoja človeških virov, OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture, OP Cilja 3 Teritorialno sodelovanje, Program razvoja podeželja, Program razvoja ribištva	27.075.300.000	Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast, Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta, Učinkovita in cenejša država, Moderna socialna država in večja zaposlenost, Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja
Strategija razvoja Slovenije 2014–2020 (osnutek)		
Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007–2013) na podlagi Resolucije o nacionalnem energetskem programu ReNEP, UR. I. RS št. 57/04		
Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013		Konkurenčnost agroživilstva in gozdarstva, Ohranjanje kulturne krajine in varovanje okolja, Izboljšanje kakovosti življenja v podeželskih območjih in spodbujanje gospodarske diverzifikacije, LEADER – krepitev lokalnih razvojnih pobud
Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ) ¹³		Zagotavljanje prehranske varnosti s stabilno pridelavo varne, kakovostne in potrošniku dostopne hrane, Povečanje konkurenčne sposobnosti kmetijstva in živalstva, Trajnostna raba proizvodnih potencialov in zagotavljanje s kmetijstvom povezanih javnih dobrin, Zagotavljanje skladnega in socialno vzdržnega razvoja podeželja (v sodelovanju z drugimi politikami)
Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 (6. sprememba)	904.466.729	Izboljšanje konkurenčnosti kmetijskega in gozdarskega sektorja, Izboljšanje okolja in podeželja, Kakovost življenja na podeželju in diverzifikacija podeželskega gospodarstva, Izvajanje pristopa LEADER, Tehnična pomoč
Osutek Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020	831.700.000	Prenos znanja in dejavnosti informiranja, Službe za svetovanje, službe za pomoč pri upravljanju kmetij in službe za zagotavljanje nadomeščanja na kmetijah, Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila, Naložbe v fizična sredstva, Razvoj kmetij in podjetij, Naložbe v razvoj gozdnih območij in

¹³ Obsega in vira sredstev ni mogoče ugotoviti, podana je zgolj okvirna ocena sredstev za obdobje 2011-2013

Program	Obseg sredstev	Prioritete (opiši na kratko)
		izboljšanje gozdov, Ustanavljanje skupin proizvajalcev, Kmetijsko okoljska in podnebna plačila, Ekološko kmetijstvo, Plačila za območja z naravnimi omejitvami, Dobro počutje živali, Sodelovanje, LEADER, Tehnična pomoč
Resolucija o nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l.RS, št. 57/2004, 2004)		
Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006)		
Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008-2016 ¹⁴		
Drugi nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011-2016	241.000.000	Finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stanovanjskih stavb, Finančne spodbude za energetske učinkovite ogrevalne sisteme, Shema učinkovite rabe za gospodinjstva z nizkimi prihodki, Obvezna delitev in obračun stroškov za toploto v večstanovanjskih in drugih stavbah po dejanski porabi, energetske svetovalna mreža za občane, sofinanciranje ukrepov za učinkovito rabo energije, finančne spodbude za povečanje energetske učinkovitosti v industriji in storitvenem sektorju ter znatno povečanje obsega okolju prijazne proizvodnje energije iz OVE in iz sistemov SPTE, shemi za učinkovito rabo električne energije in zmanjševanje emisij TGP, zelena javna naročila, finančne spodbude za energetske učinkovito obnovo in trajnostno gradnjo stavb v javnem sektorju, uvajanje sistema za upravljanje z energijo v javnem sektorju, finančne spodbude za učinkovito rabo energije v javnem sektorju, sofinanciranje ukrepov za učinkovito rabo električne energije, finančne spodbude za povečanje energetske učinkovitosti v industriji in storitvenem sektorju ter znatno povečanje obsega okolju prijazne proizvodnje energije iz OVE in iz sistemov SPTE, spodbude za uvajanje sistemov za upravljanje z energijo v industriji, shemi za učinkovito rabo električne energije in zmanjševanje emisij TGP, vzpostavitev sklada in druge spodbude gospodarstvu pri vstopu zelenih energetskih izdelkov na trg, promocija in konkurenčnost javnega potniškega prometa, spodbujanje trajnostnega tovarnega prometa, povečanje energetske učinkovitosti osebnih vozil, gradnja kolesarskih stez in podpornih objektov ter promocija kolesarjenja, predpisi za energetske učinkovitost stavb, energijsko označevanje gospodinjskih aparatov in drugih naprav ter minimalne zahteve, podpora shema za električno energijo proizvedeno iz OVE in v SPTE z visokim izkoristkom, energetske pogodbeništvu, okoljska

¹⁴ Obseg sredstev za celotno obdobje izvajanja programa, ni naveden v celoti; v dokumentu je zavedeno, da ocenjena vrednost javnih sredstev, potrebnih za izvedbo AN-URE v obdobju 2008-2016, znaša 380 mio €; za izvedbo AN-URE so zagotovljena finančna sredstva v višini okoli 200 mio €, in sicer v okviru rednih proračunskih postavk državnega proračuna, v okviru OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (OP ROPI), s krediti z znižano obrestno mero Ekološkega sklada RS in z dodatkom k omrežnini za obvezni odkup električne energije od kvalificiranih proizvajalcev. V OP ROPI so za AN-URE v obdobju 2008-2014 zagotovljena sredstva v okviru razvojne prednostne naloge "Trajnostna energija", v višini okoli 133,5 mio € ter v okviru razvojne prednostne naloge "Prometna infrastruktura" v višini 9,5 mio €.

Program	Obseg sredstev	Prioritete (opiši na kratko)
		dajatev za onesnaževanje zraka s CO ₂ , informativne in ozaveščevalne dejavnosti, izobraževanje in usposabljanje
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO) ¹⁵		
Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013	1.635.599.744	Železniška infrastruktura, Cestna in letalska infrastruktura, Prometna infrastruktura, Ravnanje s komunalnimi odpadki, Varstvo okolja – področje voda, Trajnostna energija, Tehnična pomoč
Nacionalni stanovanjski program 2013–2022 (osnutek)		
Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013	755.699.370	Spodbujanje podjetništva in prilagodljivosti, Spodbujanje zaposljivosti iskalcev dela in neaktivnih, Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, Enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti, Institucionalna in administrativna usposobljenost, Tehnična pomoč

V programih, ki so v preglednici obarvana rdeče, sredstva, ki jih bo program črpal oziroma katerih porabo bi lahko spodbudil, niso finančno ovrednotena oziroma niso finančno ovrednotena za celotno obdobje veljavnosti programa (Strategija razvoja Slovenije 2014-2020, Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007-2013), Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013, Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020- »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ), Resolucija o nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l.RS, št. 57/2004, 2004), Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006), Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008-2016, Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (ReNPVO), Nacionalni stanovanjski program 2013-2022 (osnutek).

Pri programih, kjer podatki o finančni konstrukciji so podani, pa obsega sredstev ni mogoče enostavno sešteti, da bi dobili vsoto vseh črpanih EU sredstev. Razlogov za to je več, med drugim lahko posamezni programi vključujejo več različnih operativnih programov kot na primer Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013 in Državni razvojni program republike Slovenije za obdobje 2007-2013, in bi se v tem primeru vsote lahko podvajale, v posameznih primerih je obseg sredstev podan zelo okvirno (npr. v primeru Resolucije o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2013) ali pa so finančna konstrukcija in obseg sredstev podani le za del obdobja izvajanja programa.

Nacionalni strateški referenčni okvir opredeljuje generalno strategijo države za doseganje hitreje konvergence. NSRO vključuje programe in projekte, ki so sofinancirani s sredstvi evropskega proračuna in izpolnjujejo kriterije uredb EU s področja kohezijske politike za obdobje 2007-2013. NSRO 2007-2013 vključuje naslednje programe: OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture, OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013, OP razvoja človeških virov, Čezmejne in mednarodne operative programe (OP čezmejnega sodelovanja z Avstrijo, OP čezmejnega sodelovanja z Italijo, OP čezmejnega sodelovanja s Hrvaško, OP čezmejnega sodelovanja v Jadranski pobudi) in Transnacionalne operative programe (Transnacionalni OP Alpski prostor, Transnacionalni OP Jugovzhodna Evropa, Transnacionalni OP Srednja in vzhodna Evropa, Transnacionalni OP Sredozemlje). Največji del teh sredstev je namenjen OP za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 in OP razvoja okoljske in prometne infrastrukture. Sredstva so namenjena predvsem za izpolnjevanje prioritet kot so konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost, gospodarsko-razvojna infrastruktura, povezovanje naravnih in kulturnih

¹⁵ Obsega in vira sredstev ni mogoče ugotoviti; finančni okvir je podan le za posamezne programe za obdobje 2005-2008

potencialov, razvoj regij, železniška infrastruktura, cestna in pomorska infrastruktura, prometna infrastruktura, ravnanje s komunalnimi odpadki, varstvo okolja – področje voda in trajnostna raba energije.

NSRO je dokument, ki je služil kot osnova za pripravo Državnega razvojnega programa 2007-2013. V DRP so vključeni tisti razvojno-investicijski programi in projekti, ki so financirani ali sofinancirani iz državnega proračuna in občinskih proračunov. Najpomembnejši dejavnik strukturnih sprememb v razvojnih izdatkih v programskem obdobju 2007-2013 bodo razvojna sredstva EU, ki bodo v največji meri usmerjena v prvo in peto prioriteto DRP. Po obsegu sredstev so najpomembnejši Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov (33,6%), Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture (32,2%) in Program razvoja podeželja (17,7%). Znotraj operativnih programov se bodo izvajale posamezne razvojne prioritete in prednostne usmeritve, ki bodo financirane iz petih skladov EU (Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad, Kohezijski sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Evropski sklad za razvoj ribištva). Največji del sredstev EU, v okviru DRP 2007-2013, bo namenjenih uresničevanju pete prioritete DRP, to je povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja, in sicer 41,3% sredstev, sledita prioriteti konkurenčnost gospodarstva s 36,7% in znanje za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta s 13,9%.

4.3 Prispevek nosilcev urejanja prostora, k izpolnitvi prioritet in usmeritev za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije

Prispevka k doseganju prioritet nismo merili preko programov, ampak smo o tem vprašali sodelujoči v raziskavi. Odgovore tako podajamo ločeno za:

- občine,
- nosilce urejanja prostora in
- izobraževalne/raziskovalne institucije in izvajalce.

Odgovor občin

Občine so svoje prispevke k izvajanju prioritet opredelile v različnem obsegu, vendar k vsaki prioriteti prispeva vsaj nekaj občin oziroma vsaka občina prispeva k izpolnitvi vsaj ene ali več prioritet. Še največ občin (20 od 22 občin) je opisalo svoj prispevek k izpolnitvi prioritete »Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture«, najmanj (10 od 22 občin) pa k prioriteti »Usklajen razvoj širših mestnih območij«, kar lahko pojasnimo z dejstvom, da je v Sloveniji veliko občin, ki nimajo mestnih območij in tako mestnega prostora.

Svoj prispevek k izpolnjevanju prioritet občine vidijo in ocenjujejo zelo različno, v zelo različnih projektih, programih, aktivnostih ipd. – od povsem konkretnih občinskih (npr. rekonstrukcija in dozidava osnovne šole) do splošnih, regijskih, državnih ali tudi evropskih (npr. sodelovanje v Leader projektih, sodelovanje v skupnih projektih regije Jugovzhodna Slovenija). Veliko občin je navajalo, da prioritete iz SPRS izpolnjujejo tudi s svojimi prostorskimi dokumenti (OPN, SPRO, PRO).

Pod »enakovredno vključenost Slovenije v evropski prostor« občine razumejo učinke različnih EU projektov, npr. Evropska prestolnica kulture 2012 v Mariboru, uporabo kohezijskih sredstev za izboljšanje kakovosti prostora, ki občine približuje drugim EU državam, vpletenost v EU projekte v okviru transnacionalnih ali čezmejnih programov. Dodatno omenjajo tudi dosežke na področju kakovosti primarne infrastrukture, vključujoč vodooskrbo, čiščenje odpadnih voda ali ravnanje z odpadki.

K »policentričnemu urbanemu sistemu in regionalnem prostorskem razvoju« občine po njihovem mnenju prispevajo predvsem z določili OPN-jev, v okviru katerih opredelijo omrežje naselij in določijo

glavna središča na prostoru občine. Navedena je še zasnova prostorskega razvoja na območju regije, tudi povezovanje preko regionalnega razvojnega programa, omemba krepitve somestja, tudi z izgradnjo in posodobitvijo obstoječih medobčinskih cestnih povezav. Sicer pa so občine tukaj naštele še konkretne projekte izboljšave obstoječih funkcij (=storitev) ali uvedbo novih, na primer:

- program prostorskega razvoja Univerze v Mariboru,
- krepitev Univerzitetnega kliničnega centra, gradnja objekta fizikalne in rehabilitacijske medicine...
- obnova in/ali rekonstrukcija osnovnih šol in
- izgradnja nizko energijskega vrtca.

K doseganju prioritete »vitalna in urejena mesta« prispevajo zlasti ureditve mestnih naselij, med katerimi so občine največkrat naštele naslednje:

- projekti prenove (mestnih) jeder, npr. Tržiča, Lendave, Šentruperta, Starega Trga in drugih,
- obnova komunalne in cestne infrastrukture ter
- ureditev zelenih in športnorekreacijskih površin, npr. mestnega parka, ureditve obrežja reke Mure. Dodatno so kot posamične ureditve omenjeni projekti, kot so načrtovanje nove rabe degradiranih površin po rudarjenju (Trbovlje), urbani vrt (Trbovlje) ali pa projekt urbani javni prostor, ki je prejel nagrado v Ljubljani.

»Usklajen razvoj širših mestnih območij« je bila »najmanj priljubljena prioriteta« – odgovore je prispevalo le 10 občin, kar je deloma posledica tega, da je večina slovenskega prostora podeželsko-mestnega in da je širših mestnih območij malo. Navedenih je bilo nekaj strateških usmeritev, kot je *»načrtovana medsebojno dolgoročno usklajeno namensko rabo prostora, pri kateri bosta konfliktnost posameznih dejavnosti in potreba po mobilnosti zmanjšani na najmanjšo možno mero«*, In projektov, kot je na primer priprava zasnove prostorskega razvoja Savinjske regije ali pa umeščanje novih športno-rekreacijskih površin ali poti, ki mestni prostor povezujejo z zaledjem (primer turistične ceste Lendavske gorice), Mestna občina Maribor je omenila pripravo izvedbenih prostorskih aktov za polifunkcionalna submestna središča. Ena izmed občin je podala tudi kritiko neučinkovitosti SPRS, in sicer, da v času od njene uveljavitve ni bilo večjih projektov usklajenega razvoja širših mestnih območij, ampak se je celo nasprotno, nadaljeval proces delitve.

K izpolnjevanju prioritete »Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture« je prispevalo največ občin, in sicer 20. Razlog je v usmerjenosti investicij občin, ki so v obdobju 2004 s pomočjo kohezijskih sredstev večinoma investirale v gradnjo gospodarske javne infrastrukture, npr. izgradnja vodovoda Gora (Ajdovščina), izgradnja čistilne naprave Tržič, izgradnja kanalizacijskega omrežja v petih od desetih naselij v občini (Žirovnica), in cestnega omrežja, na primer izgradnja mestnega prometnega obroča (MO Maribor), rekonstrukcija ceste Lendava-Petišovci, načrtovanje »obvozne ceste Vrhnika«, obvoznice Mirna. Mestna občina Ljubljana je tu izpostavila zlasti projekte trajnostne mobilnosti, kot so ureditev mreže P+R in mestnega železniškega središča. Ukrep, povezan z železniškim omrežjem, revitalizacija železniške proge so poročali tudi v Vrhniku. Kot pomanjkljivost projektov s tega področja je ena občina omenila odsotnost neuskklajene gradnje občinskega in državnega infrastrukturnega omrežja.

»Vitalnost in privlačnost podeželja« je pokrita z zelo široko paleto različnih projektov, ki vključujejo gradnjo infrastrukture kot tudi večje posege, kot je ureditve vaških jeder (Ajdovščina, Mislinja). Kar nekaj občin je omenila tudi projekte za zagotavljanje delavnih mest in za izobraževanje, informiranje in spodbujanje občanov za aktivno udeležbo pri ponudbi lokalnih izdelkov in pridelkov na področju turizma, kmetijstva in prehrane. Zagotavljanje in prenovu turistične ponudbe lahko prepoznamo kot skupno značilnost vsaj treh občin: omenjeni so Eko muzej Mura, obnova vaških domov v Prekmurju, krepitev turistične ponudbe podeželja kot tudi trajnostnega kmetijstva v Trbovljah. Občina Šentrupert je izpostavila tri projekte: Center za ohranjanje kulturne dediščine, Dežela kozolcev in lesnopredelovalni center Šentrupert. Med odgovori se je pojavil tudi kritičen pogled na zagotavljanje vitalnosti in privlačnosti podeželja v Sloveniji, in sicer:

»Podeželje izrazito izgublja privlačnost. Sploh v območjih kjer se pretirano urbanizira. Vitalnost je zamejena s sistemom subvencij kmetijske proizvodnje. Razvoj podeželja je zato izrazito »državna stvar«, pri katerem občina nima resnih vzvodov«.

Pri prioriteti *»Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine«* so bili odgovori najbolj poenoteni, in sicer je večina občin (17) naštel projekto, ki se nanašajo na naslednje teme:

- a) ohranjanje narave: konkretno varstvo vodnih virov (Reka Ljubljanica, projekt WETMAN¹⁶, revitalizacija Negovskega jezera), razglasitev naravnih znamenitosti na območju občine, ureditev obrežja reke Krke na Loki in Portovalu;
 - b) ohranjanje kulturne dediščine: Center ohranjanja kulture dediščine, Dežela kozolcev (oboje Šentrupert), razglasitev kulturnih in zgodovinskih spomenikov (Trbovlje),
 - c) tematske poti¹⁷, ki povezujejo tako naravno kot kulturno dediščino: Bolfenk, Termalna kolesarska pot, medobčinske tematske poti v Trziču (Roženvenska pot, Dovžanova soteska).
- Izpostavljeni sta bili tudi dve načeli delovanja, in sicer:

- zagotavljanje kvalitete bivalnega okolja z vključevanjem kulturne dediščine in
- urejanje posameznih naravnih habitatov v smeri varovanja in turistične predstavitve, varovanje in urejanje objektov kulturne dediščine.

Mestna občina Ljubljana je v primerjavi z drugimi izpostavila še projekte o »ustanovitvi« gozda s posebnim namenom (odlok), o urejanju in oddaji vrtočkov v zakup in o urejanju in oddaji zemljišč za potrebe vrtočkarstva. Prav tako so kandidirali tudi za zeleno prestolnico Evrope.

Na področju prioritete *»Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi«* so bili navedeni projekti zelo različni glede prostorske ravni (od mikro lokacij do regionalnih projektov) in na obravnavano tematiko. Rešitve so ponujene v okviru projektov ohranjanja narave (Natura 2000, Krajinski park Ljubljansko barje), turističnih, gradnje obrtne cone, legalizacija romskega naselja, inventarizacija za potrebe vrtočkarstva, kar zavisi od tega, kar posamezna lokalna skupnost prepozna bodisi kot poseben potencial bodisi kot problem. Ena izmed občin je opisala svoje območje s posebnimi potenciali in problemi:

»Severni oziroma severno zahodni del občine: problem odseljavanja, praznjenja vasi in istočasno potencial, ki ga nudi še relativno neokrnjena narava. V občinskih razvojnih projektih se območje obravnava kot potencial za sonaravni turizem.«

Ponovno je prisotna tudi kritika, ki se - sklepamo - nanaša na ukrepanje države (regije, občine?) glede omenjenih območij:

»Prostorski razvoj je v teh območjih potekal v dveh smereh. Praviloma je bil uspešen na območjih komunalne prenove in območjih posebnih potencialov. Druge oblike prenove pa so zastale oziroma se sploh ne izvajajo.«

¹⁶ Projekt WETMAN se nanaša na ohranjanje in upravljanje sladkovodnih mokrišč v Sloveniji in je namenjen obnovi in izboljšanju stanja šestih slovenskih mokrišč. (ZRSVN, 2014)

¹⁷ Pri tematskih poteh so predstavnice Ministrstva za kulturo izpostavile, da v Sloveniji ne obstaja enoten register tematskih poti, tako da se sedaj, tudi kot posledica EU projektov, velikokrat dogaja, da se poti pokrivajo med seboj, kar potem vodi v podvajanje označb, grafično neusklajenost označb.

Preglednica 15: Način prispevanja k izpolnitvi prioritet glede na vir.

EU projekti / državni projekti	Regionalni projekti	Občinski projekti
ENAKOVREDNA VKLJUČENOST SLOVENIJE V EVROPSKI PROSTOR		
<p><u>Evropski skladi (za regionalni razvoj, kohezijski sklad,)</u> -gradnja in obnova gospodarske javne infrastrukture; <u>Strukturni skladi-</u> [NUP ŠPORT] -Ohranjanje regionalne identitete: celovita prenova občinske kolonije [Trbovlje] -Evropska prestolnica kulture 2012 [Maribor]</p> <p><u>Programi transnacionalnega sodelovanja:</u> - Program transnacionalnega sodelovanja, sofinanciran s strani Direktorata za regionalni razvoj in evropsko teritorialno sodelovanje. [NUP regionalni razvoj] - projekt Natreg, program Jugovzhodna Evropa [NUP varovanje narave] - Dežela kozolcev - projekt REMIDA, veriga pametnih energetskih mest v mediteranskem območju;</p> <p><u>Programi čezmejnega sodelovanja:</u> - Program čezmejnega sodelovanja, sofinanciran s strani Direktorata za regionalni razvoj in evropsko teritorialno sodelovanje. [NUP regionalni razvoj] - Sodelovanje z Italijo, Avstrijo, Hrvaško, primer Geoparka. [NUP varovanje narave] -projekt Interbike, sodelovanje z Italijo; -projekt Croctal, čezmejno sodelovanje za zmanjšanje onesnaženosti okolja, varstvo in koordinirano upravljanje povodja Soče, -lonzo -projekt SKUPAJ (Bad Radkersburg in Gornja Radgona) -Projekt 3 Parki (Kornend, Gornja Radgona, Murska Sobota).</p> <p><u>Drugo:</u> - vpetost Slovenije v UCTE - združenje zahodno in srednjeevropskih držav pri prenosu električne energije. [NUP energija] - Ustvarjanje pogojev za izkoriščanje primerjalnih prednosti Slovenskega prostora za enakovredno vključenost v Evropski prostor</p>	<p>-zasnova prostorskega razvoja Savinjske regije -> strategija razvoja občine;</p>	<p>- razvoj telekomunikacijskih omrežij, občinskega širokopasovnega internetnega omrežja (3) - vodooskrba, čiščenja odpadnih voda (2), ravnanje z odpadki (2), - izgradnja kanalizacijskega omrežja; -faza III Izgradnja kolesarskih stez ob regionalnih cestah/ v naseljih (2) - Izgradnja prometnih povezav z Madžarsko - projekt izgradnje obrtne cone Nasipi [Trbovlje] - nove prostorske možnosti v osnovnih šolah in vrtcih, revitalizacija pomembnih objektov - Ljubljana forum -upoštevanje prioritet pri pripravi OPN za občino Gornja Radgona</p>
POLICENTRIČNI URBANI SISTEM IN REGIONALNI PROSTORSKI RAZVOJ		
	<p>-zasnova prostorski razvoja Savinjske regije, predlog OPN -krepitev somestja Zagorje, Trbovlje, Hrastnik. Izgradnja novih in posodobitev cestnih povezav, dop.osn. OSN, 2013 [Trbovlje] - povezovanje preko regionalnega razvojnega programa ali nacionalnega programa, krepitev vloge regionalnega centra; (2)</p>	<p>- ureditev vaških jeder in prometnih povezav - prostorski razvoj Univerze v Mariboru, krepitev Univerzitetnega kliničnega centra, gradnja objekta fizikalne in rehabilitacijske medicine [Maribor]. - obnova šol in vrtcev (2) (POŠ Petišovci, DOŠ Genterovci, dozidave OŠ dr. Pavla Lunačka Šentrupert-nizko energetski vrtec) [Šentrupert, Lendava] - športno-kolesarski center Čentiba [Lendava] - urbani sistem, ki temelji na povezanem omrežju urbanih naselij, skrb za ustrezno infrastrukturno opremo. - upoštevanje pri pripravi OPN, strateški del OPN Brda [Brda, Gornja Radgona] - vizija trajnostnega razvoja Ljubljane do 2025 – (OPN MOL – strateški del 2010</p>

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov in ukrepov

		in spremembe Strokovne podlage za pripravo RPN LUR, 2009 [Ljubljana].
VITALNA IN UREJENA MESTA		
<p><u>Programi čezmejnega sodelovanja:</u> Sodelovanja z občinami in povezovanje s sosednjimi državami na področju urejenih mest [NUP Lokalno prostorsko. načrtovanje]</p> <p><u>Evropski sklad za razvoj podeželja</u> - projekta Leader Las DBK: 2012 urejena trim steza Mirna - Gorenja vas. [Mirna]</p> <p>-Projekt urbani javni prostor – Evropska nagrada 2012 [Ljubljana]</p>	<p>-regionalni razvojni program, Projekt celovita ureditev Starega trga</p>	<p>-primeri v Ljubljani, Kopru, Novi Gorici [NUP mobilnost]</p> <p>- Sodelovanja z občinami in povezovanje s sosednjimi državami na področju urejenih mest [NUP Lokalno prostorsko načrtovanje] (2)</p> <p>-obnova cestne infrastrukture (2)</p> <p>- ureditev parkirnih površin (2) [Tržič]</p> <p>- prenova mestnih trgov, prenova starega mestnega jedra, izvedba nacionalnih in mednarodnih natečajev za pridobivanje kvalitetnih rešitev za obnovo mestnega jedra (4) [Lendava, Tržič, Šentrupert]</p> <p>- načrtovanje nove rabe degradiranih površin po rudarjenju: Strokovne podlage za ureditev širšega območja Ojstro, RTH d.o.o., Arhitekt 314 s.p., 2012, Projekt Barbara, RTH d.o.o., IGEA d.o.o., 2008, Urbani vrt, p biro, 2012 [Trbovlje]</p> <p>- povečevanje lokacijske privlačnosti mest, skrb za kvaliteto bivalnega in delovnega okolja, bolj urejena mesta, komunalna prenova, zelene javne površine (3) [Gornja Radgona]</p> <p>- prostorsko načrtovanje na občinski ravni, urbanistična zasnova za glavno naselje</p>
<p><u>Evropski skladi</u> (regionalni razvoj, kohezijski sklad)</p> <p>- investicije v gradnjo in obnovo gospodarske javne infrastrukture, sofinanciranih z raznih evropskih skladov</p> <p>- Evropski teden mobilnosti v Ljubljani, zapora Slovenske ceste v Ljubljani [NUP mobilnost]</p>	<p>-povezovanje LUR [NUP mobilnost]</p> <p>- združevanje preko regij</p> <p>- Zasnova prostorskega razvoja Savinjske regije</p>	<p>- izvedbeni prostorski akti za polifunkcionalna submestna središča</p> <p>- ureditev turistične ceste Lendavske gorice [Lendava]</p> <p>- načrtovanje medsebojno dolgoročno usklajene namenske rabe prostora (2)</p> <p>- umeščanja športno-rekreacijskih (Športno kolesarski center Čentiba) in drugih zelenih površin (2) [Lendava]</p> <p>- upoštevano pri pripravi OPN (2) [Gornja Radgona, Ljubljana]</p>
POVEZAN IN USKLAJEN RAZVOJ PROMETNEGA IN POSELITVENEGA OMREŽJA TER IZGRADNJA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE		
<p><u>Evropski skladi</u> (evropski sklad za regionalni razvoj, kohezijski sklad, strukturni skladi)</p> <p>- investicije v gradnjo in obnovo gospodarske javne infrastrukture</p> <p>- načrtovana izgradnja novih in posodobitev obstoječih medobčinskih cestnih povezav, dop. osn. OPN, 2013, posodabljanje in redno vzdrževanje cestnih povezav znotraj občine</p> <p>-RusalCA:čiščenje odpadne komunalne vode ter njena ponovna uporaba – sofinanciranjeEK (program Life+) [Šentrupert]</p> <p>- izgradnja vodovoda Gora (KS Predmeja, Otlica-Kovk, Col, Avžlak, Malo Polje) 2004-2013, sofinanciranje ISPA in Evropski kohezijski sklad [Ajdovščina]</p> <p>- izgradnjo GJI v Poslovni coni Mirna [Mirna]</p>	<p>-izgradnja ekonomskih in gospodarskih con [NUP regionalni razvoj]</p> <p>- oskrba s pitno vodo in varovanje vodnih virov Pomurja [Lendava]</p> <p>- obnova gospodarske infrastrukture v večjih poselitvenih območjih (Tržič, Bistrica, Loka, Zvirče, Sebenje, Žiganja vas, Retnje, Podljubelj) [Tržič]</p> <p>- III. razvojna os, strateški del dop. osn. OPN, 2013;</p> <p>-zasnova prostorskega razvoja Savinjske regije,</p> <p>- Civitas Elan – EU projekt 2009 - 2013 SP za urejanje javnega prometa v regiji, RRA LUR 2009, mreža P+R zbirnih središč v LUR mestna železniška vozlišča in TEN_T omrežje, projekt za izvedbo Regionalnega centra za ravnanje z odpadki RCERO [Ljubljana]</p> <p>- Murska kolesarska pot [Gornja Radgona]</p>	<p>- povezanost občine s turističnimi centri: izgradnja povezave med Mislinjo in TC Rogla,</p> <p>-posodobitev in ureditev cestnih povezav (7) [Loški potok, Lendava, Tržič, Gornja Radgona]</p> <p>- posodobitev, izgradnja gospodarske javne infrastrukture (2) kanalizacija (2) in vodovod (4) [Loški Potok, Ajdovščina, Mirna]</p> <p>- izgradnja centralne čistilne naprave [Tržič]</p> <p>- projekt "P&R" v Sinji Gorici, načrtovanje "Obvozne ceste Vrhnika", pobuda za revitalizacijo železniške proge Ljubljana – Vrhnika, projekt "Čista Ljubljana" [Vrhnika].</p> <p>- predlog OPN, strategija razvoja občine</p> <p>- širokopasovno optično omrežje elektronskih komunikacij, zagotavljanje toplotne oskrbe jedra [Šentrupert]</p> <p>- upoštevano pri pripravi OPN (4), [Mirna]</p> <p>- izgradnja pločnika in javne razsvetljave</p>
VITALNOST IN PRIVLAČNOST PODEŽELJA		
<p><u>Evropski skladi</u></p>	<p>- delovanje preko regij;</p>	<p>- prenove vaških jeder (4) [NUP lokal. prostorsko načrtovanje; Mislinja, Hotiza,</p>

<p>-izvedba investicij v gradnjo in obnovo gospodarske javne infrastrukture, sofinanciranih z raznih evropskih skladov -vključevanje in podpora programov Life + [Trbovlje] -sodelovanje v Leader projektih</p> <p><u>Programi čezmejnega sodelovanja:</u> - Eko muzej Mura (Hrvaška, Slovenija) [Hotiza??]</p> <p><u>Primeri državnih projektov:</u> - odbor za razvoj podeželja skrbi za projekte, ki jih vodi skupnost [NUP regionalni razvoj] - projekt prenove Planice [NUP šport] - subvencije kmetijske proizvodnje za ohranjanje vitalnosti podeželja</p>	<p>- krepitev turistične ponudbe podeželja: vključevanje v regijske programe Vse teče v tri krasne [Trbovlje]</p>	<p>Ajdovščina] - obnova in energetska sanacija, npr. izgradnja doma kulture kulturno turističnega centra, večnamenskega objekta, doma krajanov (4) [Hotiza, Ajdovščina] - prenova objektov kulturne dediščine, tudi v turistične namene (3): obnova Tisnikarjeve domačije [Mislinja], Center za ohranjanje kulturne dediščine,: Dežela kozolcev, LPC [Šentrupert], celovita ureditev Vipavskega Križa z označitvijo pomembnih kulturnih spomenikov [Ajdovščina] - spodbujanje razvoja trajnostnega kmetijstva in turizma preko strategije razvoja občine (3), predloga OPN (2) [Trbovlje, Gornja Radgona] - spodbujanje razvoja delovnih mest - krepitev samooskrbnih središč, npr. projekt Marjetica - promocija lokalni izdelkov in pridelkov na področju turizma, kmetijstva in prehrane - urejanje cestne infrastrukture [Gornja Radgona] - izgradnja odprtega širokopasovnega omrežja v optični izvedbi [Gornja Radgona] -izgradnja otroških igrišč po naseljih, rekreacijskega centra</p>
<p>KREPITEV PREPOZNAVNOSTI KAKOVOSTNIH NARAVNIH IN KULTURNIH ZNAČILNOSTI KRAJINE</p>		
<p><u>Evropski skladi:</u> - sodelovanje v projektih ALPA in WETMAN</p> <p><u>Programi transnacionalnega sodelovanja:</u> - Projekt Natreg [NUP Narava]</p> <p><u>Programi čezmejnega sodelovanja:</u> - Mura Drava bike Termalna kolesarska pot (Hrvaška, Slovenija)</p>	<p>-delovanje preko regij - sodelovanje v skupnih projektih JV SLO</p>	<p>- vzpostavitev tematskih poti (4): Nic Bolfenik, Roženvska pot, Dovžanova soteska, spominski park Udin Boršt - povečanje športnih površin (2), povečanje zaposlitev, nove zaposlitve, število prireditev [NUP Šport, MO Maribor] - urejanje posameznih naravnih habitatov v smeri varovanja in turistične predstavitve, varovanje in urejanje objektov kulturne dediščine (3), [Trbovlje] - ureditev obrežij (3; Ljubljana, Krka, Mura) in jezera (1, Negovsko jezero) - strategija razvoja občine, Predlog OPN (3) [Brda, Gornja Radgona] - obnova kulturne dediščine (2): Center za ohranjanje kulturne dediščine, Dežela kozolcev [Šentrupert] in obnova gradu Negova [Gornja Radgona] - kandidatura za zeleno prestolnico Evrope Odlok o gozdovih s posebnim namenom, 2010 Odlok o urejanju in oddaji vrtičkov v zakup, 2009 Odlok o urejanju in oddaji zemljišč MOL za potrebe vrtičkarstva, 2013</p>
<p>PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJIH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI</p>		
<p><u>EU skladi:</u> -krepitev gospodarske konkurenčnosti Trbovelj: projekt izgradnje obrtne cone Nasipi[Trbovlje]</p> <p><u>EU projekti:</u> - Natreg [NUP Narava]</p>	<p>-Regionalni razvojni program, Lek</p>	<p>- projekti v Natura območju (2) (ceste, usklajen razvoj) [NUP razvoj] - umeščanje turistične infrastrukture v OPN (področje Kope, Rogla in Kozjak) - reševanje v okviru OPN Urbane brazde in CAF - ekološki vrtički - neokrnjena narava prepoznana kot potencial za sonaravni turizem (2) - območja prenove komunalne infrastrukture (2), npr. zagotavljanje toplotne oskrbe ZPKZ Dob na osnovi lesne biomase[Šentrupert], druge oblike prenove so zastale oz. se ne izvajajo - projekti zaščite in razvoja v okviru krajinskih parkov (2): projekt Sava, Krajinski park Ljubljansko Barje (UNESCO dediščina) KP Tivoli-Rožnik-Šišenski hrib KP Zajčja Dobrava Območja NATURA – ribje steze ipd. [Ljubljana] - legalizacija romskega naselja - izboljšanje zaščite pred posledicami naravnih in drugih nesreč</p>

Prispevek nosilcev urejanja prostora: Poleg občin je svoj prispevek k izpolnitvi prioritete pokomentiralo tudi pet od desetih nosilcev (odgovori so vključeni tudi v »občinsko preglednico« 16). Pri nosilcih gre večinoma za prispevek preko EU projektih, v katerih nosilci bodisi sodelujejo bodisi pripravljajo razpise za razdelitev sredstev. Nosilec s področja varovanja narave je na primer omenil projekt Natreg v okviru programa transnacionalnega sodelovanja, nosilec za področje strukturne politike pa kar celoten program transnacionalnega sodelovanja, ki je sofinanciran s strani njihovega direktorata. Kar nekaj je bilo omemb čezmejnega sodelovanja tako s strani občin kot s strani nosilcev, pri čemer ti projekti zlasti prispevajo k uresničitvi prioritete enakovredne vključenosti Slovenije v evropski prostor. Vreden omembe je tudi prispevek energetskega sektorja, ki je za to prioriteto poročal vpetost Slovenije v združenje zahodno in srednjeevropskih držav pri prenosu električne energije.

Prispevek ima najmanjši obseg v primeru prioritete usklajen razvoj širših mestnih območij, kjer je pokomentiralo le, da je urbani razvoj integriran v regionalno politiko in pa da so na področju javnega prometa/trajnostne mobilnosti občine, mesta, v marsičem pred državo, npr. izvajajo določeno ukrepe, kot je v Ljubljani primer evropski teden mobilnosti, preureditev cest, stalno izboljševanje JPP linij. Za raven regije recimo manjka instrument.

K prioriteti policentričnega razvoja je nosilec strukturne politike obrazložil, da je prisotna problematika regionalizacije: za mednarodno sodelovanje so recimo relevantne tri regije, medtem ko je za slovenske razmere smiselno število regij šest in več. Ostali nosilci so prioriteto policentrizma pokomentirali kot problematično, saj razpršenost poselitve zahteva tudi »razpršenost infrastrukture« in posledično visoke stroške njenega zagotavljanja. Tudi na področju športa ministrstvo nima inštrumentov, da bi vplivalo na razporeditev športne infrastrukture po občinah, ampak je končni standard pač posledica finančne zmožnosti občine.

Na področju vitalnih in urejenih mest je en nosilec izpostavil, da je bilo v sedanju finančni perspektivi narejenega premalo na področju urbanega razvoja in da so bila še ta sredstva izrazito namenjena »materialnim učinkom«, kot je prenova trgov, fasad, premalo pa v celovite rešitve. Drugi nosilci so omenili, da so nekatere občine zelo aktivne, npr. mestne Ljubljana, Koper, Nova Gorica. Na področju športna je bila izražena skrb, da bi mesta lahko precej izboljšala kakovost dosegljivosti športnih objektov, zlasti je problematična dostopnost bazenov.

Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske infrastrukture je bil prav tako izpostavljen kot problematičen. Omenjeno je bilo zlasti neracionalno umeščanje gospodarskih con, nato problematika nepovezanega delovanja oddelkov za GJS in promet, sektorska nepovezanost v primeru načrtovanja kolesarske infrastrukture ali kadrovska podhranjenost občin.

Vitalnost in privlačnost podeželja se ne zagotavlja preko prometa, saj se ukinja čedalje več povezav, novi, inovativni načini oskrbe pa še niso bili vpeljani. Odgovorni za strukturno politiko so izpostavili sistem financiranja lokalnih akcijskih skupin, krajše LAS, in problematiko tega, da bi bilo v naslednji finančni perspektivi potrebno združiti regionalne sklad in program razvoja podeželja.

Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine je bila pokomentirana na dva načina: dosega se preko projektov varovanja in upravljanja z naravnimi viri in pa preko vključevanja prostorskih ureditev v naravno okolje. Pri tem je bila še posebej izpostavljena problematika umeščanja energetskih objektov v okolje, zlasti v primeru OVE, pri čemer gre za negativen in ne pozitiven vpliv na prioriteto.

Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi se zagotavlja preko različnih EU projektov, npr. iniciative strukturne politike za 100 projektov v Natura območjih, ali preko iniciative posameznih občin, npr. poceni zazidljiva zemljišča. Omenjena je bila tudi problematika javnega potniškega prometa in ukinjanja linij.

Preglednica 16: Komentarji posameznih nosilcev k uresničitvi prioritet, zapisanih v SPRS.¹⁸

NUP Strukturna politika	NUP Promet - trajnostna mobilnost	NUP Varovanje narave	NUP Športna infrastruktura	NUP Energetika
ENAKOVREDNA VKLJUČENOST SLOVENIJE V EVROPSKI PROSTOR				
Programi čezmejnega sodelovanja, transnacionalna sodelovanja, ki so sofinancirana s strani Direktorata za regionalni razvoj in evropsko teritorialno sodelovanje.	Po cestah smo enakovredni. Tudi po mehkih ukrepih spodbujanja občin. Kar se tiče razvoja javno-potniškega prometa, smo pa zelo zadaj. Zaostajamo v integraciji.	Čezmejni projekti, sodelovanje z Italijo, Avstrijo, Hrvaško. Geoprak, varstvo kalov za Hrvaško. Natreg v Mariboru sodelovanju z Madžarsko in drugimi državami, tudi Srbijo.	Primerno. Z urejeno športno infrastrukturo smo lahko enakovredni evropskemu prostoru, prav tako z šolsko športno infrastrukturo. V določenih segmentih celo nad Evropo.	Prispevanje z izvajanjem zakonodaje. Še preden smo bili del EU, je bila naša energetika vpeta v evropski energetske sistem, zaradi UCTE – združenje zahodno in srednjeevropskih držav pri prenosu električne energije. V EU še močnejša politika povezovanja energetike ter skupni energetski trg. Večanje števila povezav s tujino zaradi večjih potreb po energiji in večanja zanesljivosti.
POLICENTRIČNI URBANI SISTEM IN REGIONALNI PROSTORSKI RAZVOJ				
V ozadju naših politik je ideja policentrizma. Vedno smo odbijali variante treh regij, ki so za mednarodno sodelovanje sicer relevantne. Za nas se prične št. regij pri 6,7, 8, 9. V naslednji finančni perspektivi so predvidena sredstva na tretji osi.	Mi smo že preveč policentrični. V osnovi je policentrični sistem dober, problem je razpršena poselitev in to da nimamo regionalnega prostorskega razvoja.		Velika razpršenost športne infrastrukture. Ministrstvo nima inštrumentov in standardov, da bi lahko vplivalo na občine. Standard je ponavadi finančna zmožnost občine.	Bolj mu sledimo s potekom infrastrukture kot pa, da bi vplivali nanj. Policentrični sistem je krasno zasnovan, pri umeščanju velike infrastrukture pa je razpršenost ključna težava.
VITALNA IN UREJENA MESTA				
Premalo narejenega v sedanji finančni strategiji. Sicer je bila prioriteta urejanje mest in urbani razvoj, vendar preveč financiranja fasad in trgov, komunale. Premalo v celovito prenovo. Problem, ker je EU urbano prenovo integrirala v kohezijsko politiko, kar je povzročilo razdrobljenost in sistem ni omogočal celovitih rešitev. V naslednji finančni perspektivi, pa je to mogoče.	Nekatera mesta na tem področju zelo veliko delajo. Ljubljana je primerljiva. Tudi Koper, Nova Gorica. Nekateri so pa zelo zadaj.		V mestih je občina, ki mora po zakonu zagotavljati osnovno infrastrukturo za prebivalstvo. Mi nimamo vpliva na to. So pa mestne občine v primerjavi s podeželjem v slabšem stanju glede športnih površin na prebivalca. Problem z bazeni.	
USKLAJEN RAZVOJ ŠIRŠIH MESTNIH OBMOČIJ				
Urbani razvoj vidimo kot sestavni del regijske zgodbe. Razvoja širših mestnih območij se ne da spraviti samo pod	Občne so v prometu v marsičem pred državo na tem področju. »Delajo nekatere stvari tako, ker se same			

¹⁸ Komentarji so obarvani glede na ovrednotenje komentarja: zelena barva – pozitiven prispevek, rumen – pozitiven in negativen prispevek ali srednje dober prispevek, rdeča barva – negativen prispevek.

mesta.	<p>zavedajo, da so dobre za njih, brez podpore in usmeritev države.” Evropski teden mobilnosti v Ljubljani. Zapora Slovenske ceste. Ljubljana je nominiranec za ETM 2013. Stalno izboljševanje JPP, podaljšane linije za povezavo mesta z regijo.</p> <p>Država zaostaja v razvoju, ker imamo slabo uredbo in nimamo dobrega upravljanja. Širše mesto območje presega okvir občine in tu nimamo inštrumentov.</p>			
POVEZAN IN USKLAJEN RAZVOJ PROMETNEGA IN POSELITVENEGA OMREŽJA TER IZGRADNJA GOSPODARSKE JAVNE INFRASTRUKTURE				
<p>Nastanek ekonomskih in gospodarskih con. Prometnice smo videli v navezavi na te cone, da jih povežejo. V izvedbi so ceste nastale brez povezav in tudi nekatere cone so bile nestratesko postavljene. »Tukaj se pa izrazito vidi pomanjkanje koordinacije prostorskega in razvojnega načrtovanja na izvedbeni ravni.«</p>	<p>Tega ni ravno veliko. To je problem na ravni občin, ker se službe med seboj ne povezujejo. Oddelek za prostor, oddelek za GJS in promet delujeta pri velikih občinah vsaka zase. Pri malih je ena oseba za vse, nimajo pa dovolj strokovnega kadra. Nekatere občine so to že dojele, da je povezovanje pomembno, ampak to ni vodeno s strani države, kot usklajen razvoj.</p>		<p>Kolesarska infrastruktura se ne smatra pod športno infrastrukturo, ampak pod prometno. Prometni sektor nikoli ne vključi zraven ministrstva, pristojnega za šport. Edino preko turizma lahko podpirajo gospodarstvo.</p>	
VITALNOST IN PRIVLAČNOST PODEŽELJA				
<p>Sistem regionalnih razvojnih programov pokriva tudi podeželje in odbore za razvoj regij, kjer je eden od odborov tudi odbor za razvoj podeželja. Projekti, ki jih vodi skupnost. V novi finančni perspektivi je želja po združitvi skladov, in da regionalni sklad pride zraven k programom razvoja podeželja. Sistem financiranja Las.</p>	<p>To je velik problem. Pomanjkanje povezav, ki niso namenjene šolarjem in dijakom.</p>	<p>Da. Večina naših projektov je izven naselij in tako vključujejo tudi podeželski prostor.</p>	<p>Vključenost načrtovanja rekreacije in športno rekreacijo. Sodelovanje v Planici po potrebi glede vsebinskih vsebin in ne prostora. Smučišča zaradi žičnic spadajo pod promet.</p>	
KREPITEV PREPOZNAVNOSTI KAKOVOSTNIH NARAVNIH IN KULTURNIH ZNAČILNOSTI KRAJINE				
		<p>Da. S projekti kot je NATREG.</p>	<p>Projekti, ki se financirajo iz evropskih sredstev, so vključeni v razvojne prioritete. Cilj, kar se športna tiče je povečanje športnih površin, povečanje zaposlitev, nove zaposlitve, število prireditev, itd. To je vse s ciljem vključevanja v naravno okolje, kot tudi kulturne značilnosti npr. Planica.</p>	<p>Krepitev prepoznavnosti kakovostnih, naravnih in kulturnih značilnosti krajine je ravno v nasprotju z energetiko. “Vsak energetski projekt ali energetska infrastruktura ima ravno s tem velike problem”. Mi se poskušamo te krepitvi izogniti, če se pa to ne da, energetska infrastruktura povzroča slabitev in ne krepitev.</p>

PROSTORSKI RAZVOJ V OBMOČJIH S POSEBNIMI POTENCIALI IN PROBLEMI				
<p>Cilj je bil 100 projektov v Natura območju. Dobili smo okrog 30 cest v teh območjih, kar je bistveno premalo. Ne znamo aktivirati potenciala, ki ga imamo. Biodiverziteteta je bolj zaščita, ne pa priložnost za razvoj. Želja po celovitem projektu TNP – teritorialna naložba financirana iz različnih skladov, ker to Evropa omogoča.</p>	<p>To na papirju je, v praksi pa ne deluje. Kakor se občine samo znajdejo (župan občine Križevci je npr. dal zelo poceni zazidljiva zemljišča, da je pritegnil mlade družine, da ostanejo na podeželju). Komunalno urejene parcele, nizka cena, to sta ukrepa, da zadržiš poselitev. Država v zvezi z JPP ni naredila nič – kvečjemu ukinjajo linije v ta območja. Problem zastarelih avtobusov za medkrajevni promet.</p>	<p>Tudi tu lahko izpostavimo projekt NATREG. Ta projekt je potekal na pohorskem območju in je povezal različne uporabnike nekega prostora, uskladi njihove potrebe in pripravil nabor projektov oz. strategijo razvoja tistega območja, ki je vsebovalo vse usklajene interese.</p>		

Prispevek izobraževalnih/raziskovalnih inštitucij

Sodelujoče inštitucije so v štirih primerih poročale, da se njihovo pedagoško in raziskovalno delo nanaša na SPRS, in sicer v povezavi z vključevanjem dokumenta v različne predmete s področja načrtovanja in družbene geografije. Posredno bi lahko rekli, da zadeva celotno izobraževanje, saj to naslavlja večino ciljev SPRS oz. je poučevanje namenjeno tudi pridobivanju znanja o razvoju slovenskega prostora. V raziskovalno delo pa se vsebine SPRS-ja odražajo preko mnogih projektov ter proučevanja slovenskega prostora, saj SPRS predstavlja referenčni okvir pri raziskovalnem delu.

Raziskovalne in izobraževalne inštitucije so poročale prispevek k izpolnitvi vseh priorit, in sicer še največ preko EU projektov, v katere se najbolj intenzivno vključujejo Filozofska fakulteta, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo in Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU. Poleg tega so inštitucije poročale tudi o domačih projektih, npr. k prioriteti »policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj« zagotovo prispeva projekta naloga Kategorizacija obstoječega stanja poselitvenega in prometnega omrežja RS za izdelavo državnega strateškega prostorskega načrta (2006-2007) ali pa sodelovanje v evropskem projektu RePUS, strategija za regionalni policentrični urbani sistem v srednjevzhodni evropskih gospodarski coni v okviru programa INTERREG IIIB- CADSES (2006-2008). Navedba posameznih projektov k prioriteti je razvidna iz preglednice [?](#), če povzamemo, pa izobraževalne/raziskovalne inštitucije k posamezni prioriteti prispevajo na naslednje načine:

a. Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor:

- visoka raven in primerljivost študijskih programov, izmenjave;
- uveljavljanje raziskovalnih rezultatov na konferencah, v strokovnih publikacijah;
- sodelovanje v ESPON in transnacionalnih projektih teritorialnega sodelovanja, npr. DIAMONT (demografski atlas Alp), Sy-Cultour (sinergija kulture in turizma, uporaba kulturnih potencialov v ruralnih regija z omejenimi razvojnimi možnostmi), Catch_MR (Skupni pristopi k prometnim izzivom v metropolitanskih regijah) in drugi;
- domačimi raziskovalnimi nalogami: »PAMETNA MESTA« : primerjalna analiza razvojnih sposobnosti Ljubljane v omrežju evropskih mest srednje velikosti.

b. Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj:

- razvoj pristopa presoje prostorskih učinkov politik;
- projektne naloge na temo kategorizacije poselitvenega in prometnega omrežja RS, analiza razvojnih virov in scenarijev za modeliranje funkcionalnih regij, analiza konceptov regionalizacije Slovenije s predlogom območij pokrajin;
- priprava nacionalnih smernic za prostorski razvoj regij;
- EU projekti, npr. CAPACities (promocija razvojnih potencialov malih alpskih mest);

c. Vitalna in urejena mesta:

- raziskovanje vloge odprtega prostora za zdravje / kakovost bivanja;
- raziskovalne naloge na teme: kriteriji in ukrepi za doseganje trajnostnega razvoja mest in drugih naselij v širšem mestnem prostoru, prometno onesnaževanje v Ljubljani, izziv urbanega upravljanja, pomen majhnih in srednje velikih mest za razmejitev mest in odprtega prostora.

č. Usklajen razvoj širših mestnih območij:

- projekti v okviru EU programov, npr. ESPON TANGO (teritorialni pristopi za novo upravljanje), projekt RURBANCE (*izboljšanje neučinkovitih politik, ki urejajo odnose med mestnimi in podeželskimi območji s pomočjo novih razvojnih modelov*)
- domače naloge, npr. zelene površine v mestu, primer mesta Nova Gorica.

d. Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture:

- izobraževanje na področju prostorskih analiz (ustreznost), oblikovanja prostorskih rešitev in primerjalnih študij;

- raziskovalne naloge, kot je npr. okoljski učinki prometa in turizma, - Priprava strokovnih osnov za oblikovanje metodologije vrednotenja in medsebojne primerjave v postopkih priprave državnega prostorskega načrta s prostorskega in urbanističnega vidika, - Vpliv občinskega prostorskega načrta na razvoj občine in trajnostni razvoj poselitve: primer občine Videm.
- izpostavljen je bil le en EU projekt, in sicer Catch Mr.

e. Vitalnost in privlačnost podeželja:

- izobraževanje na področju celostnega urejanja podeželja, upravljanja z naravnimi viri;
- raziskovalne naloge, npr. parametri trajnostnega razvoja kmetijstva, komasacije in celovito urejanje podeželskega prostora, obravnavanje problematike pozidave Krasa in pravne možnosti njegove zaščite;
- EU projekta RURBANACE, SY_Cultour.

f. Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine:

- preučevanje tematik, kot so: trajnostni razvoj varovanih območij, metodologija integracije razvojnega in prostorskega načrtovanja ter varstva okolja, vpliv zakona o varstvu kulturne dediščine na revitalizacijo starih mestnih jeder,
- EU projekti, npr. CHERPLAN (razvoj in uporaba okolju prijaznih skupnih pristopov in novih tehnik v načrtovanju in upravljanju z zgodovinskimi središči v Jugovzhodni Evropi, skladno s priporočili Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine)

g. Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi:

- načrtovalske analize (ranljivost in ustreznost prostora) v kontekstu prilagajanja podnebnim spremembam, vključevanje analize tveganj;
- domači projekti, npr. Sanacija malih vodnih tokov in ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti Ljubljane, projekt revitalizacije industrijskega kompleksa Bombažne predilnice in tkalnice Tržič,
- raziskovalne naloge, npr. sonaracna sanacija okoljskih bremen kot trajnostna razvojan priložnost Slovenije.

Preglednica 17: Način prispevanja izobraževalnih/raziskovalnih inštitucij k izpolnitvi prioritete.

Prioriteta	UL BF	UL FF	UL FGG	GIAM ZRC SAZU	EPF
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	<p>-visoka raven in primerljivost študijskih programov, izmenjave;</p> <p>- uveljavljanje raziskovalnih rezultatov na konferencah, v strokovnih publikacijah;</p>	<p>- Projektna naloga: "PAMETNA MESTA": Primerjalna analiza razvojnih sposobnosti Ljubljane v omrežju evropskih mest srednje velikosti (2008 – 2009)</p> <p>- Bilateralno sodelovanje Slovenija - Srbija (BI-RS/08-09-044); The role of strategic planning, EU comparative data and GIS for spatial development of Central European cities, the case of Ljubljana in Beograd (Vloga strateškega planiranja, primerjalnih podatkov EU in GIS za prostorski razvoj srednjeevropskih mest); 2008-2009</p> <p>- RePUS, Strategy for a Regional Polycentric Urban System in Central-Eastern Europe Economic Integrating Zone, INTERREG III B - CADSES (2006-2008)</p>	<p>- Alpine Space Programm</p> <p>- ESPON project 1.1.3 :</p> <p>- ESTIA - SPOSE : W3</p> <p>- Optimalna strategija prostorskega razvoja Slovenije in njenih regij glede na Evropske integracije.</p>	<p>- Številni projekti evropskega teritorialnega sodelovanja: DIAMONT, RAVE SPACE, CAPACities, ClimAlpTour, Sy_Cultour, Catch_MR, CHERPLAN, RURBANCE, WIKIAlps, UHI, Cap-Haz-Net, NH-WF, Otremed, 2BParks, INCOME ...</p>	/
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	<p>- razvoj pristopa presoje prostorskih učinkov politik;</p>	<p>- Projektna naloga: Kategorizacija obstoječega stanja poselitvenega in prometnega omrežja Republike Slovenije za izdelavo državnega strateškega prostorskega načrta (2006 – 2007)</p> <p>- Značilnosti regionalnega razvoja in razvojni potenciali Sp. Podravja (2008 – 2010) (AP)</p> <p>- Projektna naloga: Okoljska analiza in presoja prostorskega in regionalnega razvoja MOL (2005 – 2006)</p> <p>- RePUS, Strategy for a Regional Polycentric Urban System in Central-Eastern Europe Economic Integrating Zone, INTERREG III B - CADSES (2006-2008)</p>	<p>- POLYCE : Metropolisation and Polycentric Development in Central Europe : Targeted Analysis</p> <p>- Analiza razvojnih virov in scenarijev za modeliranje funkcionalnih regij : težišče: povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja : [CRP program "konkurenčnost Slovenije 2006-2013" v letu 2008]</p> <p>- Analiza konceptov regionalizacije Slovenije s predlogom območij pokrajin</p> <p>- Regional polycentric urban</p>	<p>- Številni projekti evropskega teritorialnega sodelovanja, zlasti: DIAMONT, RAVE SPACE, CAPACities, Catch_MR, CHERPLAN, RURBANCE, WIKIAlps, Otremed</p>	<p>Analiza upoštevanja naravovarstvenih zakonov in zakonskih podlag pri načrtovanju poslovno-obrtnih con.</p>

Prioriteta	UL BF	UL FF	UL FGG	GIAM ZRC SAZU	EPF
			<p>systems : final report, (Interreg III B CADSES), (Strategy for a regional polycentric urban system in central-eastern Europe integrating zone</p> <p>- Nacionalne smernice za prostorski razvoj regij</p>		
Vitalna in urejena mesta	-raziskovanje vloge odprtega prostora za zdravje / kakovost bivanja;	<p>-Povezovanje kriterijev in ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja mest in drugih naselij v širšem mestnem prostoru (2007 – 2008) (CRP)</p> <p>-Projektna naloga: Prometno onesnaževanje ozračja v Ljubljani znotraj avtocestnega območja (2005 – 2006)</p> <p>-Bilateralno sodelovanje Slovenija - Češka (BI-CZ/05-06/017); Sustainable development of small towns (Sonaravni razvoj malih mest); 2005-2006</p> <p>-ASO, "Challenges of Urban Governance: Planning, Efforts, Cooperation and Participation (Vienna-Ljubljana-Belgrade-Bratislava)" (ASO no. 1-38-2005).</p>	<p>- 7 OP projekt : TURAS, PLEEC (projekta sta v teku);</p> <p>- Pomen majhnih in srednje velikih mest za razvoj urbanih območij : zaključno poročilo s predlogom meril za razmejitev mest in odprtega prostora : CRP "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013".</p>	-Številni projekti evropskega teritorialnega sodelovanja, zlasti: DIAMONT, CAPACities, Catch_MR, CHERPLAN, RURBANCE, WIKIAlps,	<p>- Znamka mesta – pomemben ustvarjalec pozicije mesta v konkurenčnem prostoru</p> <p>-Usmeritve za trajnostni razvoj mest</p>
Usklajen razvoj širših mestnih območij	- razvoj pristopa presoje prostorskih učinkov;	<p>-Povezovanje kriterijev in ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja mest in drugih naselij v širšem mestnem prostoru (2007 – 2008) (CRP)</p> <p>-Značilnosti regionalnega razvoja in razvojni potenciali Sp. Podravja (2008 – 2010) (AP)</p> <p>-Projektna naloga: Okoljska analiza in presoja prostorskega in regionalnega razvoja MOL (2005 – 2006)</p>	<p>-ATTREG : The attractiveness of European regions and cities for residents and visitors : Applied Research 2013/1/7 : Final Report/Version 31</p> <p>-ESPON TANGO</p>	-Številni projekti evropskega teritorialnega sodelovanja, zlasti: DIAMONT, CAPACities, Catch_MR, CHERPLAN, RURBANCE, WIKIAlps, Otremed	-Zelene površine v mestu: primer mesta Nova Gorica

Prioriteta	UL BF	UL FF	UL FGG	GIAM ZRC SAZU	EPF
		-Projektna naloga: Analiza in funkcijsko vrednotenje kmetijstva z vidika vplivov na naravne vire na območju celotne MOL (2006 – 2007)			
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture	-izobraževanje na področju prostorskih analiz (ustreznost), oblikovanja prostorskih rešitev in primerjalnih študij;	-Projektna naloga: Kategorizacija obstoječega stanja poselitvenega in prometnega omrežja Republike Slovenije za izdelavo državnega strateškega prostorskega načrta (2006 – 2007) -Promet in turizem v luči njunih okoljskih učinkov (2004 – 2007) (TP)	- Priprava strokovnih osnov za oblikovanje metodologije vrednotenja in medsebojne primerjave v postopkih priprave državnega prostorskega načrta s prostorskega in urbanističnega vidika	- Catch MR	- Vpliv občinskega prostorskega načrta na razvoj občine in trajnostni razvoj poselitve: primer občine Videm.
Vitalnost in privlačnost podeželja	-izobraževanje na področju celostnega urejanja podeželja, upravljanja z naravnimi viri;	-Trajnostni razvoj varovanih območij (2006-2008) (CRP) -Značilnosti regionalnega razvoja in razvojni potenciali Sp. Podravja (2008 – 2010) (AP) -Parametri trajnostnega razvoja kmetijstva (2010 – 2012) (CRP) -DERREG - Developing Europe's Rural Regions in the Era of Globalization 7. Okvirni Program EU (2009 – 2011)	- Komasacije in celovito urejanje podeželskega prostora : končno poročilo : CRP "Konkurenčnost Slovenije 2006-2013" v letu 2010	- RURBANCE, SY_Cultour	-Problematika pozidave Krasa in pravne možnosti njegove zaščite -Problematika prostorskega in razvojnega planiranja na območju Krasa in ohranitev Krasa kot razvojna priložnost
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine	-izobraževanje na področju vrednotenja krajine, načrtovanja in oblikovanja krajine;	- Trajnostni razvoj varovanih območij (2006-2008) (CRP)	- Metodologija integracije razvojnega in prostorskega načrtovanja ter varstvo okolja : ciljni raziskovalni projekt "Konkurenčnost Slovenije 2001-2006"	- Številni projekti evropskega teritorialnega sodelovanja, zlasti: Sy_Cultour, CHERPLAN,	-Vpliv zakona o varstvu kulturne dediščine na revitalizacijo starih mestnih jeder -Zaščita tradicionalnih kozolcev in čebelnjakov v Sloveniji
Prostorski razvoj v	-načrtovalske analize (ranljivost in ustreznost	-Trajnostni razvoj varovanih območij (2006-2008) (CRP)	- Vzpostavitev sistema strokovnih podlag obrambnih	-Številni projekti evropskega teritorialnega	- Projekt revitalizacije industrijskega

Prioriteta	UL BF	UL FF	UL FGG	GIAM ZRC SAZU	EPF
območjih s posebnimi potenciali in problemi	prostora) v kontekstu prilagajanja podnebnim spremembam, vključevanje analize tveganj;	-Projektna naloga: Sanacija malih vodnih tokov in ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti Ljubljane (2008-2009) -Sonaravna sanacija okoljskih bremen kot trajnostno razvojna priložnost Slovenije (2010 – 2012) (<i>CRP</i>)	območij v perspektivni uporabi Ministrstva za obrambo	sodelovanja, zlasti: DIAMONT, RAVE SPACE, CAPACities, ClimAlpTour, Sy_Cultour, Catch_MR, CHERPLAN, RURBANCE, WIKIAlps, UHI, Cap-Haz-Net, NH-WF, Otremed, 2BParks, INCOME	kompleksa Bombažne predilnice in tkalnice Tržič

5 ANALIZA IZVAJANJA U2 NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE

5.1 Pregled izvajanja nalog NUP-ov

5.1.1 Spreminjanje nalog NUP-ov po zakonodaji od leta 2004¹⁹ dalje

Nosilci urejanja prostora so v **Zakonu o urejanju prostora /ZUP/ (1984)** in **Zakonu o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju /ZPUP/ (1990, 2000, 2002, 2003)** opredeljeni kot nosilci planiranja. Nosilci planiranja so samoupravne organizacije in skupnosti, ki opravljajo dejavnosti posebnega družbenega pomena in drugi nosilci planiranja, ki jih skupščina družbenopolitične skupnosti obveže za pripravo dolgoročnih planov. Nosilci planiranja v skladu s smernicami za dolgoročni plan družbenopolitične skupnosti oblikujejo svoje dolgoročne potrebe v zvezi z urejanjem prostora in jih usklajujejo med pripravo in sprejemanjem dolgoročnih planov družbenopolitičnih skupnosti. Značilnost prikazanih potreb urejanja prostora je, da poskušajo biti čim bolj konkretne, navajajo velikost in kvaliteto potrebnega zemljišča, zahteve glede prometnega in komunalnega omrežja ter energetskih virov, vplive predvidenega posega na okolje ter možne variantne lokacije, ki bi bile najprimernejše glede na dosednji razvoj dejavnosti nosilca planiranja.

Zakon o urejanju prostora /ZUreP-1/ (2003) med NUP uvršča državne organe, lokalne skupnosti in nosilce javnih pooblastil, ki odločajo ali soodločajo o zadevah urejanja prostora. NUP so dolžni posredovati pripravljavcu prostorskega akta strokovne podlage s katerimi razpolagajo in se nanašajo na območje ali so predmet načrtovanja. Med nalogami NUP je tudi podajanje smernic in mnenj. V smernicah konkretizirajo določbe veljavnih predpisov in drugih pravnih aktov, ki se nanašajo na predvideno prostorsko ureditev. V mnenjih NUP ugotovijo ali je pripravljavec prostorskega akta upošteval njihove smernice in ali so rešitve v skladu z zahtevami veljavnih predpisov in drugih pravnih aktov ter v okviru osnovnih usmeritev danih smernic. NUP so dolžni med seboj izmenjevati podatke in ministrstvu za prostor oziroma organom v sestavi posredovati njihove akte in druge predpise s podatki, ki se nanašajo na urejanje prostora, pri čemer mora biti zagotovljena sledljivost sprememb podatkov, ki se v zbirkah med seboj povezujejo.

Od l. 2007, po sprejetju **Zakona o prostorskem načrtovanju /ZPNačrt/ (2007)**, so NUP ministrstva, organi lokalnih skupnosti, izvajalci javnih služb ter nosilci javnih pooblastil, ki sodelujejo v postopku priprave prostorskih aktov. Pri pripravi prostorskega akta NUP podajo svoje razvojne potrebe, ki se nanašajo na prostor, zagotavljajo pa tudi strokovne podlage za podane razvojne potrebe za prostorske akte s svojega delovnega področja. NUP izdajajo smernice in mnenja, v primerih, ko zaradi smernic ni bilo mogoče uskladiti osnutka prostorskega načrta pa sodelujejo tudi v postopkih usklajevanja smernic. V mnenju se opredelijo glede upoštevanja smernic, ki so jih izdali. Če je treba izvesti postopek CPVO se pristojna (varstvena) ministrstva opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov prostorskega načrta na okolje z vidika svoje pristojnosti in ta mnenja hkrati pošljejo ministrstvu pristojnemu za varstvo okolja.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prostorskem načrtovanju /ZPNačrt-B/ iz leta 2012 je glede opredelitev aktivnosti in nalog NUP nekoliko natančnejši kot njegov predhodnik; državnim NUP nalaga pripravo splošnih smernic, ki morajo biti dostopne na njihovih spletnih straneh, ministrstvu, pristojnem za prostor nalaga pripravo smernic s področja poselitve in vodenje seznama državnih NUP, ki mora ravno tako biti objavljen na spletni strani. Zakon določa, da NUP sodelujejo pri pripravi prostorskih aktov tako, da na podlagi svojih razvojnih politik, strategij in programov, skladno s področnimi zakoni, pripravljavcem prostorskih aktov predložijo svoje razvojne potrebe, ki se nanašajo na prostor, zagotavljajo strokovne podlage za podane razvojne potrebe za prostorske akte s svojega

¹⁹ Upoštevana je tudi zakonodaja iz leta 1984.

delovnega področja in posredujejo vse razpoložljive podatke, ki se nanašajo na prostor, ter morebitne usmeritve, priporočila in pojasnila s svojih delovnih področij. Novost, ki jo ZPNačrt-B nalaga državnim NUP je, da le-ti pripravijo splošne smernice, ki ustrezajo pojavnosti in lastnostim tistih dobrin in javnih interesov, za varovanje in udejanjanje katerih so pristojni, oziroma za območja, ki ustrezajo teritorialni organiziranosti njihove dejavnosti. Splošne smernice morajo biti dostopne na spletnih straneh pristojnih NUP, izdelane pa morajo biti na način in v obliki, ki omogoča neposredno uporabo pri pripravi prostorskih aktov. Državni NUP splošne smernice spreminjajo praviloma enkrat letno na podlagi spremljanja prakse ali ob spremembah predpisov, na katerih temeljijo. NUP v okviru svojih nalog izdajajo smernice in podajajo mnenja. Za razliko od prej uveljavljene prakse so NUP pozvani k pripravi mnenj dvakrat; prvič v fazi osnutka ter drugič v fazi predloga prostorskega načrta. V prvem mnenju NUP preverijo, kako so bile upoštevane njihove splošne in posebne smernice, če so le-te bile izdane, opozorijo pa tudi na morebitne pomanjkljivosti podatkov v prikazu stanja prostora. NUP, ki sodelujejo v postopkih CPVO v prvem mnenju podajo tudi svoje mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov prostorskega načrta na okolje z vidika njihove pristojnosti. V drugem mnenju preverijo ali predlog plana upošteva njihovo prvo mnenje in predpise z njihovega delovnega področja. V primeru, da temu ni tako, morajo svojo ugotovitev podrobno utemeljiti in podati usmeritve za odpravo nepravilnosti. ZPNačrt-B določa, da smernice s področja poselitve izdaja ministrstvo pristojno za prostor. S temi smernicami se na podlagi državnih prostorskih aktov in ob upoštevanju državnega prostorskega reda opredelijo usmeritve, izhodišča in pogoji za razvoj poselitve glede omrežja naselij z vlogo in funkcijo posameznih naselij, razvoja naselij in razpršene poselitve, ohranjanja prepoznavnih značilnosti prostora, razmestitve dejavnosti v prostoru in območij namenske rabe.

Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor /ZUPUDPP-NPB1/ (2010, 2012), opredeljuje državne in lokalne NUP. Državni NUP v postopku priprave načrta so ministrstva, lokalni občine, katerih območje oziroma del območja je zajeto v območju načrta. Če naloge ali pristojnosti državnega NUP ne opravlja ministrstvo, temveč organ v njegovi sestavi, javni zavod ali druga organizacija, ali če predpisi predvidevajo njihove smernice, mnenja ali soglasja k dokumentom v postopku priprave načrta, resorno ministrstvo z njim sodeluje in koordinatorju posreduje te smernice, mnenja in soglasja. Državni NUP so varstveni ter drugi NUP in v postopku priprave načrta sodelujejo le, če načrt posega v njihovo področje dela. Varstveni državni NUP so ministrstva, pristojna za: kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, ohranjanje narave, za vode, za varstvo kulturne dediščine, za zdravje in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami. Med druge NUP zakon uvršča ministrstvo, pristojno za prometno infrastrukturo in promet, za energetiko, za rudarstvo in za obrambo. Če načrt posega v njihovo področje dela, so državni NUP tudi ministrstva, pristojna za meteorologijo, za mejne prehode, za veterino, za carino, za policijo in za jedrsko varnost. Državni NUP sodelujejo v postopku priprave načrta s splošnimi in posebnimi smernicami, podatki in strokovnimi podlagami s svojega delovnega področja, ki jih zagotavljajo tudi v aktivni digitalni obliki, če s tako obliko razpolagajo, z usmeritvami in podatki iz lastnih strateških načrtov ter z mnenji in morebitnimi pogoji za podrobnejše načrtovanje ali projektnimi pogoji. Zakon državnim NUP nalaga, da morajo v postopku priprave načrta aktivno sodelovati v vseh fazah postopka. Na predlog koordinatorja morajo pripraviti stališča in predloge glede možnih rešitev načrtovanih ureditev s svojega delovnega področja. Državni NUP so skupaj s pobudnikom, koordinatorjem in investitorjem soodgovorni za pripravo načrta. ZUPUDPP-NPB1 določa tudi prostorsko konferenco, to je stalna delovna skupina koordinatorja in državnih NUP, ki z rednim medsebojnim usklajevanjem in dogovarjanjem določajo aktivnosti, potrebne za učinkovito pripravo načrtov ter usklajujejo različne javne interese, vezane na postopek njihove priprave.

Število NUP je v obravnavanih obdobjih (do 2004, 2004, 2007, 2011, 2012, 2013) precej spreminjalo. Do leta 2004 beležimo 21 državnih NUP, leta 2004 je število upadlo na 18, leta 2007 se je z ZPNačrt število povzpelo na 32 NUP, leta 2011 je na seznamu MOP zabeleženih 31 državnih NUP, v zadnjem

obdobju pa število NUP ponovno upada. Seznam državnih NUP za leto 2012 beleži 16, za leto 2013 pa 17 NUP. ZUPUDPP-NPB1 (2010, 2012) kot državne NUP opredeljuje ministrstva, po področjih pa jih deli na varstvene državne NUP in na druge državne NUP. Zakon določa 17 državnih NUP, dodaja pa tudi, da v primeru, ko koordinator presodi, da je pri pripravi načrta potrebno sodelovanje tudi drugih ministrstev, organov v njihovi sestavi, javnih zavodov ali drugih organov ali organizacij, so ti dolžni na poziv koordinatorja tudi sodelovati. Nihanje števila NUP je deloma mogoče pripisati preoblikovanju posameznih sektorjev ali združevanju področij. Vprašanje pa je, zakaj v zadnjem obdobju (2012, 2013) na seznamu državnih NUP niso več zastopana področja kot npr. zdravstveno varstvo, šolstvo in šport, socialne zadeve, socialni razvoj in varstvo ter turizem, torej področja, ki so ključna za zagotavljanje kakovostnega in zdravega bivalnega okolja ter blaginje prebivalstva.

Ključne naloge in aktivnosti NUP se v različnih obdobjih in s spreminjanjem zakonodaje bistveno ne razlikujejo. NUP so pozvani, da oblikujejo in podajo svoje potrebe, ki se nanašajo na prostor in na področje delovanja, posredujejo strokovne podlage in informacije pomembne za njihovo delovno področje ter vse podatke s katerimi razpolagajo. Zakon o urejanju prostora iz leta 1984 poudarja, da naj bodo potrebe urejanja prostora posameznih nosilcev planiranja podane čim bolj konkretno, kasnejši zakonski akti glede tega niso več tako eksplicitni. ZPNačrt-B leta 2012 določa, da morajo državni NUP pripraviti splošne smernice, ki ustrezajo pojavnosti in lastnostim tistih dobrin in javnih interesov, za varovanje in udejanjanje katerih so pristojni, oziroma za območja, ki ustrezajo teritorialni organiziranosti njihove dejavnosti. Te smernice morajo biti dostopne na spletnih straneh pristojnih NUP. V posameznih primerih so NUP lahko pozvani, da pripravijo posebne smernice in podajo konkretne usmeritve iz njihove pristojnosti za učinkovito načrtovanje prostorskih ureditev.

S spreminjanjem zakonodaje so se spreminjale tudi pristojnosti NUP. Zakon o urejanju prostora iz leta 1984 nosilec planiranja nalaga, da podajo svoje dolgoročne razvojne potrebe čim bolj konkretno ter jih v nadaljnjih postopkih med pripravo in sprejemanjem dolgoročnih planov družbenopolitičnih skupnosti medsebojno usklajujejo. Kasnejši zakoni dajejo NUP možnost podajanja mnenja s tem pa tudi že moč odločanja kje in na kakšen način razvijati dejavnosti v prihodnosti. V mnenjih NUP ugotovijo ali je pripravljavec pri pripravi prostorskega akta upošteval njihove smernice in ali so rešitve v skladu z njihovimi zahtevami in predpisi. Pri tem pa posamezni NUP izhajajo zgolj iz svojega vidika, ne upoštevajo pa številnih drugih deležnikov, ter njihovih potreb v prostoru.

Sodelovanje NUP pri pripravi planov se je v praksi izkazalo kot pomanjkljivo. Posamezni NUP ne delujejo kooperativno, niso pripravljene na sodelovanje, iskanje rešitev in utemeljeno razpravo ter usklajevanje interesov, neredko podajajo zelo splošne smernice, katere niso naravnane na obravnavani problem, posredujejo pa tudi neažurne podatke (ugotovitve ankete izvedene v okviru raziskovalnega projekta Uporaba in učinkovitost celovite presoje vplivov na okolje ter presoje vplivov na človekovo zdravje, november 2011, UL, Biotehniška fakulteta). ZUPUDPP-NPB1 (2010, 2012) v svojih določbah že zahteva, da morajo NUP aktivno sodelovati v vseh fazah postopka in da so skupaj s pobudnikom, koordinatorjem in investitorjem soodgovorni za pripravo načrta.

Preglednica 18: Seznam nosilcev urejanja prostora po posameznih obdobjih

Področje		Pristojni nosilec urejanja prostora in organizacije, ki za nosilce pripravljajo smernice in mnenja	pred 2004 ²⁰	2004 ²¹	2007 ²²	2011 ²³	2012 ²⁴	2013 ²⁵
RAZVOJ POSELITVE		MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR Direktorat za prostor ²⁶						
KMETIJSTVO		MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO Sektor za sonaravno kmetijstvo Oddelek za kmetijski prostor ²⁷						
GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO		MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo ²⁸ ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE Z območnimi enotami: Bled, Brežice, Celje, Kočevje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Nazarje, Novo mesto, Postojna, Sežana, Slovenj Gradec, Tolmin ZAVOD ZA RIBIŠTVO SLOVENIJE						
RABA in UPRAVLJANJE Z VODAMI		AGENCIJA RS ZA OKOLJE Urad za upravljanje z vodami ²⁹ Agencija RS za okolje Izpostave: Sektor za vodno območje Donave Oddelek območja zgornje Save Sektor za vodno območje Jadranskega morja						
RAVNANJE Z ODPADKI IN ČISTILNE NAPRAVE		MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR Direktorat za okolje						
HRUP IN KAKOVOST ZRAKA		MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR Direktorat za okolje Sektor za okolje in podnebne spremembe						
METEOROLOGIJA		AGENCIJA RS ZA OKOLJE Urad za meteorologijo						
OHRANJANJE NARAVE		MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR Direktorat za okolje ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE ³⁰ Z območnimi enotami: Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Piran						
VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE		MINISTRSTVO ZA KULTURO Direktorat za kulturno dediščino ³¹ ZAVOD ZA VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENIJE Z območnimi enotami: Celje, Kranj, Ljubljana, Maribor, Nova Gorica, Novo mesto, Piran						
PROMET	promet	MINISTRSTVO ZA PROMET Direktorat za promet ³²						
	ceste	MINISTRSTVO ZA PROMET Direkcija RS za ceste						

²⁰ Zakon o urejanju prostora (Ur.l. SRS, št. 18-930/84) in Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju /ZPUP/ (Ur.l. RS, št. 48/1990, spremembe Ur.l. RS, št. 85/2000, 110/2002-ZUreP-1 (8/2003 popr.).

²¹ Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1) (Ur. l. RS, št. 110/2002, 8/2003 popr.)

²² Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt) (Ur. l. RS, št. 33/2007)

²³ Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt) (Ur. l. RS, št. 33/2007), Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP-NPB1) (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010)

²⁴ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt-B) (Ur.l. RS, št. 57/2012), Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP-NPB1) (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010, 57/2012)

²⁵ Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt-B) (Ur.l. RS, št. 57/2012), Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP-NPB1) (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010, 57/2012)

²⁶ v pretekli sestavi ministrstev MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO, Urad RS za prostorski razvoj; od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za prostor

²⁷ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE, Direktorat za kmetijstvo

²⁸ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE, Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo

²⁹ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE, Agencija RS za okolje

³⁰ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev neposredno ZAVOD ZA VARSTVO NARAVE

³¹ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT, Direktorat za kulturno dediščino; od leta 2013 ponovno MINISTRSTVO ZA KULTURO, DIREKTORAT ZA KULTURNO DEDIŠČINO

³² od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

Področje	Pristojni nosilec urejanja prostora in organizacije, ki za nosilce pripravljajo smernice in mnenja	pred 2004 ²⁰	2004 ²¹	2007 ²²	2011 ²³	2012 ²⁴	2013 ²⁵
	Sektor za planiranje in analize ³³						
avtoceste	MINISTRSTVO ZA PROMET Direktorat za ceste ³⁴ DRUŽBA RS ZA AVTOCESTE						
železnice	MINISTRSTVO ZA PROMET Direkcija RS za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo ³⁵ Slovenske železnice d.d.						
letalstvo	MINISTRSTVO ZA PROMET Direktorat za civilno letalstvo ³⁶						
luke	MINISTRSTVO ZA PROMET Direktorat za pomorstvo ³⁷ Uprava RS za pomorstvo						
trajnostna mobilnost	MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR Direktorat za promet						
MINERALNE SUROVINE /RUDARSTVO	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO Direktorat za energijo Sektor za rudarstvo ³⁸						
TEHNOLOŠKI PARKI/ VISOKO ŠOLSTVO	MINISTRSTVO ZA VISOKOŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO ³⁹ Direktorat za tehnologijo						
TELEKOMUNIKACIJE	MINISTRSTVO ZA VISOKOŠOLSTVO, ZNANOST IN TEHNOLOGIJO Direktorat za informacijsko družbo TELEKOM d.d. Sektor za vzdrževanje omrežja in zagotavljanje storitev						
ENERGETIKA ⁴⁰	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO Direktorat za energijo ⁴¹ Z obveznimi soglasodajalci: GEOPLIN PLINOVODI d.o.o. ELES PR, d.o.o. Pristojna ELEKTRODISTRIBUCIJSKA PODJETJA: Elektro Ljubljana, d.d. Elektro Maribor, d.d. Elektro Celje, d.d. Elektro Primorska, d.d. Elektro Gorenjska, d.d.						
TURIZEM	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO Direktorat za turizem						
BLAGOVNE REZERVE	MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO Direktorat za notranji trg						
SOCIALNE ZADEVE, SOCIALNI RAZVOJ IN VARSTVO	MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE Direktorat za socialne zadeve						
	MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE Sekretariat – Služba za vojna grobišča						
ZDRAVSTVENO VARSTVO	MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE Direktorat za zdravstveno varstvo						
ŠOLSTVO IN ŠPORT	MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT ⁴² Direktorat za šolsko in predšolsko vzgojo						

³³ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

³⁴ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

³⁵ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

³⁶ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

³⁷ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za promet

³⁸ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorat za energijo

³⁹ v pretekli sestavi ministrstev MINISTRSTVO ZA INFORMACIJSKO DRUŽBO

⁴⁰ od leta 2012 po reorganizaciji ministrstev v pristojnosti MINISTRSTVA ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR, Direktorata za energijo

⁴² v pretekli sestavi ministrstev MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO, ZNANOST IN ŠPORT

Področje	Pristojni nosilec urejanja prostora in organizacije, ki za nosilce pripravljajo smernice in mnenja	pred 2004 ²⁰	2004 ²¹	2007 ²²	2011 ²³	2012 ²⁴	2013 ²⁵
	MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT Direktorat za šport						
PRAVOSODJE	MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE Direktorat za pravosodno upravo						
ZAŠČITA IN REŠEVANJE	MINISTRSTVO ZA OBRAMBO Uprava RS za zaščito in reševanje						
OBRAMBA	MINISTRSTVO ZA OBRAMBO Direktorat za logistiko Sektor za gospodarjenje z nepremičninami ⁴³						
NOTRANJE ZADEVE	MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE Sekretariat Urad za notranje zadeve						
ZUNANJE ZADEVE ⁴⁴	MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE						
DODATNO ⁴⁵	Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko						
	Služba vlade za strukturno politiko in regionalni razvoj						
	Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za elektronske komunikacije						
	Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za podjetništvo in konkurenčnost						
	Občina – za področje gospodarstva, lokalnih cest, turizma, družbene javne infrastrukture lokalnega pomena						
	Komunalno stanovanjska družba – lokalno – vodovod in komunalna infrastruktura						
	Vodovod in kanalizacija – komunalna infrastruktura						

⁴³ v obdobju 2007 je NUP Direktorat za obrambne zadeve, Urad, sektor za civilno obrambo

⁴⁴ velja le za obmejne občine

⁴⁵ Uradni sezname NUP za leta 2011, 2012, 2013, ki so dostopni na spletni strani Ministrstva za okolje in prostor oziroma Ministrstva za infrastrukturo in prostor se nanašajo le na državne nosilce urejanja prostora, zato lokalni nosilci v preglednici niso označeni

Preglednica 19: Pregled opredelitev in nalog nosilcev urejanja prostora, kot so opredeljene v zakonodaji

Zakon	Število nosilcev	Naloge	Vključenost v postopke/izdaja »mnenj«
Zakon o urejanju prostora (ZUP, 1984) Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju /ZPUP/ (1990, 2000)	21	<ul style="list-style-type: none"> - določitev dolgoročnih potreb v zvezi z urejanjem prostora - sodelovanje v pripravi in pri sprejemanju dolgoročnih planov občin/države - določitev okvirnega roka za izvedbo predvidenega posega v prostor 	/
Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1) (Ur.l. RS, št. 110/2002, 8/2003 popr.)	18	<ul style="list-style-type: none"> - posredovanje strokovnih podlag - podajanje smernic - podajanje mnenja k prostorskemu aktu - izmenjava podatkov med NUP - posredovanje svojih aktov in drugih predpisov s predpisanimi podatki, ki se nanašajo na urejanje prostora, pri čemer mora biti zagotovljena sledljivost sprememb podatkov, ki se v zbirkah med seboj dopolnjujejo, ministrstvu za prostor oz. organom v sestavi 	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje smernic - izdajanje mnenja
Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt) (Ur.l. RS, št. 33/2007)	32	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje smernic za načrtovane prostorske ureditve iz svojih pristojnosti - podajanje razvojnih potreb skladno z državnim strateškim načrtom - zagotavljanje strokovnih podlag za podane razvojne potrebe za prostorske akte s svojega delovnega področja - usklajevanje smernic - izdajanje mnenja - pristojni NUP, ki v skladu s predpisi urejajo varstvo okolja, posredujejo opredelitve glede sprejemljivosti vplivov plana na okolje z vidika svoje pristojnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje smernic - izdajanje mnenja - NUP, ki v skladu s predpisi urejajo varstvo okolja, posredujejo opredelitve glede sprejemljivosti vplivov plana na okolje z vidika svoje pristojnosti, sodelujejo v postopku CPVO
Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt-B) (Ur.l. RS, št. 57/2012)	31	<ul style="list-style-type: none"> - predložiti svoje razvojne potrebe, ki se nanašajo na prostor - zagotavljanje strokovnih podlag za podane razvojne potrebe za prostorske akte s svojega delovnega področja - posredovanje vseh razpoložljivih podatkov, ki se nanašajo na prostor, ter morebitnih usmeritev, priporočil in pojasnil s svojih 	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje smernic - izdajanje mnenja (1. in 2. mnenje, v fazi osnutka in v fazi predloga) - NUP, ki v skladu s predpisi urejajo varstvo okolja, posredujejo opredelitve glede sprejemljivosti vplivov plana na okolje z vidika svoje pristojnosti, sodelujejo v postopku CPVO

Zakon	Število nosilcev	Naloge	Vključenost v postopke/izdaja »mnenj«
		<ul style="list-style-type: none"> delovnih področij - podajanje splošnih smernic in njihovo ažuriranje; smernice morajo biti dostopne na spletni strani posameznega NUP - izdajanje mnenja (1. mnenje v fazi osnutka prostorskega načrta, 2. mnenje v fazi predloga prostorskega načrta - pristojni NUP, ki v skladu s predpisi urejajo varstvo okolja, sodelujejo v postopku CPVO, v prvem mnenju podajo svoje mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje z vidika svoje pristojnosti 	
Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP-NPB1) (Ur.l. RS, št. 80/2010, 106/2010, 57/2012)	16 (l. 2012) 17 (l. 2013)	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje splošnih in posebnih smernic - podajanje strokovnih podlag in podatkov iz svojega delovnega področja, podajanje usmeritev in podatkov iz lastnih strateških načrtov - podajanje mnenj in morebitnih pogojev za podrobnejše načrtovanje ali podajanje projektnih pogojev - aktivno sodelovanje v vseh fazah postopka - na predlog koordinatorja pripraviti stališča in predloge glede možnih rešitev načrtovanih ureditev s svojega delovnega področja - sodelovanje na prostorski konferenci - izdajanje mnenja 	<ul style="list-style-type: none"> - podajanje splošnih smernic - podajanje posebnih smernic - aktivno sodelovanje v vseh fazah postopka/prostorska konferenca - izdajanje mnenja

5.1.2 Izvajanje nalog NUP-ov

V SPRS je navedenih 30 nosilcev urejanja prostora, od katerih smo jih 10 izprašali, če izvajajo svoje naloge. Devet nosilcev svoje naloge bolj ali manj izvaja v skladu z zapisanim v strategiji (glej preglednico 20 in 21), izrazito problematično je le področje zemljiške politike. Dejavniki, ki učinkujejo na izvajanje nalog nosilcev, so:

- spremembe področne zakonodaje,
- finančna sredstva, ki (ni)so na voljo,
- vpliv EU zakonodaje,
- opredelitve v strategiji:
 - o zastarelost nekaterih opredelitev nalog zaradi vmesnih sprememb zakonodaje, npr. na področju varovanja kulturne dediščine,
 - o neustreznost nekaterih opredelitev (nosilec ni seznanjen z vsebino),
 - o težave z opredelitvijo posameznih prostorskih kategorij, pojavov, npr. kakovost bivanja, poselitev,
- odsotnost regionalne ravni, preskok med državno in lokalno ravno,
- odsotnost inštrumentov, podrobnejših predpisov, zlasti npr. področje zemljiške politike,
- prepletenost deležnikov: vključevanje javnosti, odsotnost koordiniranja (*ta dejavnik ni izrazito prisoten med problemi*).

Preglednica 20: Povzetek izvajanja nalog NUP-ov, vključenih v raziskavo.

Nosilec s področja	Uspešnost izvajanja posameznih nalog	Skupna ocena
POSELITEV	3 naloge ✓*, 2 nalogi ●, 1 ✘	Delno.
AKTIVNA ZEMLJIŠKA POLITIKA IN STANOVANJSKA GRADNJA	5 nalog ✘	Ne.
PROMET (del trajnostna mobilnost, javni promet)	2 nalogi ✓, 3 ✘	Delno
VARSTVO OKOLJA	2 nalogi ✓	Da.
KULTURA	1 naloga ●	Delno.
KULTURNA DEDIŠČINA	6 nalog ✓, 3 naloge ●	Da.
ŠPORT	1 naloga ●	Delno.
STRUKTURNA POLITIKA IN SKLADNI REGIONALNI RAZVOJ	4 naloge ✓, 1 naloga ●	Da.
ENERGETIKA (4 naloge)	4 naloge ✓	Da.
OHRANJANJE NARAVE (6 nalog)	6 nalog ✓	Da.

* Pomen znakov: ✓ - naloga se izvaja; ● - naloga se delno izvaja; ✘ – naloga se ne izvaja.

Nosilec s področja poselitve izvaja tri od svojih nalog, dve deloma, zataji pa pri predlogu ukrepov za izboljšanje nepremičninskih evidenc. Problematika pri evidencah je npr. neustreznost in nenatančnost katastra, zaradi česar se pojavljajo problemi tudi na drugih prostorskih ravneh. Deloma se izvaja naloga določitev območij funkcijskih regij, npr. s krepitvijo regionalizma preko določil v občinskih prostorskih aktih, za boljše izvajanje pa manjka regionalna raven. Prav tako je nosilec le deloma uspešen pri krepitvi funkcijske in infrastrukturne povezanosti mest in drugih naselij, saj zaznava odsotnost povezav med manjšimi, podeželskimi in mestnimi občinami, hkrati pa imajo težave pri zmanjševanju občinskih želja v prostorskih aktih po pripisovanju njihovim naseljem večji pomen kot jim po zastopanosti funkcij pripada. Pri drugih nalogah s področja poselitve je nosilec poročal o različnih načelih usmerjanja poselitve, npr. pri preverjanju prostorskih aktov upoštevajo naslednje:

- preprečevanje neustreznih določil v izvedbenih delih aktov glede tipologije objektov,

- presoja kombinacije in bližine različnih namenskih rab, npr. neustreznost načrtovanja turistične kmetije in intenzivne živinoreje na istem območju;
- presoja tega, ali se načrtujejo zadostne površine.

Problemi, ki so jih izpostavili, pri izvajanju nalog so zlasti »izmuzljivost« pojmov in težave pri njihovi opredelitvi, na primer tak primer je prepoznavnost prostora in v povezavi s tem preverjanje ustreznosti posameznih opredelitev (prostorskih umestitev). Pri nalogi s področja svetovanja občinam, v katerih živijo Romi, pri urejanju romskih naselij je ministrstvo pripravilo tipologijo romskih naselij, deset let nazaj je tudi financiralo pripravo podlag za romska naselja, kot problematično pa so izpostavili odnos do drugih naselij in njihovo umeščenost v poselitveno mrežo.

Večina nosilcev svoje naloge izvaja v skladu z zapisom v strategiji, najbolj problematično pa je področje zemljiške politike, za katerega se naloge ne izvajajo, razen deloma na področju:

- Spodbujanja uveljavljanja različnih ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih tako, da se poveča ponudba opremljenih zemljišč: ukrepi, zapisani v ZUreP-1,
- Oblikovanje kriterijev za uveljavitev prostorskih ukrepov, zapisanih v ZUreP-1 (edini ukrep, ki ga občine izvajajo, je ukrep predkupne pravice, poleg tega tudi začasni ukrepi za zavarovanje prostora; ker gre za oblastne ukrepe, se jih težko ureja s kriteriji).

Nosilec je omenil, da zlasti za ukrepe, kot so oblikovanje programa ukrepov zemljiške politike za spodbujanje delovanja trga zemljišč in s tem razširjanje dostopnosti do zemljišč, namenjenih za gradnjo, manjka več instrumentov in ukrepov, ki bi pripomogli k izvajanju nalog. Kot posebej problematična je bila izpostavljena tudi skrb za dostopnost neprofitnih stanovanj in za ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo ter s tem zagotavljanje zadostnega fonda neprofitnih in najemniških stanovanj. Na voljo tudi ni finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjskega gradnje.

Pomanjkljivo je tudi izvajanje nalog na področju prometa, npr. naloga »kategorizacija javnih prometnih povezav glede na potrebe po povezanosti posameznih območij« ni bila izvedena, pri nalogi skrb za finančno podporo zahtevnejšim oblikam javnega prevoza pa je nosilka to terminologijo označila kot neustrezno, saj ni jasno, kaj so zahtevnejše oblike javnega prevoza. Pri prometu je nosilka zadolžena samo za javni promet in trajnostno mobilnost, zato izvajanje drugih nalog prav tako ni opisano. Je bil pa odgovor pozitiven pri izvajanju dveh nalog, in sicer:

- Prednostni razvoj integriranega medmestnega in mestnega javnega prometa v širših mestnih območjih in drugih poselitvenih območjih z namenom, da se zagotovi čim boljša dostopnost do javnih storitev in delovnih mest -> preko vodenja in izvajanja projekta integracije (ki ga deloma onemogočajo interesi lobijev);
- Zagotovitev standardov načrtovanja in gradnje javnih cest in prostorov za mirujoči promet, večjo varnost pešcev in druge oblike nemotoriziranega prometa, za umirjanje prometa na ulicah in v stanovanjskih območjih, skrb za razvoj kolesarskih poti -> skozi smernice in mnenja za OPN.

Na področju varstva okolja sta navedeni dve nalogi, in sicer določitev stopnje občutljivosti okolja, okoljskih izhodišč in skrb za CPVO in priprava načrtov upravljanja z naravnimi viri. Da se zagotavlja ravnovesje med danostmi, možnostmi oskrbe in potrebami po naravnih virih ter prostorska sprejemljivost potrebnih prostorskih ureditev. Obe nalogi se izvajata preko instrumenta CPVO, ki je v pripravljena v postopku priprave OPN ali drugih dokumentov (programov, politik), če se to spozna za potrebno.

Na področju kulture se naloga izvaja delno, saj ni usklajenosti med območji nacionalne prepoznavnosti in ukrepi prostorskega načrtovanja. Problem je, da ministrstvo skrbi le za tisto kulturno dediščino, ki je zavarovana, ne pa za omrežje kulturnih inštitucij na območju celotne države. Ta regulacije sicer poteka skozi nacionalni program za kulturo, na lokalni ravni pa preko občinskih

kulturnih programov (pripravljenih jih ima samo nekaj občin). Naloga OPN je, da potem omogoči lokacijo.

Kulturna dediščina je opisana s kar devetimi nalogami, od katerih jih nosilec zgledno opravlja šest, delno pa tri. Pod strokovnim in pravnim varstvom kulturne dediščine je bilo omenjeno, da je bil leta 2008 sprejet nov zakon, ki je deloma »povozil« določila strategije in tudi povzročil neujemanja določenih opredelitev. Kljub temu je pomenil premik varovanja s posameznih točkovnih objektov dediščine na poskus varovanja območij ter tako uveljavitve celostnega pristopa k varovanju. Instrument, s katerim naj bi se to uveljavilo, je konservatorski načrt, ki pa ni zaživel, kot je bilo predvideno. Pri dejavnosti varstva kulturne dediščine je bilo omenjeno, da so leta 2013 praznovala 100. obletnico službe in da se je zlasti v zadnjih 15 do 20 letih okrepilo vključevanje sektorja v prostorsko načrtovanje. Evidentiranje kulturne dediščine in vodenje registra je zaključeno oziroma za nove objekte poteka sproti. Tudi za evidentiranje dediščine 20. stoletja je bila ustanovljena komisija, problem te dediščine so zaščita avtorskih pravic in od leta 2013 tudi problematika energetskih sanacij. Izvaja se tudi še naloga priprava strokovnih zasnov za varstvo spomeniških lastnosti dediščine in za uveljavljanje kulturne funkcije varovanega, pri čemer sta bila omenjena dva načina izvajanja:

1. Preko strokovnih zasnov, ki so bile pripravljene med letom 2000 in 2003 za vse občine in so služile kot podlaga za pripravo prostorskih aktov.
2. Priprava smernic v postopku priprave prostorskih aktov; splošne smernice so sicer objavljene na spletu.

Prav tako je bilo pokomentirano, da je naloga sedaj bolj birokratska, včasih je bila pa strokovna. Ustrezni konservatorski programi in (so)financiranje obnove kulturnih spomenikov se izvaja v omejenem obsegu. Država naj bi skrbelo za spomenike državnega pomena in v državni lasti, vendar ji za to največkrat zmanjka sredstev, pa tudi strateški interes za uporabo spomenikov zmanjka. Kot dobre primere obnove so izpostavili gradova Strmol in Snežnik kot manj uspešne pa Viltup in Borl. Trenutno je na seznamu 40 aktivnih spomenikov z upravljavci, ki zaradi starosti in obrabe potrebujejo vedno nova investicijsko-vzdrževalna dela.

Programi prenove, revitalizacije, turizma in drugi programi so le delno izvedeno naloga, saj konservatorski načrt ni dokument, ki bi ga lokalne skupnosti prepoznavale kot koristnega. Za boljšo promocijo trenutno pripravljajo vzorčni primer. Na področju tematskih poti je bila izpostavljena zlasti problematika nastanka številnih turističnih poti – znotraj EU projektov, kot pobude lokalnih društev – za katere se pripravi različna signalizacija, ki ni usklajena z že obstoječo. Ministrstvo sicer nudi strokovno pomoč v primeru pobud, vendar so dosedaj v povprečju dobili eno na leto. Centralnega registra tematskih poti pa ni.

Na področju športa se pristojno ministrstvo ukvarja predvsem z vplivom investicij v javne subjekte, torej največkrat zagotavljanjem ustrezne infrastrukture za osnovne in srednje šole. V ta namen vodijo tudi centralni register športne infrastrukture. Sicer si prizadevajo, da bi se dejavnosti čim bolj prostorsko razpršile, vendar pa vpliva na umeščanje nimajo. Edini državni projekt gradnje športne infrastrukture, ki ga trenutno vodijo, je gradnja centra Planica.

Nosilec za področje strukturne politike in skladnega regionalnega razvoja izvaja štiri od pet nalog v celoti, delno uspešno je pri zagotavljanju usklajenosti RRP-jev s strateškimi razvojnimi dokumenti in SPRS. Medtem kot je usklajenost z operativnimi programi zagotovljena že z naravno dokumenta, pa so bile smernice za uskladitev s SPRS-jem pripravljene šele za novo obdobje, torej 2014-2020, ki predvidevajo in spodbujajo k vključitvi prostorske dimenzije v RRP-je. Priprava razvojnih programov za skladen razvoj je bila izvedena, v obdobju 2007-2013 je bilo med regijami razdeljenih 600 milijonov EUR. Povezovanje partnerjev na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni je bilo zagotovljeno preko EU projektov: transnacionalni teritorialni, prekomejni in drugi. Kot ukrep za preprečevanje nastajanja območij z večjimi razvojnimi problemi so bili sprejeti posebni programi za problemska območja z visoko brezposelnostjo, in sicer za območja Pomurje, Pokolpje, Maribor, Radeče, Zasavje in Spodnje Zasavje. Sem bi lahko umestili tudi popotresno obnovo Posočja. Tematika obmejnih

območjih je bila naslovljena s pomočjo določitve 85 obmejnih problemskih območij, leta 2011/2012 je potekal tudi razpis za podjetništvo v obmejnem pasu, kasneje pa je zmanjkalo sredstev.

Na področju oskrbe z energijo se izvajajo vse štiri naloge, spodbude izvajanju programov izdelave energetskega zasnov mest in drugih naselij so pripomogle, da so občine pripravile lokalne energetske koncepte. V začetni fazi, ko teh spodbud še ni bilo, so namreč občine precej zaostajale za predvidenim načrtom priprave. Varčna raba energije in izkoriščanje različnih vrst energije se spodbuja preko dveh akcijskih načrtov, enega za obnovljive vire energije in drugega za učinkovito rabo energije. Tudi spodbuda za povečanje deleža izkoriščanja OVE je ministrstvo zagotovilo kar nekaj, pri čemer je v Sloveniji precej prisotno nasprotovanje različnemu tipu proizvodnih objektov OVE, npr. malih hidroelektrarn, vetrnih elektrarn. Na področju sončnih elektrarn so začeli tudi z omejevanjem nekaterih spodbud zaradi prevelikega obsega investicij: cilji, ki so bili zastavljeni do leta 2020, so bili leta 2014 že doseženi. Pri drugih OVE je Slovenija zaenkrat pod zastavljenimi cilji, v veliki meri tudi zaradi okoljevarstvenih omejitev pri izvajanju ukrepov.

Področje ohranjanja narave je v strategiji pokrito s šestimi nalogami, pri čemer se jih večina izvaja preko postopka priprave prostorskih aktov, tako OPN-jev kot DPN-jev, z glavnim inštrumentom naravovarstvenih smernic. Tudi izvajanje presoje sprejemljivosti vplivov planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih posegov v naravo je izvedeno skozi pregledovanjem okoljskih poročil in pripravo mnenj. Na ravni posegov – prostorskih ureditev – se pripravlja presoje sprejemljivosti.

Pri upravljanju z vodami smo opravili intervju z osebo, ki je zadolžena za preverjanje vsebine prostorskih aktov, dajanja služnostnih pravic in drugih nalog, ki pa niso povezane z opredelitvijo nalog, kot jih opisuje strategija, npr. pripravo načrtov upravljanja z vodami vodnega območja Donave in vodnega območja Jadranskih rek z vodami povodij, porečij ali njihovih delov. Zaradi tega o izvajanju nalog s tega področja ne poročamo na tem mestu.

Preglednica 21: Pregled opravljanja nalog nosilcev, kot so opredeljeni v SPRS.

Nosilec & naloge	Izvajanje (da/ne/deloma ⁴⁶)	Način izvajanja	Problematika
1 Nosilec urejanja prostora za POSELITEV⁴⁷			
usmerja razvoj poselitve tako, da se 1. Dekocentrirano zagotavlja <i>prostorske možnosti za razvoj različnih dejavnosti družbene javne infrastrukture,</i> 2. Povečuje konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru, 3. <i>Krepi kvaliteten razvoj in privlačnost</i> mest ter drugih naselij, 4. <i>Kvaliteta bivanja in prepoznavnost prostora.</i> npr. povečevanje konkurenčnosti slovenskih mest v prostoru	Da.	Načela, ki se jih preverja in poskuša uveljavljati pri preverjanju prostorskih aktov: - ohranjanje kakovosti bivanja in prepoznavnosti prostora: <ul style="list-style-type: none"> • preprečevanje neustreznih določil v izvedbenih delih aktov glede tipologije objektov, • presoja kombinacije in bližine različnih namenskih rab, npr. neustreznost načrtovanja turistične kmetije in intenzivne živinoreje na istem območju; • presoja tega, ali se načrtujejo zadostne površine. - preprečevanje širjenja razpršene gradnje s prostorskimi akti preko določitve izvedbenih pogojev in vrst objektov, - skrb za ustrezno razmestitve različnih dejavnosti družbene javne infrastrukture.	- Pojem poselitve je težko konkretizirati. - Družbeno javno infrastrukturo, ki je povezana s poselitvijo, načrtujejo občine, čeprav gre za strateška vprašanja, s katerimi bi se moralo ukvarjati ministrstvo. - Vprašanje zagotavljanja potrebne infrastrukture v demografsko ogroženih občinah. - Kakovost bivanja in prepoznavnost prostora je težko presojati v primeru (velikih) razvojnih projektov, saj je »kakovost« težko opredeljiva kategorija. - Odsotnost kriterijev za preverjanje prepoznavnosti prostora, npr. problematika kozolcev, ki niso tipsko določeni. - Problematika odsotnosti regionalnega ravni, saj se s smernicami in mnenji ne da usmerjati razvoja. - Nekaterih kriterijev, npr. povečevanja konkurenčnosti v evropskem prostoru, se ne da preverjati. - Konkurenčnost se presoja le v omejenem obsegu, saj je konkurenčna le Ljubljana, mogoče tudi občine na meji z Avstrijo, Hrvaško in Madžarsko pri meddržavnem povezovanju.
usmerja razvoj poselitve, da se: 1. <i>krepi funkcijsko in infrastrukturno povezanost mest in drugih naselij</i> (<= poudarek na povezanosti urbanih naselij z zaledjem)	Delno.	V postopku preverjanja predlogov aktov: - Preverba sistema lokalnega omrežja gospodarske javne infrastrukture in njegovo skladnost s funkcijami posameznih naselij. Funkcijska povezanost med naselij mora ustrezati njihovi vlogi.	- V severovzhodni Sloveniji so občine majhne, vendar med njimi ni krepitve funkcijske infrastrukturne povezanosti. - Tudi odsotnost povezav med manjšimi, podeželskimi in mestnimi občinami.
zagotavlja racionalno rabo tal, preprečuje in	Da	- Poskuša se preprečevati razpršeno gradnjo.	- Težka naloga, ki se jo poskuša izvajati tudi na usklajevalnih

⁴⁶ Deloma uporabi res izjemoma, če drugega ne bo.⁴⁷ Za področje poselitve so odgovarjale štiri osebe.

sanira stihijsko razpršeno gradnjo		- Usmerjanje na gradnjo najprej na obstoječih stavbnih zemljiščih, ki so na razpolago, (so komunalno opremljeni) in nimajo dodatnih omejitev. Če to ni mogoče, se šele potem širi naselje.	sestankih, na katerih se sooči veliko različnih mnenj. - Problematika velika števila teženj po gradnji na lastni parceli. - Odsotnost meril (za razpršeno gradnjo) in smernic. (2)
svetuje občinam, v katerih živijo Romi, pri urejanju romskih naselij	Da	- Pripravljena je bila tipologija romskih naselij. - Deset let nazaj je bilo na voljo financiranje strokovnih podlag za romska naselja (umestitev v smislu preseljevanja). - Razlika v regijah glede na tip romskih naselij, v Prekmurju npr. so naselja urejena, imajo tudi že svojo infrastrukturo, v jugovzhodni Sloveniji je problematika veliko večja.	- Problematično področje: ponavadi so romska naselja tam, kjer so tudi strogi naravovarstveni režimi. - Odnos do drugih naselij in umeščenost v poselitveno mrežo.
predlaga ukrepe za izboljšanje za izboljšanje nepremičninskih evidenc	Ne	/	- Neustreznost in nenatančnost katastra, zaradi česar se potem pojavljajo problemi tudi na drugih prostorskih ravneh. - Pomanjkanje sredstev za ureditev katastra. - Težave pri izvajanju občinskih nalog, kot je npr. izdajanje potrdil o namenski rabi.
določa območja funkcijskih regij.	Delno.	- Krepitev regionalizma preko določil v občinskih prostorskih aktih.	- Zaradi odsotnosti regionalne ravni, se ta naloga izvaja omejeno.
2 Nosilec urejanja prostora za področje AKTIVNA ZEMLJIŠKA POLITIKA IN STANOVANJSKA GRADNJA⁴⁸			
oblikovanje programa ukrepov zemljiške politike za spodbujanje delovanja trga zemljišč in s tem razširjanje dostopnosti do zemljišč, namenjenih za gradnjo	Ne	/	- Obstajajo določeni zakonski mehanizmi, npr. predkupna pravica, vendar bi bilo potrebnih več ukrepov, da bi se to lahko dejansko izvajalo.
spodbujanje uveljavljanja različnih ukrepov urbane zemljiške politike v lokalnih skupnostih tako, da se poveča ponudba opremljenih zemljišč	Ne	- Ukrepi, določeni v ZUreP-1, razen komunalnega opremljanja, priprave programov opremljanja in dejansko izvajanje komunalne opreme na terenu, kar pokriva zakonodaja v pristojnosti MKO-ja. - Intenzivno izvajanje komunalnega opremljanja (vodovod, odvajanje, čiščenje odpadnih voda)	- Odsotnost inštrumentov. - Povečanje ponudbe opremljenih zemljišč, je trenutno povsem v domeni občine. - Instrument komunalnega prispevka je potreben prenove, če želimo, da bi deloval kot finančni ukrep zemljiške politike.

⁴⁸ Odgovore za področje aktivne zemljiške politike in stanovanjske gradnje sta podali dve osebi.

		- instrument komunalnega prispevka, s katerim se plača del stroškov izgradnje komunalne opreme	
oblikovanje kriterijev za uveljavljanje prostorskih ukrepov, zapisanih v ZUreP-1	Ne	/	- Neustreznost ukrepov, zapisanih v ZUreP-1, izvaja se le predkupna pravica in pa začasni ukrepi zavarovanja urejanja prostora. - Kriteriji za izvajanje ukrepov niso določeni, čeprav bi za mehkejšo prostorske ukrepe lahko bili.
predlog razvoja finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje in drugih javnih interesov	Ne	- Edino stanovanjsko politiko izvaja Stanovanjski sklad RS, ki ne zagotavlja neprofitnih, ampak profitna stanovanja.	- Javni sektor se je popolnoma umaknil iz zagotavljanja neprofitnih stanovanj. - Finančnih spodbud za nakup in opremljanje stavbnih zemljišč za potrebe neprofitne stanovanjske gradnje ni, razen tega, da lahko občina oprosti investitorja plačila komunalnega prispevka za gradnjo neprofitnih stanovanj (primer Koper, Velenje ali Slovenj Gradec) - Odsotnost sklada stavbnih zemljišč.
<i>skrb za zadostno ponudbo različnih tipov stanovanj glede na tipologijo in lastniško strukturo ter s tem zagotavljanje zadostnega fonda neprofitnih in najemniških stanovanj ter spodbujanje večje izkoriščenosti obstoječega stanovanjskega sklada.</i>	Ne	/	/
3 Nosilec urejanja prostora za področje PROMETA⁴⁹			
Dopolnjevanje prometnega sistema in integracija državnega regionalnega in lokalnega prometa tako, da se zagotovi racionalna povezava urbanih naselij in evropskih prometnih koridorjev	Ne	/	- Nejasnost naloge, ki govori o delovanju prometnega sistema integracija državnega in lokalnega prometa, tako, da se zagotovi racionalna povezava urbanih naselij, pri čemer se meša infrastrukturo (naloge direktorata za infrastrukturo) in prevoz. - V Sloveniji ne toliko problem infrastrukture, ampak njenega vzdrževanja.
Kategorizacija javnih prometnih povezav glede	Ne	/	/

⁴⁹ Štiri naloge s področja prometa niso bile komentirane, ker spadajo pod pristojnost drugih oseb. Gre za naloge: Spodbujanje javnega pomorskega prometa in skrb za razvoj in posodabljanje pristanišč; Spodbujanje zračnega prometa ter razvoj, gradnja ali posodabljanje javnih letališč/heliportov v skladu z usmeritvami prostorske strategije; Zagotovitev radarskih sistemov in druge opreme navigacijskih služb zračnega in pomorskega prometa v skladu z usmeritvami prostorske strategije in program sanacije in obnove obstoječih objektov in naprav prometne infrastrukture ter graditve novih skladno z načrtovanim razvojem poselitve in mednarodnih povezav.

na potrebe po povezanosti posameznih območij			
Prednostni razvoj integriranega medmestnega in mestnega javnega prometa v širših mestnih območjih in drugih poselitvenih območjih z namenom, da se zagotovi čim boljša dostopnost do javnih storitev in delovnih mest	Da	- Vodenje in izvajanje projekta integracije.	- Vmešavanje in interesi lobijev, prevozniki nočejo transparentnega vodenja in upravljanja z enotnim upravljalcem. - Ponavljanje razpisa.
Zagotovitev standardov načrtovanja in gradnje javnih cest in prostorov za mirujoči promet, večjo varnost pešcev in druge oblike nemotoriziranega prometa, za umirjanje prometa na ulicah in v stanovanjskih območjih, skrb za razvoj kolesarskih poti	Da	- Skozi smernice in mnenja za OPN.	/
Skrb za finančno podporo države zahtevnejšim oblikam javnega prevoza	Ne	/	- Odsotnost opredelitve tega, kaj so zahtevnejše oblike javnega prevoza.
4 Nosilec urejanja prostora za področje VARSTVA OKOLJA ⁵⁰			
Določitev stopnje občutljivosti okolja, okoljskih izhodišč in skrb za celovito presojo vplivov planov in programov na okolje	Da	- Izdajanje odločb. - Na prvi stopnji odločitev o tem, ali je celovita presoja vplivov na okolje potrebna. Okoljsko poročilo se pripravi v primeru, da je potrebno narediti celovito presojo vplivov na okolje. Okoljski izvedenec mora stanje oceniti in dati okoljska izhodišča. Okoljska izhodišča morajo biti nastavljena tako, da je potem lahko opravljena dobra presoja vplivov na okolje.	/
Priprava načrtov upravljanja z naravnimi viri tako, da se zagotavlja ravnovesje med danostmi, možnostmi oskrbe in potrebami po naravnih virih ter prostorska sprejemljivost potrebnih prostorskih ureditev	Da	- Po ZVO-ju je plan, načrt, program, strategija vse kar lahko posredno prizadene prostor oz. naravne vire (kmetijska zemljišča, gozdovi, itd..) je potrebno presojati.	- Proces presojanja OPN-jev je zaradi usklajevanja številnih deležnikov včasih lahko zelo naporen.
5 Nosilec urejanja prostora s področja KULTURE			
razvoj dejavnosti kulture skladno z načrtovanim razvojem poselitve	Delno.	- Ni usklajenosti med območji nacionalne prepoznavnosti in ukrepi prostorskega	- Ministrstvo ni prostorski načrtovalec in poskrbi za vključitev enot kulturne dediščine in za tiste z vplivnimi

⁵⁰ Odgovarjali sta dve osebi.

		načrtovanja (občine jih vedno ne ohranjajo in nadgrajujejo.) - Regulacija skozi nacionalni program za kulturo. - Priprava občinskih kulturnih programov, OPN potem omogoči lokacijo in druge prostorske pogoje.	območij, ne more pa načrtovati razvoja celotnega območja naokrog. - Le nekatere občine imajo pripravljene občinske kulturne programe.
6 Nosilec urejanja prostora s področja KULTURNE DEDIŠČINE			
Dejavnost varstva kulturne dediščine ter druge dejavnosti kulture v skladu s SPRS, da se krepi kulturna raznovrstnost	Da	- V Sloveniji se izvaja vsaj že 100 let (leta 2013 100-letnica delovanja službe). - Dejavnost se tudi krepi, zlasti pri vključevanju v prostorsko načrtovanje, kjer so bolj aktivnih v zadnjih 15 do 20 letih.	
Strokovno in pravno varstvo kulturne dediščine	Da	- Sprejem zakona leta 2008, vključuje premik iz varovanja posameznih točk na območje, kasnejše nadgradnje. - Sodelovanje v normativni prenovi. - Novelacija aktov o razglasitvi, tudi na občinski ravni, npr. za lokalne spomenike.	- Problematika varovanja/prenove celotnih območij.
Evidentiranje kulturne dediščine, vodenje in vzdrževanje registra, valorizacija dediščine	Da	- Vpisovanje in evidentiranje je zaključeno.	
Evidentiranje arhitekture 20. stoletja	Da	- V sklopu evidentiranja novih vpisov v register. - Ustanovljena komisija za arhitekturo za 20. stoletje. - V pripravi širši seznam arhitekture 20. stoletja. - Ustrezni konservatorski programi: financiranje in sofinanciranje kulturnih spomenikov, vključno s povojno stavbno dediščino.	- Od leta 2013 problematika energetskih sanacij -> specifični problemi teh objektov. - Problematika avtorskih pravic.
Ustrezni konzervatorski programi in (so)financiranje obnove kulturnih spomenikov	Delno	- Skrb za spomenike državnega pomena in v državni lasti. - Dobri primeri obnove so: Strmol, Snežnik, manj uspešni: Viltup, Borl.	- Pomanjkanje sredstev. - Problematika upravljanja s kulturnimi spomeniki v državni lasti. - Ni strateškega interesa za uporabo spomenikov. - Problematika obnove prazne lupine.

			<ul style="list-style-type: none"> - Na seznamu 40 aktivnih spomenikov z upravljavci, ki zaradi starosti in obrabe rabijo vedno nova investicijsko-vzdrževalna dela. - Potrebno popraviti formulacijo in poleg spomenikov dodati še stavbno dediščino.
Strokovne zasnove za varstvo spomeniških lastnosti dediščine in za uveljavljanje kulturne funkcije varovanega območja	Da	<ul style="list-style-type: none"> - Strokovne zasnove so bile pripravljene med letom 2000 in 2003 za vse občine in so služile kot podlaga za pripravo prostorskih aktov. - Za vsak prostorski akt ministrstvo na podlagi strokovnega gradiva zavoda pripravi smernice, da se v primeru prostorskih ureditev zagotovi zadostno varstvo. - Splošne smernice pripravljene na spletu, ministrstvo obravnava le posamezne primere -> optimizacija postopka. - Izboljšanje priprave s pomočjo digitalnih baz in tehnologij: posebna aplikacija, v kateri se sloje namenske rabe pokrije z območji dediščine, potem se pa za vsako kombinacijo pripravi stališče. 	<ul style="list-style-type: none"> - Besedna formulacija »strokovna zasnova« je iz zakona pred letom 2008, vendar se še vedno uporablja, ker ni opredeljenih varstvenih območij dediščine. Tako se strokovne zasnove uporabljajo pri pripravi prostorskih aktov. - Sedaj se temu reče smernice. - Naloga je sedaj bolj birokratska, včasih je bila bolj strokovna.
Sodelovanje pri pripravi skupnih programov prenove, revitalizacije, turizma in drugih programih	Delno	<ul style="list-style-type: none"> - Leta 2010 sprejet pravilnik o pripravi konservatorskih načrtov za prenovo, vendar se izvaja le omejeno. - Konservatorski načrt kot instrument za celovito prenovo: funkcionalni, tehnični, prostorsko-oblikovalski, ekološki in turistični vidik. - Priprava vzorčnega primera (še poteka). - Tudi OPPN-jev za prenovo ni. 	<ul style="list-style-type: none"> - V osnovi že tudi problematika prostorskega načrtovanja. - Lokalne skupnosti ne prepoznajo inštrumenta konservatorskega načrta kot koristnega pri zasnovi celostne prenove. - OPPN-jev kot so bili včasih ureditveni načrti in sanacijskih načrti danes ni. - V novi zakonodaji je potrebno prilagoditi obvezno vsebino OPPN-jev: OPPN za obvoznico ni isto kot OPPN za prenovo.
Usmerjanje razvoja različnih tematskih kulturnih poti	Delno	<ul style="list-style-type: none"> - Usmerjanje v primeru, da pride pobuda. Pregled in strokovna pomoč, vendar pridejo v povprečju ena na leto. - Delni vpliv na rezultat je možen preko programov razvoja podeželja, sodeluje bolj zavod kot ministrstvo. - Ni enotnega registra tematskih poti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vsak EU projekt praktično naredi novo tematsko pot. - Ni usklajenosti med grafičnimi podobami poti. - Problematika vzdrževanja.

Strokovne podlage za zavarovana območja z večjim številom zavarovanih območij	Da	- Izdelujeta tako ministrstvo kot zavod, odvisno od prostorske ravni.	
7 Nosilec urejanja prostora s področja ŠPORTA			
razvoj športnih objektov in naprav skladno z načrtovanim razvojem poselitve	Delno	- Vpliv preko investicij v javne subjekte – osnovne in srednje šole. - Prizadevanje, da se dejavnosti prostorsko čim bolj razprši. - Obstaja register športne infrastrukture.	- Ni nadzora ali vpliva v prostorskem smislu, kam se uvršča športne objekte. Edini državni projekt je gradnja centra Planica.
8 Naloga nosilca urejanja prostora za področje STRUKTURNE POLITIKE IN SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA			
Priprava razvojnih programov za skladen razvoj v prostoru s posebnim poudarkom na skladnem razvoju regionalnih območij in širših mestnih območij ter območij s posebnimi potenciali in problemi, kot so zlasti obmejna območja, hribovita in gorska območja, območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi, območja, ogrožena zaradi nevarnih procesov in vododeficitarna območja ter druga območja, opredeljena v prostorski strategiji,	Da	- Ta cilj je bil dosežen. Evropska sredstva iz finančne perspektive 2007-2013 - okoli 600 milijonov evrov je bilo razdeljenih po kvotah med posamezne regije ob pomoči regionalnih razvojnih agencij. - Pet upravičenih namenov za sredstva.	/
Zagotovitev ukrepov za povezovanje partnerjev na lokalni, regionalni, nacionalni in evropski ravni pri regionalnih projektih za zmanjševanje razlik v slovenskem prostoru in zmanjševanje razlik SI regij do najrazvitejših EU regij	Da	- Izvajanje EU projektov: transnacionalni, teritorialni, prekomejni.	/
Zagotovitev usklajenosti RRP-jev s strateškimi razvojnimi dokumenti in s SPRS	Delno.	- RRP-ji so usklajeni s strateškimi razvojnimi dokumenti, za SPRS pa so se prizadevanja začela šele za novo obdobje. Pripravljene so tudi smernice za vključitev prostorske dimenzije v RRP-je.	/
Zagotovitev ukrepov za preprečevanje nastajanja območij z večjimi razvojnimi problemi	Da	- Programi za problemska območja z visoko brezposelnostjo (Pomurje, Pokolpje, Maribor, Radeče, Zasavje, Spodnje Zasavje). - Popotresna prenova Posočja.	/
Razvoj na obmejnih območjih za doseganje konkurenčnosti obmejnih slovenskih regij v odnosu do obmejnih regij sosednih držav	Da	- Določitev 85 obmejnih problemskih območij (ranljiv in strateško pomemben obmejni pas za sodelovanje z občinami čez mejo).	- Pomanjkanje sredstev za nadaljevanja programa.

		- Spodbude za ta obmejna problemska območja za razvoj podjetništva. - Velik javni razpis 2011/2012 za podjetništvo v obmejnem pasu.	
9 Nosilec urejanja prostora za področje ENERGETIKE⁵¹			
Zagotovitev zanesljive, ekonomične, kvalitetne in zadostne oskrbe z energijo v skladu s cilji vzdržnega razvoja	Da	- Izvajanje v skladu z določili varstvenega resorja.	/
Spodbuda izvajanju programov izdelave energetskega zasnov mest in drugih naselij	Da	- Vse občine imajo izdelane lokalne energetske koncepte.	- Na začetku problemi s pripravo, nato finančne spodbude za pripravo dokumenta, za katerega so občine dojele, da je nujen.
Spodbuda programov varčne rabe energije, izkoriščanja različnih vrst virov energije	Da	- Priprava dveh akcijskih načrtov – OVE in URE.	/
Spodbuda povečanju deleža izkoriščanja OVE skladno z usmeritvami prostorske strategije	Da	- Spodbude za investicije v proizvodne objekte za OVE, npr. za sončno energijo.	- Nasprotovanje javnosti, npr. pri spodbujanju določenih projektov malih hidroelektrarn. - Omejevanje nekaterih spodbud zaradi prevelikih investicij (izkoriščanje sončne energije - cilje, ki jih imamo do 2020, smo 2014 že dosegli in se je potrebno omejiti). - Pri drugih OVE (razen sončne energije) pod zastavljenimi cilji. - Okoljevarstvene omejitve za izvajanje ukrepov.
10 Nosilec urejanja prostora za področje OHRANJANJA NARAVE⁵²			
Priprava strokovnih podlag za določitev ekološko pomembnih območij, naravnih vrednot in posebnih varstvenih območij	Da	- Vpeljava v vse OPN-je, DPN-je skozi naravovarstvene smernice.	/
Priprava strokovnih podlag za ustanovitev zavarovanih območij in priprava upravljaljskih načrtov	Da	- Vpeljava v vse OPN-je, DPN-je skozi naravovarstvene smernice.	/
Izvajanje presoje sprejemljivosti vplivov planov, programov, načrtov, prostorskih ali drugih aktov in posegov v naravo	Da	- Pregledovanje okoljskih poročil in priprava mnenj. - Na nivoju posegov se dela presojo sprejemljivost.	/
Priprava strokovnih podlag za pripravo	Da	- Priprava predlogov za zavarovana območja,	/

⁵¹ Odgovarjali sta dve osebi.

⁵² Odgovarjali sta dve osebi.

prostorskih aktov za zavarovana območja		ki jih v okoljske akte na isti način kot ostale vsebine pripeljemo z naravovarstvenimi smernicami.	
Priprava naravovarstvenih smernic za prostorske akte ter morebitne druge strokovne podlage v skladu s sprejetimi programi priprave za prostorske akte	Da	/	/
Priprava predpisov za presojo vplivov na naravo	Da	/	/

5.2 Pregled izvajanja nalog Ministrstva za infrastrukturo in prostor

01 **Koordinacija aktivnosti urejanja prostora** je ena od najšibkejših, če ne kar najšibkejša točka izvajanja SPRS. DžP te vloge praktično ne opravlja. Pomanjkanje te vloge je najbolj kritično na področju občinskih prostorskih načrtov, stanje pa kot problematično omenjajo tudi predstavniki sektorjev.

... Če bi nam uspelo na Vladi ponovno vzpostaviti z resorji nek dialog, bolj pomagali občinam.

...In te integralne funkcije, kjer bi mi na vrhu bili povezovalci, usklajevalci teh navzkrižnih interesov v prostoru, tehtanje med razvojnimi in varstvenimi pa nimamo ne.

...Kot mi vidimo, kaj MzIP dela ta hip, da so nosilci strežnika, na katerem visi gradivo.

...Sodelovanja zelo groznega ni, razen v postopkih CPVO, kjer se lahko zgodi, da imamo kakšen sestanek, da se uskladi okoljsko poročilo, drugače je pa to velik manjko.

...Tudi ja, če vidimo da določeno ministrstvo nima ravno podlag za tisto izsiljevanje do občine, poskušamo pomagati.

Koordinacija (=sodelovanje z nosilci urejanja prostora) po mnenju občin

Občine smo povprašali po tem, s katerimi nosilci urejanja sodelujejo dobro in s katerimi slabo. Nosilec urejanja prostora, s kateri občine najbolj sodelujejo, je Zavod za varstvo narave - različne območne enote (8 navedb), sledita Zavod za gozdove in Direktorat za prostor (po 6 navedb) ter Zavod za varstvo kulturne dediščine ter Direktorat za promet (po 3 navedbe), ARSO področje voda (2 navedbi) ter nekaj NUP s po eno navedbo. Občine so dobro sodelovanje ocenile predvsem zaradi hitrega odzivanja posameznega NUP, konstruktivnih delovnih sestankov, pripravljenosti za sodelovanje, reševanje konkretnih primerov ter strokovnosti (jasna izhodišča in strategija). Za Zavod za varstvo narave je ena občina omenila, da sodelujejo pri projektih ali pa se odpravijo tudi na terenske ogleda za iskanje alternativnih možnosti. Pri Zavodu za gozdove je bilo izpostavljeno, da ima znanja s področja prostorskega načrtovanja in jasno področno stanje in strategija razvoja gozdov.

Preglednica 22: Nosilci urejanja prostora, s katerimi občine sodelujejo dobro.

NUP (Število omemb)	Obrazložitev
Zavod za varstvo narave (8)	<ul style="list-style-type: none"> - hiter odziv - pripravljenost na sodelovanje - konstruktivni delovni sestanki - pripravljenost na reševanje konkretnih primerov - sodelovanje pri projektih - terenski ogledi in iskanje alternativnih možnosti za umeščanje turistične infrastrukture
Zavod za gozdove (6)	<ul style="list-style-type: none"> - utemeljeni argumenti - pripravljenost na sodelovanje - jasna izhodišča in usmeritve - nosilec ima znanja prostorskega načrtovanja, stanje in strategija razvoja gozdov je jasna - konstruktivni delovni sestanki - pripravljenost na reševanje konkretnih primerov - pripravljenost na spremembe

MzIP, Direktorat za prostor (6)	<ul style="list-style-type: none"> - nudijo nasvete, razlago, strokovno pomoč - dobra odzivnost - dobra dosegljivost - nosilec je nosilec prostorskega načrtovanja, v postopku priprave OPN sooblikuje prostorske rešitve in svetuje glede skladnosti načrta
Zavod za varstvo kulturne dediščine (3)	<ul style="list-style-type: none"> - hiter odziv - usklajevanje načrtovanih posegov v prostor
MzIP, Direktorat za promet (3)	<ul style="list-style-type: none"> - nosilec ima znanja načrtovanja, sposoben je razvoja in sooblikovanja prostorskih rešitev - jasna izhodišča in usmeritve
MKO – ARSO, vode (2)	<ul style="list-style-type: none"> - utemeljeni argumenti - pripravljenost na dialog
Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (1)	<ul style="list-style-type: none"> - v posameznem obdobju smo zelo dobro sodelovali
Medobčinski urad za varstvo okolja (1)	<ul style="list-style-type: none"> - utemeljeni argumenti - pripravljenost na dialog
Energetika (1)	<ul style="list-style-type: none"> - jasna izhodišča in usmeritve
lokalni upravljalec GJI (1)	<ul style="list-style-type: none"> - hiter odziv, celovitost
vsi, razen Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (1)	<ul style="list-style-type: none"> - večina NUP poda odgovore v predvidenem roku
področje zaščite in reševanja (1)	/
MNZ (1)	/

Nosilca urejanja prostora, s katerima občine najslabše sodelujejo, sta MKO-ARSO (področje voda) ter MKO (področje kmetijstva) (po 10 navedb). Sledi Ministrstvo za kulturo oz. Zavod za varstvo kulturne dediščine (5 navedb) ter MKO-ARSO (področje varstva narave) oz. Zavod za varstvo narave (3 navedbe) ter nekaj NUP s po eno navedbo.

Občine so slabo sodelovanje ocenile predvsem zaradi neodzivnosti NUP (dolgi čakalni roki, dolgotrajna usklajevanja), neizdelanosti strokovnih podlag, ki jih NUP prelaga na breme občin, nejasnih izhodišč in neizdelanih strategij, slabe kakovosti podatkov ipd. Pri večjih nosilcih so bile omenjene tudi organizacijske spremembe, kot so menjave kadrov, ukinitvev ministrstva.

Preglednica 23: Nosilci urejanja prostora, s katerimi občine sodelujejo slabo.

NUP (Število omemb)	Obrazložitev
MKO – ARSO, vode (10)	<ul style="list-style-type: none"> - neodzivnost, dolgi čakalni roki - ignoriranje pereče problematike - spremembe izhodišč tekom postopka neizdelane strokovne podlage; zahteva po izdelavi strokovnih podlag (poplavnih študij) na breme občin - nepopolne evidence poplavnih območij - nepregleden postopek (dolgotrajen in nerazumljiv, niso bili podani konkretni napotki, vhodni podatki s strani ARSO niso bili ažurni)

MKO – kmetijstvo (10)	<ul style="list-style-type: none"> - neodzivnost, dolgi čakalni roki - menjave kadrov - nepripravljeni za sklepanje kompromisov - neizdelane strokovne podlage; zahteva po izdelavi strokovnih podlag na breme občin - ni jasne strategije razvoja podeželja podatki o kakovosti in stanju kmetijskih zemljišč so izjemno slabi, posledično ni jasne strategije varstva in prihaja do zapletov pri usklajevanju rešitev
Ministrstvo za kulturo / Zavod za varstvo kulturne dediščine (5)	<ul style="list-style-type: none"> - neodzivnost, dolgi čakalni roki - zahteve ne temeljijo vedno na pravnih podlagah - mešanje pristojnosti z Zavodom za varstvom narave - prepodrobno za OPN - neurejena hierarhija odločanja - ukinitvev ministrstva
MKO – ARSO, narava / Zavod za varstvo narave (3)	<ul style="list-style-type: none"> - v smernicah ne upoštevajo razvojne komponente - niso jasna izhodišča, predvsem na območjih Natura 2000 in SON - prepodrobno za OPN
lokalni NUP (1)	<ul style="list-style-type: none"> - ne razlikujejo med projektnimi pogoji in smernicami ter mnenji
Ministrstvo za gospodarstvo - področje rudarstva (1)	<ul style="list-style-type: none"> - neodzivnost, dolgi čakalni roki
Zavod za gozdove (1)	<ul style="list-style-type: none"> - zahteva po usklajevanju podatkov, za katere so sami odgovorni - nepripravljenost za sodelovanje in pomoč
Ministrstvo za obrambo – področje obrambe (1)	Sodelovanje je sicer odlično, vendar v primeru različnih pogledov vztrajajo pri lastnih odločitvah in ne sprejemajo novih argumentov.
Ministrstvo za okolje (1)	<ul style="list-style-type: none"> - neodzivnost, dolgi čakalni roki - ni strokovnih podlag
MKO, Sektor za CPVO (1)	/

02. Ugotavljanje skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s SPRS: v primeru prostorskih aktov se naloga izvaja, lažje v primeru DPN, kjer so stvari bolj konkretno zapisane, za OPN (poselitev) so določila precej ohlapna, zato je včasih to težko. Preverja se predvsem hierarhija naselij, pa širitve zunaj naselij. Ugotavljanje skladnosti razvojnih aktov se ne izvaja (glej komentar k U3A3).

..., mi se ne spuščamo v presojo PIP-ov, ali ste sedaj ustrezno oblikovali neke objekte ali neko območje ampak samo želimo vedeti, da ste sploh jih. Ker tisto, kako ste to naredili, je pa vaša pristojnost.

...To jaz ne dopustim, to vztrajam in potem ko že trikrat smernice ali pa mnenja negativno napišeš, ti že s higienskih razlogov ne moreš petič pozitivnega napisati. Me razumete, ampak to držo je zelo težko držati, ker tudi ti sam nimaš neposrednega kriterija v zakonu.

03. Nadzor nad zakonitostjo DzP izvaja delno, pri vsebinah kjer so določila dovolj jasna. Za vsebine, ki jih pokrivajo drugi NUP-i tega ne izvaja, saj je to njihova naloga ki jo v glavnem tudi izvajajo.

...Jaz komentiram, veliko je neformalnega. Navsezadnje sistem tudi bolje funkcionira, če ne temelji na grožnjah, sploh planiranje.

...Nerodnost tega nadzora je, če se občina ne ukloni naši zahtevi, moramo iti na ustavno sodišče, kar je v bistvu malo trapasto, ker je ustavno sodišče tako rekoč najvišja institucija v državi, poleg tega je nadzor tak, da to ni izdajanje gradbenih dovoljenj, kjer imajo neki uradniki pooblastilo za odločanje.

04-05. Vzpostavitev spremljanja stanja in priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora je še eno področje, kjer je izvajanje slabo (glej komentar pod U4).

06-07. Informiranje deležnikov in omogočanje sodelovanja javnosti v zadevah urejanja prostora so naloge, ki jih MzIP opravlja uspešno, zlasti v okviru postopkov priprave in sprejemanja DPN. Nekatere rešitve so zapisane tudi v zakonodaji (ZUPUDPP, Uradni list RS, št. 80/2010), druge pa v obliki priporočil pri katerih tesno sodelujejo tudi z nevladnimi organizacijami (REC, PiC).

... Kadar očitajo, da kdaj ni javnost dovolj dobro vključena pri lokalnem načrtovanju, tudi nevladne organizacije priznajo, da pri DPN-jih je pa to dovolj zgledno urejeno. Tu smo veliko naredili.

08. Promocija prostorskega načrtovanja in dokumentov poteka v glavnem ob postopkih sprejemanja DPN, sicer pa bolj slabo. Pomanjkanje te dejavnosti je razvidno tudi v slabem poznavanju SPRS v širši (strokovni) javnosti in priznavanju njene verodostojnosti. Udeleženci zaključnega posveta so se strinjali, da so različni deležniki SPRS preslabo »ponotranjili«. V aktivnosti na področju promocije dejavnosti prostorskega načrtovanja na splošno se MzIP vključuje s sofinanciranje nagrad s *področja prostorskega načrtovanja (op. Plečnikovo nagrada, zlati svinčnik ZAPS-a)*. Sicer pa bi morale za to poskrbeti strokovna organizacija in civilna družba, med tem ko bi MzIP (oz. DzP) moral skrbeti predvsem za visoke strokovne in uradniške standarde delovanja in s tem za verodostojnost institucije. Potrebna bi bila tudi večja podpora na politični ravni, ki bi prostorsko načrtovanje predstavila kot potrebno in koristno dejavnost in ne zgolj kot oviro za razvoj gospodarstva.

... Ko te stvari predstavljamo, državne projekte zelo poudarjamo, da je to državni projekt, da ima država take in take cilje, da je skladno s strategijo, da strategija je strateški dokument države itd., zelo se povezujemo na pomen strategije, ampak strategija pri ljudeh je prepoznavna kot oz. ni prepoznavna kot verodostojen dokument.

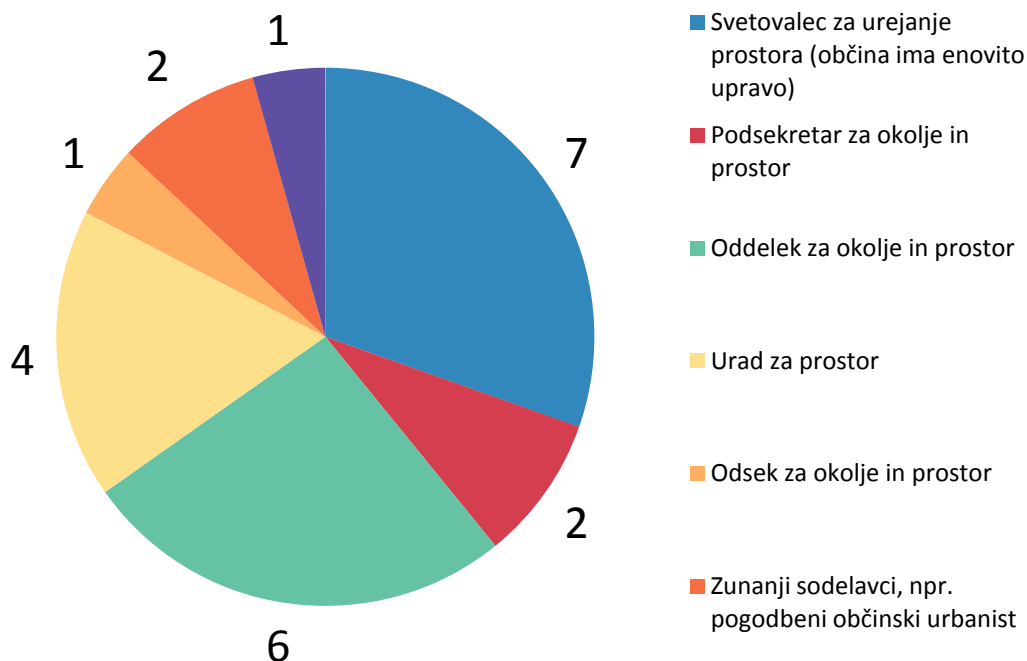
“Res je tudi, mi smo uradniška organizacija in imamo inštitucije, ki naj bi se s tem ukvarjale, recimo obe zbornici, tudi dejansko je bolj uspešna promocija, kadar prihaja iz civilne sfere.”

“Moraš ustvariti občutek med ljudmi, da stvari upravljajo kompetentni ljudje, ne pa, da se tam kar nekaj “vigl-vagl” dogaja. To manjka.”

5.3 Pregled izvajanja nalog lokalnih skupnosti

V sodelujočih občinah za urejanje prostora največkrat skrbi svetovalec za urejanje prostora (občina ima enovito upravo; 7), če je občina večja pa ima svoj oddelek za okolje in prostor (6). Nekaj občin ima urad za prostor, v preostalih občinah pa za urejanja prostora skrbi bodisi odsek za okolje in prostor bodisi zunanji sodelavci bodisi podsekretar za okolje in prostor.

Slika 13: Tip urejanja prostora v sodelujočih občinah.

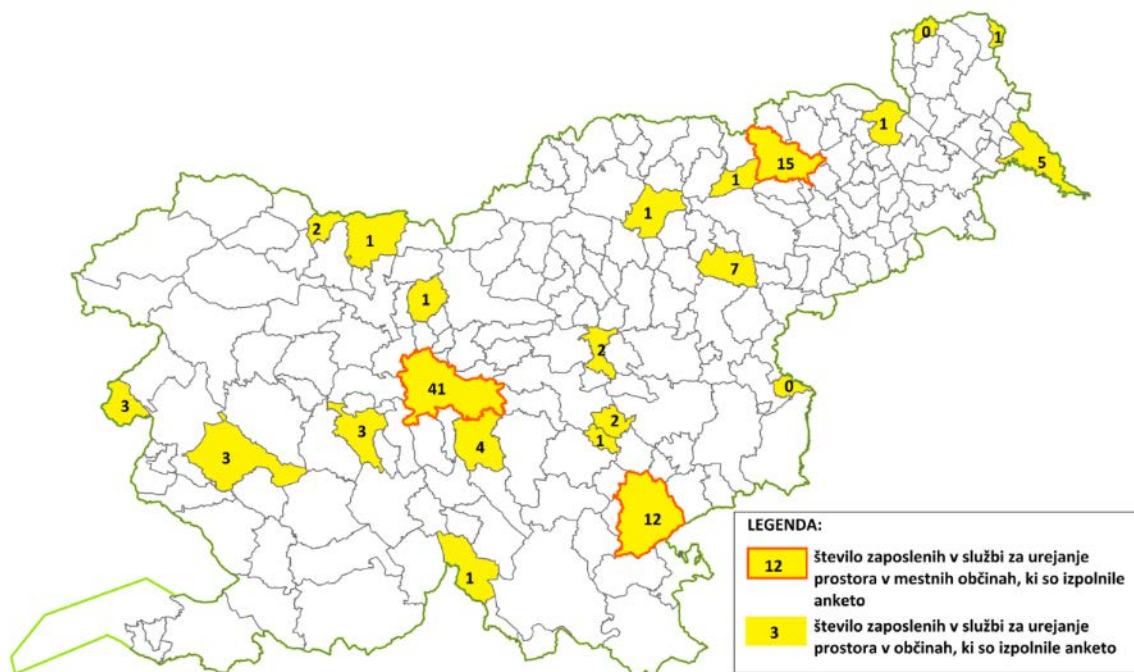

Največ zaposlenih v službi za urejanje prostora je v mestnih občinah (Maribor, Ljubljana in Novo mesto – na grafiki spodaj označene z oranžno), v vsaki od teh občin je čez 10 zaposlenih. Vse ostale občine imajo manj kot 10 zaposlenih v službi za urejanje prostora, nekatere celo nobenega. To verjetno pomeni, da zaposleni, ki se ukvarja z urejanjem prostora, pokriva tudi druga področja.

Preglednica 24: Število zaposlenih na področju urejanja prostora v posameznih občinah.

Občina	Št.	Občina	Št.
Mestna občina Ljubljana	41	Žirovnica	2
Mestna občina Maribor	15	Ruše	1
Mestna občina Novo mesto	12	Mislinja	1
Slovenske Konjice	7	Loški potok	1
Lendava	5	Tržič	1
Grosuplje	4	Gornja Radgona	1
Vrhnika	3	Mirna	1
Brda	3	Cerklje na Gorenjskem	1
Ajdovščina	3	Bistrica ob Sotli	0
Trbovlje	2	Kuzma	0
Šentrupert	2	Hodoš	0

Slika 14: Število zaposlenih na področju urejanja prostora v sodelujočih občinah.

V dodatnem vprašanju, nas je zanimalo, ali imajo občine posvetovalno telo za urejanje prostora in malo več kot polovica (12) jih je odgovorila da. Posvetovalno telo je povsem različnih oblik, in sicer od posameznih oseb, kot je občinska arhitektka, do skupine oseb, ki jo največkrat sestavljajo arhitekti. Naslednja možnost je, da posvetovalno sestavljajo predstavniki občinskega sveta in občani, takšno obliko so poročale štiri občine. Tri občine so navedle komisijo ali odbor za (okolje in) prostor, ena občina sedaj ustavlja urbanistično komisijo.

Seznam »posvetovalnih teles«:

- osebe, ki jih urejanje prostor zadeva, zaposleni na UE, podjetniki,
- občinska arhitektka,
- v večini arhitekti, predstavnik Muzeja Trbovlje,
- arhitekti, gradbinec, območje starega jedra,
- predstavniki občinskega sveta,
 - o mestni svetniki in zunanji člani,
 - o trije člani občinskega sveta in dva občana in
 - o občinski svetniki in posamezni občani.
- urbanistična komisija (v ustanavljanju),
- komisija za pripravo; odbor za okolje in prostor, komisija je sestavljena iz svetovalca, izdelovalca, zunanjega sodelavca in predstavnika odbora,
- odbor za okolje in prostor, štiri člani in
- odbor za prostor, varstvo okolja in gospodarsko infrastrukturo (svetniki, zunanji člani); delovna skupina za pripravo OPN (svetniki, občinska uprava, zunanji člani).

Načini delovanja teh posvetovalnih organov so različni, največkrat (štiri primeri) se sestanejo pred sejami občinskega sveta, da se posvetujejo o pomembnih temah in obravnavajo dokumente, vezane na prostor. V dveh primerih sta občini navedli, da ge za posvetovalno telo župana. Med ostalimi funkcijami tega telesa pa so občine naštele še:

- pregledovanje pobud za spremembe namenske rabe v okviru OPN in predlogi za to, katere pobude se upoštevajo,
- dajanje mnenj k predlaganim rešitvam in

- posvetovanje po posameznih problematikah.

V enem primeru je delovanje urejeno s pogodbo, za eno posvetovalno telo pa je bilo omenjeno, da se sestaja na rednih mesečnih sejah.

U2A0301 Izdelava prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi

prostorskimi akti na državni ravni: Izdelavo prostorskih aktov v skladu s predpisi o urejanju prostora in strateškimi prostorskimi akti smo preverjali tudi s tem, v kolikšni meri drži naštetih deset trditev, ki se nanašajo na pripravo prostorskih aktov in na splošno na pristop k prostorskemu načrtovanju. Na vprašanje je odgovorilo vseh 22 občin.

Resničnost trditev so ocenjevale na tristopenjski lestvici (ne drži; delno drži; drži). Za potrebe analize je odgovor »ne drži« ocenjen z 1, odgovor »delno drži« z 2 in odgovor »drži« s 3, tako da je povprečna ocena, ki je prikazana v spodnji preglednici, povprečje med odgovori 1, 2 in 3.

Večina trditev ima povprečno oceno nad 2, torej bolj držijo kot ne držijo. Povprečno oceno pod 2 (torej bolj ne držijo kot pa držijo) imajo tri trditve, in sicer:

- V primeru priprave OPPN-jev občina vedno zagotovi/zahteva pripravo analize razvojnih možnosti posameznih dejavnosti v prostoru (študija primernosti prostora; 1,8).
- V primeru priprave OPN in OPPN-jev občina vedno zagotovi/zahteva pripravo študije ranljivosti (1,8).
- Občina izvaja davčne mehanizme kot podporo načrtovanemu prostorskemu razvoju (1,6).

Prva trditev je bila zelo splošna in se je nanašala na sledenje ciljem vzdržnega prostorskega razvoja.

Trditev drži, kot trajnostno ravnanja so občine navedle vključitev cilja v prostorske akte (OPN, OPPN) in pa navedle le nekaj primerov »vzdržnega ravnanja«:

- gradnjo potrebnih objektov in infrastrukture na obstoječih stavbnih zemljiščih,
- usmerjanje poselitve v obstoječa naselja in odsotnost in
- opozarjanje inšpekcij na kršitve, kot so odtujevanje državnega premoženja (gramoza) in uničevanje obdravskega prostora.

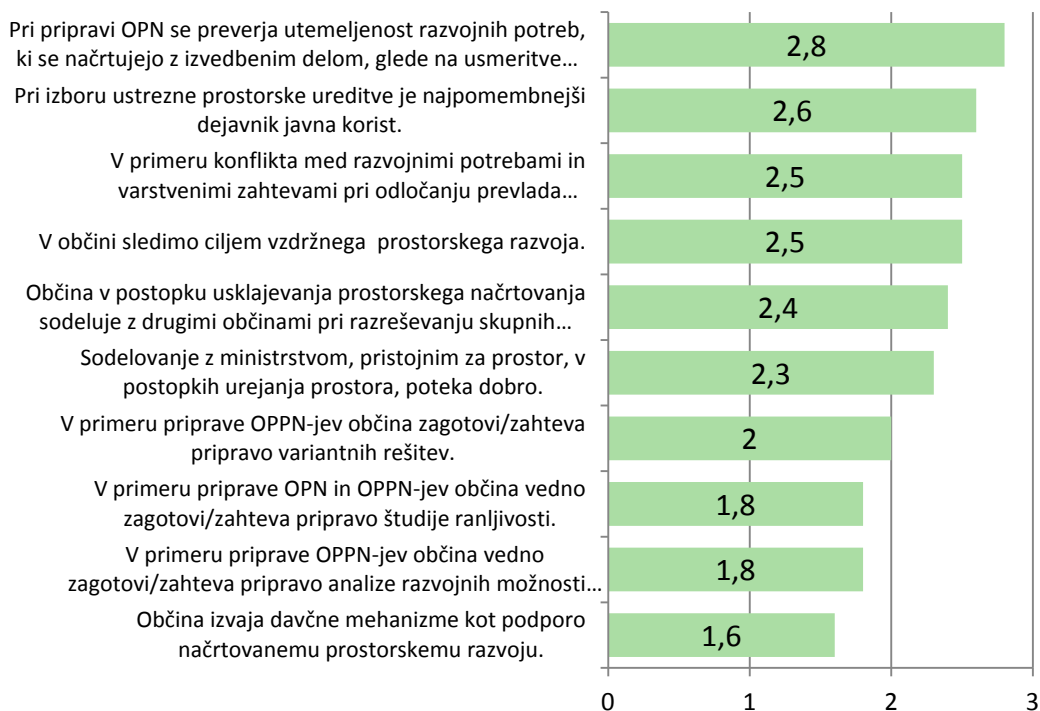
Pri tej trditvi je bila izražena tudi skrb, da se v upravljanju prostora deluje v škodo trajnostnemu razvoju in sicer zaradi neučinkovite inšpekcije in tega, da politika velikokrat prevozi usmeritve stroke.

Druga trditev, ki se nanaša prostorsko načrtovanje občin, je upoštevanje javne koristi. Ena izmed občin je podala zelo »politično korekten odgovor«: »*Javna korist se upošteva pri vseh prostorskih ureditvah, v skladu z odloki in pravili iz ZGO.*«, ki se sklada z zelo visoko oceno, ki jo je dosegla trditev, in sicer 2,6. Nasprotno pa obrazložitve, kot so:

- »*Politične odločitve.*«
- »*Prevladuje zasebni interes.*«
- »*Kar se tiče strokovnih odločitev zagotovo, žal pa je vpliv politike velik.*«

pričajo, da v praksi javna korist ni nujno prevladujoča in da je vpliv politike lahko velik.

Slika 15: Povprečne ocene za posamezne trditve.

Pod U2 naloge nosilcev urejanja prostora je naveden tudi finančni vidik, in sicer da morajo lokalne skupnosti izvajati davčne mehanizme kot podporo načrtovanemu prostorskemu razvoju. Ker se je v vmesnem času od sprejetja SPRS spremenila tudi davčna zakonodaja, temu ni več tako. Trditev je bila ocenjena, da le deloma drži (ocena 1,6). Sedaj namreč obstaja le centralizirana davčna obremenitev, in sicer davek na nepremičnine. Ena izmed občin je sicer obrazložila svojo dosedanje ravnanje – mehanizme:

»Do sedaj je občina zaračunavala nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki je bilo večje pri nezazidanih stavbnih zemljišči, trgovskih centrih na obdobju mesta, manjše oziroma oproščene pa javno pomembne dejavnosti v mestnem jedru.«

Na pripravo aktov se nanaša tudi sodelovanje s sosednimi občinami in z ministrstvom, pristojnim za prostor. Trditev je bila sicer ocenjena pozitivno, da drži (2,4), vendar so občine izpostavile tudi nekaj težav, kar se tiče sodelovanja z drugimi občinami, kot je odsotnost regije in da je trenutno raven sodelovanja nizka in materializirana le v posredovanju sklepa o pričetku priprave OPN, bi bila pa potrebna. Navedenih je nekaj primerov sodelovanja, in sicer v okviru:

- mejnega območja in regionalnih programov,
- infrastrukturnih projektov,
- usklajevanja pri pripravi DPN (npr. za zagotavljanje poplavne varnosti JZ dela Ljubljane),
- priprave regionalnih projektov v LUR,
- skupne priprave OPPN-ja,
- sodelovanja v eni zaokroženi prostorski enoti, npr. Mirnski dolini, in pri
- izmenjavi strokovnih mnenj – neformalno sodelovanje.

Sodelovanje z ministrstvom za prostor je obrazloženo v primeru desetih občin, ocenjeno pa je kot pozitivno (Drži. Ocena 2,3). Ena občina je napisala, da ne sodeluje, tri so omenile, da je sodelovanje dobro, ostale omembe pa se nanašajo na težave v okviru sodelovanja:

- *»Omejen obseg sodelovanja zaradi menjav ministrov, sprememb predpisov in s tem izgube dela pristojnosti.«*

- »Premalo pomoči pri medresorskem usklajevanju v postopkih priprave OPN.«
- »Medresorska neusklajenost in dolgotrajno usklajevanje ovira dobro sodelovanje«.

U2A302 Priprava poročil o stanju na področju urejanja prostora: Kot zadnja aktivnost, ki naj bi jo izvajale lokalne skupnosti, je bila pod U2 opredeljena priprava letnega poročila o stanju na področju urejanja prostora. Nobena izmed občin takšnega poročila ne pripravila, dve pa sta omenili, da je to vneseno v 1) poročilo v okviru realizacije proračuna in 2) poročilo o delu občinske uprave. Tega pripravijo enkrat mesečno in potem še kot še končno poročilo ob zaključku leta. Kot poročilo se lahko smatra tudi poročilo v zaključnem računu.

5.4 Obstoj finančnih mehanizmov

V okviru finančnih mehanizmov so navedene naslednje štiri aktivnosti:

- U2A401 Finančni mehanizmi: stimulacija občin, da urejajo evidenco zemljišč
- U2A402 Davčni mehanizmi: prostorsko diferencirane davčne stopnje, dodatne obdavčitve nezazidanih zazidljivih stavbnih zemljišč
- U2A403 Struktura javnofinančnih prihodkov
- U2A404 Sistem državne pomoči v skladu z usmeritvami prostorske strategije

V okviru prostora obstajata **dva finančna mehanizma** – komunalni prispevek, ki je vezan na gradbeno dovoljenje in se ga odmerja v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja. Vezan je na namembnost objekta, na neto tlorisno površino načrtovanega objekta in pa na zemljišče, na katerem se bo gradilo. Drugi inštrument, ki je bil v veljavi do 31. 12. 2013, je bil nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča. Nadomestilo je bil nazadnje splošen davek, včasih pa so se zbrana sredstva namenjala za zemljiško politiko: pridobivanje stavbnih zemljišč, komunalno opremljanje in razpolaganje z zemljišči. S spremembo zakonodaje je postal splošni vir občine, medtem ko je komunalni prispevek še vedno namenski vir financiranja in se lahko uporablja zgolj za gradnjo nove komunalne opreme. Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča naj bi nadomestil nov davek na nepremičnine, vendar je trenutno usoda davka še neznan. Občine so v postopku priprave OPN (?) dolžne sporočiti zemljišča za gradnjo stavb, tako da morajo znotraj zazidljivih zemljišč poiskati tiste parcele, ki ustrezajo pogojem. Med pogoje štejemo, da je na takšnih zemljiščih mogoče brez težav dobiti gradbeno dovoljenje, so komunalno opremljena, nimajo posebnih omejitev v prostoru ter da prostorski akt dovoljuje gradnjo na način, ki omogoča relativno dobro izkoriščenost zemljišča. Med takšna zemljišča uvrščamo zemljišča za gradnjo stavb, ki so po modelih množičnega modela vrednotenja zelo visoko ocenjena, njihova posplošena tržna vrednost je zelo visoka. Po zakonu naj bi bila ta zemljišča obdavčena po davčni stopnji 0,5%.

Občine naj bi same presojele, katera zemljišča so zemljišča za gradnjo stavb, vendar jih je zelo težko opredeliti in izbrati. Novi davek se ponovno uvršča med splošne davke, njegova sredstva se bodo delno stekala v državni proračun in delno v občinskega in ne bodo namenska. Takšna ureditev se smatra kot neustrezna, saj bi morali biti davki, ki izvirajo iz zemljič, namensko porabljeni za zagotavljanje novih zemljišč za namen prostorskega razvoja.

Davčni mehanizmi: Do sedaj je bilo to nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki je bilo vezano na komunalno opremljenost zemljišča in na objekt, ki je stal na zemljišču. Občine so zaračunavale nadomestilo samo za pozidana zemljišča glede na komunalno opremo, ki jo je imel ta objekt. Imele so možnost, da zaračunajo tudi za nezazidana stavbna zemljišča, ki so opremljena z GJI in/ali za katera je bil sprejet OPPN. Problem je bil, da so bili tako pridobljene vsote relativno nizke.

Drugi finančni inštrumenti na področju zemljiške politike v Sloveniji ne poznamo, razen pri prometu z zemljišča, in sicer davek od prometa z nepremičninami, ki ga plača prodajalec, in mehanizem po zakonu o uravnoteženju javnih financ, ki zaračuna povišano vrednost zaradi spremembe namenske rabe.

Državne pomoči ni. V Sloveniji nimamo vzpostavljenega načina financiranja prenove, zaradi česar je tudi izvedba projektov prenove močno okrnjena.

5.5 Izvajanje nalog izobraževalnih in raziskovalnih inštitucij

Izobraževalne ustanove⁵³ v okviru programov Geografija, Prostorsko načrtovanje, Krajinska arhitektura ter Pravo in menedžment nepremičnin izobražujejo na temo urejanja prostora. Osredotočajo se predvsem na prostorsko načrtovanje oziroma podrobneje dajejo poudarek regionalnemu, urbanističnemu in krajinskemu načrtovanju. Nadalje se posvečajo načrtovanju razmestitve človekovih dejavnosti v pokrajini in umeščanju infrastrukture v prostor ob tem upoštevajo varstvo okolja in razvoj krajine. Ostale teme so vsebinsko povezane in prispevajo k interdisciplinarnosti vsebin študijskega programov, npr. sociologija, ekonomika, pravo, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo. Obenem vse fakultete izobražujejo o metodah in tehnikah za analizo in raziskave prostora.

Praktična znanja: Večina fakultet ponuja praktična znanja o zbiranju in analizi podatkov ter nadalje o metodah in tehnikah prostorskega načrtovanja, ki so potrebne za (okoljske) analize in raziskave, obenem pa nudijo znanja o tem, kako prepoznati probleme, jih ovrednotiti in na koncu poiskati primerne rešitve. Biotehnična fakulteta in Fakulteta za gradbeništvo imata v svojih izobraževalnih načrtih glede praktičnih znanj tudi izdelavo projektne dokumentacije ter planskih aktov in organizacijo ter vodenje projektov. Fakulteti (FF in FHŠ), ki izvajata študijski program Geografija se posvečata varstvu okolja, sonaravnemu razvoju ter rabi obnovljivih/neobnovljivih virov. Fakulteta za humanistične študije še zlasti veliko pozornosti namenja tudi načrtovanju dejavnosti v prostoru in povezavi med terenskim in teoretičnim proučevanjem prostorskih pojavov. Filozofska fakulteta svoje študente uči razumevanja priprave in izvedbe regionalnih razvojnih programov ter neenakomernega razvoja podeželja in povezanosti fizično-geografskih sestavin pokrajine in priprave različnih razvojnih programov v sodelovanju z drugimi strokami. Podobno Fakulteta za gradbeništvo svoje študente uči metode in tehnike vključevanja različnih javnosti v procese prostorskega planiranja. Fakultete študente učijo tudi uporabe GIS orodij. Evropska pravna fakulteta študente podrobneje spoznava s splošnimi pojmi urbanizma, prostorskega načrtovanja ob povezavi z zakonsko ureditvijo in poznavanjem posameznih faz načrtovalskega procesa in posameznih funkcij prostorskih aktov.

Poenoten seznam praktičnih znanj, ki jih pridobijo študenti sodelujočih fakultet (za več glej preglednico 25):

- metode in tehnike v regionalnem in prostorskem planiranju,
- zbiranje in obdelava prostorskih podatkov,
- prostorske analize, identifikacija problemov, vrednotenje prostora ter oblikovanje rešitev,
- oblikovanje usmeritev za upravljanje,
- izdelava projektne dokumentacije in prostorskih aktov ter organizacija in vodenje projektov,
- varstvo okolja, raba obnovljivih in neobnovljivih virov, sonaravni razvoj,
- orodja GIS,
- planiranje dejavnosti v prostoru ter usmerjanju človeških dejavnosti v njem,
- povezave med terenskim in teoretičnim proučevanjem prostorskih pojavov,
- povezanost fizično-geografskih sestavin pokrajine,
- vključevanje javnosti in sodelovanje z drugimi strokami v procesih prostorskega planiranja,

⁵³ Od izobraževalnih ustanov so sodelovale naslednje inštitucije: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Oddelek za prostorsko načrtovanje, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Oddelek za geografijo, Evropska pravna fakulteta, Nova Gorica in Geografski inštitut Antona Melika kot raziskovalna inštitucija.

- spoznavanje priprave/izvedbe regionalnih razvojnih programov,
- delo v skupinah in
- splošnimi pojmi urbanizma in načrtovanja ob povezavi z zakonsko ureditvijo in poznavanjem posameznih faz načrtovalskega procesa in posameznih funkcij prostorskih aktov.

Glavne spremembe v študijskih programih na področju poučevanja urejanja prostora od leta 2004 dalje

Vse fakultete so po letu 2004 prenovile svoje programe v skladu z bolonjsko reformo. V skladu s to prenovijo je **Filozofska fakulteta** opustila usmeritev Prostorsko planiranje v višjih letnikih, ki so jo izvajali skupaj s Fakulteto za gradbeništvo, na drugi stopnji pa je bil oblikovan nov modul Regionalno planiranje. **Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo** je uvedla drugostopenjski študijski program Prostorsko načrtovanje v letu 2007, ki je delno nadomestil prejšnji interdisciplinarni podiplomski študij Prostorskega in urbanističnega planiranja. **Biotehniška fakulteta** pa je skladno z zahtevami bolonjske reforme delno razširila svoj program ter dala poudarek projektnemu delu in uvedla nove izbirne predmete. **Fakulteta za humanistične študije** je v tem študijskem letu prenovila program tako, da je poudarek na področju prostorskega planiranja.

Preglednica 25: Teme in praktična znanja, ki jih pridobijo študentje glede na fakulteto, na kateri študirajo.

TEME	PRAKTIČNA ZNANJA
Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za geografijo	
Prostorko planiranje Prostorski razvoj varstvo okolja in razvoj krajine 2. stopnja regionalno planiranje urbano ruralne študije metode in tehnike	metode in tehnike v regionalnem in prostorskem planiranju presoje vplivov na okolje okoljske raziskave varstvo okolja kompleksnosti fizično-geografskih sestavin pokrajine in njihovo medsebojno povezanosti neenakomeren razvoj podeželja, razvojni dejavniki in problemi prostorske in degradacijske posledice rabe obnovljivih in neobnovljivih virov okolja priprava/izvedba regionalnih razvojnih programov priprava različnih razvojnih programov v sodelovanju z drugimi strokami
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo	
prostorsko načrtovanje krajinsko načrtovanje osnove arhitekture krajinska ekologija prostorsko pravo urbanistično načrtovanje 2. stopnja oblikovanje in planiranje krajine prostorska sociologija urbanistično načrtovanje teorije in metode planiranja varstvo	prostorske analize zbiranje in obdelava prostorskih podatkov GIS orodja vrednotenje prostora identifikacija problemov oblikovanje prostorskih rešitev, vrednotenje alternativ oblikovanje usmeritev za upravljanje izdelava projektne dokumentacije izdelava planskih aktov

<p> vključevanje javnosti razvoj podeželja</p>	
<p>Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Oddelek za prostorsko načrtovanje</p>	
<p> strateško planiranje regionalno planiranje urbanistično planiranje metode in tehnike umeščanje infrastrukture v prostor sociologija, ekonomika, pravo, komunalno in stanovanjsko gospodarstvo</p>	<p> delo v skupinah (sodelovanje pri projektnem delu, na organiziranih delavnicah...); organizacija in vodenje projektov; metode in tehnike vključevanja javnosti v proces prostorskega planiranja;</p>
<p>Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Oddelek za geografijo</p>	
<p> prostorsko planiranje planiranje človekovih dejavnosti v pokrajini</p>	<p> interpretacija informacij v kontekstu prostorskih študij in geografije v sklopu prostorskega planiranja znanstvene metode in veščine za reševanje problemov, metodoloških postopkov za zbiranje podatkov usmerjanja razvoja človekovih dejavnosti v prostoru, planiranje sonaravnih razvojnih možnosti v Sloveniji in Evropi, reševanje konkretnih prostorskih problemov planiranje razvoja dejavnosti v prostoru na lokalni, regionalni, državni ali meddržavni ravni, povezave med terenskim in teoretičnim proučevanjem prostorskih pojavov razumevanja prostorske in družbene pestrosti in soodvisnosti planiranje dejavnosti v prostoru ali razvoj kompleksnih družbenih in naravnih prostorov ter s tem povezanega dela v različnih institucijah uporabe GIS orodij in aplikativne tematske kartografije</p>
<p>Evropska pravna fakulteta, Nova Gorica</p>	
<p> osnove prostorskega planiranja sistem prostorskega planiranja prostorsko planiranje</p>	<p> poznavanje splošnih pojmov urbanizem, načrtovanje poznavanje temeljnih načel prostorskega planiranja, predvsem planiranje namenske rabe prostora in tipologije objektov; vloge urbanista v širšem konceptu nepremičninskega managementa poznavanje posameznih faz procesa planiranja in funkcije posameznih planskih dokumentov predvsem v zvezi s planiranjem zakonska ureditev in novosti</p>

6 ANALIZA IZVAJANJA U3 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S SPRS

6.1 Upoštevanje usmeritev za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev

01 Utemeljenost razvojne potrebe oz. varstvene zahteve / drugega interesa po določenih prostorskih ureditve glede na usmeritve strateških aktov. Skladnost s SPRS se dosledno preverja pri DPN, kjer je to sploh prvi korak pri pripravi. Pogosto se vprašanje utemeljenosti pojavlja kljub temu, da je pobuda skladna s SPRS. Na ravni OPN se utemeljenost prav tako preverja, zlasti v smislu hierarhije naselij ter posegov zunaj naselij, npr. novih industrijskih con. Preverjanje utemeljenosti pobude je pogosto težko zaradi odsotnosti regionalne ravni. Merila za utemeljenost so za občinsko raven v SPRS presplošna, zato to preverjanje ni dovolj učinkovito. Po drugi strani občine same (odgovori iz ankete) menijo, da utemeljenost dobro preverjajo, saj se je s to trditvijo povsem strinjalo največ občin (ocena 2,8 od 3). Ena izmed občin je omenila, da ima posebno komisijo, ki pretehta posamezne pobude pred uvrstitvijo v OPN, kot to narekujejo navodila ZPNačrt-a. Čeprav se je vprašanje izrecno nanašalo na utemeljenost glede na SPRS, predvidevamo, da »utemeljenost« občine razumejo bolj kot obstoj pobude za spremembo plana.

...Po našem mnenju jih imamo par sto hektarov preveč (ind.con) v naši državi, ker večina con je že na robu bankrota, vendar odpiramo nove.

...Nedopustno je, da se delajo industrijske cone za to, da bi se ustreglo ljudem, ki so svoje poslovanje iz garaže naredili in ker ima zraven zemljo, bi zraven še delavnico postavili.

...Tako pa grem v postopke ugotavljanja možnosti, nemožnosti, to pomeni, da imamo onesnažen prostor z vsemi pobudami, takšnimi in drugačnimi.

02 Priprava variant in primerjalnih študij se dosledno izvaja v primeru priprave DPN. Ugotovitve izdelane analize DLN/DPN kažejo, da so bili skoraj vsi analizirani DPN izdelani na podlagi **študije variant**, le za enega je bil izveden javni natečaj pri dveh pa izdelava študije variant ni bila smiselna oz. že s sklepom o pripravi DPN ni bila predvidena. V intervjujih so predstavniki DzP na področju izdelave DPN opozorili, da se zaradi širjenja varstvenih režimov v prostoru pogosto pojavijo težave že z iskanjem ene variante in je zato lahko iskanje več variant nekoristno izčrpavanje. Zgornja trditev se je potrdila tudi na primeru pregledanih DPN-jev, saj je veliko število omejitev v prostoru vzrok za večjo zapletenost usklajevanj pri posameznih DPN, ki se je praviloma odrazila tudi v dolgotrajnosti postopkov priprave posameznih DPN (npr. DPN za območje hidroelektrarne Brežice).

Načrtovanje v variantah je glede na poročanje v anketi prisotno tudi v občinah, saj je bil srednji odgovor 2; torej včasih. Mnenja občin so tukaj zelo deljena, pristopi pa različni. Nekatere jih ne izdelujejo zato, ker niso obvezne, druge zato, ker »...zaradi danih lastninskih razmerij, geomorfoloških značilnosti terena in ostrih varovalnih omejitev variante niso mogoče«. V analizi vsebine strokovnih podlag za izbrane OPN so bile variantne rešitve za posege v prostor izdelane v štirih od desetih občin: Brda, Cerknica, Ljubljana in Novo mesto:

Prihajamo zmeraj bolj do tega, da niti variant ne moremo več, da se nam zgodi situacija, ko ne moremo pripraviti realno izvedljivih variant.

03 Strokovne podlage: študije ranljivosti, primernosti in ustreznosti prostora se izdelujejo in uporabljajo vse bolj redko. Iz obrazložitvev in utemeljitev DPN ter iz seznamov strokovnih podlag za analiziranih deset DPN sicer ni razvidno, če so bile izdelane študije ranljivosti, primernosti in

ustreznosti prostora. Tovrstne študije so praviloma izdelane v zelo zgodnjih fazah priprave strokovnih podlag za posamezne DPN, v seznamih strokovnih podlag za DPN pa se navajajo le neposredne strokovne podlage (npr. študije variant in tehnične rešitve). Iz neformalno pridobljenih podatkov posameznih izdelovalcev teh DPN pa sledi, da so bile takšne študije izdelane le za nekatere prostorske ureditve, ki so predmet DPN. Nosilci priprave DPN se kljub temu zavedajo koristnosti tovrstnih podlag, kot je razvidno iz spodnjih izjav:

...Te stvari se delajo, dela se pa to skozi prvi del. Sedaj smo pripravili, da more biti že sama pobuda na nek način pripravljena na osnovi podatkov, ki o prostoru so in delnega ovrednotenja.

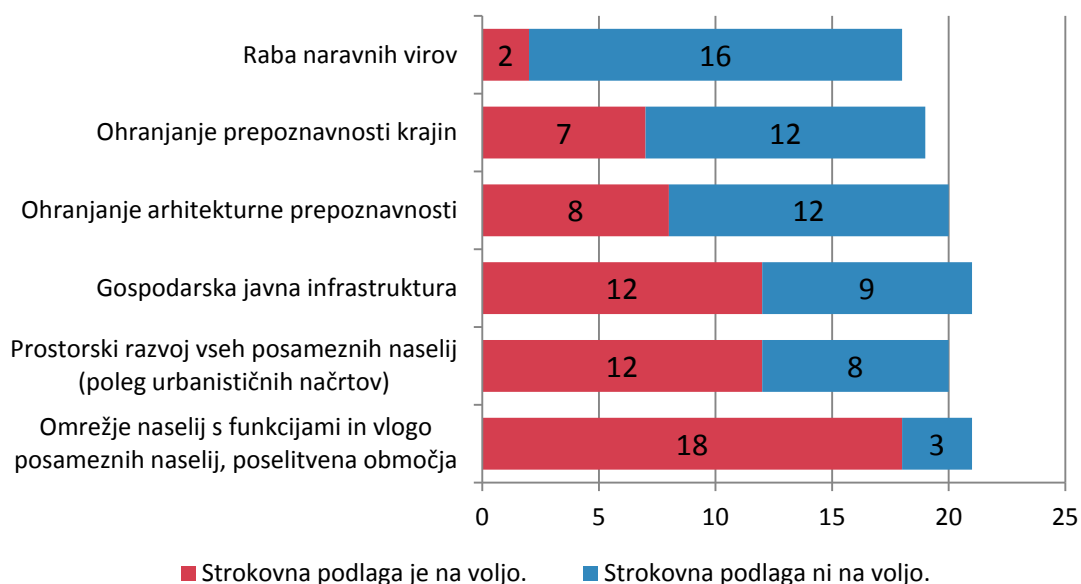
... Da vzpostavimo relacijo, kaj pomeni načrtovana ureditev za tisto vrednoto, kar je nekje varovano. Če štartaš samo na zavarovanje, to lahko hitro ostaneš na suhem. To definitivno delamo, pri enih slabše, pri enih boljše, odvisno od ekipe oz. izdelovalcev. V končni fazi od ljudi.

Občine našete strokovne podlage pripravljajo še redkeje. Glede na rezultate ankete je to manj kot občasno (ocena 1,8, oziroma le 4 od 22 občin). Podobno smo ugotovili v analizi OPN-jev, kjer da so bile študije ranljivosti izdelane za tri od desetih občin: MONM, Zagorje ob Savi in Železniki. Nobena od izbranih občin nima v strokovnih podlagah izdelanih študij primernosti ali analizo razvojnih možnosti. Slednjo največkrat zamenjajo pobude ali predlogi izdelovalca akta, študijo ranljivosti pa CPVO. Občine sicer zagotavljajo nekatere druge strokovne podlage; npr. za razvoj naselij in gospodarsko javno infrastrukturo, arhitekturno prepoznavnost in prepoznavnost krajin ter rabo naravnih virov.

..., primernost prostora...Mi bolj malokrat zasledimo kot strokovne podlage...pri OPN-ju premalokrat.

... strokovne podlage izginjajo. Bi bile pa absolutno potrebne.

Slika16: Število občine glede na razpoložljivost strokovnih podlag.

6.2 Načini ugotavljanja skladnosti prostorskih aktov s SPRS

01 **Skladnost izhodišč in ciljev prostorskega razvoja s SPRS** je dokaj visoka, ocena pa velja tako za DPN kot za OPN. Sledenje ciljem SPRS za DPN smo preverjali na podlagi analize izvlečka iz SPRS, ki je obvezna priloga DPN. Ta je sicer pri posameznih DPN zelo različno pripravljena – od nekaj vrstic citatov iz SPRS do nekaj strani teksta z vsebinskimi komentarji povezav med SPRS in načrtovano prostorsko ureditvijo oz. z utemeljitvijo uresničevanja ciljev SPRS. V preglednici 26 so prikazani cilji, katerim prednostno sledi posamezen DPN, slika 17 pa prikazuje frekvenco pojavljanja posameznega cilja.

Preglednica 26: Sledenje ciljem SPRS po posameznih DPN-jih.

Cilji SPRS	DPN 1	DPN 2	DPN 3	DPN 4	DPN 5	DPN 6	DPN 7	DPN 8	DPN 9	DPN 10
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	x	x	x	x		x				x
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	x	x	x	x		x				x
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest				x		x			x	x
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	x	x		x		x	X			x
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij						x				x
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	x	x	x	x	x	x		x	x	x
C08 Preudarna raba virov						x			x	
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	x	x	x	x	x	x	X	x	x	x
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti										x
C11 Ohranjanje narave	x			x		x	x	x		
C12 Varstvo okolja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

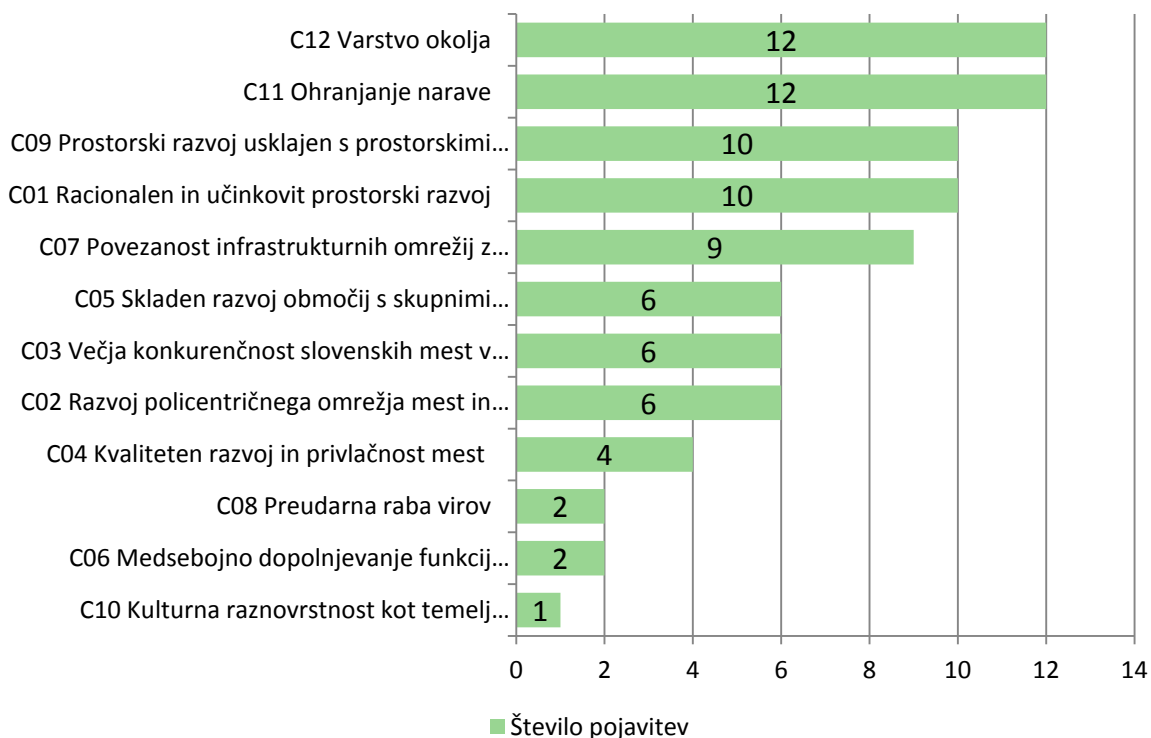
Legenda:

1. DPN za državno cesto od avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline,
2. DPN za obvoznico Tolmin,
3. DPN za elektrifikacijo in rekonstrukcijo železniške proge Pragersko–Hodoš,
4. DPN za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru,
5. DPN za del rekonstrukcije daljnovoda 2 × 110 kV Brestanica–Hudo,
6. DPN za območje hidroelektrarne Brežice,
7. DPN za vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega,
8. DPN za gradnjo daljnovoda 2×400 kV Cirkovce–Pince,
9. DPN za prenosni plinovod R25A/1 Trojane–Hrastnik,
10. DPN za gospodarsko središče Feniks v Posavju.

Vsi DPN torej uresničujejo cilj racionalnega in učinkovitega prostorskega razvoja ter cilj prostorskega razvoja, ki je usklajen s prostorskimi omejitvami, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli oz. ne bi smeli biti sprejeti, ker bi bili v nasprotju z zakonodajo. Ker je večina analiziranih DPN s področja gospodarske javne infrastrukture, se pri večini uresničuje cilj povezanosti infrastrukturnih omrežij z

evropskimi infrastrukturnimi sistemi. Razvoj infrastrukture, ki ga ti akti zagotavljajo, (posredno) vpliva na uresničevanje ciljev razvoja policentričnega omrežja mest in drugih naselij ter večjo konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru. Pri nobenem od analiziranih DPN sicer ni bil ugotovljen neposreden cilj ohranjanja narave ter varstva okolja, čeprav se pri večini DPN posredno uresničujeta tudi ta dva cilja

Slika 17: Sledenje ciljem SPRS – skupno.

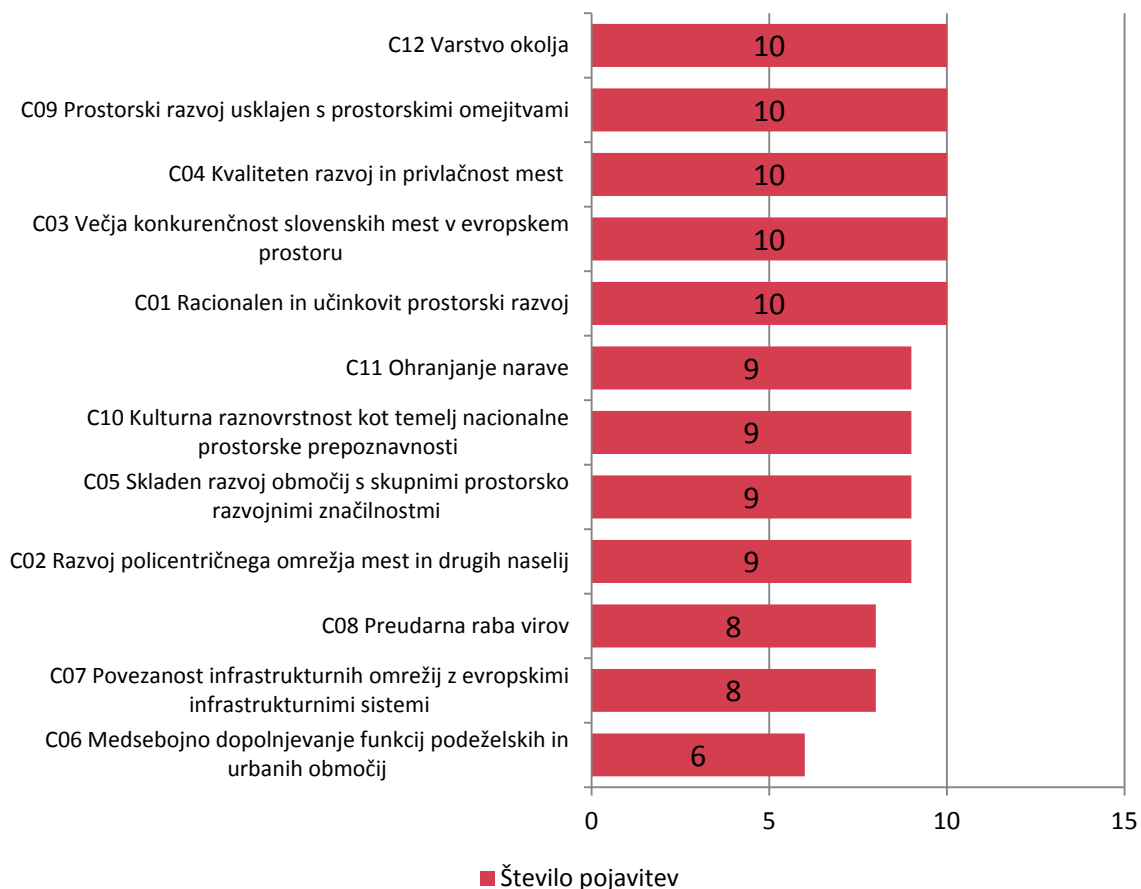

Sledenje ciljem SPRS kot eno svojih nalog štejejo tudi nosilci priprave DPN

... pogledamo ali so tisti cilji, ki so napisani kot cilj izdelave enega DPN oz. realizacije infrastrukture v prostoru, skladni s tem, kar piše v strategiji.

Pri OPN smo ujemanje načel in ciljev sprejetih s cilji SPRS preverjali na podlagi analize strateškega dela OPN. V nekaterih OPN so cilji navedeni zelo jasno in usklajeno s cilji SPRS, pri drugih je strateški del oblikovan bolj splošno in neodvisno od usmeritev, ciljev in načel SPRS. V spodnji preglednici kateri so prikazani cilji, katerim prednostno sledi posamezen OPN.

Slika 18: Sledenjem ciljem SPRS – skupno.

Pet od dvanajstih ciljev je navedenih v vseh pregledanih OPN (racionalen in učinkovit prostorski razvoj, večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru, kvaliteten razvoj in privlačnost mest, prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami ter varstvo okolja). Vsaj trije od teh ciljev (racionalen in učinkovit prostorski razvoj, prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami in varstvo okolja) so zahtevani tudi s strani pristojnih nosilcev urejanja prostora in jih OPN morajo izpolnjevati, preden je v postopku priprave zanje izdano pozitivno mnenje posameznega nosilca urejanja prostora. Najmanj OPN navaja cilj medsebojno dopolnjevanje podeželskih in urbanih območij, ta cilj ni relevanten za podeželske občine.

Skladnost izhodišč in ciljev prostorskih aktov s SPRS je torej dokaj visoka, ostaja pa vprašanje koliko je to zgolj deklarativno, in pa seveda bolj kritično pojasnilo, ki ga najdemo v enem od intervjujev:

...so ti cilji strategije so napisani razmeroma ohlapno in je mogoče to razlog, da ni skoraj nikoli nobenih težav,... ker je vedno možno najti utemeljitev.

...Zato (ne) ker je težava, da so te moje občine premajhne in so ti cilji preveč splošni.

Preglednica 27: Sledenje ciljem SPRS po posameznih OPN-jih.

Cilji SPRS	Brda	Cerknica	Kidričevo	MOL	MONG	MONM	Rogašovci	Ruše	Zago- rje	Žele- zniki
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij		x	x	x	x	x	x	x	x	x
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	x	x	x	x		x	x	x	x	x
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij		x	x	x		x			x	x
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	x		x	x		x	x	x	x	x
C08 Preudarna raba virov		x	x		x	x	x	x	x	x
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	x	x		x	x	x	x	x	x	x
C11 Ohranjanje narave		x	x	x	x	x	x	x	x	x
C12 Varstvo okolja	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Legenda: x OPN sledi cilju SPRS.

02 Zasledovanje ciljev in prioritet iz zasnove SPRS ter upoštevanje usmeritev za razvoj posameznih prostorskih sistemov pri načrtovanih dejavnosti in prostorskih ureditvah smo ocenjevali na osnovi intervjujev ter analize izbranih DPN in OPN.

Pri DPN smo za analizo uporabili izvlečke iz SPRS ter Obrazložitve in utemeljitve DPN, ki sta obvezni prilogi DPN. V spodnji preglednici so označene prioritete iz SPRS, ki ji sledijo posamezni DPN.

Preglednica 28: Sledenje prioritetam in usmeritvam za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije po posameznih DPN-jih.

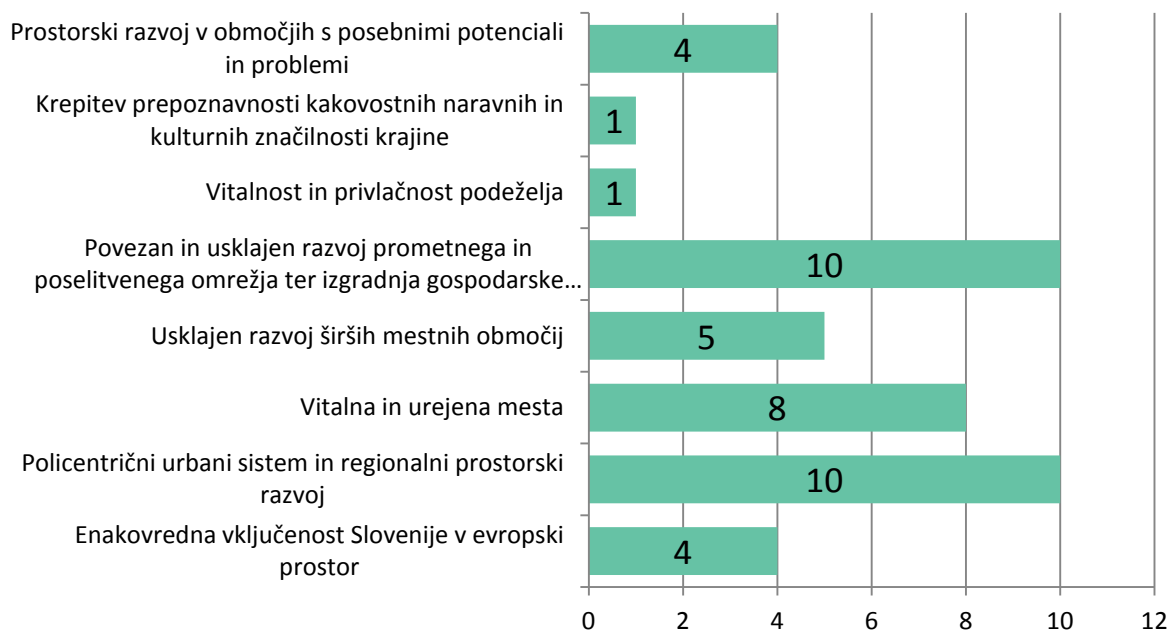
Prioritete SPRS	DPN 1	DPN 2	DPN 3	DPN 4	DPN 5	DPN 6	DPN 7	DPN 8	DPN 9	DPN 10
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	x		x	x						x
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vitalna in urejena mesta	x	x	x	x	x			x	x	x
Usklajen razvoj širših mestnih območij	x	x						x	x	x
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vitalnost in privlačnost podeželja						x				
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine						x				
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi				x		x	x			x

Legenda:

1. DPN za državno cesto od avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline,
2. DPN za obvoznico Tolmin,
3. DPN za elektrifikacijo in rekonstrukcijo železniške proge Pragersko–Hodoš,
4. DPN za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru,
5. DPN za del rekonstrukcije daljnovoda 2 × 110 kV Brestanica–Hudo,
6. DPN za območje hidroelektrarne Brežice,
7. DPN za vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega,
8. DPN za gradnjo daljnovoda 2×400 kV Cirkovce–Pince,
9. DPN za prenosni plinovod R25A/1 Trojane–Hrastnik,
10. DPN za gospodarsko središče Feniks v Posavju.

Prispevanje k povezanemu in usklajenemu razvoju prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnji gospodarske javne infrastrukture je prioriteta prav vseh DPN. DPN za izgradnjo cestnih in železniških prometnic poleg tega prispevajo k oblikovanju o policentričnega urbanega sistema in regionalnemu prostorskemu razvoju ter posledično k oblikovanju vitalnih in urejenih mest. Usklajen razvoj širših mestnih območij je med prioritetami DPN za cestno in energetska infrastrukturo. DPN za HE Brežice, za vodnogospodarsko ureditev Dravinje, pa tudi DPN za Luko Kopru prispevajo k uresničevanju prostorskega razvoja v območjih s posebnimi potenciali in problemi. Pri nobenem od pregledanih DPN ni razbrati, da bi bili usmerjeni k uresničevanju vitalnosti in privlačnosti podeželja in h krepitvi prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine, čeprav je uresničevanje teh dveh prioritet omogočeno v okviru omilitvenih ukrepov, torej za zmanjšanje pričakovanih vplivov na okolje.

Slika 19: Sledenje prioriteta SPRS – skupno.

Preglednica 29: Kratek opis sledenja prioriteta in usmeritvam za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije po tematskih skupinah DPN-jev.

Prioritete SPRS	DPN za ceste in železnico ter prometno vozlišče	DPN za HE In vodnogospodarske ureditve	DPN za daljnovode in plinovode	DPN za gospodarsko središče
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	nove daljinske prometnice in navezave na evropska infrastrukturna omrežja			nov mednarodni prometni terminal v bližini meje z RH, vplivno območje Zagreba
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	izboljšane prometne povezave regijskih središč		Izboljšana energetska oskrba	nova infrastruktura za nadgradnjo funkcij v regijskem središču
Vitalna in urejena mesta	izboljšane prometne povezave in ureditve prometnih razmer v mestih	zagotavljanje poplavne varnosti poselitve, nove prvine prepoznavnosti in potencialov za turizem in rekreacijo	Izboljšana energetska oskrba na lokalni ravni	dopolnjena opremljenosti središča z infrastrukturo za specifične funkcije
Usklajen razvoj širših mestnih območij	izboljšane navezave na prometna omrežja		izboljšana energetska oskrba širših mestnih območij	izboljšana dostopnosti do večjih središč in prometnic, novo gospodarsko središče
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter	izboljšane prometne povezave,	zagotovljena poplavna varnost naselij,	izboljšana energetska oskrba	novo intermodalno prometno vozlišče in gospodarsko središče

izgradnja gospodarske javne infrastrukture	navezave na prometna omrežja višje ravni	boljše prometne povezave in infrastrukturna omrežja		s pripadajočo infrastrukturo
Vitalnost in privlačnost podeželja	izboljšane prometne povezave,	zagotovljeni poplavna varnost naselij in kmetijskih zemljišč, novi potenciali za turizem in rekreacijo	izboljšana energetska oskrba	
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine		oblikovane nove prvine prepoznavnosti		
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi	nadgradnja pristanišča ob državni meji	zagotovljena poplavna varnost naselij in kmetijskih zemljišč		ново intermodalno prometno vozlišče in gospodarsko središče s pripadajočo infrastrukturo tik ob državni meji, v vplivnem območju Zagreba

Kot smo izvedeli v intervjujih, pri DPN tudi njihovi nosilci priprave skrbijo za usklajenost s SPRS:

...Ko dobimo pobudo, da bi nek DPN začeli pripravljati, takrat je prva stvar, ki jo pri nas preverimo, ali je skladna zadeva s strategijo. V skrajnem primeru pa, da vsaj ni v nasprotju z njo.

Na ravni OPN smo zasledovanje ciljev in prioritet iz zasnove SPRS ugotavljali s podrobno analizo treh OPN: Brda, Novo mesto in Zagorje ob Savi. Pri teh dokumentih smo pregledali smo tudi mnenja, ki jih je izdal pristojen nosilec urejanja prostora za poselitev v procesu sprejemanja akta. Na ta način smo ocenili stopnjo upoštevanja SPRS pri pripravi OPN-jev in vsebine, pri katerih pride do pomanjkljivega upoštevanja.

Preglednica 30: Sledenje prioritetam in usmeritvam SPRS.

Prioriteta / usmeritev SPRS	Sledenje prioritetam in usmeritvam SPRS		
	OPN Brda	OPN Novo mesto	OPN Zagorje ob Savi
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	+	+	+
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	+	+	-
Vitalna in urejena mesta	+	+	+
Usklajen razvoj širših mestnih območij ⁵⁴	0	+	0
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske	+	+	+

⁵⁴ V SPRS so kot širša mesta območja opredeljena območja, ki obsegajo več lokalnih skupnosti in v katerih se zaradi racionalizacije prometnih tokov, smotrnega razmeščanja delovnih mest, stanovanj, storitvenih in proizvodnih dejavnosti na širšem mestnem območju, prostorske potrebe razvoja mest in drugih naselij načrtuje in ureja na osnovi medobčinskega sodelovanja. Med širša mesta območja uvrščamo Ljubljano, Maribor, Koper, Novo Gorico in Celje (SPRS, 2004, str. 23). Mestna občina Novo mesto je to nadgradila in v svoj OPN vključila tudi načrtovanje v okviru širšega mestnega območja.

javne infrastrukture			
Vitalnost in privlačnost podeželja	+	+	+
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine	+	+	+
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi ⁵⁵	- / +	+	+

Legenda: + sledi prioritetam in usmeritvam SPRS / 0 niti sledi niti ne sledi prioritetam in usmeritvam SPRS /- ne sledi prioritetam in usmeritvam SPRS.

Večini prioritet oz. usmeritev SPRS sledijo vsi trije OPN-ji; podobno kot pri ciljeh pa prioriteta usklajen razvoj širših mestih območij ni relevantna za podeželski občini. V OPN Zagorje je policentrični urbani sistem sicer določen, vendar ni v skladu s SPRS. Mesto Zagorje je v OPN rangirano nižje kot je v SPRS, kar je sicer v nasprotju z izkušnjami, po katerih je precej pogosto razvrščanje naselij na višjo raven, kot je določeno z merili, navedenimi v SPRS (lokalna središča). V OPN Brda ni upoštevana usmeritev iz SPRS je za območje Goriške. Odzivi nosilca urejanja prostora za poselitev na OPN glede skladnosti s SPRS so bili pri teh treh podrobneje analiziranih OPN ugodni. V intervjujih smo sicer izvedeli, da se poleg nespoštovanja hierarhije naselij največkrat kot neskladni s SPRS pojavljajo različni posegi zunaj naselij (greenfield, razpršena gradnja), znotraj naselij pa nezdružljive rabe.

...Največkrat se pojavlja ta prekomerna požrešnost po stavbnih zemljiščih, potem v določenih primerih tudi razpršena poselitev.

... Praktično ni OPN-ja, ki ne bi določal novih oz. ne bi vseboval novih predlogov za gradnjo v odprtem prostoru, praviloma stanovanjsko.

04 Načrtovani ukrepi za izvajanje prostorskih aktov kot operacionalizacija ukrepov za izvajanje SPRS. Te analize pravzaprav nismo mogli izvesti, saj takih ukrepov ni. Pri DPN lahko za ukrep štejejo sam dokument, ki je podlaga za pripravo projektne dokumentacije in izvedbo ureditve, med tem ko OPN-ji nimajo opredeljenih ukrepov za izvajanje. To odraža sicer tudi razlike v predstavi o vlogi MzIP/občine v urejanju prostora, ki jo ilustrirata spodnji izjavi:

DPN: ...da umestimo v prostor in potem tudi realiziramo, naša naloga je umestitev in potem naprej realizacija infrastrukturnih projektov.

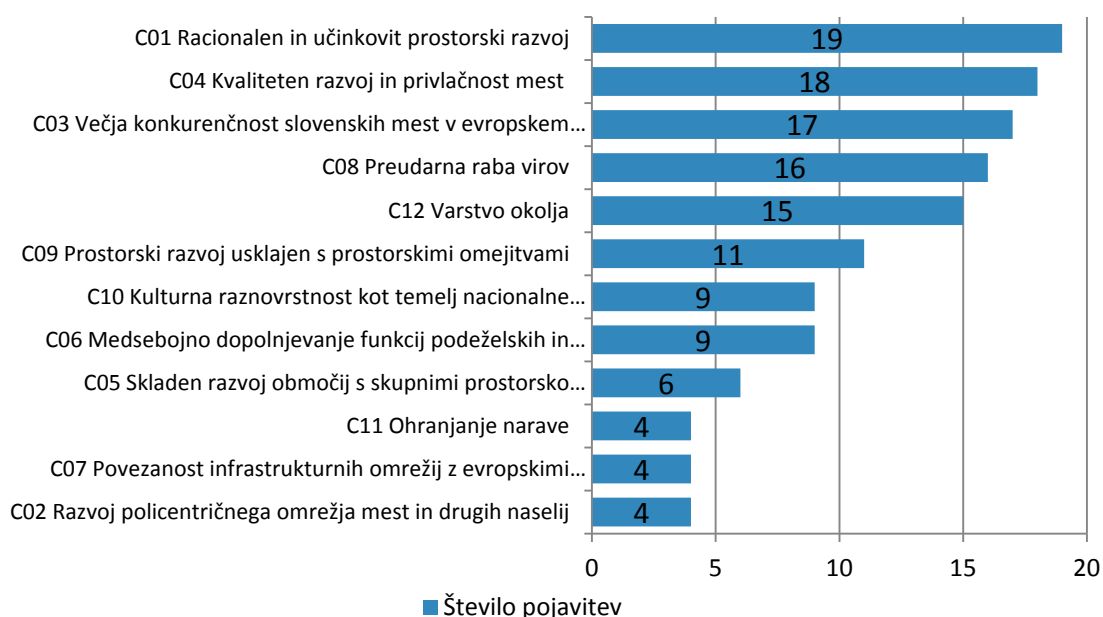
OPN: ...Ja, kako izvajamo (OPN), mi smo ga sprejeli, izvajajo ga pa investitorji, tam kjer nekdo hoče graditi, pa ima po OPN možnost, gre na upravno enoto in ga izvaja. Mi ga ne izvajamo, mi ga sprejmemo.

⁵⁵ Na območju obravnavanih občin gre v vseh primerih za območja z naravnimi in kulturnimi kakovostmi, v primeru Brd in Zagorja tudi za občini, ogroženi zaradi nevarnih naravnih procesov. En del MO Novo mesto je označen kot vododeficitarno območje, hkrati pa občina tudi leži v obmejnem pasu (SPRS, 2004, str. 29–30).

6.3 Pregled ugotavljanja skladnosti razvojnih dokumentov

Ta ukrep se nanaša na ugotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS ter predvideva aktivnosti treh deležnikov: Ministrstva (kot nosilci priprave), pripravljalec SPRS ter Vlada. Rezultat analize razvojnih dokumentov je pokazal, da pregledani programi v povprečju prispevajo k izpolnitvi 7 od 12 ciljev. Od tega k največ ciljem prispevata oba programa razvoja podeželja (osnutek za 2014–2020, 11 ciljev in 2007–2013, 10 ciljev). K najmanj ciljem pa prispevata Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013 in Nacionalni stanovanjski program 2013–2022. Najslabše zastopani cilj je C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi, saj gre za zelo specifičen cilj, ki se tudi prostorsko navezuje na nadnacionalno – evropsko raven. Zelo malo ciljev iz pregledanih politik zasleduje tudi cilj razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij in cilj ohranjanje narave.

Slika 20: Zastopanost ciljev SPRS v analiziranih razvojnih dokumentih.

Usklajenost razvojnih dokumentov s SPRS je torej srednje dobra, vendar pa glede na ocene postopka usklajevanja, bolj kot ne slučajna kot pa rezultat aktivnega usklajevanja. Ugotovili smo namreč, da postopka usklajevanja skoraj ni (glej tudi komentar k U2A201). Glavni in večkrat poudarjeni razlog za to so spremembe zakonodaje, in to ne le prostorske, temveč predvsem drugih nosilcev urejanja prostora, ki jim daje pristojnosti neodvisnega urejanja svojih vsebin in jim obenem ne nalaga obveznosti usklajevanja v okviru urejanja prostora. Zlasti NUP-i, katerih področje je močno pokrito z zakonodajo EU, usklajevanje čutijo kot oviro pri izpolnjevanju obveznosti, ki izhajajo iz EU direktiv. Dodatni razlogi so tudi v načinu dela, ki poteka prevladujoče prek izdaje pisnih smernic in mnenj in le redkokdaj dopušča ali izrecno predvideva skupne usklajevalne sestanke. Ena od težav je tudi neskladje med znanjem (poznavanjem vsebin) in pristojnostmi oseb, ki so odgovorne za usklajevanje. Kot primer boljše (a preredke) prakse so bili omenjena usklajevanja v okviru CPVO in prostorskih konferenc za DPN.

Nalog usklajevanja torej ne opravljajo niti (druga) Ministrstva, niti MzIP, niti Vlada. Stanje opisujejo tudi intervjuvanci v spodnjih izjavah:

... Eni se tega malo bojijo, ker vedo, da boš na sestanku avtomatsko bolj kompromisarski. Čist samo zato, ker je v človeški bližini več empatije. Ampak to je ravno tisto, kar je za prostor fino, tega bi moralo biti več.

Sedaj, a se želiš izpostaviti kot kompletni konservator, se pravi, nam je všeč tako kot je in nič se ne sme spreminjati. Potem ne rabimo institucij, samo zakonodajo napišimo in je to, to. Takoj, ko imaš pa institucijo, pa jaz pričakujem, da je tam za to, da skrbi za svojo področje, za javni interes, če je to nekaj abstraktnega, kot je recimo poselitev, če gre za nekaj konkretnega kot je vodotok, kulturna dediščina.

... so varstveni resorji, ki imajo vsak svoje vrtilčke in so ti vrtilčki zmeraj z lepšo in višjo ograjo, zelo sami sebi zadostni, njihovi režimi so vedno močnejši, obsežnejše površine zavzemajo, imajo zato podlage v zakonih, pravilnikih itd., kar je pa najbolj pomembno, pa tudi v evropskih direktivah

...Eno je vsebina, ker mi tudi kot nosilec delujemo, ena je pa tista vloga, ki je pa pravzaprav nimamo, pa jo vsi od nas pričakujejo in da stvari uskladimo in odločimo.

“Če bi nam uspelo na Vladi ponovno vzpostaviti z resorji nek dialog, bi lahko bolj pomagali občinam.”

7 ANALIZA IZVAJANJA U4 SPREMLJANJE IZVAJANJA PROSTORSKE STRATEGIJE

7.1 Ocena dosedanjega izvajanja spremljanja stanja na področju urejanja prostora

01 Priprava poročil vsaka štiri leta: Aktivnost predvideva pripravo poročila vsaka štiri leta. Ta poročila se ne pripravljajo. Letos naj bi se (v omejenem obsegu) pripravilo prvo poročilo. Glavni namen tega poročila je pospešiti postopke priprave DPN-ja oz. predpisati vsem nosilcem urejanjem prostora in še komu zraven neke ukrepe, s katerimi bi premostili težave. Iz tega je razvidno, da ne bo šlo za celovito poročilo, kot ga predvideva U4.

02 Priprava minimalnih enotnih kazalnikov za analizo stanja in trendov prostorskega razvoja in izvajanja SPRS. Tovrstna metodologija je že bila pripravljena, vendar se ni nikoli uporabila.

03 Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora kot podlaga za spremembo Strategije. Se prav tako ne izvaja celovito. Spremlja se stanje na področju priprave DPN, kar ni spremljanje stanja v prostoru. V državi obstaja več evidenc, večina na GURS in SURS, pa na primer raba tal na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje, vendar podatki niso povezani v celovit sistem spremljanja za namen spremljanja izvajanja SPRS. Prostorski informacijski sistem PIS(O) naj bi sicer imel to vlogo, a je zaenkrat še ni uporaben v tem smislu. Nekateri intervjuvanci so tudi opozorili, da sama digitalizacije ne bo razrešila nekaterih vsebinskih problemov.

... GURS je tista organizacija, ki pri nas skrbi za evidence v prostoru, te naše ambicije s PISO-m so zelo smeje in sedaj kar zorijo.

... Sedaj bomo digitalizirali, rezultat bo tak, da bomo lahko rekli, da imamo vse probleme digitalizirane.

8 POGLED NAPREJ

Ena izmed nalog v projektu je bil tudi pogled naprej, ki je vključeval razmislek o tem, kakšna naj bi bila prenovljena strategija. Odgovore, ki smo jih pridobili z anketo, intervjuji in na posvetu smo razdelili v pet tematik, od katerih se prve tri nanašajo na bolj tehnične opredelitve, kot so vloga SPRS kot politike, nosilce, zadnji dve pa na vsebino:

- vloga SPRS kot državnega strateškega dokumenta,
- vloga posameznih nosilcev urejanja prostora,
- koordinacija med nosilci urejanja prostora in deležniki na področju urejanja prostora oz. vloga ministrstva za infrastrukturo in prostor,
- prenova vsebine strategije in
- prostorski cilji države.

Udeleženci posveta so dodatno razpravljali tudi še o uresničevanju SPRS-ja.

Za vsak vir so odgovori poročani ločeno.

8.1 Vloga SPRS kot državnega strateškega dokumenta

Odgovori občin:

- Večja promocija dokumenta, da ga bodo poznali tudi tisti, ki ga ne poznajo/ izvajajo po službeni dolžnosti, a jim je lahko koristen.

Odgovori nosilcev urejanja prostora:

Med najpogostejšimi odgovori je bilo pri vlogi SPRS navedeno, da bi moral biti večji poudarek na izvajanju, tako da bi bili v strategiji navedeni tudi ukrepi in inštrumenti za njeno izvajanje. Prav tako je bila omenjena vpeljava regionalnega načrtovanja, ki bi zapolnila vrzel med strateško državno ravno in zelo detajlno lokalno. Za udeleženca je pomembna tudi razmejitev strategije od drugih razvojnih dokumentov, ki bi jim bi morala biti nadrejena, sedaj pa ni niti zavezujoča niti vedno usklajena s sektorsko zakonodajo. Tudi ciljih je potrebna prenova, in sicer strategija mora biti bolj »ciljno naravnana«, kar pomeni, da je potrebno cilje urediti - združiti v skupine in tako prečistiti, da jih bo manj. Le dvakrat sta se pojavila predloga, da je treba jasno razmejiti vlogo SPRS do prostorskega reda in pa določiti dolgoročne strateške usmeritve.

Odgovori udeležencev posveta:

Prva skupina:

- prostor kot omejena dobrina, kot dobrina z določenimi značilnostmi, kakovostmi
- vključevanje sektorskih nosilcev, npr. gospodarstva
- dolgoročnost
- usklajenost z drugimi politikami, prepletenost, ker se vse odraža v prostoru
- izogniti se vključevanju sektorskih prostorskih vidikov
- SRS krovna -> vključevanje prostorskih vidikov, razvoj v prostoru, prostorska razdelitev
- ne kot lokacijski vidik
- SRS : SPRS -> enakovrednost dokumentov, izkoristiti sočasnost nastajanja in časovna usklajenost
- SPRS mora dati jasne prostorske informacije za kogarkoli
- celovita, ne more biti zapisana ločeno

Druga skupina:

- priprava prostorskih smernic za druge
- potrebna nadrejenost (vendar ne v fazi sprejemanja)
- interpretacija na različnih ravneh

- preveč strateška
- razdelava na vmesni regionalni ravni, kot usmeritev za občine (jasno opredeliti prispevek občin k uresničevanju)
- krovni dokument skupaj s SRS, vsi ostali podrejeni
- večja konkretnost (2), bolj strateško usmeritev ≠ dovolj konkretna
- celovitost ≠ ni koherentna
- usklajenost sektorjev
- proces izvajanja z mehanizmi -> v povezavi z PR-jem (njegova vključenost že od samega začetka)
- zagotoviti uporabo med drugimi sektorji na lokalni ravni

Tretja skupina:

- SPRS kot dolgoročni dokument
- istočasnost s SRS, prostorizacija že usklajenih določil
- usklajevanje sektorskih : delno tudi nadsektorska, izhodišče sektorjem
- konkretizacija na regionalni ravni, nadomestilo regionalnih načrtov v izbranih vsebinah, ki so "top down", strateško pomembne, odražajo raznolikost
- SPRS kot strateška prostorska usmeritev

8.2 Vloga posameznih nosilcev urejanja prostora

Odgovori občin:

- Zagotoviti preseganje posameznih sektorskih zahtev. Trenutno je SPRS dokument, ki težko vpliva na odločitve sektorjev. (2)
- SPRS bi bilo potrebno izvajati dosledno in v vseh primerih, zlasti pa v medresorski koordinaciji pri pripravi državnih razvojnih dokumentov in predpisov.
- Opredeljenim ciljem bi morale slediti sektorske zaveze s posledicami na proračunskem programiranju oz. porabi .
- Usklajenost dokumentov razvoja na nivoju resornih ministrstev, poenostavitev postopkov.

Odgovori nosilcev urejanja prostora:

Pri odgovoru o potrebnih spremembah SPRS sodelujoči v intervjujih niso velikokrat omenili vloge posameznih NUP-ov, saj so o tem največkrat poročali že sproti ob razlagi nalog, ki jih opravljajo. Petkrat je bila omenjena potreba po razmejitvi vloge SPRS in strategije gospodarskega razvoja. Sicer pa so udeleženci izpostavili, da je potrebno določiti osebe (tudi izmed nosilcev), ki bodo odgovorne za izvajanje posameznega cilja in ukrepa, zapisanega v strategiji in morajo nosilci ponotranjiti SPRS kot dokument, ki tudi usmerja njihovo delovanje.

Odgovori udeležencev posveta:

- SPRS je skupni razvojni dokument vseh sektorjev (cilji ne smejo biti kontradiktorni)
- usklajenost vseh javnih interesov
- izraža cilje države (vseh sektorjev)
- za pripravo in izvajanje je nujen koordinator/prostorski arbiter -> pri usklajevanju
- vsi NUP morajo vzeti strategijo za svojo
- SPRS je generalni dokument, skupek sektorskih strategij -> vladni organ?, regijske prostorske službe

Ob pripravi SPRS naj NUP:

1. prispevajo analizo stanja na svojem področju,
2. strukturirajo cilje po pomembnosti in ostanejo na strateški ravni,
3. preverjajo integracijo ciljev v SPRS in
4. upoštevajo, da gre za kompromis, usklajevanje (aktivno).

Ob izvajanju naj NUP:

1. vzpostavijo operativne programe in upravljalne načrte skladno s SPRS, tudi na regionalni in lokalni ravni,
2. spremljajo izvajanje "svojih" ciljev,
3. vzpostavijo mehanizme za preverjanje in spremljanje izvajanja,
4. vsebinsko usklajujejo svoje cilje/ukrepe z drugimi NUP-i, na vseh ravneh,
5. zagotovijo svoje strokovne podlage za prostorske akte in podatke,
6. prevzemajo odgovornost za svoje odločitve in
7. na strateški ravni uskladijo svoje interese/ukrepe na večjih mestnih območjih in pri prenovi.

8.3 Koordinacija med nosilci urejanja prostora in deležniki na področju urejanja prostora oz. vloga ministrstva za infrastrukturo in prostor

Občine niso izpostavile nobenega predloga, ki bi se nanašal na to temo.

Odgovori nosilcev urejanja prostora

Vloga ministrstva, pristojnega za prostor, je bila v povezavi s strategijo v intervjujih omenjena zelo velikokrat, predvsem kot tista, ki trenutno manjka. Manjka v smislu, da ministrstvo, pristojno za prostor, ne opravlja koordinacije in nadzora nad izvajanjem strategije. Na to se nanaša tudi potreba po medresorski usklajenosti in skladnosti ciljev ter zlasti integracija prostorskih ciljev v dokumente, ki usmerjajo družbeni in gospodarski razvoj Slovenije. Eden izmed pomembnih vidikov je vključitev in obveščanje javnosti v pripravo strategije in pa zlasti v navezavi s prvo omembo, sprejem strateških odločitev o prednostnih prostorskih ureditvah, ki potem pogojujejo delovanje in odločanje drugih sektorjev. Izpostavljen je bil ponovno pomen razmejitve med strateškim in izvedbenim delom in opredelitvi mehanizmov, ki bi to lahko nadzirali. Med bolj inovativni predlogi pa sta se pojavila:

- uvedba ustvarjalnega upravljanja prostora in v navezavi s tem tudi izjava, da »SPRS ne bi smel biti politika, ampak proces« in
- ustanovitev investicijskega prostorskega sektorja, v katerem bodo zastopani vsi pristojni iz različnih področij.

Odgovori udeležencev posveta:

Udeleženci so razpravljali o koordinaciji v okviru razumevanja vloge prostorskega načrtovalca v sistemu prostorskega načrtovanja. Izpostavili so naslednje teme:

a) Različnost procesov

1. strateško:scenariji razvoja
2. izvedbeno:umeščanje (različni deležniki)

b) Participativno planiranje

- vključevanje deležnikov
- vključevanje občin (v pripravo SPRS)
- sooblikovanje razvojnih ciljev ("ponotranjenje")
- zagotavljanje vključevanja gospodarskih subjektov ->v dokumentih se morajo odražati tudi interesi gospodarstva
- javni interes
- dolgoročen proces, ki se ne konča s sprejemom plana / dokumenta
- problem kompleksnosti aktov (razumevanje)

c) Koordinacija - pogoji

- oblikovanje / usklajevanje skupnih ciljev - razvojna vizija; dolgoročnost
- povezanost prostorskega in razvojnega načrtovanja (investicijsko načrtovanje) metodološki okvir za planiranje

- nosilec koordinacije (prostor, vladna služba -> skupno mnenje (proces planiranja na občinski ravni)
- koordinacijo preprečuje pretirana regulacija (predvsem NUPi ujeti v svoje predpise in norme - brez možnosti zdrave presoje)

č) Izvedba

- neformalen // formalen proces
- stabilnost sistema
- promocija

8.4 Predlogi vsebine SPRS

Odgovori občin

Vsebinski predlogi so bili razdeljeni na šest podtem:

1. *V SPRS naj bodo teme, poglavja (bolj) razdelana po pokrajinah, ne (samo) po področjih:*
 - Dodati bolj otipljive podatke za pokrajine (Gorenjska, Štajerska, Dolenjska...) (2);
 - V SPRS dodati preglednico, v kateri bi bila za posamezno regijo ali občino prikazana pomembna področja, na katera je potrebno opozoriti.
2. *V SPRS naj bodo zapisane bolj konkretne usmeritve:*
 - konkretne opredelitve in aktivnosti na posameznih področjih, za posamezno tematiko (4);
 - predvsem bi morali dokument skrajšati;
 - besedilo naj bo bolj preprosto - vsebuje preveč tujk;
 - konkretnejše usmeritve za doseg strateških ciljev (do neke mere Prostorski red).
3. *V SPRS naj se vnesejo obvezna izhodišča oz. poenotenje zahtev prostorskega načrtovanja za celotno državo:*
 - obvezna izhodišča za posamezne namenske rabe,
 - poenotenje minimalnih zahtev prostorskega načrtovanja za celotno državo.
4. *Vsebinska SPRS naj se poenoti, uskladi, novelira glede na dejansko stanje v prostoru:*
 - usklajenost strateškega dokumenta z dejanskim stanjem na terenu;
 - novelacija ob upoštevanju stanja prostora (2);
 - redno spremljanje in dopolnjevanje npr. po 5. ali 10. letih oz. po potrebi glede na nove razvojne usmeritve Slovenije.
5. *SPRS naj se uskladi z veljavno zakonodajo*
6. *V SPRS naj se opredeli sodelovanje s čezmejnimi regijami*

Poleg vsebinskih so občine dodale še predloge za grafične popravke:

- geološke karte za vso Slovenijo z označenimi področji, ki so neprimerni za gradnjo (erozija)
- dopolniti z varstvom kmetijskih zemljišč (določiti strokovne podlage), varstvom voda (strokovne podlage), določiti vodovarstvena območja (tudi predvidenimi), določiti potencialno ogrožena območja (predvsem z že zatečenimi območji in strokovnimi podlagami za plazljivost in plazovitost)

Odgovori nosilcev urejanja prostora:

Pri vsebinskih predlogih najprej povzemamo splošne predloge. Med najpogostejšimi so se pojavili naslednji:

- natančnejša določitev vsebine: bolj konkretna opredelitev in izpostavitve ciljev glede na evropsko in slovensko zakonodajo / konkretna izhodišča o tem, kaj je javna korist države / vključenost dejanskih načrtov in ne rezervacij za prihodnost (8);
- opredelitev državnih prioritet v primeru konfliktnosti ureditev, npr. prometnih in energetskih koridorjev in na drugi strani območja nacionalne prepoznavnosti (4);
- določitev manjšega števila ciljev, ki so jasnejši in merljivi (4);
- prikaz operativnih programov, projektna konkretizacija, bolj operativen dokument (3) in

- preobsežna in prepodrobna strategija, ki bi morala biti krajša, prečiščenje vsebine (3). Poleg naštetih sta dva udeleženca omenila tudi zastarelost nekaterih vsebin in v skladu s tem potrebo po vključitvi aktualnih tem, kot so demografske in podnebne spremembe. Splošno so na vsebino vezale še omembe o potrebi določil za spremljanje stanja in izvajanja, potreba po izvedbi CPVO za SPR, okrepitvi pomena variant, pripravi scenarijev prostorskega razvoja in predlogu, da naj strategija tudi določa pravila o prostorskem redu.

Konkretnejši vsebinski predlogi so bili podani za štiri področja, in sicer za oskrbo z energijo, naravne vire, poselitev in športno infrastrukturo:

a) Oskrba z energijo, druga linijska infrastruktura:

- postavitve realnega omrežja energetike in ne le koncepta,
- odprava konfliktnosti določil, npr. prometnih in energetskih koridorjev in na drugi strani območja nacionalne prepoznavnosti,
- dodati temo obnovljivih virov, ki zaenkrat še ni ustrezno zastopana in
- pri poveztivosti mest omeniti osnovne koridorje v skladu z evropskimi cilji.

b) Naravni viri:

- upoštevanje in vključitev Nature 2000,
- dodati cilje na področju voda,
- natančno zarisana in zapisana zavarovana območja in
- določitev območij za ekološke kmetije ter območij, ki so primernejša za turizem.

c) Poselitev:

- prenova omrežja regionalnih središč (predlog 6 do 8 središč in ne 15 kot včasih) in
- posodobitev tekstov glede nalog središč regionalnega pomena.

č) Športna infrastruktura

- dodati športno rekreacijo (smučišča, kolesarske steze, pešpoti, planinske poti) pod vsebini in
- opredelitev celotne (javne in zasebne) športne infrastrukture (v prostorskih aktih)

Zlasti nosilce smo povprašali o obstoječih kartografskih prikazih, ki so vključeni v sedanjo strategijo in kakšne izboljšave bi predlagali. Najpogostejši odgovor je bil, da je zlasti pri NUP-ih prisotna potreba po bolj konkretnih zemljevidih in večji kartografski determiniranosti, pri čemer pa je bil skoraj enako pogost odgovor, da je obstoječa grafična predstavitev za strateško raven povsem zadostna. Kar pa bi bilo potrebno dodati, je da, da bi vsaka karta imela tudi svojega skrbnika, ki bi skrbel za nadzor nad izvajanjem. Ker so bile nekatere prostorske ureditve v tem desetletnem obdobju že izvedene, je potrebna seveda prenova kart. Med vsebinskimi predlogi najdemo naslednje:

- vključitev kulture - priprava zemljevida za kulturo;
- nova karta za ohranjanje narave: prikazovanje območij Natura 2000, zavarovanih območij, naravne vrednote, tehnološke pravilnosti, stature.

Največ konkretnih predlogov je bilo za področje prometa:

- preveč strateški zemljevid prometnih omrežij,
- trajnostna mobilnost težko prikazana karti in
- izpostavitve ozkih grl v prometu.

8.5 Predlogi ciljev prostorskega razvoja

Odgovori občin

Na vprašanje je odgovorilo 18 občin. Nekatere občine so navedle več kot tri cilje, nekatere tudi manj kot tri cilje. Navedene cilje lahko združimo v 10 vsebinskih sklopov (razvrščeni so po pogostosti pojavitev):

1. Razvoj mest in drugih naselij, omrežja naselij (11 pojavitev):

- večja konkurenčnost slovenskih mest v EU prostoru

- razvoj policentričnega omrežja (3)
 - zagotavljanje površin za skladen in trajnostni dolgoročni prostorski razvoj naselij
 - razvoj privlačnih mest
 - notranja prenova naselij
 - usklajen razvoj vseh naselij
 - zagotavljanje prostorskih pogojev za gospodarstvo
 - izboljšanje izrabe obstoječih stavbnih površin
 - sanacija degradiranih območij in stavb in prednostno načrtovanje razvoja v ta območja/stavbe
2. *Razvoj podeželja (8 pojavitev):*
- ustavitev praznjenja prostora - ohranjanje poseljenosti podeželja (3), tudi z razvijanje ustreznih sistemov rabe prostora v (vaških) naseljih
 - izboljšanje pogojev za sonaravni/vzdržen razvoj podeželja (2)
 - razvoj podeželja s poudarkom na ohranitvi avtohtonega podeželja – vasi (2)
 - enakomeren prostorski razvoj - tudi podeželja
3. *Ohranjanje narave ter varstvo kulturne dediščine (6 pojavitev):*
- obnova kulturne dediščine (stavbne) kot priložnost za razvoj turizma
 - ohranitev naravne in kulturne dediščine(2)
 - ohranjanje / izboljšanje naravne in kulturne krajine(2)
 - ohranjanje kvalitet naravnega prostora (dejanski obseg in strožje varovanje)
 - upoštevanje naravnih zakonitosti posameznih območij vse do nivoja občin
4. *Varstvo okolja (5 pojavitev):*
- trajnostna mobilnost
 - energetska in snovna učinkovitost
 - vzdržen in trajen prostorski razvoj
 - varovanje okolja
 - skladen prostorski razvoj in zdravo okolje
5. *Uvedba regij, regionalni razvoj (5 pojavitev):*
- uvedba regionalnega prostorskega razvoja (2)
 - razvoj funkcijskih regij
 - učinkovit prostorski razvoj
 - odpravljanje obstoječih regionalnih razvojnih neskladij in skupno delovanje sektorskih politik, ki vplivajo na prostorski razvoj
 - poenotenje prostorskih aktov na nivoju regije - regijski prostorski načrt
6. *Razvoj prometne in druge infrastrukture (4 pojavitve):*
- enakomeren razvoj infrastrukture - tudi podeželske
 - optimalno umeščanje gospodarske infrastrukture
 - enakomerna prometna dostopnost regij
 - vzpostavitev sodobnega omrežja železnic
7. *Ureditev zakonodaje, učinkovitejši nadzor (4 pojavitve):*
- poenotenje urbanističnih meril in meril pri usmerjanju poselitve po slovenskih pokrajinah
 - dosledna letna kontrola strokovnosti nekaterih projektantskih podjetij, ki z neprimernimi arhitekturnimi rešitvami kvarijo izgled slovenskega prostora (v OPN namreč ni mogoče zapisati vzdržnih določil - če so prepodrobno določena, se takoj pojavijo nove pobude za spremembo odloka, saj predpis ne dopušča "modernih" rešitev; če so presplošna, jih izrabljajo za realizacijo zelenih prostorskih rešitev, projektanti pa seveda ustrezajo naročnikom. Občinski predpisi ne bodo

ponudili rešitev za slovenski prostor. Nujen je sprejem poenotениh urbanističnih meril, ki jih bomo občine morale vključiti v svoje akte brez možnih odstopanj)

- dosleden inšpekcijski nadzor in ukrepanje države. Sramotno je, da mora občina večkrat in brezuspešno opozarjati vsa pristojna ministrstva in še vlado o obsežni degradaciji občutljivih območij, država pa ne ukrene ničesar. Navsezadnje bomo morali ukrepati s pomočjo medijev.
- zagotoviti je potrebno kakovostno zakonodajo s področja prostorskega načrtovanja in zagotoviti dosledni takojšnji nadzor ter sankcioniranje v primeru kršitev

8. Varstvo, upravljanje kmetijskih zemljišč (3 pojavitve):

- ohranjanje (najboljših) kmetijskih zemljišč (2)
- večja samooskrba s hrano

9. Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami (2 pojavitvi):

- določitev varstvenih in ogroženih območij (delovanje voda)
- varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

10. Drugi cilji (4 pojavitve):

- kapitalizacija prostorskih razvojnih ureditev iz geografskih in makro-strateških prednosti prostora RS (2. tir Koper-Divača, 2. tir Jesenice-Ljubljana) in upoštevanju položaja Slovenije (Ljubljane) v jedrnem območju EU oz. omrežju jedrnih mest
- povezovanje s čezmejnimi regijami
- zagotovitev občinam in regijam dejavno sodelovanje pri evropskem združevanju in demokratizaciji
- celovit prostorski razvoj za vso Slovenijo

Odgovori nosilcev urejanja prostora:

Prostorski cilji, zapisani v strategiji, predstavljajo eno izmed glavnih izhodišč za usmerjanje prostorskega razvoja. Nekateri so v luči vprašanja o tem, katere tri cilje prostorskega razvoja bi predlagali, odgovorili, da se jim zdijo že obstoječi cilji ustrezni. Sicer smo predloge ciljev razdelili na šest tem, pri čemer se prva nanaša na splošne cilje, potem pa sledijo cilji za urbani prostor, naravne vire, dostopnost, poselitve in prenovo.

Pri *splošnih ciljih* gre največkrat za načelne usmeritve, ki naj bi jim sledila Slovenija pri vmeščanju v prostor, in sicer za:

- 1) trajnostni oz. vzdržen razvoj (*pojavi se oba izraza*),
- 2) racionalen, uravnotežen, učinkovit in usklajen prostorski razvoj in
- 3) usklajenost razvojnega in varstvenega načrtovanja (prilagoditev varstvenih območij z ostalimi razvojnimi cilji/prilagajanje prostorskega razvoja in načrtovanja obstoječim naravnim virom in danostim/omejitev povečevanja zaščitenih območij v Sloveniji).

Manj pojavitve imajo cilji, kot so kakovosten razvoj, ohranjanje prepoznavnosti tistih območij, ki so z vidika države pomembnejša, lep in privlačen prostor ter življenje v zdravem okolju in večja konkurenčnost v evropskem prostoru.

Posamezne teme, ki smo jih lahko razbrali iz predlogov udeležencev, lahko deloma nakazujejo tudi tematike, na katere bi se morala osredotočiti strategija namesto sedanjih številnih ciljev in prioritete. Po posameznih temah so bili navedeni naslednji cilji:

a) Urbani prostor:

- zagotavljanje kakovosti bivanja v mestih in izven mest,
- jasna opredelitev in krepitev mest/območij nacionalnega pomena glede na njihovo opredeljeno funkcijo; potrebno zagotoviti tudi finančne instrumente,
- privlačnost in

- konkurenčnost mest.

b) *Naravni viri:*

- enakovredna dostopnost do virov in prostora,
- preudarna rada naravnih virov,
- prilagajanje prostorskega razvoja in načrtovanja obstoječim naravnim virom in danostim,
- pri energetiki prednost projektom, ki podpirajo zmanjšanje CO₂ in
- ohranjanje naravnih virov.

c) Dostopnost

- enakovredna dostopnost do delovnih mest, več delovnih mest,
- dostop do storitev,
- prostorska povezanost in mobilnosti in
- fizična in finančna dostopnost športnih objektov.

č) Poselitev

- preprečevanje razpršene poselitve,
- razvoj policentričnosti (vendar ne »neskončnocentrični«),
- umik poselitve iz problematičnih okolij,
- skladno načrtovanje razvoja poselitve in prometnega sistema,
- ohranjanje kulturne krajine in obstoječega (razpršenega poselitvenega vzorca) in
- skladen regionalni razvoj, krepitev regionalnih centrov.

d) Prenova

- prenova degradiranih urbanih območij, programska prenova ne energetska sanacija.

V povezavi z opredelitvijo ciljev so udeleženci omenili tudi določene probleme, in sicer nedoločenost oziroma dejstvo, da sedanji cilji v realnem, vsakodnevnem odločanju niso zavezujoči in se ne odražajo v realnost. Ta problem velikokrat izhaja iz neuskkljenosti sektorskih politik. Hkrati je bila izražena tudi potreba po združevanju ciljev v skupine in pa ponovno konfliktnost določil tudi že v samih ciljih, npr. med gradnjo infrastrukture in ohranjanjem območij nacionalne prepoznavnosti.

Odgovori udeležencev posveta

a) Splošni cilji:

- trajnostni in vzdržni razvoj
- učinkovito omogočanje uresničevanja javnega interesa (okolje, kultura, poselitev, krajina,...)
- medsektorsko sodelovanje
- tradicionalni "bottom up" pristop pri razvoju in načrtovanju

b) Razvojni cilji

- policentrični razvoj
- kvalitetno bivalno okolje
- urejenost, razvoj mest

c) Varstveni cilji

- učinkovita, racionalna raba naravnih virov
- ohranitev naravnih in kulturnih potencialov
- ohranitev prostorske identitete, učinkovit promet

č) Trajnostni in vzdržni razvoj

- učinkovit promet

- dostopnost

d) Sodelovanje

- vertikalno in horizontalno sodelovanje pri prostorskem načrtovanju
- regionalni nivo prostorskega načrtovanja
- povezovanje občin
- povezovanje z EU regijami
- uravnotežen razvoj regij

Udeleženci posveta so razpravljali tudi o tem, kakšnega tipa naj bodo cilji: merljivi, kakovostni, itd. Povedali so naslednje:

- cilji so lahko oz. morajo biti bolj splošni, načelni;
- ukrepi/kazalci za njihovo uresničevanje pa morajo biti konkretni in merljivi in grafično prikazani (prostorsko);
- spremljanje stanja je pomembne, bistven inštrument za približevanje ciljem;
- primerljivi z drugimi državami EU in merljivi;
- kvalitete varstva narave so težko merljive, pomembne so za kvalitetno življenje in so lahko grafično prikazane;
- vezani na določena obdobja npr. (5-7) let;
- uresničljivi.

8.6 Uresničevanje SPRS

Na področju *komunikacije*:

- ozaveščanje o pomenu prostora in o družbeni odgovornosti
- izobraževanje deležnikov, odločevalcev (na lokalnem nivoju), splošne javnosti
- vključevanje izobraževanja v učne programe skozi primere dobre prakse
- vključevanje deležnikov v pripravo SPRS, "ponotranjenje"
- promocija -> poročila, privlačnejše gradivo.

Usmeritev vsebine dokumenta:

- splošna + upoštevanje specifik
- krajša in jasnejša (sedaj je presplošna in nerazumljiva)
- strateška -> rezultati vidni na dolgi rok, težko je poročati o izvajanju
- od strateških do implementacijskih ciljev -> spremljanje stanja
- srednjeročna + predvideno vrednotenje cilje
- močnejši vmesni nivo načrtovanja/prostorski akt/RPN -> izvajane regije, lastništvo in promocija pa država oz. vlada in ministrstva
- vključevanje prostorskega vidika v SPRS
- nadsektorska vladna služba
- priporočila/priročniki namesto predpisov
- ne naloge, ampak smernice
- povezovalna vloga -> z drugimi razvojnimi dokumenti, med deležniki
- lastništvo in prevzem odgovornosti vseh deležnikov
- povezava SPRS s finančnimi inštrumenti/finančna perspektiva

9 SINTEZA IN KOMENTAR REZULTATOV

Analiza izvajanja štirih ukrepov je pokazala, da se ukrepi od U1 do U3:

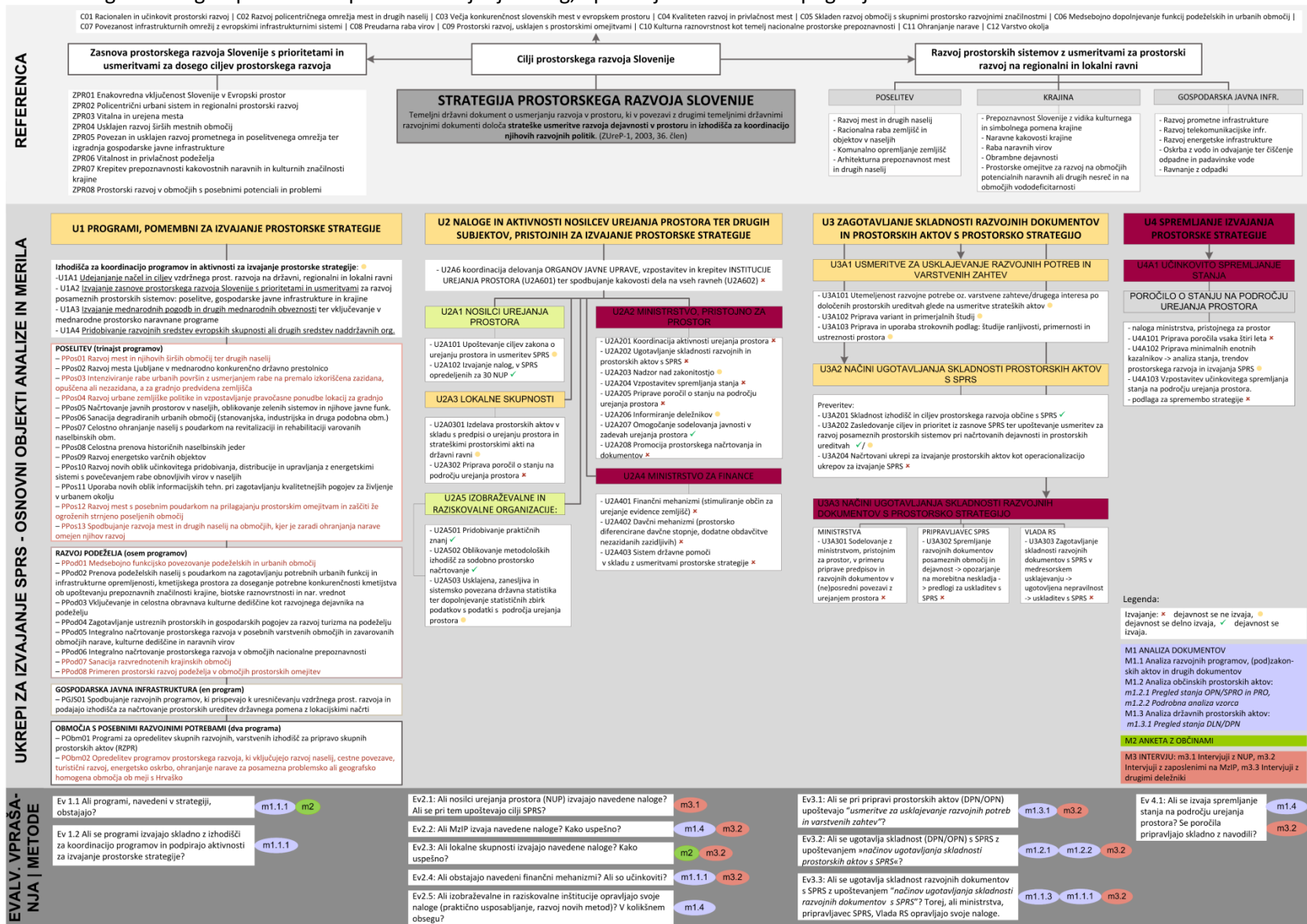
- U1 Programi, pomembni za izvajanje prostorske strategije,
- U2 Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje prostorske strategije in
- U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s prostorsko strategijo, izvajajo v srednjem obsegu (preglednica 31, slika 21). Nekatere aktivnosti so bile izvedene v večjem obsegu od predvidenega, druge, kot je recimo koordinacija delovanja organov javne uprave, vzpostavitev in krepitev institucije urejanja prostora, pa v manjšem od opredeljenega. Razlogi za takšno stanje so različni. Kot vzrok neizvajanje nalog so deležniki pogosto navedli politične razmere, na primer »sektorizacijo« urejanja prostora in s tem krepitev pristojnosti posameznih področij. Reorganizacija ministrstva, kadrovska oslabitev direktorata za prostor, spreminjanje pristojnosti nosilcev urejanja prostora z zakonodajo, obremenitev uslužbencev, ki se ukvarjajo s pripravo/preverjanjem prostorskih aktov, in kadrovska podhranjenost področja prostorskega razvoja še dodatno pripomorejo k odsotnosti koordinacije. V intervjujih in odgovorih na anketne vprašalnike sta bili velikokrat omenjeni nazadovanje sistema prostorskega načrtovanja in ukinitvev določenih rešitev, ki so pred institucionalno reorganizacijo delovale zelo uspešno, na primer služba za promocijo pri nekdanjem Uradu za prostorsko planiranje. Ta je skrbela za informiranje deležnikov in promocijo prostorskega načrtovanja in dokumentov, dejavnosti, ki sta bili izpostavljeni kot zanemarjeni, vzrok za nastalo stanje so tudi spremenjen sistem vrednot in zmanjšane pristojnosti in ugled prostorskega načrtovanja v Sloveniji.

Pri ukrepu **U1, ki se nanaša na programe, pomembne za izvajanje prostorske strategije**, smo ugotovili, da trenutno obstaja 15 od 24 predvidenih programov. Posebej problematični sta področji preнове in urbanega razvoja.

Vzroki za pomanjkanje programov so različni in so pogojeni z vrednotnim sistemom. Ta pomembno vpliva na postavitev prioritet in ukrepov za njihovo uresničevanje, ki so v pomanjkanju finančnih sredstev že tako okrnjeni. Zaradi pomanjkanja kadrovskih virov določeno področje nima skrbnika in politične podpore; na primer prenova, ki se je kljub veliki podpori v strokovni javnosti in načelnim strokovnim in političnim opredelitvam, zapisanim tudi v SPRS, za trajnostni razvoj, učinkovito rabo energije in racionalno rabo prostora niti na strateški niti na izvedbeni in organizacijski ravni ne lotevamo celostno in aktivno

Nekatere aktivnosti, ki se nanašajo na vsebino programov, se sicer izvajajo, a niso oblikovane kot programi. Pri izhodiščih za koordinacijo programov so navedene štiri podrobnejše aktivnosti, za katere smo ugotovili, da so, vsaj prva, vključene v izvajanje dejavnosti deležnikov. Najbolj dosledno zagotovo »udejanjanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni«, saj smo ta sicer zelo široka načela in cilje SPRS zasledili v večini analiziranih dokumentov (državni programi, OPN-ji, DPN-ji). Pomislek pri tem sklepu je, ali gre zgolj za načelno navajanje in prenos vsebine iz enega dokumenta v drugega ali pa se ti cilji uveljavijo tudi v praksi pri umeščanju in izvedbi prostorskih ureditev. V slednje močno dvomijo nekateri anketiranci, ki so zadolženi za preverjanje skladnosti aktov, saj največkrat ugotavljajo, da načela in cilji ostanejo zgolj zapisani na papirju, pri konkretizaciji odločitev o novih prostorskih ureditvah pa se ne upoštevajo. To se pokaže predvsem kot neskladje med vsebinami, zapisanimi v strateških delih aktov, ter določili v izvedbenih delih.

Slika 21: Logična veriga s prikazom uspešnosti izvajanja nalog, opredeljenih v četrtem poglavju.

Preglednica 31: Povzemalna preglednica po posameznih dejavnostih.

Ukrep/aktivnosti	Povzetek ugotovitev	Izvajanje
U1 PROGRAMI, POMEMBNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE		Delno.
U1A1 Udejanjanje načel in ciljev vzdržnega prostorskega razvoja na državni, regionalni in lokalni ravni,	Načela in cilji prostorskega razvoja so vključeni v pregledane prostorske akte in razvojne programe.	Da.
U1A2 Izvajanje zasnove prostorskega razvoja Slovenije s prioritetami in usmeritvami za razvoj posameznih prostorskih sistemov: poselitve, gospodarske javne infrastrukture in krajine	Prioritete in usmeritve za razvoj prostorskih sistemov se uresničujejo preko različnih programov, projektov in prostorskih ureditev.	Da.
U1A3 Izvajanje mednarodnih pogodb in drugih mednarodnih obveznosti ter vključevanje v mednarodne prostorsko naravnane programe,	Mednarodne pogodbe se izvajajo v različnem obsegu, vendar le posredno učinkujejo na izvajanje SPRS.	Delno.
U1A4 Pridobivanje razvojnih sredstev Evropskih skupnosti ali drugih sredstev naddržavnih organizacij.	Pridobivanje EU sredstev največkrat ni navezano na SPRS – SPRS služi kot osnova za pridobivanje EU sredstev le v primerih infrastrukture, vendar je tudi v tem primeru podlaga operativni program.	Delno.
Izvajanje programov, opredeljenih v SPRS	Obstaja 15 od 24 programov, manjkajo zlasti programi s področja razvoja mest.	Delno.
U2 NALOGE IN AKTIVNOSTI NOSILCEV UREJANJA PROSTORA TER DRUGIH SUBJEKTOV, PRISTOJNIH ZA IZVAJANJE PROSTORSKE STRATEGIJE		Delno.
U2A1 Izvajanje naloge NUP	Devet od desetih intervjuvanih NUP-ov izvaja ali delno izvaja svoje naloge.	Da.
U2A2 Dejavnosti ministrstva, pristojnega za prostor	Ministrstvo izvaja eno od osmih nalog, in sicer omogočanje sodelovanja javnosti v zadevah urejanja prostora (primer priprave DPN-jev), delno izvaja informiranje javnosti in nadzor nad zakonitostjo aktov (odvisno od časa, ki je na voljo), slabše pa (ne)opravlja koordinacije, promocije prostorskega načrtovanja in dokumentov. Še vedno ni bilo vzpostavljeno spremljanje stanja ali pripravljena poročila o stanju na področju urejanja prostora.	Ne.
U2A3 Dejavnosti lokalnih skupnosti	Vse lokalne skupnosti še vedno nimajo pripravljenih občinskih prostorskih aktov. Postopki priprave (tudi mnenja) kažejo nato, da določila občin niso vedno v skladu s strateškimi usmeritvami države. Občine ne pripravljajo poročil o stanju na področju urejanja prostora.	Delno.
U2A4 Dejavnosti finančnega ministrstva	Finančni, davčni mehanizmi in sistemi državne pomoči obstajajo v okrnjeni obliki.	Ne.
U2A5 Dejavnosti izobraževanje in raziskovalnih inštitucij	Inštitucije izvajajo svoje naloge, saj imajo v študijskih programih ustrezne teme s področja urejanja prostora, študente učijo potrebna praktična znanja in sodelujejo v domačih/mednarodnih raziskovalnih projektih.	Da.

Ukrep/aktivnosti	Povzetek ugotovitev	Izvajanje
U3 ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI RAZVOJNIH DOKUMENTOV IN PROSTORSKIH AKTOV S PROSTORSKO STRATEGIJO		Delno.
U3A1 Ugotavljanje upoštevanja usmeritev za usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev	Pri usklajevanju razvojnih in varstvenih zahtev zaradi strogih režimov in EU zakonodaje največkrat prevladajo varstvene zahteve. Študije variant, primerjalne študije, strokovne podlage, študije ranljivosti in primernosti niso pripravljene v vseh primerih, kot bi to bilo potrebno.	Delno.
U3A2 Ugotavljanje skladnosti prostorskih aktov s SPRS	Analiza skladnosti prostorskih aktov je pokazala, da so akti v načelnih določilih (načela, cilji) skladni s Strategijo in da prispevajo k uresničitvi prioritet, zapisanih v strategiji. Manjka pa operacionalizacija ukrepov za izvajanje SPRS, ki bi morala biti zapisana v posameznem prostorskem aktu.	Delno.
U3A3 Ugotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov s SPRS	Skrbnik SPRS ni aktiven pri spremljanju razvojnih dokumentov posameznih območij in dejavnosti, je pa analiza programov pokazala, da ti načelno in v ciljih SPRS upoštevajo. V praksi pa sektorji sami pripravljajo predpise brez posvetovanja z ministrstvom, pristojnim za prostor, kot je opredeljeno v SPRS.	Ne.
U4 SPREMLJANJE IZVAJANJA SPRS		Ne.
U4A1 Priprava poročila o stanju na področju urejanja prostora	Pripravljeno ni bilo nobeno poročilo.	Ne.
U4A2 Priprava obveznih minimalnih enotnih kazalnikov kot podlaga za analizo stanja in trendov prostorskega razvoja ter za analizo izvajanja SPRS	Uredba je bila sprejeta, vendar se ne izvaja.	Delno.
U4A3 Vzpostavitev učinkovitega spremljanja stanja na področju urejanja prostora.	Sistem za spremljanje stanja na področju urejanja prostora ni vzpostavljen.	Ne.

Glede uresničevanja prioritet in usmeritev za prostorski razvoj smo pridobili konkretnije primere udejanjanja v praksi, saj so sodelujoči našli svoje aktivnosti, ki pripomorejo k izpolnjevanju prioritet, vključujoč EU projekte, lokalne dokumente, lokalne prostorske ureditve ali druge razvojne pobude. Na področju urejanja prostora je Slovenija zavezana mednarodnim pogodbam, kot so Alpska konvencija, Teritorialna agenda in druge. Ker gre večinoma za dokumente, ki so novejši od Strategije prostorskega razvoja Slovenije, jih ta še ne navaja, vendar pa jih v vsebinskem in načelnem smislu večinoma upošteva. Uresničevanje, cilje, načel in aktivnosti, ki jih mora izvajati Slovenija v okviru mednarodnih obveznosti, posredno pomeni tudi uresničevanje ciljev, prioritet in usmeritev SPRS. Po obsegu bi vpliv izvajanje mednarodnih pogodb na uresničitev SPRS ocenili kot manjši.

SPRS v okviru zasnove prostorskega razvoja »napoveduje« prostorske ureditve, za katere so bila kasneje pridobljena evropska sredstva, vendar ne določa posebej, katera sredstva in iz katerih virov naj bi bila pridobljena. Financiranje posameznih ukrepov in ureditev je predmet programov, predvidenih s SPRS, v katerih je v vsakem posebej določeno, koliko in iz katerih virov, naj bi se ta sredstva črpala.

Ukrep 2 se navezuje na **naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje prostorske strategije**. Od petih skupin deležnikov svoje naloge dobro opravljajo nosilci urejanja prostora in izobraževalne/raziskovalne inštitucije, pogojno dobro občine, bolj problematično je izvajanje nalog s strani ministrstva, pristojnega za prostor, in ministrstva za finance. Slednje je problematično zlasti zaradi neobstoja večjega nabora finančnih mehanizmov zemljiške politike, ki bi učinkovali na delovanje trga nepremičnin, na sedanjo neracionalno rabo in nerodnosti pri uvajanju davčnih mehanizmov, npr. zadnjega davka na nepremičnine. Ministrstvo, pristojno za prostor, bi moralo najprej skrbeti za koordinacijo delovanja organov javne uprave, vzpostavitev in krepitev institucij urejanja prostora, kar počne v zelo omejenem obsegu. V eni od zadnjih sprememb prostorske zakonodaje mu je bila odvzeta vloga koordinatorja priprave prostorskih aktov, ki je postala dolgotrajen proces izčrpavanja in pogajanj izvajalcev in NUP-ov. Pri desetih od 33 NUP-ov, vključenih v intervjuje, je bilo ugotovljeno, da ji devet zgledno opravlja svoje naloge. Kot edino problematično je bilo izpostavljeno področje zemljiške politike, ki ji država namenja premalo pozornosti in ki jo na ministrstvu pokriva ena sama oseba. Razlogi za neizvajanje nalog je v tem primeru kadrovska podhranjenost, posledično tudi neodzivnost in pomanjkanje časa za inovacije v upravljanju prostora. Nasprotno, je lep primer vpeljave nove tematike v upravljanje prostora opisala nosilka s področja trajnostne mobilnosti in obrazložila tudi težave, ki so spremljale uvajanje področja. Omenjeno je bilo tudi, da do pozitivnih sprememb prihaja neformalno - mimo zakonodaje, zgolj s prizadevanjem javnih uslužbenca za reševanje nastalih zadreg.

Negativno oceno je ministrstvo prejelo še pri ugotavljanju skladnosti razvojnih in prostorskih aktov s SPRS, pri vzpostavitvi spremljanju stanja in pripravi poročil o stanju ter pri promociji prostorskih načrtov in dokumentov. Informiranje deležnikov in nadzor nad zakonitostjo, ki je sicer zakonsko ustrezno urejanja, se izvajata v časovnem in kadrovskem obsegu, ki je na voljo. Omogočanje sodelovanja javnosti je bilo ocenjeno kot pozitivno zaradi zgledno urejenega postopka priprave DPN-jev.

Skupno so razlogi za neizvajanje nalog kadrovska podhranjenost, spreminjanje področne zakonodaje, vpliv EU zakonodaje, zastarelost in nejasnost določil strategije in drugi. Nesodelovanje ni vedno posledica odsotnosti želje po sodelovanju, ampak je lahko rezultat časovne preobremenjenosti posameznih deležnikov.

Pri **U3 Zagotavljanje skladnosti razvojnih dokumentov in prostorskih aktov s SPRS** je bilo največ nasprotnih stališč glede usklajevanja varstvenih ciljev ter razvojnih potreb občin in investitorjev. Medtem ko je bila ugotovljena ustrezna načelna skladnost občinskih in državnih prostorskih aktov s ter razvojnih dokumentov, smo pri smernicah za uskladitev konfliktnih razvojnih potreb opazili večji

razpon med zapisanim in izvedenim. Analize razvojnih možnosti in študije ranljivosti in ustreznosti prostora se na občinski ravni izdelujejo zelo redko, tudi načrtovanje v variantah se uporablja v manjši meri, kot bi bilo po mnenju nosilcev smotno. Bolj pogosto se takšne strokovne podlage izdelujejo v okviru priprave DPN. Zadolženi za pripravo DPN-jev so sicer omenili nekatere težave pri pripravi in izboru variant: obstoječi varstveni režimi pogosto ne dopuščajo prostora niti za eno realno rešitev in je izdelava večjega števila variant včasih nepotrebno izčrpavanje človeških in finančnih virov. Okoljski vidik je v okviru študij variant (ki obravnavajo še funkcionalni, prostorski in ekonomski vidik) tudi edini, v okviru katerega se – zato ker v veliki meri vrednotenje izhaja iz predpisanih varstvenih režimov - uveljavlja možnost veta oziroma njegove prevlade nad drugimi vidiki primerjave). Utemeljenost razvojnih potreb se v primeru DPN preverja vsakič sproti, tudi za tiste ureditve, ki so zapisane v SPRS in je bila torej odločitev o njihovi utemeljenosti in sprejemljivosti že sprejeta. Na občinski ravni je tovrstnih preveritev bistveno manj, saj jih sedanja splošno določil ne omogoča.

Analiza je pokazala, da se pri strokovnem preverjanju sprejemljivosti posameznih prostorskih ureditev utemeljenost varstvenih zahtev zaradi njihovih podlag v sektorskih zakonih ne preverja, ampak sprejme kot dejstvo, ki dopušča zelo malo možnosti za iskanje optimalnih rešitev v prostoru. *»Največje možno zagotavljanje usklajenosti gospodarskih, družbenih in okoljskih vidikov prostorskega razvoja«* je odvisno od razmerij in moči akterjev, ki so vključeni v odločanje o posameznih prostorskih ureditvah. Okoljski vidik je zaradi stroge evropske zakonodaje, prenesene v slovenski prostor, zagotovo vedno upoštevan, saj ob neupoštevanju predpisanih režimov akt ne more biti sprejet. Zaradi velikega interesa investitorjev imata tudi ekonomski in z njim povezan funkcionalni vidik za seboj močnega »lobista«, ki opozarja na pomen izvedljivosti posamezne prostorske ureditve. Tako ostane prostorski vidik največkrat zanemarjen. Na področju prostorskega načrtovanja namreč večinoma ni predpisanih nedvoumni ali celo numeričnih meril za vrednotenje. Dodatno pa prostorski vidik nima svojega skrbnika in je odvisen od strokovne usposobljenosti izdelovalcev, pripravljavcev prostorskega akta in od preverjanj skladnosti občinskih prostorskih aktov s področja poselitve, ki se izvajajo v okviru ministrstva, pristojnega za prostor.

Najslabšo oceno glede izvajanja je dobil ukrep **U4 Spremljanje izvajanja prostorske strategije**, ki se ne izvaja, saj ni niti vzpostavljeno spremljanje stanja niti se ne pripravljajo poročila o stanju na področju urejanja prostora. Medtem ko je uredba o minimalnih enotnih kazalnikih s področja urejanja prostora bila sprejeta, pa zaradi ambicioznega nabora kazalnikov nikoli ni bila izvedena. Deloma je neuspešnost izvajanja te aktivnosti povezana z odsotnostjo konkretnih zadolžitev posameznih deležnikov, deloma pa tudi z neobstojem prostorskega informacijskega sistema, ki je po vseh teh letih od uveljavitve SPRS še vedno v pripravi. Delna izboljšava je bila napovedana v enem od intervjujev s predstavnico DzP-ja, ki je zagotovila, da bo letos pripravljeno prvo poročilo o stanju v prostoru (kot posledica rezultatov projekta Attract-SEE in tudi povečanega prizadevanje direktorata), vendar zaenkrat le v okrnjenem obsegu.

Predstavniki SURS-a so v intervjuju sicer našli obširen nabor podatkov, ki jih zagotavlja in so lahko koristni tudi za urejanje prostora, seveda v odvisnosti od potreb uporabnika. Pri teh podatkih ne gre za nabor prostorskih podatkov ali za ustvarjanje novih prostorskih podatkov, ampak za podatke, ki so lahko uporabni v postopkih prostorskega načrtovanja, na primer s področja demografije, varstva okolja ali regionalnega razvoja. Kot pozitiven primer priprave poročila je le ena od 22 občin navedla, da o stanju na področju urejanja prostora poročajo v letnem poročilu zlasti preko postavk občinskega proračuna.

10 PRIPOROČILA ZA PRENOVO STRATEGIJE

- Strategija naj bo bolj osredotočena in naj jasno opredeli, kaj je glavni predmet njene obravnave, npr. prenova poselitve, izboljšane dostopnosti idr.; področja, ki so sektorsko že regulirana z zakonodajo, npr. ohranjanje narave, pa naj navede le smiselno, saj za ta področja že velja sektorska zakonodaja.
- Potrebno je jasno ločiti strateški (opredeljena načela in cilji) in izvedbeni del, ki naj naniza tudi konkretne ukrepe za izvajanje strategije.
- Število prostorskih ciljev naj bo manjše oziroma naj bodo opredeljeni na dveh ravneh: najprej glavni cilji, nato podrobnejši (konkretnejši).
- Potrebno je prenoviti nabor in vsebine ciljev, programov, zasnov, usmeritev, ukrepov in prioritet saj se v sedanji SPRS preveč medsebojno prepletajo in ponavljajo, kar povzroča nejasnost dokumenta in večje težave pri uresničevanju. Zato je treba zmanjšati število teh kategorij in enopomensko opredeliti njihove vsebine in pomen.
- Vpeljava oz. upoštevanje novih tem, ki jih do sedaj strategija ni pokrivala, so pa prisotne na področju upravljanja s prostorom, vključujoč demografske in klimatske spremembe, trajnostno mobilnost, uporaba obnovljivih virov energije in druge.
- Strategija naj jasno opredeli državne razvojne prioritete za naslednje srednjeročno obdobje (sedmih do deset let) in sicer kot posamezne prostorske ureditve ali smiselne sklope (po vrstah ureditev ali funkcionalnih območjih), da bo dokument služil kot podlaga za odločanje v primeru usklajevanja razvojnih in varstvenih zahtev ob pogoju, da se te prostorske ureditve po določenem časovnem obdobju preverja in obnavlja. Določeni naj bodo tudi ukrepi za uresničevanje prostorskih ureditev (dinamika, prioritete, pristojnosti).
- Strategija naj obravnava tudi regionalno raven (ob pogoju, da prenovljena prostorska zakonodaja zagotovi ustanovitev ustreznih regijskih strokovnih prostorskih služb; z izjemo prostorskega in kmetijskega so namreč vsi resorji že regionalno organizirani) in na strateški ravni zagotovi usklajenost glede usmerjanja prostorskega razvoja in razporeditve funkcij, povezav in prostorskih ureditev državnega pomena v regijah.
- Kartografske prikaze je potrebno prenoviti in dopolniti z novimi in aktualnimi vsebinami, vpelje naj se še podrobnejše prikaze za regionalno raven.
- Potrebno je opredeliti, kdo in na kakšen način skrbi za izvajanje strategije, in hkrati zavezati ustrezne deležnike k spremljanju stanja prostora in k rednemu poročanju o na področju prostora.

11 LITERATURA IN VIRI

- Bardach, E. (2011). *Practical guide for policy analysis: the eightfold path to more effective problem solving*. Sage.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2007). *Designing and conducting mixed methods research*. Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Cullingworth, J. B., & Nadin, V. (2002). *Town and country planning in Britain*. Routledge.
- Dimitrovska Andrews, K., Golobič, M., & Gulič, A. (2003). *Strategija prostorskega razvoja Slovenije : recenzija*. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.
- Dühr, S., Colomb, C., & Nadin, V. (2010). *European spatial planning and territorial cooperation*. Routledge.
- Federal Office for Buidling and Regional Planning (BBR) (2006). *Concepts and Strategies for Spatial Development in Germany*. Bonn, BBR.
- Federal Office for Housing (2006). *Human Settlements in Switzerland. Spatial Development and Housing*. Bern, Federal Office for Housing.
- Giannakourou, G. (2012). The Europeanization of national planning: Explaining the causes and the potentials of change. *Planning Practice and Research*, 27(1), 117-135.
- Grum, M. (2006). *Strategija prostorskega razvoja Slovenije in regionalizacija : specialistično delo*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Hill, M. J., & Hupe, P. L. (2002). *Implementing public policy: governance in theory and practice*. London: Sage.
- Hull, A., Alexander, E. R., Khakee, A., & Woltjer, J. (2011). *Evaluation for participation and sustainability in planning*. Routledge.
- Izdebski, H., Nelicki, A., & Zachariasz, I. (2007). *Land use and development. Polish regulatory framework and democratic rule of law standards*. Warszawa, Ernst & Young.
- Kušar, S. (2003). Strategija prostorskega razvoja Slovenije. *Geomix : glasilo Društva mladih geografov Slovenije*, 10(1), 44-46.
- MacCallum, D. (2012). *Discourse Dynamics in Participatory Planning: Opening the Bureaucracy to Strangers*. Ashgate Publishing, Ltd..
- Marot, N., Golobič, M. 2012. Upravljanje slovenskih občin s prostorom : ocena usposobljenosti. V: Haček, M. (ur.). *Upravljavska sposobnost slovenskih občin : primeri dobrih praks*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede; Zagreb: Friedrich Ebert Stiftung, 113-137.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Nagel, S. S. (Ed.). (2002). *Handbook of public policy evaluation*. Sage.
- Neuman, L. W. (2007). *Social Research Methods, 6/E*. Pearson Education India.
- Pahl-Weber, E., & Henckel, D. (2008). *The planning system and planning terms in Germany: A glossary*. Akademie für Raumforschung und Landesplanung (ARL)-Leibniz-Forum für Raumwissenschaften.
- Patton, C., Sawicki, D., & Clark, J. (2012). *Basic Methods of Policy Analysis and Planning 3rd Edition*. Pearson.
- Pogačnik, A. (2003). *Strategija prostorskega razvoja Republike Slovenije - izzivi prihodnosti : prostorski razvoj*. Ljubljana: Urad Vlade RS za makroekonomske analize in razvoj.
- Pogačnik, A. (2004). Strategija prostorskega razvoja ali strategija varstva Slovenije. *Arhitektov bilten : AB : mednarodna revija za teorijo arhitekture*, 34(163/164), 28-29.
- Pogačnik, A., Zavodnik Lamovšek, A., Foški, M., & Ravbar, M. (2003). *Optimalna strategija prostorskega razvoja Slovenije in njenih regij glede na Evropske integracije : končno poročilo*. Ljubljana: Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Katedra za prostorsko planiranje.
- Radej, B., Golobič, M., Macur, M., Dragoš, S. 2011. *Vrednotenje politik : obzorja nove miselnosti*. Ljubljana:

Vega, 247 str

Radej, B., Golobič, M., Černič Istenič, M. 2010. *Beyond new public management doctrine in policy impact evaluation*, (Working paper, 2010, no. 1). Ljubljana: Slovenian Evaluation Society, 28 str., [http://www.sdeval.si/attachments/252_SDE-DZ%201-2010_Beyond%20NPM%20in%20policy%20IE%20\(apr2010\).pdf](http://www.sdeval.si/attachments/252_SDE-DZ%201-2010_Beyond%20NPM%20in%20policy%20IE%20(apr2010).pdf)

Roblek, V. (2009). Primer izpeljave analize besedila v kvalitativni raziskavi. *Management (18544223)*, 4(1).

Schwizerischer Bundesrat, Konferenz der Kantonsregierungen, Schwizerische Bau-, Planungs und Umweltdirektoren-Konferenz Schweizerischer Staedteverband, Schweizerischer Gemeindeverband (2012). Raumkonzept Schweiz. URL: <http://www.are.admin.ch/dokumentation/publikationen/00016/00433/index.html?lang=en> (citirano 13. 1. 2014)

UNDP, 2007. *Capacity Assessment Methodology. User's Guide*. Capacity Development Group, Bureau for Development Policy.

Zbornik referatov / Strokovni posvet o uresničevanju državnega programa Republike Slovenije za prevzem pravnega reda EU na področju varstva okolja, prostorskega in regionalnega razvoja ter gospodarskih javnih služb. (2002). Ljubljana: Svetovalni center.

Spletni viri:

European Commission (2014). Directive 2007/2/EC of the European Parliament and of the Council of 14 March 2007 establishing an Infrastructure for Spatial Information in the European Community (INSPIRE). URL: <http://inspire.jrc.ec.europa.eu/> (citirano 25. 2. 2014).

EUROSTAT (2014). LUCAS – podatkovna baza, podatki o prsti. URL: <http://eusoils.jrc.ec.europa.eu/projects/Lucas/> (citirano 25. 2. 2014).

EUROSTAT (2014). LUCAS – podatkovna baza. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/lucas/introduction> (citirano 25. 2. 2014).

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (2013a). Arhiv MzIP za sprejete OPN-je in DPN-je. URL: <http://arhiv.mm.gov.si> (citirano 3. 1. 2014).

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (2013b). Mednarodni dokumenti. URL: http://www.mzip.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/mednarodni_dokumenti/ (citirano 3. 1. 2014).

SURS (2007). Uredba o standardni klasifikaciji teritorialnih enot. URL: http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_skte.asp (citirano 25. 2. 2014).

SURS (2014). Uredbe, ki urejajo NUTS klasifikacijo. URL: http://www.stat.si/tema_splosno_upravno_nuts.asp (citirano 25. 2. 2014).

Vlada RS (2013a). Državni razvojni programi. URL: http://www.arhiv.svlr.gov.si/si/delovna_podrocja/podrocje_regionalnega_razvoja/drzavni_razvojni_program/ (citirano 3. 1. 2014).

Vlada RS (2013b). Podatki o sprejetem državnem proračunu RS za obdobje 2004-2013. URL: http://www.mf.gov.si/si/delovna_podrocja/proracun/sprejeti_proracun/ (citirano 3. 1. 2014).

Vlada RS (2013c). Programi dela vlade za obdobje 2004-2013. URL: http://www.vlada.si/delo_vlade/program_dela_vlade/ (citirano 3. 1. 2014).

ZRSVN (2014). Projekt WETMAN. URL: <http://www.wetman.si/o-projektu/projekt-wetman> (citirano 5. 3. 2014).

PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik za lokalne skupnosti

Priloga 2: Seznam programov/razvojnih dokumentov za analizo

Priloga 3: Obrazec za pregled politik/razvojnih dokumentov

Priloga 4: Obrazec za pregled OPN-jev

Priloga 5: Obrazec za pregled DPN-jev

Priloga 6: Vprašanja za intervjuje z nosilci urejanja prostora

Priloga 7: Vprašanja za intervjuje s predstavniki MZIP-a - spremljevalce priprave OPN-jev

Priloga 8: Seznam intervjuvancev

Priloga 10: Primer izpolnjenega obrazca za analizo OPN-jev

Priloga 11: Seznam vseh sprejetih DPN-jev

Priloga 12: Primer izpolnjenega obrazca za analizo DPN-je

Priloga 13: Primer izpolnjenega obrazca za razvojne dokumente

Priloga 1: Anketni vprašalnik za lokalne skupnosti

Spoštovani,

Strategija prostorskega razvoja Slovenije, krajše SPRS, ki je bila sprejeta leta 2004, predstavlja ključni državni dokument za usmerjanje prostorskega razvoja. Poleg izhodišč, zasnove in razvoja prostorskih sistemov vključuje tudi četrto poglavje, v katerem so opredeljeni ukrepi za njeno izvajanje. V sklopu priprav na prenovu strategije poteka analiza izvajanja teh ukrepov. Izvajalci naloge z Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani in podjetja ACER Novo mesto d.o.o. smo skupaj z Direktoratom za prostor pri Ministrstvu za infrastrukturo in prostor pripravili spletni anketni vprašalnik, namenjen slovenskim občinam. Z njim želimo ugotoviti, kako pomembna in uporabna je SPRS pri načrtovanju prostorskega razvoja v občinah ter na kakšen način občine prispevajo k njenemu izvajanju. Ker so vaši pogledi in izkušnje pomembne za pripravo prenovljene SPRS, vas prosimo, da odgovorite na pripravljeno anketni vprašalnik. Izpolnjevanje vam bo vzelo okrog 20 minut.

Najlepša hvala za pomoč in sodelovanje.

I O UREJANJU PROSTORA V OBČINI

1. Prosimo, naštejte državne dokumente (politike, programe...), ki so bili v obdobju 2004–2013 pomembni za prostorski razvoj vaše občine.

2. Naštete so prioritete in usmeritve za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije. Napišite in ocenite, na kak način je občina dosedaj prispevala k njihovi izpolnitvi.

Področje/območje	Prispevek občine k doseganju posameznega cilja – vpišite konkretne ukrepe, izvedbe (navedba projektov (tudi EU), programov, dokumentov, prostorskih ureditev ...)
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	
Vitalna in urejena mesta	
Usklajen razvoj širših mestnih območij	
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture	

Vitalnost in privlačnost podeželja	
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine	
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi	

3. Navajamo nekaj trditvev, ki se nanašajo na način urejanja prostora v vaši občini v obdobju 2004-2013. Ocenite, v kolikšni meri te trditve držijo za vašo občino, in v zadnjem stolpcu obrazložite svojo oceno.

Trditve	Ne drži	Delno drži	Drži	Obrazložitev ocene
	1	2	3	
V občini sledimo ciljem vzdržnega prostorskega razvoja.	1	2	3	
Pri pripravi OPN se preverja utemeljenost razvojnih potreb, ki se načrtujejo z izvedbenim delom, glede na usmeritve strateškega dela akta.	1	2	3	
V primeru konflikta med razvojnimi potrebami in varstvenimi zahtevami pri odločanju prevlada upoštevanje varstvenih zahtev.	1	2	3	
Pri izboru ustrezne prostorske ureditve je najpomembnejši dejavnik javna korist.	1	2	3	
V primeru priprave OPPN-jev občina zagotovi/zahteva pripravo variantnih rešitev.	1	2	3	
V primeru priprave OPPN-jev občina vedno zagotovi/zahteva pripravo analize razvojnih možnosti posameznih dejavnosti v prostoru (študija primernosti prostora).	1	2	3	
V primeru priprave OPN in OPPN-jev občina vedno zagotovi/zahteva pripravo študije ranljivosti.	1	2	3	
Občina v postopku usklajevanja prostorskega načrtovanja sodeluje z drugimi občinami pri razreševanju skupnih prostorskih vprašanj.	1	2	3	
Občina izvaja davčne mehanizme kot podporo načrtovanemu prostorskemu razvoju.	1	2	3	
Sodelovanje z ministrstvom, pristojnim za prostor, v postopkih urejanja prostora, poteka dobro.	1	2	3	

4.a Prosimo, povejte, katere (razvojne) programe in druge dokumente ima občina sprejete in označite, ali je bila v postopku priprave dokumenta SPRS upoštevana.

Program	Sprejet dokument		Upoštevanje SPRS	
	Da	Ne	Da	Ne
Občina pripravlja letna poročila o stanju na področju urejanja prostora.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejet lokalni energetska koncept.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejeto strategijo razvoja občine.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejet občinski program razvoja gospodarstva.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejet občinski program varstva okolja.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejet občinski program razvoja podeželja.	Da	Ne	Da	Ne
Občina ima sprejet občinski program razvoja turizma.	Da	Ne	Da	Ne

4.b Če ima občina sprejete še druge razvojne programe (program sanacije, program varstva kulturne dediščine, konservatorski načrti), ki niso naštet, jih, prosimo, navedite tukaj.

5. Naštejte do tri nosilce urejanja prostora, s katerimi občina v postopkih priprave OPN:

- sodeluje najboljše (pojasnite razloge):

NUP	Razlogi

- sodeluje najslabše (pojasnite razloge):

NUP	Razlogi

6.a Ali je bila v postopku priprave OPN izdelana katera od naslednjih strokovnih podlag?

Strokovne podlage za	Da	Ne
omrežje naselij s funkcijami in vlogo posameznih naselij, poselitvena območja	Da	Ne
prostorski razvoj vseh posameznih naselij (poleg urbanističnih načrtov)	Da	Ne
gospodarsko javno infrastrukturo	Da	Ne
ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti	Da	Ne
ohranjanje prepoznavnosti krajin	Da	Ne
rabo naravnih virov	Da	Ne

6.b Naštejte druge strokovne podlage, ki ste jih dali izdelati in zgoraj niso naštet.

II O STRATEGIJI PROSTORSKEGA RAZVOJA SLOVENIJE

7. Prosimo napišite, v katerih primerih pri svojem delu uporabljate SPRS?

8. Koristnost dokumenta za vaše delo ocenite še na petstopenjski lestvici. Dokument Strategija prostorskega razvoja Slovenije je:

1	2	3	4	5
Povsem nekoristen	Nekoristen	Srednje koristen	Koristen	Zelo koristen

9. Kaj bi bilo potrebno spremeniti oz. dodati v SPRS, da bi bila za vas (še) bolj uporabna?

10. Napišite tri cilje prostorskega razvoja, ki bi jim morala slediti Slovenija.

III OSNOVNI PODATKI

Izpolnite rubrike.

1. Delovno mesto:

2. Izkušnje v prostorskem načrtovanju (v letih):

3. Občina:

4. a Kako ima vaša služba organizirano službo za urejanje prostora?

- a) Svetovalec za urejanje prostora (občina ima enovito upravo).
- b) Oddelek za okolje in prostor.
- c) Služba za urejanje prostora in varstvo okolja.
- č) Urad za prostor.
- d) Skupna uprava za urejanje prostora.
- e) Drugo:_____.

4.b Napišite še, koliko je zaposlenih v službi za urejanje prostora.

5.a Ali ima vaša občina tudi kakšno posvetovalno telo za urejanje prostora? Da. /Ne.

5.b Če da, povejte prosim,

- kdo jo sestavlja:_____ in na
- kakšen način deluje:_____.

6. Ali se SPRS uporablja tudi v drugih strokovnih službah občine? Katerih?

Priloga 2: Seznam programov/razvojnih dokumentov za analizo s šiframi

a) Celoviti državni dokumenti

- a1 Državni razvojni program 2001-2006 (2001, predlog, objava na spletni strani)
- a2 Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2013 (2006)
- a3 Nacionalni strateški referenčni okvir 2007-2013 (februar 2007)
- a4 Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (februar 2007)
- a5 Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 (2008)
- a6 Osnutek krovnega strateškega dokumenta Strategija razvoja Slovenije 2014-2020 (september 2013)

b) Področje kmetijstva

- b1 Operativni program rabe lesne biomase kot vira energije (OP ENLES 2007-2013; 2004)
- b2 Nacionalnih strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (junij 2007)
- b3 Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020 – »Zagotovimo.si hrano za jutri« (ReSURSKŽ) (Ur. l. RS, št. [25/11](#); 2011)
- b4 Program razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2007–2013 (6. sprememba, 2013)
- b5 Osnutek programa razvoja podeželja Republike Slovenije v obdobju 2014-2020 (julij 2013)

c) Področje oskrbe z energijo

- c1 Resolucija o Nacionalnem energetskega programu (ReNEP; Ur.l. RS, št. 57/2004, 2004)
- c2 Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov do leta 2012 (OP-TGP, 2006)
- c3 Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2008-2016 (AN-URE, 2008) / - Drugi Akcijski načrt za obnovljive vire energije za obdobje 2010-2020 (AN OVE; julij 2010)
- c4 Nacionalni akcijski načrt za energetske učinkovitost za obdobje 2011-2016 (AN-URE2, oktober 2011)

č) Področje okolja

- č1 Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005-2012 (ReNPVO, Ur.l. RS, št. 2/2006, 2006)

d) Področje prometa in infrastrukture

- d1 Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture 2007-2013 (OP ROPI; februar 2007)

e) Področje oskrbe s stanovanji

- e1 Nacionalni stanovanjski program 2013-2022 (osnutek 20. 3. 2012)

f) Človeški viri

- f1 Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007-2013 (oktober 2007)

Priloga 3: Obrazec za pregled politik/razvojnih dokumentov**Številka analiziranega dokumenta:****Naslov dokumenta:****Datum sprejema dokumenta:****Veljavnost dokumenta:****Pripravljaivec dokumenta:****Cilji (pomen) dokumenta:****Pojavnost besed v strategiji, ki nakazujejo upoštevanje SPRS (izhodišč, usmeritev):**

Beseda	Število pojavitev	Najbolj značilni primeri pojavitve (stran dokumenta)
prostor- (prostorski, prostorski razvoj, prostorska kohezija)		
teritori-		
dostop-		
trajnost- (trajnostni razvoj)		
vzdrž- (vzdržni razvoj)		
regional- (regionalni razvoj)		
lokal-		
policentr- (policentrizem)		
razvoj		
teritorial- kohezij- (teritorialna kohezija)		
družben- storit- (prostorski kontekst)		
družben- funkcije		
poselit- (poselitev)		
infrastruktur-		
krajin-		

Ujemanje ciljev razvojnega dokumenta s cilji SPRS:

Cilji SPRS	Cilji razvojnega dokumenta, pripisani posameznemu cilju SPRS
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi	

infrastrukturnimi sistemi	
C08 Preudarna raba virov	
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	
C11 Ohranjanje narave	
C12 Varstvo okolja	
Cilji razvojnega dokumenta, ki jih ni mogoče pripisati nobenemu od ciljev SPRS	

Mednarodne pogodbe, h katerim program prispeva (so omenjene v dokumentu):

Evropska sredstva, katerih rabo program spodbuja/je osnova za:

Vir EU sredstev	Prioritete	Vsota sredstev

Priloga 4: Obrazec za pregled OPN-jev

Datum sprejema dokumenta:

Veljavnost dokumenta:

Pripravljaivec dokumenta:

Usklajevanja razvojnih potreb in varstvenih zahtev pri izvedeni prostorski ureditvi:

Ugotavljanje javne koristi. (Za prostorske ureditve, zapisane v prostorskem aktu je bila ugotovljena javna korist. Da./Ne.):

Ugotavljanje privlačnosti, ranljivosti in ustreznosti prostora. (V postopku priprave OPN je bila pripravljena študija privlačnosti, ranljivosti in ustreznosti prostora. Da/Ne.):

Priprava variantnih rešitev. (V postopku so bile pripravljene variante.):

Usklajenost ciljev prostorskega akta s cilji SPRS:

Število vključenih ciljev SPRS v OPN: ___ od 12.

Na kakšen način in v kateri del teksta so vključen cilji:

Cilji SPRS	Cilji prostorskega akta, pripisani posameznemu cilju SPRS
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	

C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	
C08 Preudarna raba virov	
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	
C11 Ohranjanje narave	
C12 Varstvo okolja	
Cilji prostorskega akta, ki jih ni mogoče pripisati nobenemu od ciljev SPRS	

Zasnova prostorskega razvoja Slovenije: na kakšen način OPN prispeva k prioritetam in usmeritvam za doseg ciljev prostorskega razvoja (**podrobnejša analiza**):

Področje/območje	Ocena prispevka (+ pozitiven prispevek, o niti pozitiven niti negativen prispevek, - negativen prispevek)	Opisno (na kak način: načela, cilji, načrtovane prostorske ureditve)
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor		
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj		
Vitalna in urejena mesta		
Usklajen razvoj širših mestnih območij		
Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture		
Vitalnost in privlačnost podeželja		
Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine		
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi		

Odziv nosilca urejanja prostora za poselitev na OPN v povezavi s SPRS (**podrobnejša analiza**):

Prvotni odziv je bil: pozitiven/negativen/zadržan.

Glavne ugotovitve (predvsem glede skladnosti s SPRS):

A) Pomanjkljivosti:

B) Ostale ugotovitve:

Priloga 5: Obrazec za pregled DPN-jev**Datum sprejema dokumenta:****Veljavnost dokumenta:****Območje posega (občina, regija):****Področje sprejema akta⁵⁶:****Izdelovalec:****Usklajevanje razvojnih potreb in varstvenih zahtev pri izvedeni prostorski ureditvi (V postopku priprave DPN so bile izdelane variantne rešitve. Da./Ne.):****Slednje ciljem SPRS: število ciljev SPRS, h katerim bo DPN prispeval: ___ od 12.****Na kak način in v kateri del teksta so vključeni:**

Cilji SPRS	Cilji prostorskega akta, pripisani posameznemu cilju SPRS
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	
C08 Preudarna raba virov	
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	
C11 Ohranjanje narave	
C12 Varstvo okolja	
Cilji prostorskega akta, ki jih ni mogoče pripisati nobenemu od ciljev SPRS	

Vsebina izvlečka iz SPRS, priloženega sprejetemu DPN.

⁵⁶ Kategorije so: prometna infrastruktura, telekomunikacijska infrastruktura, energetska infrastruktura, oskrba z vodo in odvajanje ter čiščenje odpadne in padavinske vode, ravnanje z odpadki, obramba in civilna zaščita.

Priloga 6: Vprašanja za intervjuje z nosilci urejanja prostora

1. Kaj so vaše naloge v povezavi s prostorskim razvojem Slovenije?
2. Kako dolgo ste že tu v službi?
3. So se vaše naloge v povezavi s prostorskim razvojem Slovenije v zadnjem času spremenile? Če da, kdaj in kakšen način?
4. S kom vse sodelujete pri vašem delu? V primeru katerih nalog? Kako ste zadovoljni s tem sodelovanjem?
5. Mogoče veste, koliko ciljev ima SPRS? Bi jih znali naštet?
6. Kako pogosto SPRS uporabljate pri svojem delu?
7. V katerih primerih vam še posebej koristi?
8. V SPRS je navedeno, da morate kot nosilec urejanja prostora izvajati naslednje naloge (npr. za gozdarstvo in lesarstvo):
 - Ohranjanje sklenjenosti gozdov
 - Spodbujanje intenzivnejše, vendar sonaravnega izkoriščanja gozdov
 - Določitev varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov
 - Določitev gozdov s posebnim namenom, skladno z usmeritvami prostorske strategije, zagotovitev lesne proizvodnje v njih skladno z njihovim namenom
 - Skrb za populacijo prosto živečih živaliNa kakšen način jih izvajate? Bi lahko ocenili, kako dobro jih izpolnujete? Bi lahko dali tudi numerično oceno na lestvici od 1 – zelo slabo, 5 – zelo dobro.
9. Od česa je najbolj odvisna izvedba teh nalog? Od določil («navodil») SPRS?
10. Kako pogosto in v katerih primerih sodelujete z direktoratom za prostor? Bi to sodelovanje označili za dobro? Bi se ga dalo še izboljšati?
11. Kaj bi bilo potrebno spremeniti v primerjavi s staro SPRS? Kaj konkretno na vašem področju? Se vam zdi, da je vaše področje v SPRS ustrezno zastopano?
12. Katere tri prostorske cilje bi izpostavili kot najbolj pomembne za slovenski prostor?

Priloga 7: Vprašanja za intervjuje s predstavniki MzIP-a - spremljevalce priprave OPN-jev

1. Kaj so vaše naloge na direktoratu za prostor?
2. Kako dolgo ste že tu v službi?
3. So se vaše naloge v zadnjem času spremenile? Če da, kdaj in kakšen način?
4. S kom vse sodelujete pri vašem delu? V primeru katerih nalog? Kako ste zadovoljni s tem sodelovanjem?
5. Katere vaše naloge so povezane z izvajanjem Strategije prostorskega razvoja Slovenije?
6. Na kakšen način preverjate skladnost osnutkov/predlogov (ali se preverja dvakrat) OPN-jev s cilji v SPRS? Primerjate z zasnovo, razvojem prostorskih sistemov?
7. Do kakšnih ugotovitev pridete največkrat? Bi lahko te ugotovitve posplošili?
8. Katere so najbolj pogoste pomanjkljivosti OPN-jev v povezavi z upoštevanjem SPRS?
9. Se vam zdi dokument koristen za vašo delo?
10. Kaj, če kaj, bi bilo potrebno spremeniti v novi strategiji v primerjavi s staro?
11. Katere tri cilje bi predlagali za novo strategijo?

Za ostale predstavnike bodo vprašanja prirejena glede na njihove naloge, izkušnje s SPRS.

Priloga 8: Seznam intervjuvancevM3.1 Intervjuji z nosilci urejanja prostora

Ime in priimek	Inštitucija
Barbara Mlakar	Ministrstvo za kulturo
Vesna Kolar Planinšič	Ministrstvo za kmetijstvo in okolje
Vesna Juran, Tina Klemenčič	Zavod za varovanje narave
Janez Kastelic	Agencija RS za okolje
Polona Demšar Mitrovič	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
Cvetko Kosec	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
Igor Strmšnik, Duška Radovan	Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
Mojca Plestenjak	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

M3.2 Intervjuji z zaposlenimi na MzIP

Ime in priimek	Inštitucija
Blanka Bartol	MzIP, DzP
Barbara Radovan	MzIP, DzP
Ana Vidmar	MzIP, DzP
Lenča Humerca Šolar	MzIP, DzP
Tjaša Gregorič	MzIP, DzP
Luka Ivanič	MzIP, DzP
Boštjan Jerebic	MzIP, DzP
Simona Peršak Cvar	MzIP, DzP
Melita Jurca	MzIP, DzP
Matija Kralj	MzIP, DzP

M3.3 Intervjuji z drugimi deležniki

Ime in priimek	Inštitucija
Simona Klasinc, Mojca Suvorov	SURS

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

Priloga 9: Primer izpolnjenega obrazca za analizo OPN-jev, OPN Brda.**Datum sprejema dokumenta:** 12.4.2011 (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 9/11)**Izdelovalec dokumenta:** Urbi, d.o.o. Ljubljana**Ugotavljanje privlačnosti, ranljivosti in ustreznosti prostora:** /**Variantne rešitve:** izdelana je bila Študija variantnih lokacij za hotel in terme v Brdih, Urbi d.o.o., september 2008**Število vključenih ciljev SPRS v OPN:** 8 od 12.

Cilji SPRS	Cilji prostorskega akta, pripisani posameznemu cilju SPRS
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	Cilj dolgoročnega razvoja občine je uravnotežen gospodarski, prostorski in socialni razvoj z zmernim razvojem poselitve, družbene infrastrukture in ob stalnem negovanju kulturne krajine, z ustvarjanjem takšnih pogojev gospodarjenja na kmetijah, da se bo ohranjala dejavnost in demografska slika ter s tem prepoznavnost krajine Goriških Brd v širšem slovenskem in evropskem prostoru.
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	/
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	Razvoj lokalnih oskrbnih in storitvenih dejavnosti v lokalnih oskrbnih središčih Zagotavljanje površin za skladen in trajnosten dolgoročen prostorski razvoj naselij, za potrebe zaposlitve in bivanja
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	Razvoj lokalnih oskrbnih in storitvenih dejavnosti v lokalnih oskrbnih središčih Zagotavljanje površin za skladen in trajnosten dolgoročen prostorski razvoj naselij, za potrebe zaposlitve in bivanja Reurbanizacija opuščenih ali neustrezno izkoriščenih stavbnih zemljišč v naseljih.
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	Nadaljnji razvoj vinogradništva in vinarstva, sadjarstva, oljkarstva in s tem povezanega turizma ter zagotavljanje prostorskih pogojev za razvoj teh dejavnosti. Razvoj drugih panog turizma, ki niso vezane na posamezna kmečka gospodarstva, vendar prispevajo k celovitemu razvoju vinogradništva (hotelski in termalni turizem...).
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	/
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	Državni in regionalni razvojni interes na območju občine Brda je zagotavljanje prometne povezanosti s sosednjimi občinami Novo Gorico in Kanalom ob Soči ter s sosednjo državo Italijo.
C08 Preudarna raba virov	/
C09 Prostorski razvoj usklajen s	Cilji občine v urejanju prostora z vidika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, z zaščite in reševanja ter

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

<p>prostorskimi omejitvami</p>	<p>obrambe so:</p> <ul style="list-style-type: none"> - razmeščanje dejavnosti v prostor izven območij potencialnih žarišč, - ustrezno upravljanje primarnih dejavnosti v nevarnih in ogroženih območjih ter nadzorovanje aktivnosti, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče, - zagotavljanje ustreznih prostorskih rešitev za zmanjševanje posledic morebitnih nesreč v naseljih, ki so ogrožena zaradi poplav, plazov, potresov, požarov.
<p>C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti</p>	<p>Varovanje kulturne dediščine, prenova vaških jeder in drugih kakovostnih delov naselij skladno z varstvom kulturne dediščine.</p>
<p>C11 Ohranjanje narave</p>	<p>/</p>
<p>C12 Varstvo okolja</p>	<p>Med osnovne razvojne potrebe sodi tudi urejanje in izboljšanje infrastrukturnih omrežij in naprav, predvsem kanalizacijskega omrežja s čistilnimi napravami in vodooskrbe z novim vodnim virom.</p>
<p>Cilji prostorskega akta, ki jih ni mogoče pripisati nobenemu od ciljev SPRS</p>	<p>Razvoj rekreacije v krajini s sistemom povezovalnih poti med posameznimi območji aktivnosti (kulturnih, športno-rekreacijskih, izobraževalnih, upravnih, stanovanjskih itd.) Izboljšanje cestne infrastrukture in skrb za razvoj javnega prometa med naselji, komunalna sanacija obstoječih območij poselitve in celovita infrastrukturna ureditev novih območij poselitve, umirjanje prometa v naseljih, urejanje javnih površin v naseljih s prednostjo za pešce in kolesarje, izboljšanje urejenosti javnih površin v naseljih in njihove opreme, omejevanje mirujočega prometa v osrednjih prostorih naselij, zagotavljanje ustreznih skupnih javnih površin za različno javno rabo, omejevanje večjih nakupovalnih središč v Brdih</p>

OPN Brda – podrobnejša analiza

Zasnova prostorskega razvoja Slovenije: na kakšen način OPN prispeva k prioriteta in usmeritvam za doseg ciljev prostorskega razvoja:

Prioriteta / usmeritev SPRS	Sledenje prioriteta, usmeritvam SPRS	Obrazložitev
Enakovredna vključenost Slovenije v evropski prostor	+	<p>SPRS: Na vplivnih območjih velikih sosednjih mest (Trsta, Zagreba, Gorice, Gradca, Reke) se spodbuja pospešen prostorski razvoj na slovenskem ozemlju, da se zagotavlja enakovrednost slovenskih območij v primerjavi s sosednjimi območji z načrtovanjem učinkovitih mestnih mrež, gospodarskih con, turističnih središč in drugih dejavnosti.</p> <p>Občina Brda je v vplivnem območju Gorice; v OPN Brda je določeno: Pričakovani in načrtovani razvoj:</p> <ul style="list-style-type: none"> - območje med Medano, Fojano in Dobrovim: turistični razvoj - občinsko središče Dobrovo: širitev gospodarske cone za gospodarske in storitvene dejavnosti
Policentrični urbani sistem in regionalni prostorski razvoj	+	<p>V SPRS ni omenjeno nobeno naselje iz občine Brda. Kot pomembnejša lokalna središča so opredeljena naselja, ki imajo najmanj 5000 prebivalcev v svojem gravitacijskem zaledju ter omogočajo primarno zdravniško in socialno oskrbo ter športno in kulturno dejavnost.</p> <p>Glede na to, da ima občina Brda 5700 prebivalcev, se lahko šteje njeno središče Dobrovo za pomembnejše lokalno središče, saj izpolnjuje tudi pogoje glede oskrbe in dejavnosti.</p>
Vitalna in urejena mesta	+	<p>SPRS: Mesta se razvija v vitalno, lepo in urejeno okolje; prenova in revitalizacija mest sta ključni strateški usmeritvi notranjega razvoja mest; mesta se razvija po načelu polifunkcionalnosti.</p> <p>V OPN Brda so skladno s temi usmeritvami navedena določila:</p> <p>Prevladujoče usmeritve za razvoj poselitve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ohranjanje poselitve z manjšim obsegom zaokroževanja stavbnih zemljišč; - dopolnjevanje, zaokroževanje in združevanje poselitvenih površin <p>Usmeritve za celovito prenavo vasi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ohranjanje objektov in ambientalnih značilnosti ter kakovostnih arhitektonskih detajlov, značilnih za vaška jedra (podhodi, zunanja stopnišča, portoni...); - ohranjanje identitete, karakteristične silhuete naselij in zaselkov; - z novogradnjami in dozidavami ne spreminjati značilnega sistema pozidave vaških jeder.
Usklajen razvoj širših mestnih območij	0	V občini Brda ni širših mestnih območij.

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

<p>Povezan in usklajen razvoj prometnega in poselitvenega omrežja ter izgradnja gospodarske javne infrastrukture</p>	<p>+</p>	<p>SPRS: Prometno omrežje se razvija kot celovit prometni sistem, ki povezuje vse oblike in vrste prometa. Spodbuja se izgradnjo gospodarske javne infrastrukture.</p> <p>V OPN Brda so skladno s temi usmeritvami navedena določila:</p> <p>Prometno omrežje se bo dograjevalo z novimi povezavami. Prometno omrežje se izboljšuje z rekonstrukcijami posameznih problematičnih odsekov. Načrtovana je kolesarska povezava med naselji Neblo-Dobrovo-Vipolže. Občina si bo prizadevala za umirjanje prometa v naseljih in prijazno ureditev prometnih površin tudi za kolesarje. Za izboljšanje medkrajevne povezanosti za vse skupine prebivalstva si bo občina prizadevala vzpostaviti sodoben in učinkovit sistem javnega prometa (minibus, sistem na klic...).</p> <p>Infrastrukturalna omrežja se razvijajo v skladu s potrebami prostorskega in gospodarskega razvoja naselij. Dosedanja dobra infrastrukturna opremljenost se v bodoče dopolnjuje na območjih z neustrezno ali zastarelo komunalno in energetske opremo, prednostno pa se izboljšuje v smeri preprečevanja onesnaženja in zmanjševanja obremenitev okolja ter vpliva na naravne vrednote in kulturno dediščino.</p>
<p>Vitalnost in privlačnost podeželja</p>	<p>+</p>	<p>SPRS: Za izkoriščanje primerjalnih prednosti podeželja se spodbuja diverzifikacijo tistih gospodarskih dejavnosti, ki v povezavi s kmetijstvom in gozdarstvom omogočajo ohranjanje poseljenosti in vitalnosti podeželja ter posredno ali neposredno prispevajo k visoki kvaliteti, prepoznavnosti in doživljajski privlačnosti njegove naravne in kulturne krajine. Poseljenost podeželja se ohranja na območjih, ki so pomembna zaradi narodno-obrambnih vidikov in na območjih kakovostnih kulturnih krajin. V obmejnih območjih se zaradi gravitacijskega vpliva večjih mest v sosednjih državah posebej krepi urbana naselja.</p> <p>V OPN Brda so skladno s temi usmeritvami navedena določila:</p> <p>Poselitev v Brdih se prilagaja geomorfološkim razmeram in podreja primernosti zemljišč za vinogradništvo. Nadaljnji poselitveni vzorec bo še vedno menjavanje večjih in manjših zaselkov na slemenih briških gričev, v zgornjih Brdih pa dopolnjevanje gručastih naselij in zaselkov. Urbano naselje je občinsko središče Dobrovo, usmeritve zanj so širitev naselja – urbani razvoj</p>
<p>Krepitev prepoznavnosti kakovostnih naravnih in kulturnih značilnosti krajine</p>	<p>+</p>	<p>SPRS: Krajinske, naselbinske in naravne značilnosti slovenskega prostora se ohranja z usmerjanjem prostorskega razvoja tako, da prispevajo k identifikaciji prebivalcev z nacionalnim teritorijem, h kakovostnemu naravnemu in kulturnemu bivalnemu okolju ter hkrati omogočajo prostorski razvoj drugih dejavnosti.</p> <p>V OPN Brda so skladno s temi usmeritvami navedena določila:</p> <p>Spodbujanje kmetijske dejavnosti vinogradništva in sadjarstva ter nadaljnje urejanje vinogradov na klimatsko ugodnih pobočjih Brd bo ohranjalo značilno kulturno Briško krajino.</p> <p>Celotno območje osrednjih Brd sodi zaradi kulturne krajine med posebna območja, kjer se skrbno ravna pri ohranjanju in razvijanju prepoznavnih kvalitet prostora. Značilnost vinogradov ter drugih nasadov na pobočjih ter dolinah se prepleta s slemensko poselitvijo in posameznimi manjšimi zaselki na pobočjih in mestoma v dolinah. Za ohranjanje identitete in kakovostnih značilnosti je pomembno ohranjanje in razvoj primarnih dejavnosti, ki</p>

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

		soustvarjajo kulturno krajino.
Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi	-	<p>SPRS: Območje Goriške se zaradi neposredne prostorske povezanosti s sosednjimi italijanskimi območji in zaradi zgodovinske navezanosti zaledja na Gorico (Italija) kot naravnega središča, pospešeno razvija kot enakovreden partner.</p> <p>V OPN Brda ni predviden razvoj skladno s temi usmeritvami:</p> <p>Odrprtost državne meje bo vplivala na povečanje prometnih tokov z Italijo, kasneje pa tudi na intenzivnejši gospodarski razvoj. Pričakovati je tudi povečan interes za graditev in bivanje na območju Brd. Načrtovani razvoj Brd je zmeren in ne bo imel vplivov na sosednja območja.</p>
	+	<p>SPRS: Na ogroženih območjih se prostorski razvoj prilagaja ogroženosti zaradi potencialnih naravnih in drugih nesreč, na vododeficitarnih pa omejenosti vodnih virov.</p> <p>V OPN Brda so skladno s temi usmeritvami navedena določila:</p> <p>Občina si bo prizadevala za take oblike poselitve in kakovostne prometne koridorje, ki zagotavljajo večje možnosti za varnost pred naravnimi in drugimi nesrečami ter omogočajo intervencijo v izrednih razmerah. Občina bo varovala poplavna in erozijska območja pred posegi, ter na teh območjih načrtovala in izvajala ukrepe za sanacijo. Na območjih, ki so ogrožena zaradi dejavnosti (proizvodnja, skladiščenje in transport) je potrebno upoštevati in izvajati vse varnostne ukrepe za preprečitev in zmanjšanje morebitnih posledic ter da se omogoči zaščita, reševanje in pomoč.</p>

* Legenda:

+ sledi prioritetam in usmeritvam SPRS

0 niti sledi niti ne sledi prioritetam in usmeritvam SPRS

- ne sledi prioritetam in usmeritvam SPRS

Odziv nosilca urejanja prostora za poselitev na OPN glede skladnosti s SPRS:

Bistvenih vsebinskih pripomb na odlok o OPN Brda v zvezi z usklajenostjo s SPRS pristojni nosilec za urejanje prostora ni imel. Ugotovil je skladnost z določili SPRS. Pripombe so se nanašale predvsem na nezadostno povezanost med tekstualnim in grafičnim delom OPN, na način prikaza nekaterih vsebin v grafičnem delu, na uporabo nekaterih izrazov v tekstualnem delu ipd.

Priloga 10: Seznam vseh sprejetih DPN-jev/DLN-jev od sprejetja SPRS dalje.**SPREJETI ODLOKI O LN OZ. UREDBE O DLN IN DPN****PROMETNA INFRASTRUKTURA****CESTE:**

1. Odlok⁵⁷ o lokacijskem načrtu za **avtocesto predor Karavanke–Bregana odsek Hrušica–Vrba** (Uradni list SRS, št. 20/89, Uradni list RS, št. 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Odlok o lokacijskem načrtu za **avtocesto Razdrto–Fernetiči** (Uradni list SRS, št. 23/89, Uradni list RS, št. 73/94, 11/97 – popr., 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Odlok o lokacijskem načrtu za **magistralno cesto - avtomobilsko cesto Šentilj–Pesnica** (Uradni list RS-stari, št. 1/91, Uradni list RS, št. 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 ZUPUDPP)
4. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto Arja vas–Ločica pri Vranskem** (Uradni list RS, št. 26/94, 45/95, 36/00, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o lokacijskem načrtu za vzhodno **avtocesto od Malenc do Šentjakoba in del severne obvozne ceste** od Tomačevega do Zadobrove v Ljubljani (Uradni list RS, št. 27/94, 42/95, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
6. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Vransko–Blagovica** (Uradni list RS, št. 18/96, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
7. Uredba o lokacijskem načrtu **avtoceste za odsek Slivnica–Fram–BDC** (Uradni list RS, št. 23/96, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
8. Uredba o lokacijskem načrtu za odsek **avtomobilske ceste Višnja Gora–Bič** (Uradni list RS, št. 35/96, 29/00, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
9. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Podtabor–Naklo** (Uradni list RS, št. 35/96, 110/02 – ZUreP-1, 18/05, 33/07 – ZPNačrt, 109/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
10. Uredba o lokacijskem načrtu za **izvenivojski priključek Slovenska Bistrica sever** (Devina) na avtomobilski cesti A 10 Hoče–Arja vas (Uradni list RS, št. 38/96, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
11. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Divača–Kozina** (Uradni list RS, št. 44/96, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
12. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Blagovica–Šentjakob** (Uradni list RS, št. 46/96, 52/01, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
13. Uredba o lokacijskem načrtu za **Primorski krak avtoceste na odseku hitre ceste Vipava–Selo** (Uradni list RS, št. 46/96, 110/02 – ZUreP-1, 106/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
14. Uredba o lokacijskem načrtu za odsek **avtoceste Slivnica–Pesnica** (Uradni list RS, št. 41/98, 72/00, 68/02, 110/02 – ZUreP-1, 72/04, 73/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
15. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Kozina–Klanec** (Uradni list RS, št. 48/98, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
16. Uredba o lokacijskem načrtu za **rekonstrukcijo glavne ceste G 10 (M 10) na odseku Depala vas–Črnuče**, pododsek v Mestni občini Ljubljana (Uradni list RS, št. 89/98, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
17. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Klanec–Srmin** (Uradni list RS, št. 51/99, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
18. Uredba o lokacijskem načrtu za smer **avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Vučja vas–Beltinci** (Uradni list RS, št. 63/99, 110/02 – ZUreP-1, 73/04, 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
19. Uredba o lokacijskem načrtu za **Primorski krak avtoceste na odseku hitre ceste Razdrto–Vipava** (Uradni list RS, št. 71/99, 110/02 – ZUreP-1, 75/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)

⁵⁷ DPN-ji obarvani z modro so bili sprejeti pred letom 2004.

20. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocestni priključek Razdrto** (Uradni list RS, št. 94/99, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
21. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocestni priključek Celje zahod, povezovalno cesto in oskrbni center Lopata** (Uradni list RS, št. 114/00, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
22. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Kronovo–Smednik** (Uradni list RS, št. 27/01, 10/02, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
23. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Krška vas–Obrežje** (Uradni list RS, št. 34/01, 23/02, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
24. Uredba o lokacijskem načrtu za smer **avtoceste Karavanke–Obrežje, na odseku Bič– Korenitka** (Uradni list RS, št. 55/01, 110/02 – ZUreP-1, 42/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
25. Uredba o lokacijskem načrtu za smer **avtoceste Maribor–slovensko-madžarska meja na odseku Cogetinci–Vučja vas** (Uradni list RS, št. 93/01, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
26. Uredba o lokacijskem načrtu za odsek **avtoceste Maribor–Lenart** (Uradni list RS, št. 68/02, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
27. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Šentvid–Koseze** (Uradni list RS, št. 72/02, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt, 70/07, 71/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
28. Uredba o lokacijskem načrtu za gradnjo **enostranskega spremljajočega objekta tipa 2 na AC odseku Šmarje Sap–Višnja Gora** (Uradni list RS, št. 109/02, 110/02 – ZUreP-1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
29. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Smednik–Krška vas** (Uradni list RS, št. 115/02, 108/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
30. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Hrastje–Lešnica** (Uradni list RS, št. 16/03, 22/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
31. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Črnivec (Peračica)–Podtabor** (Uradni list RS, št. 33/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
32. Uredba o lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Korenitka–Pluska** (Uradni list RS, št. 42/03, 33/07 – ZPNačrt, 80/10 – ZUPUDPP)
33. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocestni priključek Celje vzhod in povezovalno cesto** (Uradni list RS, št. 92/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
34. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **glavno cesto Želodnik–Mengeš–Vodice** na odseku Želodnik–Mengeš z obvoznico Mengeš (Uradni list RS, št. 48/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
35. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Lendava–Pince** z odcepom hitre ceste na Dolgo vas (Uradni list RS, št. 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
36. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **cesto G1-2 (HC) Hajdina–Ptuj** na območju Občine Hajdina (Uradni list RS, št. 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
37. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **navezavo luke Koper na avtocestno omrežje** (Uradni list RS, št. 79/04, 109/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
38. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Vrba–Črnivec (Peračica)** (Uradni list RS, št. 106/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
39. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Lenart–Spodnja Senarska** (Uradni list RS, št. 109/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
40. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **hitro cesto Koper–Izola** (Uradni list RS, št. 112/04, 33/07 – ZPNačrt, 80/10 – ZUPUDPP)
41. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **obojestranski bencinski servis Vipava na odseku hitre ceste Razdrto–Vipava** (Uradni list RS, št. 16/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
42. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Lešnica–Kronovo** (Uradni list RS, št. 22/05, 48/05 – popr., 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
43. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **preložitev regionalne ceste R2 - 420 na območju naselja Dobova** (Uradni list RS, št. 24/05, 50/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)

44. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Spodnja Senarska – Cogetinci** (Uradni list RS, št. 37/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
45. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Beltinci–Lendava** (Uradni list RS, št. 37/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
46. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Slivnica–Draženci** (Uradni list RS, št. 73/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
47. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocestni priključek Naklo** (Uradni list RS, št. 4/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
48. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku MMP Gruškovje–meja z Republiko Hrvaško** (Uradni list RS, št. 71/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
49. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Pluska–Ponikve** (Uradni list RS, št. 78/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
50. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **preložitev glavne ceste G1-6 in regionalne ceste R2-404 na območju Ilirske Bistrice** (Uradni list RS, št. 83/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
51. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Ponikve–Hrastje** (Uradni list RS, št. 85/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
52. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **glavno cesto Želodnik–Mengeš–Vodice na odseku Mengeš–Žeje** (Uradni list RS, št. 94/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
53. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **oskrbni center ob avtocestnem odseku Slivnica–Pesnica** (Uradni list RS, št. 9/07, 33/07 – ZPNačrt, 30/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
54. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **izvennivojsko križanje Zijavnica regionalne ceste I. reda R1-215/1162 Trebnje–Mokronog z železniško progo Sevnica–Trebnje** (Uradni list RS, št. 30/07, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
55. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **glavno cesto Želodnik–Mengeš–Vodice na odseku Žeje–Vodice** (Uradni list RS, št. 53/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
56. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **regionalno cesto I. reda R1–221/1219 Zagorje–Bevško na območju plazu Ruardi** (Uradni list RS, št. 103/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
57. Uredba o državnem prostorskem načrtu za rekonstrukcijo **vinske ceste v obmejnem območju Republike Slovenije v občini Kungota** (Uradni list RS, št. 113/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
58. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **nadvoz državne ceste Teharje–Svetina čez železniško progo Zidani Most–Maribor** (Uradni list RS, št. 122/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
59. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **hitro cesto na odseku Jagodje–Lucija** in priključno cesto za Piran (Uradni list RS, št. 76/08 in 80/10 – ZUPUDPP)
60. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **regionalno cesto III. reda R3-647/1368 Mlačevo–Rašica mimo naselja Ponikve** (Uradni list RS, št. 38/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
61. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **avtocesto na odseku Koseze–Kozarje** (Uradni list RS, št. 71/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
62. Uredba o državnem prostorskem načrtu za odsek **avtoceste Draženci–mednarodni mejni prehod Gruškovje** (Uradni list RS, št. 75/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
63. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **izvennivojsko križanje glavne in regionalne železniške proge z glavno cesto Šentjur–Mestinje v Grobelnem** (Uradni list RS, št. 80/10)
64. Uredba o državnem prostorskem načrtu za ureditev **regionalne ceste R2-428/1249 Radmirje–Luče in zagotavljanje poplavne varnosti naselja Luče** (Uradni list RS, št. 81/10)
65. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **preložitev glavne ceste G2-108 ob naselju Zgornji Log pri Litiji** (Uradni list RS, št. 83/10)
66. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **priključek Brezovica na avtocestnem odseku Ljubljana–Vrhnika** (Uradni list RS, št. 102/10)
67. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **navezovalno cesto Jeprca–Stanežiče–Brod** (Uradni list RS, št. 10/11)
68. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **dograditev priključka Šmarje – Sap na avtocestnem odseku Malence–Šmarje – Sap** (Uradni list RS, št. 55/11)

69. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **cesto G2-108 Hrastnik–Zidani Most in G1-5 Rimske Toplice–Zidani Most–Radeče** Uradni list RS, št. 76/12
70. Uredba o državnem prostorskem načrtu za državno cesto od **avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu do priključka Maline** Uradni list RS, št. 102/12
71. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **obvoznico Tolmin** Uradni list RS, št. 44/13
72. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **izvennivojsko križanje glavne ceste in glavne železniške proge v Središču ob Dravi** Uradni list RS, št. 62/13
73. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **državno cesto od priključka Velenje jug do priključka Slovenj Gradec jug** Uradni list RS, št. 72/13

TRASE CEST, ki so bile v prostor umeščene še z lokacijsko dokumentacijo:

1. AC Šentilj–meja z R Avstrijo
2. AC Hoče (Fram)–Hudinja–Arja vas
3. Zahodna avtocesta v Ljubljani (Koseze–Kozarje–Brezovica) in južna avtocesta v Ljubljani (Kozarje Malence)
4. AC Malence–Šmarje Sap–Višnja Gora
5. AC Ljubljana (Dolgi most)–Vrhnika–Postojna–Razdrto
6. AC Ljubljana (Šentvid)–Kranj - vzhod–Naklo
7. AC Hrušica–predor Karavanke–meja z R Avstrijo
8. Hitra cesta Selo–Šempeter–Vrtojba–meja z R Italijo
9. Hitra cesta skozi Maribor (Pesnica–Maribor–Tezno)
10. Severna obvozna cesta Ljubljane (Koseze–Celovška–Tomačevo–Črnuče)
11. Hitra cesta skozi Koper (Ankaran–Koper)
12. Hitra cesta Izola–Jagodje

ŽELEZNICA:

1. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za izgradnjo **II. tira železniške proge Divača– Koper** (Uradni list RS, št. 43/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **elektrifikacijo in rekonstrukcijo železniške proge Pragersko–Hodoš** (Uradni list RS, št. 51/09 in 80/10 – ZUPUDPP)

LETALIŠČE:

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **Letališče Cerklje ob Krki** (Uradni list RS, št. 73/08 in 80/10 – ZUPUDPP)

PRISTANIŠČE:

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **1. fazo kamionskega terminala pred novim vhodom v luko Koper** (Uradni list RS, št. 36/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru** (Uradni list RS, št. 48/11)

MEJNI PREHODI:

1. Uredba o lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Jelšane** (Uradni list RS, št. 43/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Gruškovje** (Uradni list RS, št. 43/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Dobova** (Uradni list RS, št. 81/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Starod** (Uradni list RS, št. 37/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Središče ob Dravi** (Uradni list RS, št. 65/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)

6. Uredba o lokacijskem načrtu za mednarodni **mejni prehod Dragonja** (Uradni list RS, št. 73/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
7. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Zavrč** (Uradni list RS, št. 34/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
8. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **mednarodni mejni prehod Sočerga** (Uradni list RS, št. 41/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
9. Uredba o lokacijskem načrtu za **obvozno cesto mimo naselja Dragonja na mednarodnem mejnem prehodu Dragonja** (Uradni list RS, št. 66/07 in 80/10 – ZUPUDPP)

ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

DALJNOVODI:

1. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovod DV 2 × 110 kV Toplarna–Polje– Beričevo** (Uradni list RS, št. 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovod 2 × 400 kV Beričevo–Krško** (Uradni list RS, št. 5/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **kablovod 110 kV na odseku Pekre–Koroška vrata–Melje** (Uradni list RS, št. 36/07 in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovod 2 × 110 kV Beričevo–Trbovlje** (Uradni list RS, št. 98/08 in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o državnem prostorskem načrtu za izgradnjo **daljnovoda DV 110 kV Murska Sobota–Lendava** (Uradni list RS, št. 102/08 in 80/10 – ZUPUDPP)
6. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovoda DV 2 × 110 kV Lenart–Radenci** (Uradni list RS, št. 20/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
7. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovod 2 × 110 kV Murska Sobota– Mačkovci** (Uradni list RS, št. 51/09 in 80/10 – ZUPUDPP)
8. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **daljnovod 2 × 110 kV RTP Polje–RTP Vič** (Uradni list RS, št. 50/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
9. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **daljnovod 2 × 110 kV RTP Grosuplje–RTP Trebnje** (Uradni list RS, št. 71/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
10. Uredba o državnem prostorskem načrtu za gradnjo **daljnovoda 2 × 400 kV Cirkovce–Pince** Uradni list RS, št. 55/12
11. Uredba o državnem prostorskem načrtu za del **rekonstrukcije daljnovoda 2 × 110 kV Brestanica–Hudo** Uradni list RS, št. 87/12

PLINOVODI:

1. Uredba o lokacijskem načrtu za **vzporedni plinovod M 1/1 na odseku Kidričevo–Rogatec** (Uradni list RS, št. 34/01, 110/02 – ZUreP-1, 35/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za rekonstrukcijo **plinovoda M2 na odseku Rogatec–Rogaška Slatina** (Uradni list RS, št. 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **kompresorsko postajo Ajdovščina** (Uradni list RS, št. 55/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **prenosni plinovod (R25D) od odcepa na magistralnem plinovodu M2 pri Šentrupertu do Termoelektrarne Šoštanj v Šoštanju** (Uradni list RS, št. 138/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **plinovod M 1/1 na odseku Ceršak–Kidričevo** (Uradni list RS, št. 27/07, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
6. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **vzporedni plinovod M 1/3 od merilnoregulacijske postaje Ceršak so slovensko-avstrijske meje** (Uradni list RS, št. 98/08 in 80/10 – ZUPUDPP)
7. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod M5/R51 na odseku od Vodice do Termoelektrarne Toplarne Ljubljana** (Uradni list RS, št. 112/09 in 80/10 – ZUPUDPP)

8. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod M 2/1 na odseku med Trojanami in Vodiciami pri Ljubljani** (Uradni list RS, št. 40/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
9. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod M 2/1 na odseku med Rogaško Slatino in Trojanami** (Uradni list RS, št. 41/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
10. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **razširitev kompresorske postaje Kidričevo** (Uradni list RS, št. 54/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
11. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod R45 za oskrbo Bele krajine** (Uradni list RS, št. 77/10 in 80/10 – ZUPUDPP)
12. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod R38 Kalce–Godovič** Uradni list RS, št. 99/11
13. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prestavitve obstoječega prenosnega plinovoda R26 Krašnja–Kresnice na območju Dešna** Uradni list RS, št. 53/12
14. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod R297B Šenčur–Cerklje na Gorenjskem** Uradni list RS, št. 66/12
15. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod M6 od Ajdovščine do Lucije** Uradni list RS, št. 88/12
16. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **prenosni plinovod R25A/1 Trojanje–Hrastnik** Uradni list RS, št. 46/13

ELEKTRARNE:

1. Uredba o lokacijskem načrtu **hidroelektrarne Boštanj** (Uradni list RS–stari, št. 19/90, Uradni list RS, št. 110/02 – ZUreP–1, 59/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o lokacijskem načrtu za **obnovo in doinštalacijo obstoječe hidroelektrarne Doblar na Soči – HE Doblar II** (Uradni list RS, št. 66/96, 2/97 – popr., 110/02 – ZUreP–1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o lokacijskem načrtu za **obnovo in doinštalacijo obstoječe hidroelektrarne Plave na Soči – HE Plave II** (Uradni list RS, št. 66/96, 110/02 – ZUreP–1, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **hidroelektrarno Blanca** (Uradni list RS, št. 61/05, 101/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **hidroelektrarno Krško** (Uradni list RS, št. 103/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
6. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **črpalno hidroelektrarno na Dravi in daljnovodno povezavo ČHE–RTP Maribor** (Uradni list RS, št. 12/11)
7. Uredba o državnem prostorskem načrtu za območje **hidroelektrarne Brežice** Uradni list RS, št. 50/12
8. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **plinsko-parno elektrarno v Termoelektrarni Trbovlje** Uradni list RS, št. 56/12
9. Uredba o državnem prostorskem načrtu za območje **hidroelektrarne Mokrice** Uradni list RS, št. 69/13

OSKRBA Z VODO IN ODVAJANJE TER ČIŠČENJE ODPADNE IN PADAVINSKE VODE

BIOPLINSKA NAPRAVA:

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za bioplinsko napravo na Cvenu v Občini Ljutomer (Uradni list RS, št. 107/08 in 80/10 – ZUPUDPP)

RAVNANJE Z ODPADKI:

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov na lokaciji Vrbina v občini Krško (Uradni list RS, št. 114/09 in 80/10 – ZUPUDPP)

OBRAMBA IN CIVILNA ZAŠČITA

VODNOGOSPODARSKE UREDITVE, ZAGOTAVLJANJE POPLAVNE VARNOSTI:

1. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **vodnogospodarsko ureditev Drave od Vurberka do Zgornjega Dupleka** (Uradni list RS, št. 72/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za sanacijo in izgradnjo **visokovodnih nasipov ob reki Muri od Dokležovja do Kučnice** (Uradni list RS, št. 73/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za sanacijo in izgradnjo **visokovodnih nasipov ob reki Muri od Cvena do Vučje vasi** (Uradni list RS, št. 79/04, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o državnem lokacijskem načrtu za **vodnogospodarsko ureditev Drave od Dogoš do jezua v Melju** (Uradni list RS, št. 73/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **ureditev Savinje za zagotavljanje poplavne varnosti urbaniziranih območij od Ločice ob Savinji do Letuša** (Uradni list RS, št. 103/10)
6. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega** Uradni list RS, št. 31/13
7. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **preložitev regionalne ceste R2–403/1075 Podrošt–Češnjica skozi Železnike ter ureditev vodne infrastrukture za zagotavljanje poplavne varnosti Železnikov** Uradni list RS, št. 37/13
8. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **zagotavljanje poplavne varnosti jugozahodnega dela Ljubljane in naselij v občini Dobrova - Polhov Gradec** Uradni list RS, št. 72/13

SANACIJA PLAZOV:

1. Uredba o lokacijskem načrtu za vplivno območje plazu **Stovže v Občini Bovec** (Uradni list RS, št. 127/03, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o lokacijskem načrtu za vplivno območje plazu **Strug nad vasjo Koseč v občini Kobarid** (Uradni list RS, št. 93/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
3. Uredba o lokacijskem načrtu za vplivno območje plazu **Podmark v občini Šempeter – Vrtojba** (Uradni list RS, št. 110/05, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
4. Uredba o lokacijskem načrtu za vplivno območje plazu **Šmihel v Mestni občini Nova Gorica** (Uradni list RS, št. 81/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)
5. Uredba o lokacijskem načrtu za vplivno območje plazu **Gradišče nad Prvačino v MO Nova Gorica** (Uradni list RS, št. 83/06, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)

OBMOČJA ZA OBRAMBO:

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za kompleks **Debeli rtič** (Uradni list RS, št. 63/10 in 80/10 – ZUPUDPP)

OSTALO

ZAVAROVANA OBMOČJA:

1. **Odlok o ureditvenem načrtu za območje naravnega rezervata Škocjanski zatok** (Uradni list RS, št. 119/02, 33/07 – ZPNačrt in 80/10 – ZUPUDPP)

ŠPORT IN REKREACIJA:

1. Uredba o načrtu prostorskih ureditev za **območje Kobilarne Lipica – I. del** (Uradni list RS, št. 76/08 in 80/10 – ZUPUDPP)
2. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **območje Šmartinskega jezera** (Uradni list RS, št. 57/10 in 80/10 – ZUPUDPP)

GOSPODARSTVO

1. Uredba o državnem prostorskem načrtu za **gospodarsko središče Feniks v Posavju** Uradni list RS, št. 23/12

PROSTORSKE UREDITVE SKUPNEGA POMENA

PROMETNA INFRASTRUKTURA

CESTE:

1. Odlok o občinskem lokacijskem načrtu **daljinske kolesarske povezave v Občini Jesenice** Uradni list RS, št. 73/06
2. Odlok o občinskem lokacijskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **izgradnjo pločnika, avtobusnih postajališč in rekonstrukcijo regionalne ceste** Žirovnica–Begunje na odseku od Žirovnice do Zabreznice Uradni list RS, št. 101/06
3. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **regionalno cesto R1-210, odsek 1107 Preddvor–Kranj (Primskovo), pododsek Hotemaže–Britof** Uradni list RS, št. 27/08
4. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **obvoznico Šmartno pri Litiji** na cesti R2-416 – odsek 1346 in 1347 Uradni list RS, št. 78/08
5. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **bencinski servis na počivališču Barje** Uradni list RS, št. 101/09
6. Odlok o OPPN za prostorsko ureditev skupnega pomena za **rekonstrukcijo križišča Belokranjska cesta v Novem mestu** na cestah G2-105 in R2-419 s širšim vplivnim območjem Uradni list RS, št. 64/10
7. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za izgradnjo **obvoznice Gorenja vas** Uradni list RS, št. 81/10
8. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena **navezovalne ceste Dramlje–Šentjur in zadrževalnika visokih voda Voglajne** Uradni list RS, št. 88/11

ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

DALJNOVODI:

1. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **daljnovod DV 2 x 110 kV RTP Bršljin – RTP Gotna vas** Uradni list RS, št. 9/11

ELEKTRARNE:

1. Odlok o občinskem lokacijskem načrtu za **črpalno hidroelektrarno Avče** Uradne objave Primorskih novic, št. 29/04
2. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **blok 6 TEŠ** s spremljajočimi objekti Uradni list RS, št. 88/07
3. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za ureditev skupnega pomena za **hladilni stolp in dimnik bloka 6 TEŠ** Uradni list RS, št. 64/08 in Uradni list Občine Šoštanj, št. 6/08
4. Odlok o občinskem podrobnem prostorskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena: **območje termoelektrarne Brestanica** Uradni list RS, št. 73/12

RAVNANJE Z ODPADKI

1. Odlok o občinskem lokacijskem načrtu za prostorsko ureditev skupnega pomena za **reciklažni center na Vrhniki** Uradni list RS, št. 102/07

OSTALO

1. **Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Pivka** Uradni list RS, št. 79/10

DPN V PRIPRAVI (2013):

PROMETNA INFRASTRUKTURA

CESTE:

1. DPN za drugo predorsko cev predora Karavanke
2. DPN za avtocesto Postojna/Divača–Jelšane
3. DPN za državno cesto med priključkom na avtocesti A1 Šentilj–Koper in priključkom Velenje Jug (3. razvojna os, sever)
4. DPN za državno cesto med priključkom Slovenj Gradec jug in Dravogradom z obvoznici (3. razvojna os, sever)
5. DPN za državno cesto med priključkom Otiški vrh in mejo z Republiko Avstrijo na Holmcu (3. razvojna os, sever)
6. DPN za hitro cesto Koper–Dragonja
7. DPN za glavno cesto Ptuj–Markovci
8. DPN za državno cesto med priključkom Maline in MMP Metlika in priključkom Črnomelj jug (3. razvojna os, jug)
9. DPN za navezovalno cesto Zahodna obvoznica Maribor
10. DPN za cesto Krško–Brežice
11. DPN za državno cesto med priključkom Črnomelj jug in MMP Vinica
12. DPN za glavno cesto Šentjur–Dobovec
13. DPN za državno cesto med avtocesto A1 (Celje – Lopata) in avtocesto A2 (Novo mesto) (3. razvojna os, sredina)
14. DPN za rekonstrukcijo odseka Bača–Dolenja Trebuša
15. DPN za glavno cesto G2-102 Robič–Kalce–Logatec na odseku Hotedršica, Godovič in Spodnja Idrija
16. DPN za obvoznico glavne ceste G2-106 v Velikih Laščah
17. DPN za izgradnjo državne ceste Cerčno–Hotavlje
18. DPN za glavno cesto G2-108 na odseku Zgornji Hotič–Spodnji Hotič
19. DPN za nadvoz čez železniško progo s priključkom na cesto R3-646 ter priključkoma na Kadunčevo in Industrijsko cesto v Grosupljem
20. DPN za izgradnjo obvoznice Škofljica

ŽELEZNICE

1. Spremembe in dopolnitve DLN za II. tir Divača–Koper
2. DPN za železniško progo Maribor–Šentilj
3. DPN za železniško postajo Pragersko
4. DPN za železniško progo Trst–Divača – slovenski del odseka
5. DPN za železniško progo Ljubljana–Kranj–Jesenice z navezavo na letališče Ljubljana
6. DPN za ljubljansko železniško vozlišče
7. DPN za izven nivojsko križanje v Dobovi
8. DPN za izven nivojski prehod ceste in železnice v Rakeku

LETALIŠČA

1. DPN za letališče Portorož
2. DPN za letališče Jožeta Pučnika Ljubljana

ENERGETSKA INFRASTRUKTURA

DALJNOVODI

1. DPN za rekonstrukcijo daljnovoda 2 × 110 kV na delu DV Gorica–Divača (na območju Renč)
2. DPN za rekonstrukcijo daljnovoda 2 × 400 kV Podlog–Šoštanj
3. DPN za daljnovod 2 × 110 kV Kamnik–Visoko
4. DPN za daljnovod 2 × 110 kV Trebnje–Mokronog–Sevnica
5. DPN za daljnovod 2 × 110 kV Kočevje–Črnomelj
6. DPN za RTP Dobruška vas
7. DPN za daljnovod 2 × 400 kV Beričevo–Divača
8. DPN za rekonstrukcijo daljnovoda 2 × 400 kV Beričevo–Podlog

PLINOVODI

1. DPN za prenosni plinovod M10 Vodice–Rateče
2. DPN za prenosni plinovod M9 Lendava–Kidričevo
3. DPN za prenosni plinovod M9 Kidričevo–Vodice
4. DPN za prenosni plinovod Ajdovščina–Šempeter pri Gorici
5. DPN za prenosni plinovod Kalce–Ajdovščina
6. DPN za prenosni plinovod Kalce–Vodice
7. DPN za rekonstrukcijo obstoječega prenosnega plinovoda M3 s pripadajočimi priključki: M3B, R31, R32, R34
8. DPN za plinovode M8 Kalce–Jelšane
9. DPN za plinovode zanke do Zreč
10. DPN za prenosni plinovod Jarše–Sneberje
11. DPN za prenosni plinovod TE-TOL–Fužine/Vevče
12. DPN za prenosni plinovod Kozarje–Vevče
13. DPN za prenosni plinovod Kleče–toplarna v Šiški

ELEKTRARNE

1. DPN za HE Suhadol, Trbovlje in Renke na srednji Savi
2. DPN za HE na litijskem in ljubljanskem odseku srednje Save
3. DPN za HE Hrastje Mota na Muri
4. DPN za park vetrnih elektrarn Senožeška Brda

OBRAMBA IN CIVILNA ZAŠČITA

ZAGOTAVLJANJE POPLAVNE VARNOSTI

1. DPN za zagotavljanje poplavne varnosti v Spodnji Savinjski dolini

OBMOČJA ZA OBRAMBO

1. DPN za osrednje vadišče Slovenske vojske Postojna – OSVAD Postojna

OSTALO

1. DPN za območje Celjske koč

Priloga 11: Primer izpolnjenega obrazca za analizo DPN-je, DPN za vodnogospodarsko ureditev Dravinje od Stogovcev do Koritnega

Datum sprejema dokumenta: 11.4.2013 (Uradni list RS, št. 31/13)

Območje posega (občina, regija): Štajerska

Področje sprejema akta: obramba in civilna zaščita

Izdellovalec: Urbis, d.o.o. Maribor

Variantne rešitve: izdelana je bila študija variant

Sledenjem ciljem SPRS: Načrtovane ureditve sledijo predvsem ciljem:

- C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj
- C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi
- C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami

Izveček iz SPRS:

V razdelku II Zasnova prostorskega razvoja Slovenije s prioriteta in usmeritvami za doseg ciljev prostorskega razvoja Slovenije je v poglavju 8 Prostorski razvoj v območjih s posebnimi potenciali in problemi navedeno, da se naravne procese, ki lahko ogrožajo poselitev in človekove dejavnosti, obvezno upošteva kot omejitev pri načrtovanju rabe in dejavnosti v prostoru. Prostorski razvoj na vseh območjih, zlasti pa na ogroženih območjih, se načrtuje v skladu z omejitvami zaradi naravnih in drugih nesreč, kot so poplave, zemeljski in snežni plazovi, erozija, požari v naravnem okolju in potresi. Potencialna tveganja se zmanjšuje s preventivnim načrtovanjem, in sicer z razmeščanjem dejavnosti v prostor izven območij potencialnih nesreč, z ustreznim upravljanjem primarnih dejavnosti v nevarnih in ogroženih območjih ter z nadzorovanjem aktivnosti, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče. Na območjih, kjer so urbana naselja že ogrožena zaradi poplav, plazov ali potresov se zagotavlja ustrezne prostorske rešitve za zmanjševanje posledic morebitnih naravnih nesreč.

V razdelku III Razvoj prostorskih sistemov z usmeritvami za razvoj na regionalni in lokalni ravni je v poglavju 3 Razvoj krajine navedeno, da so Naravne kakovosti, prepoznavnost in kvaliteta naravnih virov ter ogroženost zaradi nevarnih naravnih procesov in drugih nesreč so merila za umeščanje posameznih dejavnosti v naravno, kulturno ali urbanizirano krajino. Na območjih, kjer so izraženi interesi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in kulturne dediščine ter za varovanje naravnih virov in drugih kakovosti naravnega in bivalnega okolja, se spodbuja skupna varovanja. V podpoglavju 3.5 Prostorske omejitve za razvoj na območjih potencialnih naravnih ali drugih nesreč in na območjih vododeficitarnosti je navedeno, da se na območjih z izrazito naravno dinamiko varne življenjske razmere omogoči s sanacijo žarišč naravnih procesov in omejevanjem razvoja, sorazmerno glede na izrazitost in pogostost naravnih procesov, ki lahko ogrožajo človekovo življenje ali njegove materialne dobrine. Območja, kjer ni bivališč ali gospodarskih dejavnosti, se prepušča naravni dinamiki. Za zagotavljanje ustrezne varnosti se na ogroženih območjih določi območja, kjer so potrebni zaščitni ukrepi ter območja, kjer se obstoječe, z naravnimi procesi nezdržljive dejavnosti dolgoročno umikajo in se prostor prepušča naravi ali drugim manj konfliktnim dejavnostim. V poplavnih, erozijskih, plazovitih območjih se ne načrtuje prostorskih ureditev oziroma dejavnosti, ki lahko te procese sprožijo.

V razdelku IV Ukrepi za izvajanje prostorske strategije je pod točko 2 (Naloge in aktivnosti nosilcev urejanja prostora ter drugih subjektov, pristojnih za izvajanje prostorske strategije) navedeno, da nosilec urejanja prostora za področje upravljanja z vodami pripravlja programe in projekte zmanjševanja ogroženosti pred vodami (poplave in erozija, plazovi) skladno z načrtovanim razvojem poselitve ter določa ukrepe aktivne zaščite voda skladno s stopnjo občutljivosti vodnih virov.

Priloga 12: Primer izpolnjenega obrazca za razvojne dokumente, Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO)**Številka analiziranega dokumenta:** č1**Naslov dokumenta:** Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO)**Datum sprejema dokumenta:** 2006**Veljavnost dokumenta:** 2005–2012**Pripravljaivec dokumenta:****Cilji (pomen) dokumenta:**

Nacionalni program varstva okolja (v nadaljnjem besedilu: NPVO) je osnovni strateški dokument na področju varstva okolja, katerega cilj je splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov. V ta namen program določa cilje na posameznih področjih za določena časovna obdobja in prednostne naloge ter ukrepe za doseganje teh ciljev. NPVO je pripravljen na podlagi zakona o varstvu okolja in je skladen z okoljskim programom Evropske skupnosti, ki obravnava ključne okoljske cilje in prednostne naloge ki zahtevajo vodenje s strani skupnosti. NPVO tako izpolnjevanje obveznosti prenosa pravnega reda EU v slovenski pravni red, po drugi strani pa operacionalizacijo ciljev in ukrepov določenih v skupnih dokumentih Evropske skupnosti.

NPVO predstavlja okvir za okoljsko politiko v Sloveniji v času veljavnosti programa in z usmeritvami za naprej, s ciljem doseči visoko raven varstva okolja ob upoštevanju temeljnih načel varovanja in ohranjanja okolja. Program je izhodišče za okoljsko razsežnost Strategije razvoja Slovenije in prispeva k vključevanju okoljskih zadev v sektorske politike, med drugim z določanjem okoljskih prednostnih nalog v razvoju Slovenije. Zato so predlagani in sprejeti ukrepi v korist varovanja in ohranjanja okolja skladni s cilji gospodarskih in socialnih razsežnosti trajnostnega razvoja in obratno. NPVO izpostavlja osnovna načela varstva in ohranjanja okolja: preprečevanje onesnaževanja, načelo previdnosti, načelo »onesnaževalec plača« ter celovit način razmišljanja o življenjskem krogotoku izdelka.

Pojavnost besed v strategiji, ki nakazujejo upoštevanje SPRS (izhodišč, usmeritev)

Beseda	Število pojavitev	Najbolj značilni primeri pojavitve (stran dokumenta)
prostor- (prostor- ski, prostorski razvoj)	92	V Zakonu o urejanju prostora je med temeljnimi cilji urejanja prostora določeno, da mora usmerjanje razvoja procesov in z njimi povezanih prostorskih ureditev izhajati iz uravnoveženosti razvojnih potreb, pri čemer je treba prostor urejati tako, da se med drugim »zagotavlja varstvo okolja, ohranjanje naravo in kulturno dediščino, omogoča trajnostno rabo naravnih dobrin in varuje druge kakovosti naravnega in bivalnega okolja.« Namen urejanja prostora je omogočati vzdržen prostorski razvoj z usklajevanjem gospodarskih, družbenih, prostorskih, kulturnih in okoljskih vidikov razvoja. (str. 3) Vzdržen prostorski razvoj je temeljno načelo Strategije prostorskega razvoja Slovenije (str. 3) Pravila prostorskega reda uveljavljajo javno korist na področju urejanja prostora predvsem skozi poenotenje načinov priprave prostorskih aktov in sicer... (str. 3) vzpostavitev in vzdrževanje prostorskega informacijskega sistema za EMS, kot del enotnega okoljskega informacijskega sistema (str. 45) Načrt upravljanja z okoljem zajema širše mestno območje in povezuje različna okoljska vprašanja: porabo energije, emisije toplogrednih plinov, porabo vode, čiščenje odpadne vode, odpadke, hrup, kakovost zraka, naravo, promet in mobilnost, prostorsko načrtovanje, tveganja, trajnostno gradnjo, problematiko zdravja. (str. 47)
teritori-	0	
dostop-	39	Pravne možnosti dostopa do okoljskih informacij temeljijo na: (str. 63) ... široki dostopnosti do kvalitetnih in tekoče vodenih podatkov, pomembnih za javnost (informacijski sistem). (str. 16)

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

trajnost- (trajnostni razvoj)	140	<p>Na okoljskem področju trajnostni razvoj pomeni organizacijo gospodarstva, infrastrukture, poselitve in načina življenja v okviru nosilne sposobnosti okolja in naravnih virov. (str. 1)</p> <p>... prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih ter še posebej zagotoviti ukrepe za vzpostavitev dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter za trajnostno ravnanje in upravljanje z vodami, ki vključuje skrb za vodne bilance in za smotno uporabo vode kot naravnega vira; (str. 2)</p> <p>... ravnanje z odpadki in poraba obnovljivih in neobnovljivih naravnih virov, ki omogočajo trajnostno proizvodnjo in potrošnjo, pripomorejo k zmanjševanju onesnaženja okolja in porabe energije tako, da ne preseže nosilne zmogljivosti okolja. (str. 2)</p> <p>Po letu 2010 pa bo, zlasti zaradi izčrpanja virov okolja in trajno (globalno in lokalno) nesprejemljive porabe naravnih virov in obremenjevanja na prebivalca, tudi v Sloveniji potreben odločnejši prehod k razvojno-okoljskemu modelu okrepljene trajnostnosti (sonaravnosti) in optimalnega ohranjanja okoljskega kapitala. (str. 3)</p> <p>Za doseganje trajnostnega razvoja sta ključna spreminjanje potrošniških navad in drugačne proizvodnje. Trajnostna potrošnja in proizvodnja zahtevata celostni pristop, saj se vprašanja trajnostnega obnašanja dotikajo vseh politik in vseh sektorjev. Na splošno rečeno, gre tako za zmanjšanje porabe energije kot surovin, naravnih virov in nastajanja odpadkov (str. 5)</p>
vzdrž- (vzdržni razvoj)	18	<p>Na področju urejanja prostora je bila sprejeta nova prostorska zakonodaja in nekateri strateški prostorski akti (Politika urejanja prostora, Zakon o urejanju prostora, Strategija prostorskega razvoja Slovenije in Prostorski red Slovenije), ki uvajajo vzdržni prostorski razvoj ter s tem preverjanje nujnosti potrebe po umeščanju prostorskih ureditev v prostor. (str. 3)</p> <p>V programu so navedeni ukrepi, ki so potrebni za zagotovitev varnega ravnanja s haloni in napravami ter opremo, ki te snovi vsebuje, in sicer tako pri obratovanju, rabi, vzdrževanju in razgradnji naprav ter opreme kot pri zajemanju, predelavi in odstranjevanju odpadnih halonov: (str. 13)</p> <p>S tem programom so dana izhodišča za normativno razporejanje, tako v času kot kraju, ter smotno porabo finančnih sredstev, ki so trenutno na voljo za investicije in investicijsko vzdrževanje na področju komunalnega opremljanja za namene odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode. (str. 32)</p>
regional- (regionalni razvoj)	20	<p>Prostorski red Slovenije⁶ v skladu s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije določa pravila za urejanje prostora na državni, regionalni in lokalni ravni. (str. 3)</p> <p>Pri pripravi in izvajanju predpisov, strategij, programov in drugih dokumentov, ki določajo rabo naravnih dobrin, urejanje prostora, upravljanje z vodami, regionalni razvoj, energetiko, promet, razvoj turizma je bistveno vključevanje skrbi za ohranjanje narave. (str. 15)</p> <p>Predlog je, da je osnovni namen urbanega načrta uveljavljanje nenehnega, izmerljivega izboljšanja okolja v urbanih območjih, doseganje konkretnih pozitivnih učinkov na kakovost življenja v mestih in da pripeljejo do zmanjšanja obremenjevanja mest svojih zaledij, pa tudi regionalno in globalno. (str. 47)</p> <p>Ta cilj bodo države dosegle med drugim tudi z ustanavljanjem zavarovanih območij povezanih v regionalne in globalne mreže teh območij. (str. 61)</p> <p>Poleg omenjenega mehanizma takse za odpadne vode je izgradnja infrastrukture za izvajanje javnih služb oskrbe s pitno vodo ter odvajanja in čiščenja odpadnih voda financirana s sredstvi iz proračuna občin in sredstev proračuna RS za sofinanciranje, z evropskimi sredstvi kohezijskega sklada ter s sredstvi regionalnih državnih pomoči in regionalnih spodbud občinam in iz naslova pokrivanja investicijskih stroškov v delu cene za</p>

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

		uporabo infrastrukture kot delu cene občinskih javnih služb varstva okolja. (str. 68)
lokal-	23	Vsebine varstva okolja, ki so opredeljene v izhodiščih, ciljih in prioritetah Strategije prostorskega razvoja Slovenije se preko usmeritev za razvoj na regionalni in lokalni ravni celovito vključujejo v razvoj prostorskih sistemov – poselitev, gospodarska javna infrastruktura in krajina. (str. 3) ohranitev oziroma doseganje ugodnega stanja (obsega in kvalitete) habitatov vrst in habitatnih tipov, za katere so opredeljena območja, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti (ekološko pomembnih območij, območij Natura 2000, Ramsarskih lokalitet), (str. 19) Z vidika občinskih uprav pa predstavljajo praktično orodje, s katerim je mogoče spremljati napredek mest pri doseganju trajnosti, tudi tako imenovani skupni evropski kazalci iz dokumenta »Približevanje lokalnemu trajnostnemu profilu« (str. 47)
policentr- (policentri- zem)	0	
razvoj	188	Občine so tiste, ki morajo zagotavljati ravnotežje med kakovostjo življenja in razvojem gospodarstva, zato se soočajo z različnimi pomembnimi okoljskimi temami: z zagotavljanjem kakovosti življenja, vplivi okolja na zdravje prebivalcev, z okoljskimi tveganji, ki nastanejo zaradi industrijskih in drugih gospodarskih subjektov ter prometnih tokov (trajnostni transport), z urejanjem urbanih področij, ohranjanjem narave na področju občine ipd. (str. 55) Do sofinanciranja iz zbranih sredstev okoljskih dajatev bodo upravičeni le projekti, ki bodo uvrščeni v načrt razvojnih programov države in bodo istočasno vključeni tudi v načrte razvojnih programov občin. MOP bo izdalo tudi posebno navodilo za občine za pripravo investicijskih projektov, ki se bodo sofinancirali iz okoljskih dajatev. (str. 56) zastopanje interesov obrti in malega gospodarstva v odnosu do države (ko gre za zakonodajo, pogoje gospodarjenja, razvoj, socialno partnerstvo), – informiranje članstva o zakonodaji, možnostih razvoja in priložnostih, (str. 59) Civilna družba je tako pomemben in perspektivno nujen udeleženec družbenega konsenza, kar je še posebej izpostavila Strategija Vlade Republike Slovenije za sodelovanje z nevladnimi organizacijami (2003), ki je tej obliki organizirane in registrirane javnosti pripoznala pomemben vpliv »na celovit in trajnostno naravnan družben razvoj, porast družbene blaginje, kakovosti življenja ter socialne varnosti«. (str. 63) razvijali pristope in modele za ugotavljanje in razvoj kakovosti okoljske vzgoje in izobraževanja na različnih ravneh izobraževalnega sistema, (str. 65)
kohezij- (teritorialn a kohezija, prostorska kohezija)	4	– vzpostavita se solidarnost in kohezija, ki povečata učinkovitost in zmanjšata riziko interesnih konfliktov kot zaviralcev (str. 64); Dodatno financiranje investicijskih in renaturacijskih ukrepov bomo spodbujali s programi strukturnih skladov, programe za promocijo uravnoveženega razvoja pa s sredstvi kohezijskega sklada (vključno z programi LEADER, INTERREG) in LIFE III – Narava. (str. 67)
storit- (prostorski kontekst)	24	Okoljske tehnologije obsegajo tudi tehnologije in procese za obvladovanje onesnaževanja (npr. nadzor nad onesnaževanjem zraka, ravnanje z odpadki), za proizvodnjo in storitve, ki manj onesnažujejo in manj obremenjujejo naravne vire ter načine bolj učinkovite uporabe naravnih virov. (str. 4) Poleg proizvodnje (npr. kemična industrija) gre tudi za storitvene dejavnosti (zdravstvo, trgovina, gradbeništvo itd.), za kmetijstvo, promet, energetiko itd., do socialne in okoljske odgovornosti. (str. 5) – ugotovitev socio-ekonomskega pomena posamezne vrste rabe vode (gospodinjstva, kmetijstvo, industrija, turizem in druge storitve, hidro-energetika, navigacija, pomorski transport, raba naplavin, ribištvo, vzreja vodnih organizmov za trg, nadzor in ukrepanje pred škodljivim

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

		<p>delovanjem voda) z vidika vplivov in pritiskov na rabo vode; (str. 36)</p> <p>– izvajanje javnih pooblastil (poklicno izobraževanje, izdajanje dovoljenj in licenc). (str. 59)</p> <p>– razvijali učinkovite metode učenja in poučevanja in uporabo informacijsko-komunikacijskih tehnologij in storitev informacijske družbe ter zagotavljali kakovostno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev; (str. 65)</p>
funkcij-	14	<p>Nadaljevati je potrebno z načrtnim strokovnim usmerjanjem razvoja gozdov na načelih trajnosti, sonaravnosti in večnamenskosti gozda ter tako zagotavljati trajno in optimalno delovanje gozdov kot ekosistema ter uresničevanje vseh njegovih funkcij. (str. 21)</p> <p>– spremljanje in nadzor nad različnimi funkcijami vodovodnih sistemov, (str. 35)</p> <p>Predvsem bo morala država v zakonodaji proaktivno vzpostavljati možnosti za izvajanje posameznih javnih funkcij tudi s strani okoljskih NVO, kar pomeni zagotavljanje ustreznosti vključenosti okoljskih NVO v pripravo predpisov, ki se nanašajo na varstvo okolja in ohranjanje narave, ki bodo v tem procesu lahko same ugotovile in izrazile možnosti prenosa javnih funkcij. (str. 57)</p> <p>Povečanje in vsebinsko poglobljanje sodelovanja države z NVO na področju okolja je nujen dolgoročen proces, pri čemer bo morala država posebno pozornost nameniti:</p> <p>– zagotavljanju pogojev NVO za izvajanje participativne funkcije; (str. 58)</p> <p>– opredelitev vsebin za prenos javnih funkcij s področja vzgoje in izobraževanja v formalnih in neformalnih oblikah; (str. 65)</p>
poselit- (poselitev)	24	<p>Nekatere posledice degradacije so vidne (erozija, poselitev), druge manj (onesnaženost, biološka pestrost), vendar ravno tako ogrožajo človekov obstoj. (str. 22)</p> <p>Za varovanje obstoječe poselitve v okviru zmanjšanja škodljivih posledic poplav, plazov, kot tudi za zadrževanje in ohranjanje vodnih količin za bogatenje potrebnih vodnih zalog, je z gradbenimi posegi potrebno ohranjati umetno urejen vodni režim. V ta namen se izvajajo gradnje: (str. 37)</p> <p>postavitve zbirnih centrov za zbiranje ločenih frakcij komunalnih odpadkov po prinašalnem sistemu praviloma v vsaki občini, na vsakem območju strnjene poselitve z več kot 8.000 prebivalci in v večjih poselitvenih aglomeracijah na vsakih 80.000 prebivalcev, (str. 50)</p> <p>vzpostavitev zbiralnic nevarnih frakcij komunalnih odpadkov na vsakem območju strnjene poselitve z več kot 25.000 prebivalci in v večjih poselitvenih aglomeracijah na vsakih 60.000 prebivalcev, (str. 50)</p>
infrastrukt ur-	27	<p>Na okoljskem področju trajnostni razvoj pomeni organizacijo gospodarstva, infrastrukture, poselitve in načina življenja v okviru nosilne sposobnosti okolja in naravnih virov. (str. 1)</p> <p>Vsebine varstva okolja, ki so opredeljene v izhodiščih, ciljih in prioritetah Strategije prostorskega razvoja Slovenije se preko usmeritev za razvoj na regionalni in lokalni ravni celovito vključujejo v razvoj prostorskih sistemov – poselitev, gospodarska javna infrastruktura in krajina. (str. 3)</p> <p>zagotoviti sistemsko in infrastrukturno podporo obstoječim okoljskim programom, njihovo povezavo in razvoj novih; (str. 65)</p>
krajin-	9	<p>V okoljskem poročilu so predstavljeni verjetni pomembni vplivi na okolje, vključno z vplivi na biotsko raznovrstnost, prebivalstvo, zdravje ljudi, živalstvo, rastlinstvo, tla, vodo, zrak, podnebne dejavnike, materialne dobrine, kulturno dediščino skupaj z arhitekturno in arheološko dediščino, krajino ter medsebojna razmerja teh dejavnikov. (str. 4)</p> <p>V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je 25 % skupne površine Natura 2000 območij. (str. 8)</p> <p>Z ustvarjanjem spalnih naselij, še bolj pa z razpršeno gradnjo se učinki okoljskih problemov samo še stopnjujejo, saj se s tako poselitvijo promet še povečuje, z</p>

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

		gradnjo nove infrastrukture pa še dodatno posega v kmetijske površine, kulturno krajino in naravno okolje. (str. 46)
--	--	--

Ujemanje ciljev razvojnega dokumenta s cilji SPRS:

Cilji SPRS	Cilji razvojnega dokumenta, pripisani posameznemu cilju SPRS
C01 Racionalen in učinkovit prostorski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih • postavitev dolgoročne, enotne in celovite politike za izboljšanje kakovosti življenja v urbanih območjih • oživitev mest tako, da postanejo atraktivna za prebivalce, ne škodujejo zdravju in zagotavljajo visoko kakovost življenja
C02 Razvoj policentričnega omrežja mest in drugih naselij	
C03 Večja konkurenčnost slovenskih mest v evropskem prostoru	<ul style="list-style-type: none"> • prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih • postavitev dolgoročne, enotne in celovite politike za izboljšanje kakovosti življenja v urbanih območjih • oživitev mest tako, da postanejo atraktivna za prebivalce, ne škodujejo zdravju in zagotavljajo visoko kakovost življenja
C04 Kvaliteten razvoj in privlačnost mest	<ul style="list-style-type: none"> • prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih • postavitev dolgoročne, enotne in celovite politike za izboljšanje kakovosti življenja v urbanih območjih • oživitev mest tako, da postanejo atraktivna za prebivalce, ne škodujejo zdravju in zagotavljajo visoko kakovost življenja
C05 Skladen razvoj območij s skupnimi prostorsko razvojnimi značilnostmi	
C06 Medsebojno dopolnjevanje funkcij podeželskih in urbanih območij	
C07 Povezanost infrastrukturnih omrežij z evropskimi infrastrukturnimi sistemi	
C08 Preudarna raba virov	<ul style="list-style-type: none"> • postavitev strokovnih podlag, določitev glavnih ciljev in temeljnih ukrepov za pričetek izvajanja dolgoročnega procesa upravljanja z vodami
C09 Prostorski razvoj usklajen s prostorskimi omejitvami	
C10 Kulturna raznovrstnost kot temelj nacionalne prostorske prepoznavnosti	
C11 Ohranjanje narave	<ul style="list-style-type: none"> • ohranitev biotske raznovrstnosti s programom ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in ekosistemov; • varstvo naravnih vrednot s programom ustanavljanja zavarovanih območij in obnove naravnih vrednot;

C12 Varstvo okolja	<ul style="list-style-type: none"> • zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8 % v obdobju 2008-2012 glede na leto 1986 • pregled stanja onesnaženosti tal in vzpostavitev monitoringa • vzpostavitev administrativnih postopkov za izdajo dovoljenj v zvezi z GSO • postavitve strokovnih podlag, določitev glavnih ciljev in temeljnih ukrepov za pričetek izvajanja dolgoročnega procesa upravljanja z vodami • postavitve programa za zmanjšanje tveganja zaradi uporabe pesticidov • postavitve dolgoročne, enotne in celovite politike za izboljšanje kakovosti življenja v urbanih območjih • oživitve mest tako, da postanejo atraktivna za prebivalce, ne škodujejo zdravju in zagotavljajo visoko kakovost življenja • postavitve programa zmanjševanja in preprečitve obremenjevanja okolja za proizvodnjo TiO₂ – Cinkarna Celje • postavitve programa ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili • postavitve programa ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami • postavitve programa ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo • postavitve programa celovitega preprečevanja in nadzorovanja onesnaževanja okolja • postavitve programa zmanjševanja tveganja za okolje zaradi večjih nesreč z nevarnimi snovmi
Cilji razvojnega dokumenta, ki jih ni mogoče pripisati nobenemu od ciljev SPRS	

Mednarodne pogodbe, h katerim program prispeva (so omenjene v dokumentu):

Načrt implementacije (sprejet na svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju, Johannesburg, 2002)

Zato program upošteva tudi ukrepe v okviru Načrta implementacije, ki je bil s strani številnih držav sveta sprejet na Svetovnem vrhu o trajnostnem razvoju (Johannesburg, 2002) in teži k promociji integracije okoljskih vsebin v ostale sektorske politike, skladno z načelom integracije. (str. 1)

Lizbonska strategija: V ta namen bodo v dokumentu opredeljeni predlogi in ukrepi, ki bodo omogočali trajnostno rabo naravnih virov tako, da ne bo prišlo do nadaljnjega obremenjevanja okolja, hkrati pa bodo doseženi cilji Lizbonske strategije glede gospodarske rasti (predvidena je 3 % gospodarska rast). (str. 3)

Kjotski protokol: Slovenija je oktobra 1998 podpisala, julija 2002 pa ratificirala Kjotski protokol, s katerim je prevzela – enako kot EU-15 in večina novih članic – obveznost 8 % zmanjšanja emisij toplogrednih plinov (TGP) v prvem ciljnem obdobju 2008-2012 glede na izhodiščno leto. (str. 10)

Okvirna konvencija ZN o spremembi podnebja (UNFCCC): Metodologija za pripravo teh podatkov je predpisana v okviru Okvirne konvencije ZN o spremembi podnebja (UNFCCC), prav tako pa je predpisan tudi postopek priprave poročil in poročanja Konferenci pogodbenic te konvencije, ter način poročanja Evropski komisiji. (str. 13)

Konvencija o zaščiti ozonskega plašča: Da bi se zagotovil večji nadzor nad nastajanjem navedenega pojava, je bila leta 1985 na Dunaju v okviru Agencije za okolje Organizacije združenih narodov in s sodelovanjem Svetovne meteorološke organizacije sprejeta Konvencija o zaščiti ozonskega plašča, nato pa leta 1987 sprejet in od 1989 uveljavljen Montrealski protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč. (str. 13)

Montrealski protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč: Montrealski protokol o snoveh, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč (1989, dopolnjen in spremenjen 1990, 1993, 1995, 1997, 1999)

Konvencija o biološki raznovrstnosti: Pogodbenice Konvencije o biološki raznovrstnosti kot tudi Svetovni vrh za trajnostni razvoj so postavili cilj zmanjšati upadanje biotske raznovrstnosti v svetovnem merilu do leta 2010, članice EU pa so se dodatno obvezale zaustaviti upadanja do leta 2010 (Strategija trajnostnega razvoja sprejeta na evropskem vrhu v Gothenburgu, 2001). (str. 14)

Amsterdamska pogodba: Amsterdamska pogodba določa, da “morajo biti zahteve varstva okolja integrirane v opredelitev in izvajanje politik in dejavnosti EU, zlasti s poudarkom na promociji trajnostnega razvoja”. (str. 15)

Kartagenski protokol o biološki varnosti

Z ratifikacijo Kartagenskega protokola o biološki varnosti, se slovenski sistem biološke varnosti vključuje v širši mednarodni pravni okvir, ki ureja čezmejna gibanja GSO. (str. 26)

Na področju ohranjanja biodiverzitete bo Republika Slovenija zlasti aktivna pri izvajanju:

- Konvencije o biološki raznovrstnosti,
- Kartagenskega protokola o biološki varnosti. (str. 61)

Barcelonska konvencija: Edina strokovna institucija za problematiko morja deluje v okviru Nacionalnega inštituta za biologijo Morska biološka postaja Piran in v okviru ARSO izvaja naloge spremljanja stanja morja ter zastopa Republike Slovenije v okviru konvencije za varstvo Sredozemskega morja (Barcelonske konvencije). (str. 29)

Evropska strategija varstva morij: Pripravo programa ukrepov za izvajanje Evropske strategije varstva morij, ki bo obsegal ukrepe za varstvo biotske raznovrstnosti, zmanjšanje emisij nevarnih snovi, zmanjšanje evtrofikacije, zmanjšanje emisij ogljikovodikov, zmanjšanje vnosa odpadkov, zmanjšanje vplivov pomorskega prometa, zagotovitev zdravega okolja ter pri tem izboljšanje baz znanja in podatkov, potrebnih za zaščito morij, vzpodbujanje sodelovanja med nacionalnimi in mednarodnimi ustanovami... (str. 35)

Stockholmska konvencija: Na osnovi Stockholmske konvencije in Protokola o obstojnih organskih onesnaževalih (POPs protokol) h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje (CLRTAP) določa Uredba EU o obstojnih organskih onesnaževalih prepoved ali omejitve proizvodnje, dajanja v promet in uporabe ter zmanjšanja izpustov kemikalij ter druge ukrepe glede odpadkov s ciljem zaščite zdravja ljudi in okolja. (str. 43)

Protokol o obstojnih organskih onesnaževalih (POP protokol) h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje (CLRTAP): Na osnovi Stockholmske konvencije in Protokola o obstojnih organskih onesnaževalih (POPs protokol) h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje (CLRTAP) določa Uredba EU o obstojnih organskih onesnaževalih prepoved ali omejitve proizvodnje, dajanja v promet in uporabe ter zmanjšanja izpustov kemikalij ter druge ukrepe glede odpadkov s ciljem zaščite zdravja ljudi in okolja. (str. 43)

Aalborške Listine: Med predlaganimi vsebinami, ki v največji možni meri sledijo tistim iz Aalborške Listine, so: kakovost življenja in zdravje ljudi, podnebne spremembe (ublažitev, prilagoditev), varstvo naravnih sistemov in habitatov, boljše upravljanje z viri in odpadki, integracija okolja v urbane razvojne politike, izpolnjevanja obveznosti iz EU zakonodaje in reševanje največjih problemov. (str. 47)

Konvencija o mednarodni trgovini z ogroženimi rastlinskimi in živalskimi vrstami – je za Republiko Slovenijo začela veljati 23.4.2000, od 2. do 14. oktobra 2004 pa bo v Bangkoku že 13. konferenca pogodbenic te konvencije. Na dnevni red tega zasedanja bo na pobudo Republike Slovenije, po usklajevanju v EU, uvrščen predlog za spremembo dodatka II h konvenciji in sicer prepoved trgovine z morskim datljem (*Lithophaga lithophaga*). Republika Slovenija bo pripravila ustrezno gradivo za priložnik določanja (identification sheet) in informacijo o tej vrsti. Glede na dejstvo, da je Republika Slovenija ena od pomembnejših držav uvoznic nekaterih rastlinskih vrst in vstopna država za trg EU, bo v naslednjem obdobju povečala svoje aktivnosti v Odboru za rastline (Plants Committee).

Republika Slovenija je h **Konvenciji Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo** pristopila **junija 2001**, veljati pa je začela 28.9.2001. Konvencija se nanaša na degradacijo tal v najširšem pomenu besede, s ciljem izboljšanja življenjskih razmer, in zavezuje vlade podpisnic k spodbujanju dolgoročnih strategij, ki bodo usmerjene k povečevanju pridelovalne sposobnosti zemljišč, sanaciji degradiranih zemljišč, ter ohranjanju in trajnostnemu gospodarjenju s talnimi in vodnimi viri, še zlasti na lokalni ravni Republika Slovenija je pogodbenica **Konvenciji Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo** od 7. oktobra 1993. Posebna pozornost bo posvečena obstojnim organskim onesnaževalom (POP) in ravnanju z njimi. Republika Slovenija se bo zavzemala za strateško povezovanje te konvencije s Stockholmsko konvencijo o obstojnih organskih onesnaževalih (1. konferenca pogodbenic te konvencije bo maja 2005) in Rotterdamsko konvencijo o postopku soglasja po

SPRS 2030 – Analiza izvajanja v SPRS predvidenih programov

predhodnem obveščanju za določene nevarne kemikalije in pesticide v mednarodni trgovini (1. konferenca te konvencije bo septembra 2004), ki se vsaka na svojem področju ukvarjajo z obstojnimi organskimi onesnaževali. Tako povezovanje bi pomenilo celovit pristop k reševanju problematike obstojnih organskih onesnaževal, hkrati pa bi pocenilo delo in izboljšalo pretok informacij med strokovnjaki s tega področja.

Konvencija o sodelovanju pri varstvu in trajnostni uporabi reke Donave je za Republiko Slovenijo začela veljati 22.10. 1998. Za izvajanje te konvencije je ustanovljena Mednarodna komisija za varstvo reke Donave.

Decembra 2004 bo komisija organizirala ministrsko zasedanje na Dunaju, na katerem bo, med drugim, predstavljen tudi mednarodni načrt upravljanja povodja reke Donave. V pripravo tega zasedanja se je aktivno vključila tudi Evropska komisija. Z namenom čezmejnega reševanja skupnih problemov v alpskem prostoru so alpske države (Avstrija, Francija, Italija, Lihtenštajn, Monako, Nemčija, Slovenija, Švica) in EU ratificirale **Konvencijo o varstvu Alp – Alpsko konvencijo**. Besedilo konvencije je razmeroma splošno, posamezni izvedbeni protokoli pa podrobneje urejajo področja energije, gorskega gozda, hribovskega kmetijstva, urejanja prostora in trajnostnega razvoja, turizma, varstva narave in urejanja krajine, varstva tal ter prometa. Državni zbor Republike Slovenije je 28. novembra 2003 z zakonom ratificiral vseh osem izvedbenih protokolov Alpske konvencije in Protokol o reševanju sporov. Protokoli so za Republiko Slovenijo začeli veljati 28. aprila 2004.

Evropska sredstva, katerih rabo program spodbuja/je osnova za:

Program	Finančni vir	2005*	2006*	2007*	2008*
-Urejanje voda -zmanjšanje posledic hidroloških suš -zmanjšanje škodljivega delovanja voda hidrološki monitoring	Vodna povračila in plačila za vodno pravico	2.710	3.645	3.900	4.200
Vodooskrba	Vodna povračila	340	355	300	300
	Proračun RS	-	600	1.400	1.500
	EU	-	1.400	3.600	4.000
Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje	Proračun RS***	4.000	4.000	4.000	4.000
Odvajanje in čiščenje odpadnih voda	Taksa za obr.voda	10.500	9.500	7.500	7.500
	Proračun*	2.000	2.000	2.000	2.000
	Ostali viri**	3.800	4.800	5.800	5.800
Odstranjevanje odpadkov (brez naprav za termično obdelavo)	Taksa zaradi odlaganja odpadkov	3.500	4.000	6.000	6.000
	*Proračun	800	800	800	800
	EU	4.000	4.000	4.000	4.000
Ravnanje z odpadnimi olji (sanacija starih bremen)	Taksa za odpadna olja	340	700	800	900
Ravnanje z izrabljenimi motornimi vozili	Taksa za izrabljena motorna vozila	550	900	1.200	1.400
Ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo	Taksa za električno elektronsko opremo	200	500	700	1.000
Ohranjanje biotske raznovrstnosti (vključno z Natura 2000 območji)	CO2 taksa	370	670	870	1.100
	Proračun RS	1.240	1.240	1.240	1.240
	Ukrepi kmetijsko gozdarske politike (dodatni ukrepi na Natura območjih)***	500	3.000	6.000	8.170
Spodbujanje obnovljivih virov energije	CO2 taksa	1.000	2.000	3.000	4.000
	Proračun RS	850	850	850	850
Spremljanje stanja okolja– monitoring	Proračun RS	620	620	620	620
SKUPAJ		37.320	45.580	54.580	59.380

*vključuje sredstva Proračuna RS, občinskih proračunov, evropskih skladov

** vključuje posojila za infrastrukturo in sredstva tekočega financiranja investicij

***finančna shema Programa razvoja podeželja in evropskega kmetijskega, usmerjevalnega in jamstvenega sklada (MKGP)

